

Common Strategy for Sustainable Territorial Development
of the cross-border area Romania-Bulgaria

Проект
Обща стратегия за устойчиво
териториално развитие
на трансграничен регион
Румъния-България

Съдържание

Съдържание	2 -
ГЛАВА 1 :	3 -
ВЪВЕДЕНИЕ В ПРОБЛЕМАТИКАТА НА ПРОУЧВАНЕТО	3 -
1.1. Анализ на темата по програмата.....	3 -
1.2. Анализирани теми	7 -
1.3. Данни за района на проучването: Местоположение и географско представяне.....	11 -
1.4. Взаимовръзка с документите по териториално управление и планиране и стратегиите за социално-икономическо развитие	13 -
ГЛАВА 2 :	29 -
ОЦЕНКА И ПРИОРИТЕТИ ЗА ТЕРИТОРИЯТА	29 -
а. Оценка по области.....	29 -
б. Оценка на перспективите	98 -
в. Обща оценка	103
ГЛАВА 3 :	106
ОБЩА СТРАТЕГИЯ ЗА УСТОЙЧИВО ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ НА ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН	106
3.1. Визия.....	106
3.2. Цели и насоки	112
3.2.1. Стратегически цели	112
3.2.2. Специфични цели	122
3.3. Политики, мерки и проекти	124
3.3.1. Политики за развитие.....	124
3.3.2. Програми и проекти	135
3.4. Списък на стратегическите проекти	156
3.4.1. Обосновка за избора на проектите въз основа на териториалната структура на региона на сътрудничеството	156
3.4.2. Описание на приоритетните области	158
3.4.3. Стратегически проекти, финансирани през програмния период 2014 – 2020 г.	163
3.4.4. Списък проекти от общ интерес и съответните фишове (предложение за приоритетни проекти).....	169
3.5. Механизъм за управление.....	195
3.5.1. Матрица на оценката на риска	197 -
Приложение 1. Обобщени данни за представяне на NUTS 3	198 -

ГЛАВА 1 :

ВЪВЕДЕНИЕ В ПРОБЛЕМАТИКАТА НА ПРОУЧВАНЕТО

1.1. Анализ на темата по програмата

Настоящата стратегия е разработена в рамките на проекта *”Обща стратегия за устойчиво териториално развитие на трансграничния регион Румъния-България”* (SPATIAL), който е изпълнен в рамките на Програмата за трансгранично сътрудничество Румъния-България 2007 – 2013 г., финансирана от държавния бюджет и местните бюджети и съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие.

Общините и областите, образуващи трансграничния регион Румъния-България са разделени от границата между двете държави и от естествена природна преграда – река Дунав, представляваща над 75% от граничната линия между Румъния и България. В трансграничния регион Румъния-България съществуват редица предизвикателства и различия, за които се налага да бъдат разработени интегрирани териториални мерки.

Едно от предизвикателствата е броят големи градове в териториалната структура на трансграничния регион, като на 71 390 кв.км. има само два града с повече от 300 000 жители: Крайова и Констанца. Друг проблем при мрежата от населени места е упадъкът на градските центрове – много от които са монофункционални градове, особено по течението на река Дунав – вследствие на упадъка в промишлеността. Това доведе до значително обезлюдяване и демографски промени, като голяма част от младата работна сила мигрира към по-големите градове в Румъния и България или дори към други държави.

Липсата на свързаност е друг важен проблем на региона, като на река Дунав са построени само два моста и липсва адекватна транспортна инфраструктура. Управлението на проблемите, свързани с изменението на климата и водещи до значителни наводнения (особено от румънската страна) и засушаване на обработваемите земи поради липса на напоителни системи също са важни проблеми в региона.

Река Дунав дава големи възможности за туризъм, както и за други икономически дейности. В проучвания регион се намира важният коридор за икономическо развитие Букурещ-Гюргево-Русе-Велико Търново, който следва да бъде оползотворен. Има и двойки градове от двете страни на река Дунав: Видин-Калафат, Бекет-Оряхово, Турну Мъгуреле-Никопол, Кълъраш-

Силистра, които могат значително да допринесат чрез сътрудничеството си за постигане на целите за регионално развитие, следвайки утвърдения пример за сътрудничество между Гюргево и Русе. Допълнителни ползи за региона могат да бъдат извлечени и от неговото културно и териториално разнообразие.

На европейско ниво Териториалната програма на Европейския съюз и Зелената книга за териториалното сближаване подпомагат транснационалното и трансгранично сътрудничество, с оглед преодоляване на регионалните различия посредством сътрудничеството в специфични райони, стъпвайки върху функционалните, вместо административните погранични райони.

Друг важен документ на европейско ниво и чиито принципи и цели бяха взети предвид при разработването на стратегията е **Европейската харта за териториално-устройственото планиране – Хартата от Торемолинос, приета на 20 май 1983г. (Испания)**. Тя разглежда **граничните райони** като райони, които трябва да се третират единно и комплексно като към райони, които повече от други *имат нужда от политика на координация между държавите; целта на тази политика е отваряне на границите и развитие на трансгранични консултации и сътрудничество и съвместно използване на инфраструктурните съоръжения; държавите трябва да улесняват преките контакти между заинтересованите райони и общности, в съответствие с Европейската рамкова конвенция за трансгранично сътрудничество между териториалните общности или власти с оглед насърчаване на все по-тесни контакти между заинтересованото население ; в пограничните райони не следва да се изпълняват проекти, които биха имали вредни последствия за околната среда в съседните страни, без предварителни консултации с тези държави*. Стратегията ще разгледа, в рамките на трансграничното сътрудничество Румъния – България, развитието на полицентрична мрежа общности, защита и съхраняване на районите с природно наследство, както и възстановяване и съхраняване на материалното културно наследство.

Имайки предвид всички тези аспекти, както и дадената от Стратегията на Европейския съюз за Дунавския регион възможност, възникна необходимост от разработване и приемане на стратегия за териториално развитие за трансграничния регион като резултат от сътрудничеството на няколко нива, обезпечаващо последователен подход по двата бряга на река Дунав.

Проектът *”Обща стратегия за устойчиво териториално развитие на трансграничния регион Румъния – България”* (SPATIAL) е изпълнен в рамките на партньорство с водещ партньор Министерство на регионалното развитие и публичната администрация от Румъния, българското

Министерство на регионалното развитие и благоустройството и 10 други партньори от Румъния и България.

Проектът предвижда постигането на следните цели:

- ⇒ Реализиране на цялостна оценка на социалното, икономическото и териториалното сближаване и на икономическата конкурентоспособност на трансграничен регион Румъния – България;
- ⇒ Разработване на Стратегия за териториално развитие за целите на устойчивото устройствено и икономическо развитие на трансграничния регион Румъния – България;
- ⇒ Създаване на подробна и оперативна база териториални данни за трансграничен регион Румъния – България;
- ⇒ Разработване и прилагане на ефикасни и устойчиви териториални инструменти за мониторинг;
- ⇒ Разработване и прилагане на съответни пилотни проекти като важен принос за по-нататъшно устойчиво внедряване;
- ⇒ Повишаване на осведомеността в трансграничния регион Румъния-България за общите проблеми и устойчиви решения в региона и за успешно популяризиране на региона.

Проектът включва шест работни пакета, както следва:

Работен пакет 1: Управление и комуникация
• Координация на процеса изпълнение на проекта • Комуникация, разпространяване и популяризиране • Разработване на регионален бранд и на маркетингов план
Работен пакет 2: Разработване на обща методология и на система за мониторинг на териториалното развитие
• Разработване на обща методология за териториален анализ и определяне на проблемите • Разработване на обща методология за процеса стратегическо планиране и мониторинг • Обучения и работни срещи за ефективно прилагане на методологията в трансграничния регион • Подготовка на допълнителни инструменти за териториално развитие и мониторинг
Работен пакет 3: Разработване на общи ресурси за анализ на териториалното планиране за Стратегията
• Оценка на необходимите обучения и на вътрешното оборудване, необходимо за разработване на базата данни • Закупуване на хардуер и софтуер, необходими за териториалните бази данни • Разработване на обща хармонизирана териториална база данни за трансграничния регион Румъния-България.
Работен пакет 4: Анализ и определяне на текущото положение в рамките на трансграничния регион
• Разработване на общи и уеднаквени карти за целия трансграничен регион • Анализ и събиране на териториални данни • Разработване на специализирани тематични проучвания • Определяне на териториалните проблеми и различия • Определяне на потребностите и потенциала на съответните части от общия трансграничен регион
Работен пакет 5: Разработване на общата Стратегия за устойчиво териториално развитие на трансграничния регион Румъния – България и на препоръки по отношение на политиките
• Разработване на общата стратегия за устойчиво териториално развитие • Изграждане на партньорства за прилагане на стратегията • Организиране на обществени консултации и оценки на околната среда за Стратегията • Подготовка на Работен план • Разработване на Зелена книга за общия трансграничен регион

• Одобряване на стратегията.
Работен пакет 6: Разработване и внедряване на пилотни проекти в рамките на трансграничния регион Румъния – България
• Разработване на интегрирани пилотни проекти на ниво окръг/област или община • Разработване и изпълнение на тематични/секторни пилотни проекти.

Проектът предлага общ комплексен подход за целия трансграничен регион Румъния-България и е насочен към потенциален функционален регион, който излиза извън рамките наложени от националните граници. Проектът определя и изгражда рамката за сътрудничество с цел използване/оползотворяване на териториалния капитал за улесняване на конкурентоспособността и новаторството за целия трансграничен регион, с насоченост и към подобряване на опазването на околната среда.

Общата стратегия за устойчиво териториално развитие на трансграничния регион Румъния-България ще бъде разработена в рамките на работен пакет 5 и основният инструмент за обосноваването на политиките за териториално развитие на трансграничния регион Румъния-България, като покрива три времеви хоризонта: краткосрочен (1-6 години), средносрочен (7-15 години) и дългосрочен (16-30 години).

С прилагането на идентифицираните в рамките на настоящата стратегия мерки се цели превръщането на трансграничния регион Румъния-България в привлекателен, функционален и сплотен регион, който да стане истинска входна врата към Югоизточна Европа. Стратегията предлага визия за интегрирано устройствено развитие на трансграничния регион, съсредоточена върху особеностите на пространството, за което се отнася: периферния характер, културното и историческото наследство, елементите на околната среда и транспортните мрежи.

Стратегията цели подчертаване и оползотворяване на регионалната идентичност, като не само се изтъкват общите ценности, но и се оползотворяват елементите на сътрудничество и обмен между двете държави. Поради това стратегията разглежда градовете-близнаци от двете страни на река Дунав като териториални двигатели за ролята на коридора за икономическо развитие на река Дунав, както и ролята на Черно море.

Присъствието и потенциалът на главните градски центрове в региона е оптимизирано във връзка с европейските транспортни коридори, като се подчертава вътрешният потенциал на трансграничния регион Румъния-България в съчетание с допълнителните изгоди, които предлагат река Дунав и Черно море.

Географското разположение на трансграничния регион между столиците на двете държави може да стане предпоставка за идентифициране и подпомагане на оси на развитие, също както неравномерното разпределение на природните ресурси може да представлява основа за сътрудничество с оглед оползотворяване на местния потенциал.

Друг въпрос, който ще бъде разгледан в рамките на Стратегията, е развитието на специфичните за териториалното измерение елементи, а именно:

- ⇒ Интегрирани специфични мерки за различните видове райони: селски, градски, крайбрежни, планински, необлагодетелствани райони;
- ⇒ Предложения за моделите на териториално развитие: полюсни (трансграничните териториални градски полюси – двойките градове), линейни (осите за градско развитие: Констанца-Букурещ-Крайова/София-Велико Търново-Варна, Констанца-Варна, Букурещ-Гюргево-Русе-Велико Търново, Крайова-Калафат-Видин-София) или на база видове територии (крайбрежни райони, районът на Дунавската равнина и др.).

Стратегията е предназначена за съгласува националните насоки и политиките на двете участващи държави за териториално развитие и да идентифицира одобрените от двете страни технически инструменти (области на интерес, етапи на осъществяване, показатели за анализ, подробности на разпоредбите за развитие / сътрудничество).

С оглед осигуряване на източници на финансиране за мерките, плана за действие и проектите е необходимо стратегията да бъде във взаимодействие с видовете планове в националните системи за устройство на територията.

Същевременно е отделено особено внимание на институционалните аспекти, на определянето на централните, регионалните и местните органи с роля в подпомагането / консултирането / съгласуването в процеса на разработване, както и за идентифициране на най-подходящата схема за прилагане на стратегията. Този процес на сътрудничество по хоризонтала и вертикала трябва да бъде сравним в двете държави, за да бъде осигурен цялостен баланс.

1.2. Анализирани теми

Общата стратегия за устойчиво териториално развитие на трансграничния регион Румъния-България е разработена имайки предвид Общата методология за териториално

планиране, подготвена в рамките на работен пакет 2 на проект "Обща стратегия за устойчиво териториално развитие на трансграничния регион Румъния-България" (SPAȚIAL).

Стратегията е разработена въз основа на установените проблеми и избраните приоритети в предходните етапи на изпълнение на проекта, по-конкретно в рамките на работен пакет 4.

Стратегията идентифицира необходимите действия и мерки за изпълнение на приоритетните изисквания за всяка от анализирани целеви области, като дава последователен отговор на пречките и слабостите, установени на етапа на анализа.

Разработването на Стратегията се опира на:

- ⇒ Анализ на материалите и документите, разработени на предходните етапи на проекта;
- ⇒ Определяне на стратегическата визия за трансграничния регион;
- ⇒ Определяне на общите стратегически цели и на направленията за действие;
- ⇒ Определяне на конкретните цели и на направленията за действие;
- ⇒ Формулиране на плана за действие – политики (мерки) за осъществяване на целите от *Общата стратегия за устойчиво териториално развитие на трансграничния регион Румъния-България*;
- ⇒ Списък на стратегическите проекти.

Анализ на материалите и документите, разработени на предходните етапи на проекта

Въз основа на материалите и документите, разработени в рамките на работен пакет 3: Разработване на общите ресурси за анализ на териториалното планиране за Стратегията, бяха резюмирани:

- Диагноза по области;
- Очаквана диагноза;
- Обща диагноза на трансграничния регион Румъния-България.

Териториалната диагноза (от глава 2) се основава главно върху следните документи: «Териториален анализ на трансграничния регион Румъния – България» (Detente Consultants-2013) и «Териториален анализ на трансграничния регион Румъния – България» (INCĐ URBAN INCERC-2014).

Определяне на стратегическата визия за трансграничния регион

За определянето на стратегическата териториална визия бяха взети под внимание следните:

- Определяне на ценностите на база на посочените в Оперативната програма за трансгранично сътрудничество Румъния-България;
- Уточняване на условията и съдържанието на визията за развитие;
- Установяване на териториалната визия за развитие на трансграничния регион;
- Формулиране на общите стратегически цели, съставлящи визията.

Визията следва да предложи на трансграничния регион схващане за развитието, въз основа на което да бъдат формулирани стратегическите му цели.

Определяне на общите стратегически цели

Общите стратегически цели обединяват в сбита форма секторните и устройствените насоки за развитие, включващи социално-икономически, инфраструктурни, културно-исторически, екологични въпроси и аспекти на човешките ресурси, както и въпроси относно развитието на публичната администрация.

Общите стратегически цели са свързани с основните принципи на устройството на територията, с разпоредбите на други одобрени стратегически документи, с главните цели на политиките и програмите за национално и регионално развитие в средно- и дългосрочен план.

Определяне на конкретните цели и на направленията за действие

Насоките за действие представляват групи от дейности, предназначени да изпълнят общите стратегически цели.

Конкретните цели, определени за изпълнение на общите стратегически цели, са насочени към намаляване на различията в трансграничния регион, поощряване на местните инициативи за оползотворяване на местните и регионалните ресурси, както и развитие на трансграничното сътрудничество.

Специфичните цели са формулирани като се има предвид следното:

- ⇒ Развитие на полицентрична градска мрежа между Букурещ и София;
- ⇒ Свързваща роля на двойките градове в трансграничния регион;

- ⇒ Териториална интеграция за постигане на териториално сближаване;
- ⇒ Постигане на конкурентоспособност на трансграничния регион чрез оползотворяване на местния потенциал;
- ⇒ Подобряване на териториалната свързаност на ниво индивиди, общности и делови среди в трансграничния регион;
- ⇒ Управление и свързаност на ценностите на околната среда, културата и ландшафта в региона.

Специфичните цели бяха разработени за целевите области и техните съставни части, с цел да се оползотворят установените възможности в един по-широк от териториалния контекст. При разработването на конкретните цели са взети предвид осигуряване на връзка със стратегическите документи, приети на национално и европейско ниво, с главните цели на политиките и програмите за национално и регионално развитие в дългосрочен план.

Формулиране на плана за действие – политики (мерки) за постигане на целите на *Общата стратегия за устойчиво териториално развитие на трансграничния регион Румъния-България*.

Формулирането на политиките за развитие цели подобряване на сегашното положение, намаляване / преодоляване на съществуващите пропуски във функционалността, установяване на насоките на бъдещо развитие. Политиките за развитие са предназначени да преодоляват категории проблеми, които могат да бъдат установени в региона.

За всяка определена политика за развитие се определят програми за развитие, конкретизирани по групи проекти, които посредством Плана за действие водят до внедряване на политиките за развитие и косвено за постигане на стратегическите цели.

Планът за действие е последователна и взаимосвързана поредица от действия за развитие/устройствена, икономическа и социална организация на трансграничния регион, структурирани по етапи и отговорности, в съответствие с правните разпоредби, които водят до постигане на конкретните цели за развитието на региона.

Мерките са обвързани със специфична цел и ще доведат до приемане на програми и проекти за развитие на трансграничния регион Румъния-България.

За изпълнението на Стратегията беше съставен списък от стратегически проекти, предложени за реализация през следващите 10 години.

1.3. Данни за района на проучването: Местоположение и географско представяне

От географска гледна точка, трансграничният регион включва северния бряг на река Дунав (Румъния) между Платото Мехединци, Румънската равнина, Делтата на Дунав и Черно море и южния бряг на река Дунав (България) между Стара Планина (планинско образувание на запад) и Дунавската равнина до Черно Море. Със своето разположение и с условията на достъпност, създадени от елементите на природна среда (Черно море и Дунав) трансграничният регион представлява свързващ елемент между Централна Европа и Изтока.

Границата между Румъния и България се намира между Пристол (Румъния), на запад и Вама Веке на изток и е с дължина от 631,3 км. На река Дунав (470 км) се пада 75% от дължината на границата между градовете Видин (България) и Силистра (България), респективно Калафат и Кълъраш (Румъния). Сухопътната граница, между Кълъраш-Силистра и Черно море, отделя окръг Констанца (Румъния) от областите Силистра и Добрич (България) между река Дунав и Черно море.

Трансграничният регион заема територия от 71 930 км², обитаван от 5,104 милиона жители и включва 16 административни единици на ниво NUTS III¹ (окръзи и области), съставлящи шест области за развитие на ниво NUTS II. Анализирания в проучването територия е съставена от следните административно-териториални единици:

- Румъния: седем окръга (54,66% от трансграничното пространство/14,49% от площта на страната) респективно Мехединци, Долж, Олт, Телеорман, Гюргево, Кълъраш и Констанца;
- България: девет области (45,34% от трансграничното пространство /29,38% от площта на страната) респективно Видин, Враца, Монтана, Плевен, Велико Търново, Русе, Силистра, Добрич и Разград

и той граничи със следните територии:

¹ Информации за териториите NUTS III са представени в резюме в приложение 1.

- на север - на територията на Румъния: окръзите Горж, Вълча, Арджеш, Дъмбовица, Илфов, Яломица, Тулча;
- на запад - на територията на Румъния: окръг – Караш Северин и Република Сърбия;
- на запад - на територията на България: Република Сърбия;
- на юг - на територията на България: областите София, Ловеч, Габрово, Стара Загора, Сливен, Шумен, Варна;
- на изток - Черно море.

Трансграничният регион се намира под влиянието на четири важни града: столицата на Румъния - Букурещ, столицата на България - София, столицата на Сърбия - Белград и Истанбул – най-важният търговски център на Турция. Характеристика на региона са седемте пристанищни двойки градове: Калафат-Видин, Бекет-Рахова, Турну Мъгуреле-Никопол, Зимнич-Свищов, Гюргево-Русе, Олтеница-Тутракан, Кълъраш-Силистра.

Карта 1: Трансграничен регион Румъния-България

източник: Министерство на регионалното развитие и публичната администрация, 2014г.

1.4. Взаимовръзка с документите по териториално управление и планиране и стратегиите за социално-икономическо развитие

Регионът за трансгранично сътрудничество Румъния-България представлява съвместен принос на двете държави към политиката за териториално сближаване на Европейския съюз за намаляване на икономическите, социалните и териториалните различия, но и за укрепване на сътрудничеството между страните в Дунавския регион в области като речен транспорт, енергетика, конкурентоспособност и околна среда.

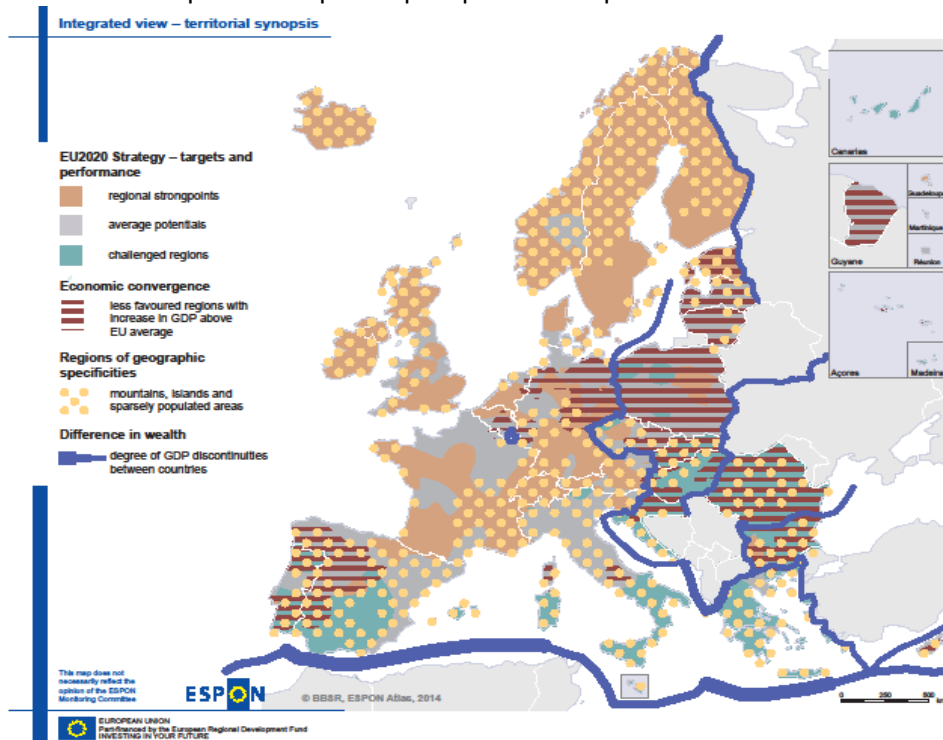
Постигането на балансирана и хармонично развита територия е цел, поставена в Стратегия «ЕС 2020» и „Териториален дневен ред на ЕС 2020“, като обединява икономическия растеж и социалното сближаване с територия от добро качество. За да може териториалното сближаване да се подобри Европа трябва да стане отворено и полицентрично пространство.

Трансграничният регион Румъния-България се вписва в насоката на полицентричното развитие, иницирано през 1956 г. с Римския Договор, допринасяйки за това със списъка политики и проекти, водещи до създаване на отворени и постигащи резултати общности със силни институции.

При един обзор на цялата територия на Европейския Съюз се виждат разминавания между регионите от гледна точка на икономическите им показатели, на разпределението на демографската маса, както и необлагодетелстваните и обезлюдени райони.

Трансграничният регион Румъния-България се представя като територия с проблеми от гледна точка на икономическите показатели, характеризира се с нисък БВП, под средното ниво на Европейския съюз и с подчертани тенденции за намаляване на числеността и застаряване на населението.

Карта – Обзор на територията на Европейския съюз

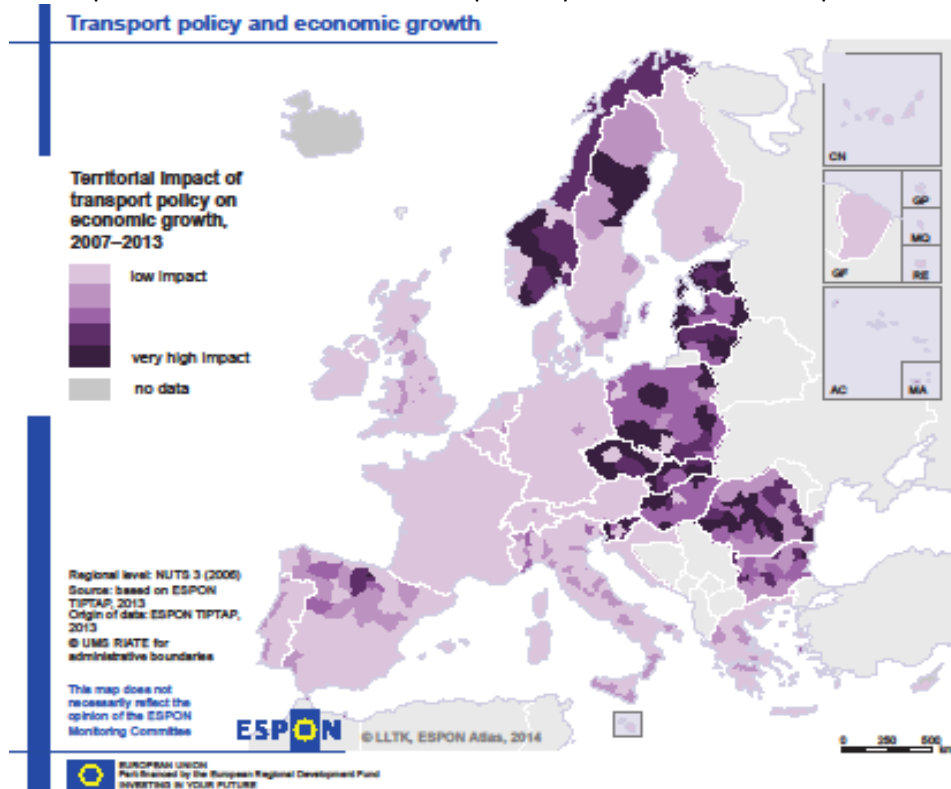

източник: ESPON Atlas, Mapping European Territorial Structures and Dynamics, ноември 2014г.

Ниската степен на достъпност, регистрирана през периода 2007 - 2013 г. обяснява доста скромния икономически растеж в трансграничния регион. От гледна точка на мобилност и достъпност, положението в националните територии на Румъния и България е сходно. Установяват се значителни разлики между мобилността във вътрешността на националното пространство спрямо трансграничната мобилност.

Когато нивото на свързаност в градските райони е високо се отбелязва значителен икономически растеж, докато в трансграничния регион, в по-малка степен свързан с транспортната мрежа TEN-T, икономическото развитие е слабо. Икономическото въздействие на транспортната политика в територията на Европейския съюз е отразено на картата по-долу:

Карта – Политики в областта на транспорта и икономически растеж

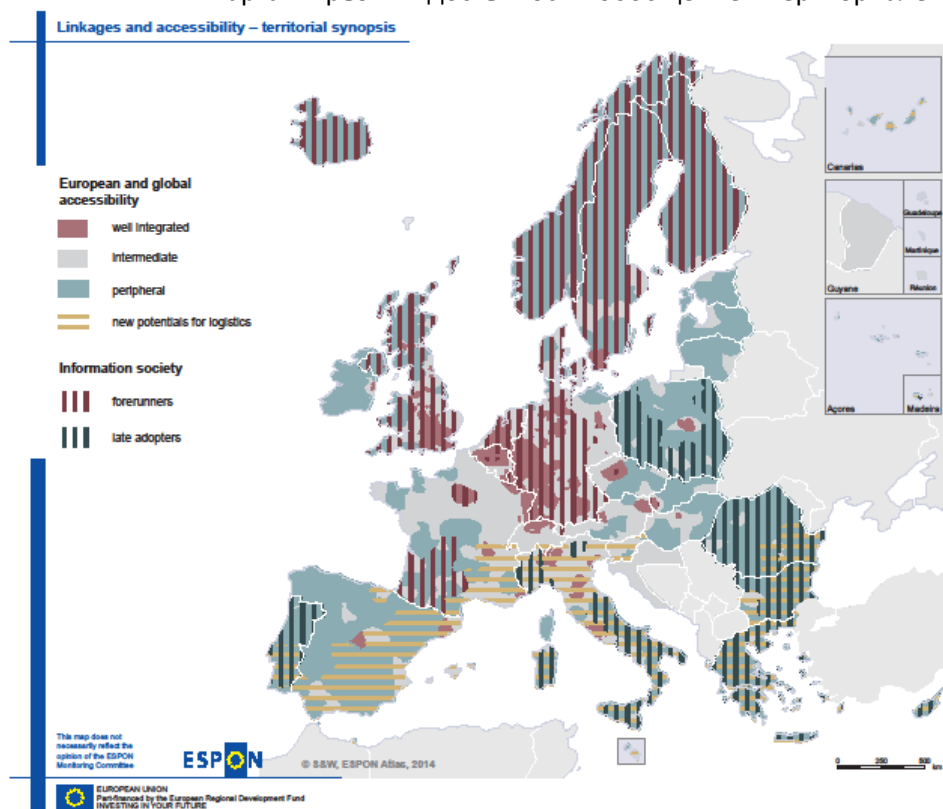

източник: ESPON Atlas, Mapping European Territorial Structures and Dynamics, ноември 2014г.

Съгласно проучванията ESPON от гледна точка на европейската и международна достъпност в трансграничния регион Румъния – България има недостиг на пътна, железопътна и плавателна инфраструктура. Същевременно, територии по течението на река Дунав и черноморското крайбрежие се представят като имащи потенциал в създаването на нови логистични възли, които ще насърчат икономическото развитие на региона.

Стратегията за устройство на територията за трансграничния регион, целяща смекчаване на този недостиг, съгласува своите цели за взаимосвързаност на Дунавския район с европейското пространство чрез подобряване на мобилността и мултимодалните видове транспорт по вътрешните водни пътища и чрез развитие на шосейни, железопътни и въздушни връзки.

Карта – Връзки и достъпност – обобщение в териториален план

източник: ESPON Atlas, Mapping European Territorial Structures and Dynamics, ноември 2014г.

Настоящата стратегия е разработена в съответствие с разпоредбите на Зелената Книга за териториалното сближаване по отношение на свързаността (достъп до качествена инфраструктура, надежден достъп до енергия и предприемане на мерки за енергийна ефективност, достъп до услуги от общ икономически интерес и достъп до широколентов интернет и др.) и сътрудничеството (съвместна работа по проблемите на околната среда, свързани с изменението на климата, наводненията, загубата на биологично разнообразие, замърсяването и др.).

Разработването на настоящата стратегия се основава и на териториалните приоритети за развитие на ЕС, уточнени в «Териториалния дневен ред на Европейския съюз 2020» за подобряване на териториалните връзки за отделните лица, общностите и предприятията, поощряване на интегрираното развитие в градовете и селските райони и териториалната интеграция в трансграничните и транснационалните функционални региони, като се имат предвид териториалните характеристики на анализирания регион.

Също така настоящата стратегия съответства на насоките, предвидени в Бялата книга за постигане на единно европейско транспортно пространство, по отношение на вътрешните водни пътища, чийто потенциал не е изцяло оползотворен, но които могат в средно- и дългосрочен план да играят важна роля, особено по отношение на товарния транспорт към вътрешността и за свързване на европейските морета.

Целите и политиките за развитие, както и предвидените в настоящата стратегия инвестиционни програми, отговарят на трите основни приоритета, заложи в Стратегия „Европа 2020“, а именно:

- ⇒ Интелигентен икономически растеж: развитие на икономика, основана на знанието и иновациите;
- ⇒ Устойчив икономически растеж: насърчаване на икономика, която по-ефективно използва ресурсите и е по-екосъобразна и по-конкурентоспособна;
- ⇒ Приобщаващ икономически растеж: насърчаване на икономики с високи равнища на заетост, способна да осигури икономическо, социално и териториално сближаване и си поставят за цел да допринасят за постигане на 5-те цели, предвидени в Стратегия „Европа 2020“.

Също така целите, политиките за развитие и инвестициите, предвидени в настоящата стратегия, са в съответствие с целите и задачите, заложи в Стратегията на Европейския съюз за Дунавския регион и мерките, предвидени в Плана за действие по СЕСДР. По този начин, за приоритетната ос на СЕСДР относно подобряване на мобилността и мултимодалността има съответстващи им мерки за свързване с коридорите TEN-T, възстановяване на пристанищните инфраструктури и развитието на интермодални платформи, осигуряване на устойчивост на енергетиката в контекста на ефективността, конкурентоспособността и опазването на околната среда, подобряване на комуникацията в трансграничния регион с развитие на широколентова мрежа, повишаване на привлекателността и качеството на живота в градските и селските райони и на приноса на културното наследство на трансграничния регион за европейската културна среда. Същевременно, на приоритетните области от СЕСДР за управление на рисковете за околната среда и съхраняване на биоразнообразието, на ландшафтите и качеството на въздуха и почвата ще съответстват мерки за Съхраняване на биоразнообразието и подобряване на екологичните условия, укрепване на способността за управление на рисковете и услугите за действие при извънредни ситуации. По отношение на повишаване на благосъстоянието в Дунавския регион, с настоящата стратегия се цели развитие на устойчиви местни икономики, подкрепени от квалифицирани човешки ресурси, чрез повишаване приноса на местните предприятия за развитието на икономиката на трансграничния регион, развитието

на услугите в туристическата област на равнището на международните стандарти по качество и безопасност, осигуряване на консултации по специалности и подготовка за наемане на работа и др.

Настоящата стратегия обезпечава и допълване със стратегията за син растеж (Blue Growth), поставяща акцент върху устойчивото развитие на целия морски и мореплавателен сектор, предимно с инициативата на ЕС относно Черноморската синергия по отношение на сътрудничеството в областта на транспорта, енергетиката и околната среда, сътрудничеството в областта на общественото образование и здраве, развитието на научно-изследователското и информационното общество.

Взети са също под внимание националните стратегии в двете разглеждани страни (както са одобрени или са в процес на одобряване към момента на разработването на настоящата стратегия) по отношение на района, предмет на общата стратегия.

Анализ на резултатите от програмния период 2007 – 2013 г.

В края на 2013 г., Оперативната програма за трансгранично сътрудничество Румъния – България 2007 - 2013 г. достигна напреднал стадий на финансовото изпълнение, като 204 милиона евро, отпуснати за приоритетните оси 1-3, бяха изцяло договорени.² В съответствие с "Годишния доклад за 2013 г. за изпълнение на ОП за трансгранично сътрудничество Румъния – България 2007 - 2013 г.", 53,4% от средствата вече бяха инвестирани в трансграничния регион Румъния – България и възстановени на бенефициентите.

От наличните данни в края на 2013 година може да се установи, че Програмата вече постигна предвидените резултати в следните области:

- Подобряване на достъпността чрез намаляване на времето в път и развитието на достъпа до ИКТ;
- Интегрирани системи за управление на опазването на околната среда (10);
- Подобряване на осведомеността относно опазване на околната среда (1,7 милиона информирани лица);
- Предотвратяване и бърза реакция при опасности (23 проекта);
- Осигуряване на съвместни дейности по Дунав за ранно предупреждение за наводнения (50% покритие на река Дунав);
- Интегрирани туристически продукти (34).

² Annual Implementation Report 2013, Romania – Bulgaria Cross-Border Cooperation Operational Programme 2007 – 2013, cbcromaniabulgaria.eu/user/file/AIR2013.zip

В края на 2013 г., област Русе има най-висок процент на договаряне на средствата от ЕФРР (стойност/брой жители), последвана от Плевен, Добрич, Силистра, окръг Гюргево и град Букурещ.

През програмния период 2007 – 2013 г. бяха изпълнени общи румънско-български проекти с пряко въздействие върху река Дунав, сред които "Годишният доклад за 2013 г. за изпълнение на ОП за трансгранично сътрудничество Румъния – България 2007 - 2013 г." изтъква:

- Интегрирано управление на водите на река Дунав (WATER), проект изпълнен от 8 румънски и 5 български партньора, с цел създаване на съвместна система за управление и контрол на качеството на водите на река Дунав води в екстремни условия, причинени от природни и технологични бедствия;
- Дунавска трансгранична система за оповестяване при земетресения, довършен проект, с 2 български и 2 румънски партньора, чиято цел е предотвратяването на природните бедствия, причинени от земетресения в трансграничния регион с развитие на комуникационна система за ранно предупреждение и развитие на административната способност за противодействие на местно ниво;
- Устойчивост, мобилност, достъпност в трансграничния регион Констанца – Добрич – Транспортна инфраструктура, проект с по един румънски и български партньор, с цел подобряване на достъпността и мобилността в трансграничния регион Добрич – Констанца за осигуряване на сближаването на икономиките и на общностите в региона;
- Наблюдение на риска при извънредни ситуации в Дунавския пограничен регион - проект целящ подобряване равнището на подготовка за действие в извънредни ситуации и способността за реакция чрез развитие на обща интегрирана система за ефективно наблюдение и ограничаване на последиците от бедствията, в съответствие със стандартите и процедурите на ЕС.

В рамките на приоритетната ос 1: Достъпност – Подобрена мобилност и достъп до транспортна, информационна и комуникационна инфраструктура в трансграничния регион, бяха внедрени съвместни решения в областта на пътния и речен транспорт и в областта на информационните и комуникационните технологии (ИКТ), като проектите целят преодоляване на географските и функционалните пречки както по отношение на потока на трафика, така и в комуникациите.

Съгласно "Годишният доклад за 2013 г. за изпълнение на ОП за трансгранично сътрудничество Румъния – България 2007 - 2013 г.", в края на 2013 г. повечето от показателите, определени за измерване на целта за подобряване на трансграничната мобилност, са били постигнати както

спрямо възложените, така и спрямо приключените проекти, като определеният брой проекти за подобряване на достъпността на транспорта в релевантния за Програмата район, беше надхвърлен. Също така целта за намаляване времето на пътуването между общностите, разположени от двете страни на границата, беше почти постигната. Колкото до цел № 2 - Способстване за ефикасен редовен обмен на информация и данни от трансгранично значение - постигнатото леко надвиши половината от целевия брой проекти и лица, използващи съоръженията за ИКТ, докато показателят относно броя лица с достъп до мощности за ИКТ е изпълнен на около 30%.

В рамките на инвестиционния приоритет до края на 2013 г. бяха възстановени 1 145,66 км. пътища. Също така, бяха извършени работи по ремонт на настилките и канавките. Освен това бяха разработени пет стратегии относно свързаността в региона, както и проучвания за осъществимост за развитието на бъдещи проекти за възстановяване / построяване на пътища или за развитие на пристанищната инфраструктура на река Дунав в участъка Турну Мъгуреле (Румъния) – Никопол (България).

По отношение на *Приоритетна ос 2: Околна среда – устойчиво използване и опазване на природните ресурсите и на околната среда и насърчаване на ефективно управление на риска в трансграничния регион* показателите за трите цели на оста са постигнати до голяма степен и дори превишени в края на 2013 г., както при възложените, така и при приключените проекти.

В рамките на приоритетите за ключова област 1 до края на 2013 г. бяха развити съвместни системи за управление на опазването на околната среда, планове за управление за природни паркове и защитени зони с оглед подобряване на осведомеността на обществеността по въпросите касаещи околната среда. Също така са развити системи GIS за подобряване опазването и съхраняването на природата в трансграничния регион и са проведени изследователски дейности по опазване на околната среда.

В рамките на приоритетите за ключова област 2 изпълнените проекти доведоха до резултати, свързани с развитието на общата инфраструктура и на услугите за предотвратяване на природните и предизвиканите от човека бедствия, включително общи служби за реагиране при извънредни ситуации. Сред другите резултати от проектите можем да отбележим: система за ранно предупреждение за земетресения, епидемиологична лаборатория за съвместна интервенция, съвместен център за обучение за извънредни ситуации, системи за наблюдение и известяване в случай на природни бедствия, както и закупуване на оборудване за дейностите по ранно и предупреждение и спешна реакция и др.

В рамките на приоритетна ос 3: *Икономическо и социално развитие – Икономическо развитие и социално сближаване чрез съвместно определяне и насърчаване на конкурентните*

предимства на района, приключените проекти доведоха до постигане и превишаване на поставените стойности за съответните показатели при шест от осемте цели.

В рамките на приоритетите за ключова област 1 възложените и приключени проекти допринесоха за подпомагане на трансграничното сътрудничество с едновременно утвърждаване на висок регионален имидж и идентичност. Създадени са делови структури, предназначени да улеснят сътрудничеството между малките и средните предприятия, центрове за обучение по бизнес в подкрепа на предприемачите от трансграничния регион, както и общи бази данни с делова информация. Определени са представителни продукти за трансграничния регион в различни области. Създаден е център за компаниите в областта на водния туризъм в Черноморския район, сключени са партньорски споразумения между образователни и учебни центрове и др.

Възложените и приключени проекти в рамките на ключова област 2 доведоха до създаване на възможности за заетост в трансграничния регион чрез осигуряване на нови видове работни места и специализирани програми за обучение. Улеснено беше развитието на пазара на труда чрез разработка на услуги по обучение и съдействие за на мобилността в района Олт – Плевен. Също така, сключено е партньорско споразумение между учебните центрове.

В рамките на приоритетите за ключова област 3 възложените и приключени проекти подкрепиха не само развитието на гражданското общество и на местните общности, но способстваха и за подобряване на местното самоуправление и активизиране на обмена в областта на образованието, културата, здравеопазването, младежта и спорта. Организирани са художествени изложби, фестивали и проучвания на традициите в Румъния и България, както и Обмен на опит между различни публични органи и др.

Въпреки че не са подкрепили пряко развитието на трансграничното сътрудничество между седемте окръга в румънската част и в деветте области в българската част на трансграничния регион, които са обект на настоящата стратегия трябва да се отбележи фактът, че реализираните мерки по всички Оперативни програми, изпълнени през периода 2007 - 2013 г. имаха резултати, които в съвкупност допринесоха за развитието на територията от икономическа гледна точка и за намаляване на различията, за опазване на околната среда, развитие на транспортната инфраструктура и на човешките ресурси. Получените резултати в окръзите и областите в трансграничния регион от изпълнението на проекти в рамките на други Оперативни програми развити в двете държави са от такова естество, че да засилят въздействието от тези, получени като част от Програмата за трансгранично сътрудничество Румъния-България 2007 - 2013 г.

Без да се прави изчерпателен анализ на резултатите, получени от изпълнението на другите Оперативни програми в трансграничния регион, следва да бъдат отбелязани следните елементи:

- Два от окръжните центъра в румънската част - Крайова и Констанца - се разглеждат като полюси на растеж и поради това получават финансиране за проекти за градско развитие в рамките на интегрирани планове за градско развитие: финансиране за транспортна, социална и делова инфраструктура по един обвързан начин, имащ за цел постигане на максимални резултати;
- Финансирани са проекти за пътна инфраструктура както в румънската, така и в българската част - предимно пътища от окръжно значение, допринасящи за подобряване на връзката между общностите от двата бряга на река Дунав, създавайки предпоставки за по-доброто им развитие и за улесняване на свързаността между градовете от румънската и българската част;
- Финансирани са проекти за канализация, рехабилитация на пречиствателни станции за отпадъчни води, системи за комплексно управление на отпадъците както в румънските окръзи, така и в българските области;
- Финансирани са проекти за съхраняване на биоразнообразието, разработване на планове за управление на обектите от Натура 2000 и на защитени територии от двата бряга на река Дунав в трансграничния регион;
- Финансирани са проекти в областта на развитието на образователни структури (училища, гимназии, университети), социални центрове, проекти за развитие на административния капацитет на местните администрации;
- Също така бяха финансирани многобройни проекти за развитие на бизнеса, по инициатива както на големи предприятия, така и на малки и средни предприятия.

През периода 2007 – 2013 г. селските райони в рамките на трансграничния регион Румъния - България ползваха финансиране в рамките на Националните програми за развитие на селските райони, по които са подкрепени инициативи за модернизация на ферми, подобряване и развитие на инфраструктура, създаване и развитие на микро-предприятия, насърчаване на туристически дейности, подобряване на основните услуги, развитие и прилагане на стратегии на Местни групи за действие, подпомагане на младите фермери, професионално обучение и др.

За развитието на трансграничния регион са допринесли също и проектите, финансирани в рамките на Оперативните програми по рибарството. Тези проекти имаха за предмет: разработване и прилагане на стратегии на местни групи, подпомагане на устойчива аквакултура, изграждане на рибарници, съоръжения за спортен риболов, съоръжения за опазване на околната среда с цел подпомагане на развитието на местообитания, съхраняване и оползотворяване на рибарските традиции по бреговете на река Дунав, развитие на екотуризма в общностите, намиращи се в близост до река Дунав и др.

Всички получени резултати през периода 2007 – 2013 г. са добра основа за разработка и прилагане на ефективни и ефикасни действия през периода 2014 -2020 г., които да позволят постигане на поставените с настоящата стратегия цели.

Перспективи за програмния период 2014 – 2020 г.

През периода 2014 - 2020 г. трансграничният регион Румъния – България ще ползва финансиране както от Оперативната програма за трансгранично сътрудничество Румъния – България, така и от другите Оперативни програми, финансирани от европейски и инвестиционни фондове (ЕИФ) в двете държави.

Програмата за трансгранично сътрудничество Румъния – България 2014 - 2020 г. цели разширяване на хоризонтите пред региона, постигане на конкретни и измерими резултати и превръщане на района в място, в който хората да живеят, учат, работят, което да посещават и в което да инвестират. Програмата има за цел подкрепа на процеса за създаване на конкурентоспособни и устойчиви общности, чрез ефективно използване на ресурсите, максимално използване на инициативите и възможностите за растеж, предоставяни от развитието на напречните и хоризонталните търговски потоци през коридора Дунав/Черно Море.³ Визията за трансграничния регион Румъния-България в рамките на Програмата за трансгранично сътрудничество Румъния - България 2014 - 2020 г. като врата на Източен Дунав / Черно Море и важен възел в по-широкия контекст на Черно море – Дунав – Рейн – Северно море, е да подкрепя развитието на трансграничния регион чрез подобряване на достъпността, насърчаване на институционалното сътрудничество и развитие на ресурсите на региона.

Целите на *Приоритетна ос 1: Добре свързан регион*:

- подкрепа за планирането, разработването и координирането на трансгранични транспортни системи за подобряване връзките с TEN-T транспортната мрежа;

³ www.mdrap.ro/userfiles/OP%20final%20version.rar

- повишаване безопасността на речния и водния транспорт;

В рамките на тази приоритетна ос за постигане на първата цел ще бъдат финансирани "меки" мерки (разработка и прилагане на стратегии, обмен на ноу-хау, инструменти и пилотни програми за подобряване на трансграничната мобилност и достъпност и др.), "твърди" мерки (подобряване на трансграничните второстепенни и третостепенни възли към инфраструктурата на TEN-T, като например подобряване/развитие на велосипедни алеи, паркинги за велосипеди, изграждане и модернизация на пътни инфраструктури), както и комплексни мерки (въвеждане на общи системи за управление на движението за интелигентна мобилност в трансграничния регион).

За повишаване безопасността на речния и морския транспорт ще бъде предвидена подкрепа за обновяването и развитието на пристанищната инфраструктура, мерки за подобряване корабоплаването по река Дунав, укрепване на интермодалността на пристанищата, уеднаквяване на стандартите и процедурите. Също така ще бъдат финансирани мерки за черноморските пристанища и корабоплаването по черноморското крайбрежие.

Приоритетна ос 2: Зелен регион, има следните специфични цели:

- подобряване на опазването и устойчивото използване на природното наследство, на ресурсите и културното наследство;
- засилване на устойчивото управление на екосистемите в трансграничния регион.

За подобряване на устойчивото използване на природното и културното наследство и ресурси ще бъдат подпомогнати "меки" мерки (подготовка на съвместни проучвания, стратегии и планове за управление за съвместно опазване, развитие и използване на културното/природно наследство, подобряване на информираността по тези въпроси, събития на трансгранично ниво за съхраняване, насърчаване и развитие на нематериалното културно наследство); "твърди" мерки (инвестиции в общата инфраструктура за устойчив туризъм, модернизация/построяване на пътища до важни елементи на природното и културното наследство, като част от един трансграничен туристически продукт, възстановяване на културната инфраструктура); и комплексни мерки (развитие на съвместни туристически продукти и услуги на основата на културното и природното наследство и съвместната им реклама, развитие на координирано управление на природните паркове, резервати и на други защитени територии).

За устойчиво управление на екосистемите в трансграничния регион са предвидени "меки" мерки (координация на действията и обмен на информация с цел по-добро прилагане на релевантни политики – по Рамковата директива за водите, съхраняване на биоразнообразието,

трансфер на ноу-хау, обмяна на най-добри практики, защита на екосистемите чрез прилагане на класификация, устройствено планиране, картографиране и други мерки за сътрудничество в областта на опазването на природата, подготовка и провеждане на съвместни изследвания, проучвания, стратегии по отношение на обектите от Натура 2000, съвместно управление на защитените територии и на видовете от мрежа Натура 2000); и "твърди" мерки (подпомагане и насърчаване на трансграничните инвестиции в зелена инфраструктура, опазване/съхранение/наблюдение на екосистемите, особено на обектите от Натура 2000 чрез закупуване на оборудване, координирано създаване/развитие на трансграничната инфраструктура, която опазва/възстановява биоразнообразието/почвите/насърчава екосистемните услуги, включени в Натура 2000).

Целта на *Приоритетна ос 3: Безопасен регион* е да бъде подобро съвместното управление на риска в трансграничния регион.

За постигане на тази цел се предвиждат както "меки", така и "твърди" мерки и комплексни мерки.

Сред "меките" мерки за 2014 - 2020 г. са: подобряване на координираните и ефективни реакции на властите при извънредни ситуации, причинени от природни бедствия (наводнения, пожари, силни горещини, земетресения, бури), както и въвеждане на общи правила / уредба относно обезлесяването и строителството в райони, засегнати от природни и предизвикани от човека рискове; приемане и въвеждане на хармонизирани стандарти и системи за по-правилно предвиждане и управление на природните и предизвикани от човека бедствия в трансграничния регион, включително подготовка /актуализация на картите на рисковете; въвеждане на уеднаквени комплексни инструменти за предотвратяване и намаляване на рисковете, развитие на малки трансгранични инфраструктури за подготовка за реагиране при извънредни ситуации; разработване на общ подробни карти и на бази данни с природните и технологичните рискове; обмен на опит и знания.

Сред "твърдите" мерки се предвиждат: подобряване на земите със средно и високо ниво на риск (залесяване на бреговете, изграждане на защитни диги срещу наводнения); подпомагане и насърчаване на трансграничните инвестиции в зелената инфраструктура, която помага за намаляване на рисковете и ограничаване на бедствията, а комплексните мерки целят измерване/наблюдение на параметрите по околна среда, които са от значение за мерките за ранно предупреждение и ефикасно ограничаване на последиците, чрез съвместно закупуване на оборудване и оценка на резултатите.

Целта на *Приоритетна ос 4: Квалифициран и приобщаващ регион* е поощряване на интеграцията на трансграничния регион от гледна точка на мобилност на работната сила.

За поощряване на интеграцията на трансграничния регион от гледна точка на мобилност на заетостта се предвиждат "меки" мерки (разкриване на дългосрочни възможности за заетост, създадени на двата бряга чрез структурни промени на пазара на труда и развитие на услугите в областта на насочването към кариера и обучение през целия живот за подпомагане на промените в кариерата; развитие на общи стратегии, планове и проучвания, свързани с трансграничната мобилност; сътрудничество за предоставяне на услуги по заетостта и установяване на партньорства с образователни институции и др.; предоставяне на цялостни информации относно социалното осигуряване, законодателството в областта на заетостта и въпроси относно данъчното облагане в пограничните региони в Румъния и България чрез учебни мероприятия и курсове; разработка и предлагане на съвместни програми за професионално обучение в сектори с неквалифицирана работна сила; съвместно обучение и подпомагане, обмен на добри практики за по-добро включване на пазара на труда; подобряване на информираността относно възможностите за заетост в трансграничния регион; предлагане на курсове по мобилност на работната сила и лицата, търсещи работа); "твърди" мерки (създаване / развитие на инфраструктури, пряко свързани с мобилността на работната сила); както и комплексни мерки (разработка на общи стратегии и мерки за по-добро включване на пазара на труда на необлагодетелствани групи от населението; разпространяване на информация и съвети за пътуващите през границата до местоработата си лица в трансграничния регион и на потенциалните работници чрез създаване и развитие на общи бази данни относно мобилността на работната сила; насърчаване на комплексно съдействие за търсещите работно място от двата бряга на границата; създаване и развитие на трансгранични и виртуални бизнес инкубатори за подпомагане на заетостта на лицата от двата бряга на река Дунав).

Целта на *Приоритетна ос 5: Ефикасен регион* е:

- увеличаване на капацитета за сътрудничеството и ефективността на публичните институции в контекста на трансграничния регион.

За осигуряване на развитието на сътрудничеството и на ефективността на публичните институции в контекста на трансграничното сътрудничество се предвиждат следните "меки" мерки: анализ и сближаване на нормативната рамка; укрепване на местните / регионалните трансгранични мрежи; разработване на стратегии за внедряване, развитие и трансфер на най-

добри практики и решения, разработване на модели и средства за вземане на решения и насърчаване на пилотни проекти за по-добро участие на всички групи от гражданското общество в процеса на вземане на решения и разработване на политики в трансграничния регион; координация на политиките и инвестициите в социалната област, образованието, здравеопазването, заетостта, транспорта, околната среда и митниците; разработка на модели за трансгранично сътрудничество; обучение за персонала на публичните органи с цел повишаване на капацитета им за изпълнение на проекти на ЕС и на съответните разпоредби и за управление на публичните инвестиции в трансграничен контекст; развитие на трансгранични модели за проектиране, изпитване, сравняване и оценяване на новостите при услугите от общ интерес, обществените услуги и публичната администрация; подобряване на информираността по отношение на трансграничните възможности. Предвиждат се също така комплексни мерки за: подпомагане на модернизацията на публичните услуги в области като: митници, социални политики, образование, здравеопазване и заетост; развитие на общи структури, системи и средства, обезпечаващи приемственост в съответните области; насърчаване на действия за намаляване на административното бреме за гражданите в трансграничен контекст.

Освен Оперативната програма за трансгранично сътрудничество Румъния – България и другите оперативни програми, както и програмите в областта на развитието на селските райони и рибарството, ще допринесат за постигане на целите на настоящата Стратегия. Тъй като към момента на разработването на стратегията с изключение на ОП ТГС Румъния – България другите оперативни програми не бяха приети, за да се илюстрира този принос към постигането на целите на стратегията бяха използвани наличните данни от споразуменията за партньорство на Румъния и България, като и двата документа са приети от Европейската комисия.

Приносът, който предвидените за периода 2014 г. – 2020 г. оперативни програми имат за постигане на целите на стратегията													
	Стратегическа цел 1: Развитие на свързаността на градските и крайградските райони в подкрепа на устойчиво полицентрично териториално развитие				Стратегическа цел 2: Укрепване ролята на дунавските градове чрез повишаване на привлекателността на публичното пространство и осигуряване на комунални услуги и услуги от общ интерес за местните жители и туристите			Стратегическа цел 3: Укрепване на мрежата културни и природни ценности и нейното свързване с подобни мрежи в региона на река Дунав и Черно море			Стратегическа цел 4: Развитие на институционалния капацитет за сътрудничество, за засилване на икономическото, социалното и териториалното сближаване		
	Специфични цели				Специфични цели			Специфични цели			Специфични цели		
	Специфична цел 1.1:	Специфична цел 1.2:	Специфична цел 1.3:	Специфична цел 1.4:	Специфична цел 2.1:	Специфична цел 2.2:	Специфична цел 2.3:	Специфична цел 3.1:	Специфична цел 3.2:	Специфична цел 3.3:	Специфична цел 4.1:	Специфична цел 4.2:	Специфична цел 4.3:
	Осигуряване на инфраструктурата за развитие на пътнически и товарен транспорт	Развитие на жизнеспособни и местни икономики, подкрепени от съвременни технологии и квалифициран и човешки ресурси	Енергийно осигуряване за функционалността на територията от гледна точка на ефективност, конкуренция и опазване на околната среда	Подобряване на комуникацията в трансграничния регион чрез развитие на широколентови мрежи	Развитие на човешкия капитал чрез осигуряване на услуги от обществен интерес	Подобряване на териториалните дадености в градските и селските райони	Повишаване на привлекателността и качеството на живота в градските и селските райони	Повишаване приноса на културното наследство на трансграничния регион в европейския културен ландшафт	Съхраняване на биоразнообразието и подобряване на екологичните условия	Укрепване на способността за управление на рисковете и за реагиране в извънредни ситуации	Въвеждане на форми на сътрудничество и управление в области от общ интерес	Координация на публичните и частните инициативи по въпроси от общ интерес	Повишаване на оперативния капацитет на администрацията за управление на местното развитие
Програма за трансгранично сътрудничество РУМ - БГ	✓	✓			✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	
Други ОП съгласно Споразумението за Партньорство Румъния – ЕК	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓
Други ОП съгласно Споразумението за Партньорство България - ЕК	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓

ГЛАВА 2 :

ОЦЕНКА И ПРИОРИТЕТИ ЗА ТЕРИТОРИЯТА

а. Оценка по области

а.1. Достъпност и транспортна инфраструктура

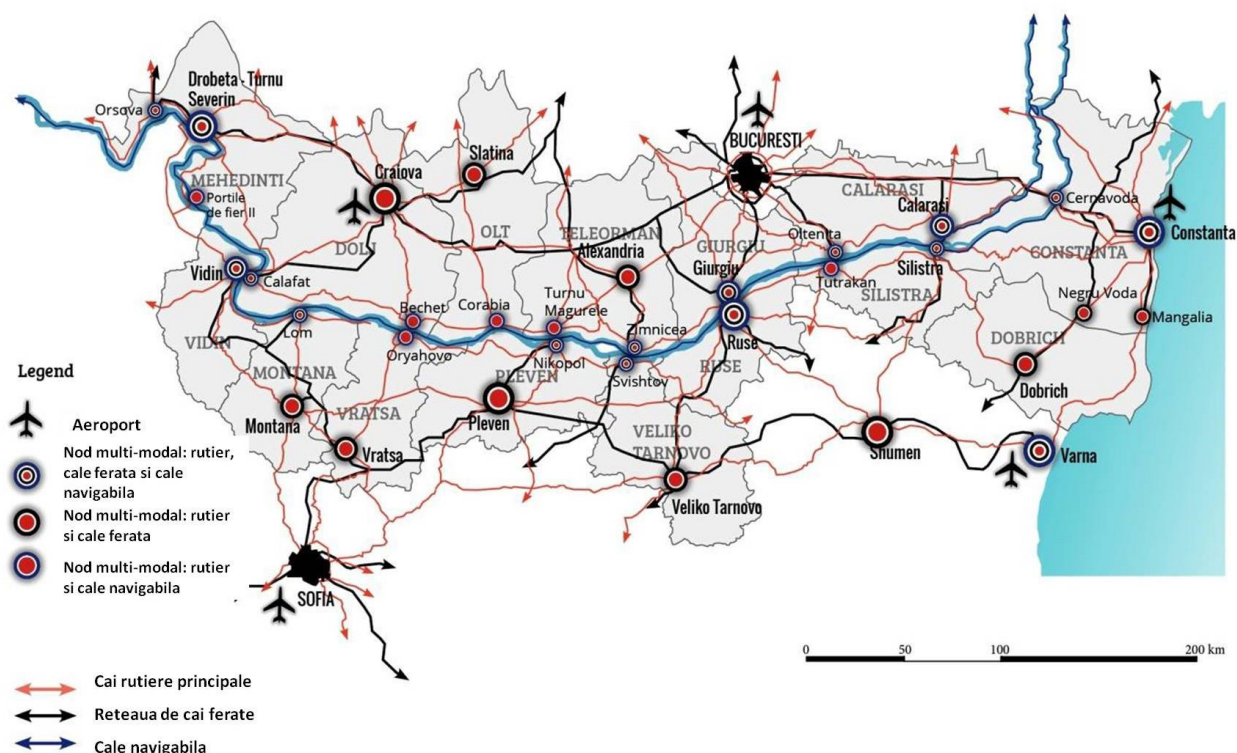
Трансграничният регион Румъния – България е достъпен благодарение на плавателната река Дунав, явяваща се част от VII-ми общоевропейски транспортен коридор, който чрез Черноморския канал свързва пристанище Констанца с промишлените центрове в Западна Европа и с пристанище Ротердам. От своя страна той се пресича с два коридора TEN-T, свързващи Централна и Северна Европа с югоизточната част на континента и Близкия изток. Река Дунав представлява, от друга страна, плътна граница между двете страни поради липсата на инфраструктура за прекосяване на реката, което затруднява трансграничното сътрудничество и социално-икономическата интеграция на територията.

Сегашните възможности за прекосяване на границата включват два моста за шосеен и железопътен транспорт при Калафат-Видин и Гюргево-Русе, няколко пункта за приемане на речен транспорт и фериботи (Бекет-Оряхово, Зимнич-Свищов, Олтеница-Тутракан, Кълъраш-Силистра, Турну Мъгуреле-Никопол), както и три пункта за достъп по шосе при Остров-Силистра, Негру Водъ-Кардам и Вама Веке-Кардам. Подписаният меморандум между Европейската Комисия и България предвижда построяването на два нови моста за шосеен транспорт за улесняване на трансграничния трафик.

Главните дунавски пристанища на румънско-българската граница са: Калафат, Турну Мъгуреле, Гюргево, Олтеница, Кълъраш в Румъния и Видин, Лом, Оряхово, Свищов, Русе, Силистра в България. Те са важни както за товарния транспорт, така и за туристите, пристигащи в Гюргево и Олтеница (за едномесечни посещения в Букурещ, Русе, Свищов, Велико Търново и др.), обаче наличната пристанищна инфраструктура се нуждае от развитие. Също така, целогодишното корабоплаване по Дунав през цялата година (включително през периоди на засушаване или сурова зима) е друг проблем, който изисква внимание и двете държави се споразумяха за това с меморандум, подписан през 2012 г.

Регионът се обслужва от 3 международни летища в Румъния: Констанца (важен през летния сезон, когато приема полети от Париж, Страсбург, Люксембург, Бергамо, Пиза), Крайова (полети от Лондон, Кьолн/Бон, Бергамо) и Букурещ-Отопени, намиращо се най-близо до границата. В България, най-близките летища са в София и Варна, но голяма част от населението в българския пограничен район често редовно използва летището в Букурещ.

Гъстотата на пътната и железопътната мрежа в двете държави е много под средното европейско ниво от 93 км./100 кв.км., като това ги поставя на последните две места сред мрежите в Европейския съюз. От анализа на качеството на пътната и железопътната инфраструктура и на транспортните услуги в двете държави е видно, че те се намират по-назад в европейската класация, въпреки че наземният транспорт има най-голям дял както в Румъния, така и в България.

Карта а.1.1 – Транспортна мрежа (пътна, железопътна и водни пътища) и наличните интермодални възли. Източник: Detente Consultants, «Териториален анализ на трансграничния регион Румъния – България»

Легенда	
Летище	↔ Главни пътища
Мултимодален възел: шосе, железопътна линия, воден път	↔ Ж.п мрежа
Мултимодален възел: шосе, железопътна линия	
Мултимодален възел: шосе, воден път	↔ Воден път

Наличната транспортна мрежа не осигурява добра свързаност между двете държави, нито лесен достъп на пограничните райони до коридорите TEN T и главните национални коридори. Фактически през трансграничната територия преминава само една автомагистрала – Букурещ - Констанца (220 км). Това пречи на развитието на интермодални възли, които са от жизнено значение за използване на потенциала на река Дунав за корабоплаване и за икономическото развитие на района.

Второстепенните възли⁴ в трансграничния регион се намират в Румъния, а именно в Крайова и Констанца. Третостепенните възли⁵, са разпределени както по течението на река Дунав, така и във вътрешността на трансграничния регион – това са центровете на окръзи / области: Дробета Турну-Северин, Видин, Александрия, Турну Мъгуреле, Гюргево, Русе, Кълъраш, Силистра, Плевен, Враца, Велико Търново, Разград.

Таблица а.1. Ключови характеристики и териториални влияния

NUTS 3 окръзи/области		Ключови характеристики
РУМ	Мехединци	Европейски/национални пътища, преминаващи през окръга: - Е 70 / НП 6 (Сърбия) - Тимишоара – Карансебеш – Дробета Турну Северин – Крайова – Александрия– Букурещ – Гюргево – Русе – Разград – Шумен – Варна – (ферибот за Самсун, Турция) - НП 67 (Дробета Турну Северин – Търгу Жиу – Ръмнику Вълча), - НП 56 А, НП 56 В, НП 56 С
	Долж	Европейски/национални пътища, преминаващи през окръга: - Е70/НП 6 (Сърбия) - Тимишоара – Карансебеш – Дробета Турну Северин – Крайова – Александрия– Букурещ – Гюргево – Русе – Разград – Шумен – Варна – (ферибот за Самсун, Турция) - Е 79 / НП 66 / НП 56 (Унгария) - Орадя - Беюш - Дева - Петрошани - Търгу Жиу - Крайова - Калафат - Видин - Враца - Ботевград - София - Благоевград - Серай) - НП 6В, НП 65, НП 65 С, НП 55, НП 55 А Пристанища: Бекет, Калафат - речен участък долен Дунав Летище: Международно летище Крайова Гранични контролно-пропускателни пунктове: Калафат - Видин (шосеен и железопътен мост), Раст - Лом (ферибот), Бекет – Оряхово (ферибот)
	Олт	Европейски/национални пътища, преминаващи през окръга: - Е 70 / НП 6 (Сърбия) - Тимишоара – Карансебеш – Дробета Турну Северин – Крайова – Александрия– Букурещ – Гюргево – Русе – Разград – Шумен – Варна – (ферибот за Самсун, Турция) - Е 574 / НП 65, НП 54, НП 54А, НП 67 В Пристанища: Корабия - речен участък долен Дунав Гранични контролно-пропускателни пунктове: Корабия - Мъгура (корабоплавателен транспорт)
	Телеорман	Европейски/национални пътища, преминаващи през окръга: Е 70 / НП 6 (Сърбия) - Тимишоара – Карансебеш – Дробета Турну-Северин – Крайова – Александрия – Букурещ – Гюргево – Русе – Разград – Шумен – Варна

⁴ Второстепенните възли се определят от Европейската Комисия като кръстовища или разклонения, в ядрото на всеобхватни мрежи, градове (от регионално значение) и/или които имат мултимодални връзки.

⁵ Третостепенните възли се определят от Европейската Комисия, като градски райони, излизащи извън административните граници (градове от регионално или окръжно значение и др.), в които има публични и частни институции (например: училища, здравни и ВиК услуги, служби по заетостта, банки и др.) и/или имат мултимодални връзки.

		– (ферибот за Самсун, Турция) • НП 5С, НП 6 F, НП 51 А, НП 52, НП 65 А Пристанища: Турну Мъгуреле, Зимнич - речен участък долен Дунав Гранични контролно-пропускателни пунктове: Турну Мъгуреле - Никопол/Сомовит (ферибот), Зимнич – Свищов (ферибот)
	Гюргево	Европейски/национални пътища, преминаващи през окръга: • Е 70 / НП 6: (Сърбия) - Тимишоара – Карансебеш – Дробета Турну-Северин – Крайова – Александрия– Букурещ – Гюргево – Русе – Разград – Шумен – Варна – (ферибот за Самсун, Турция) • Е 85 (Украйна) - Сирет - Сучава - Събьоани - Роман - Бакъу - Мъръшещи - Тишица - Бузъу - Урзичени - Букурещ - Гюргево - Русе - Бяла - Велико Търново - Стара Загора - Хасково - Свиленград – (Гърция) • НП 5, НП 5 А, НП 5 В, НП 5С, НП 41, НП 61 Пристанища: Гюргево - речен участък долен Дунав Гранични контролно-пропускателни пунктове: Гюргево – Русе (шосеен и железопътен мост)
	Кълъраш	Европейски/национални пътища, преминаващи през окръга: • А2 / Е 81 / <i>Автомагистрала на слънцето</i>: Букурещ – Констанца • НП 3, НП 3А, НП 3 В, НП 3 D, НП 4, НП 21, НП 31 Пристанища: Олтеница, Четатя - речен участък долен Дунав Гранични контролно-пропускателни пунктове: Олтеница – Тутракан (ферибот), Кълъраш – Силистра (ферибот) Окръгът с най-дългата автомагистрала в трансграничния регион:
	Констанца	Европейски/национални пътища, преминаващи през окръга: • Е 87 (Украйна) - Галац - Тулча - Констанца - Вама Веке – Дуранкулак - Варна - Бургас - Маринка - Малко Търново – (Турция) • А2 / А4 / Е 81 / <i>Автомагистрала на слънцето</i>: Букурещ – Констанца • Е 675 / НП 3 В (Аджиджя – Негру Водъ - Кардам) • НП 2А /Е 60, НП 3, НП 3 А, НП 3 С, НП 22, НП 22 С, НП 39, НП 39 С, НП 39 D Пристанища: Мурфатлар, Меджидия, Черна вода - речен участък долен Дунав Летище: Международно летище Михаил Когълничяну Гранични контролно-пропускателни пунктове: Негру Водъ - Кардам (сухопътен), Вама Веке – Дуранкулак (сухопътен), Остров – Силистра (сухопътен / пътен транспорт)
БГ	Видин	Европейски/национални пътища, преминаващи през областта: • Е 79 / НП 1: (Унгария) - Орадя - Беюш - Дева - Петрошани - Търгу Жиу - Крайова - Калафат - Видин - Враца - Ботевград - София - Благоевград - Серай (Турция) • НП 12, НП 14, НП 11 Пристанища: Видин - речен участък долен Дунав Гранични контролно-пропускателни пунктове: Видин - Калафат (шосеен и железопътен мост)
	Монтана	Европейски/национални пътища, преминаващи през областта: • Е 79 / НП 1: (Унгария) - Орадя - Беюш - Дева - Петрошани - Търгу Жиу - Крайова - Калафат - Видин - Враца - Ботевград - София - Благоевград - Серай (Турция) • НП 11, НП 81 Пристанища: Лом- речен участък долен Дунав Гранични контролно-пропускателни пунктове: Лом – Раст (ферибот)
	Враца	Европейски/национални пътища, преминаващи през областта: • Е 79 / НП 1: (Унгария) - Орадя - Беюш - Дева - Петрошани - Търгу Жиу - Крайова - Калафат - Видин - Враца - Ботевград - София - Благоевград - Серай (Турция) • НП 11, НП 15 Пристанища: Оряхово, Козлодуй - речен участък долен Дунав Гранични контролно-пропускателни пунктове: Оряхово - Бекет (ферибот)
	Плевен	Европейски/национални пътища, преминаващи през областта: • НП 3 / Е 83, НП 11, НП 34, НП 35 Пристанища: Никопол- речен участък долен Дунав Гранични контролно-пропускателни пунктове: Никопол / Сомовит - Турну Мъгуреле (ферибот), Корабия - Мъгура (корабен транспорт)
	Велико Търново	Европейски/национални пътища, преминаващи през областта: • Е 85 / НП 5: (Украйна) - Сирет - Сучава - Събьоани - Роман - Бакъу - Мъръшещи - Тишица - Бузъу - Урзичени - Букурещ - Гюргево - Русе - Бяла - Велико Търново - Стара Загора - Хасково - Свиленград – (Гърция)

		Е 83 / НП 3, Е 772 / НП 4, НП 52, НП 53, НП 55 Пристанища: Свищов - речен участък долен Дунав Гранични контролно-пропускателни пунктове: Свищов - Зимнич (ферибот)
	Русе	Европейски/национални пътища, преминаващи през областта: - Е 70 / НП 2 (Сърбия) - Тимишоара – Карансебеш – Дробета Турну Северин – Крайова – Александрия– Букурещ – Гюргево – Русе – Разград – Шумен – Варна – (ферибот за Самсун, Турция) - Е 85 / НП 5 (Украйна) - Сирет - Сучава - Събьоани - Роман - Бакъу - Мъръшеци - Тишица - Бузъу - Урзичени - Букурещ – Гюргево - Русе - Бяла - Велико Търново - Стара Загора - Хасково - Свиленград – (Гърция) - НП 21, НП 23 Пристанища: Русе - речен участък долен Дунав Гранични контролно-пропускателни пунктове: Русе - Гюргево (шосеен и железопътен мост)
	Разград	Европейски/национални пътища, преминаващи през областта: - Е 70 / НП 2 (Сърбия) - Тимишоара – Карансебеш – Дробета Турну Северин – Крайова – Александрия– Букурещ – Гюргево – Русе – Разград – Шумен – Варна – (ферибот за Самсун, Турция) - НП 49 Тутракан-Кубрат-Разград-Търговище - НП 23 Русе-Кубрат-Завет-Исперих
	Силистра	Европейски/национални пътища, преминаващи през областта: НП 7, НП 21, НП 23, НП 71 Пристанища: Силистра - речен участък долен Дунав Гранични контролно-пропускателни пунктове: Тутракан - Олтеница (ферибот), Силистра - Кълъраш (ферибот), Остров - Силистра (наземен / шосеен транспорт)
	Добрич	Европейски/национални пътища, преминаващи през областта: - Е 87 / НП 9: (Украйна) - Галац - Тулча - Констанца - Вама Веке – Дуранкулак - Варна - Бургас - Маринка - Малко Търново – (Турция) - Е 675 / НП 29: Аджиджя – Негру Водъ – Кардам - НП 21, НП 27, НП 71, НП 97 Гранични контролно-пропускателни пунктове: Кардам - Негру Водъ (сухопътен), Дуранкулак - Вама Веке (сухопътен)

Legenda

a1. Accesibilitate si mobilitate

- Judete cu o buna accesibilitate / conectate la rețeaua de transport a teritoriului național și european
- Judete cu probleme de accesibilitate, în care lipsește continuitatea rețelei de transport rutier de la granița spre interior
- Orase port
- Aeroport functional
- Punct de trecere a frontierei - rutier și feroviar (pod)
- Punct de trecere a frontierei - feribot
- Punct de trecere a frontierei - terestru

Легенда

A1. Достъпност и мобилност

Окръзи с добра достъпност/връзка с транспортната мрежа на националната и европейската територия

Окръзи с проблемна достъпност, при които липсва непрекъснатата пътна транспортна мрежа от границата към вътрешността

Пристанищен град

Действащо летище

Граничен контролно-пропускателен пункт – шосеен и железопътен (мост)

Граничен контролно-пропускателен пункт – ферибот

Граничен контролно-пропускателен пункт – сухопътен

Изводи / потребности от развитие

Пътната и железопътната инфраструктура в трансграничния регион е неравномерно развита в Румъния и България, като в седемте румънски окръга гъстотата на пътната и ж.п. мрежа е почти два пъти по-голяма, отколкото в деветте български области. Достъпността на окръзите се определя както от тяхната свързаност с коридорите TEN T, така и от непрекъснатостта на пътната транспортна мрежа от границата към вътрешността. В този смисъл единствените окръзи, които са свързани с националната територия с високоскоростни пътища (автомогистрали) са: Гюргево, Констанца и Кълъраш, като последният има най-голямата дължина на автомагистрала: 104 км (2012 г.). В българската част от трансграничния регион автомагистрала Хемус, която е в процес на изграждане, представлява важен проект със силно влияние върху свързаността и транспорта.

Сухопътният транспорт (шосеен и железопътен) е с най-голям дял в двете държави както в трансграничния регион, така и на национално ниво. Поредицата от общи показатели по отношение на транспортната инфраструктура отразява факта, че в двете държави развитието и модернизацията на транспортния сектор е приоритет.

Потенциалът на трансграничния регион Румъния-България да се превърне с източна врата към Европейския съюз може да се оползотвори посредством свързването на тази територия с европейските коридори, чрез развитието на речния и морския транспорт (осигурявайки връзките с Черно море) и осигуряване на инфраструктура за сухопътен транспорт за всички градове и села. Също така, необходимо е свързване на определените третостепенни транспортни възли с мрежата TEN-T, както и укрепване на наличните и създаване на нови интермодални възли.

а.2. Демография

Анализът на демографското развитие в трансграничния регион сочи тенденция към обезлюдяване и застаряване, особено в селските райони, в които естественият прираст е отрицателен, има ниско ниво на раждаемост и високо ниво на смъртност. Това положение е съчетано с миграцията на квалифицираната работна сила към градските центрове извън трансграничния регион и подчертана тенденция към окончателна миграция (особено в българската част).

През периода 2004 -2013 г., броят на населението намаля с близо 410 000 души. Този спад бе по-подчертан в българската част на региона (с близо 15%) спрямо румънската част, където спадът е близо 5%. Същевременно, годишният темп на намаляване на населението беше около 14% в българската част и 4,5% в румънската. Същата низходяща тенденция се забелязва при както при градското, , така и при селското население, като при последното се наблюдава по-подчертан спад, отколкото при градското население.

От 2004 г. до 2013 г., българското селско население в проучвания район намаля с близо 20% докато при румънското спадът е с близо 6%. Засегнатите от този спад райони са относително равномерно разпределени в българската част на региона, като по-силно засегнати са все пак населените места в северозападната част. В румънската част, териториалното разпределение на спада / растежа на население е по-неравномерно, при силен спад (над 55% от цялото население) има в няколко общини в окръзите Олт, Гюргево и Телеорман.

Въпреки че делът на градското население (54%) в региона е по-висок от този на селското население (46%), разпределението на населението по местожителство показва значителни различия между двете участващи държави. По този начин, делът на градското население е близо 65% в българската част и 49% в румънската част, което показва много по-ниско равнище на урбанизация в румънските части спрямо българските части в разглежданите райони.

От гледна точка на съотношението между градското и селско население има значителни разлики между главните градски райони, като например Констанца и Русе (с над 70% градско население) и слабо урбанизираните райони, като например Гюргево и Силистра (с 31%, съответно 45% градско население). Последствията от подобно разпределение са важни за заетостта на населението.

За намаляването на населението допринесе не само ниският естествен прираст, но и миграцията. Средното ниво на нарастване на миграцията през периода 2005 - 2009 г. се колебае около 1,5‰. Районите на емиграция (заминаващите жители са повече от пристигащите) се намират в района, образуван от областите Монтана и Враца, северно от област Велико Търново, южно от област Русе и този образуван от областите Разград и Силистра.

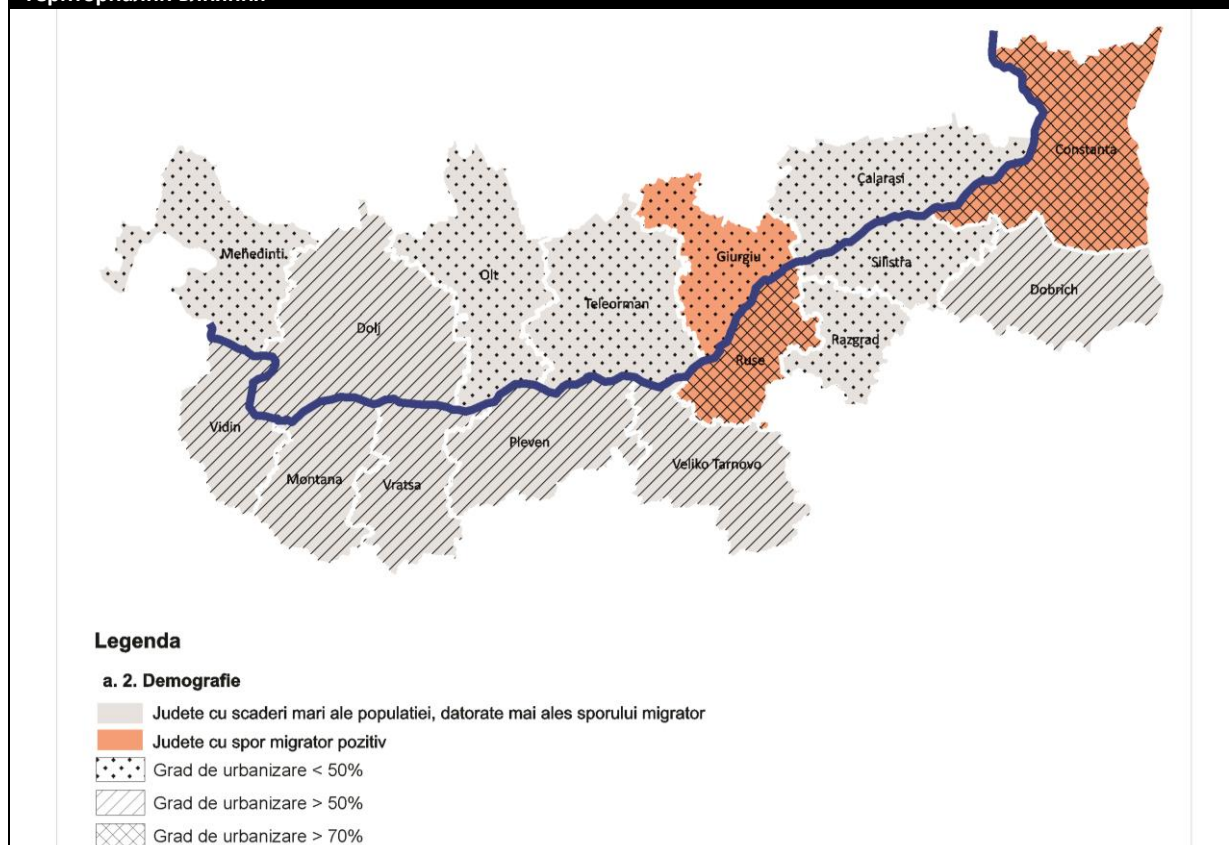
Българските области са необичайно разнообразни като етнически състав, така както може да се установи в област Монтана, Русе, Разград (където етническите турци са малко над 50% от цялото население), Силистра или Добрич. Сред румънските окръзи, само Констанца има значимо малцинство етнически турци и татари.

Таблица а.2. Ключови характеристики и териториални влияния

NUTS 3 окръзи/области		Ключови характеристики
РУМ	Мехединци	Население: 286 240 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г. Гъстота: 57,97 жители / км ² Ниво на урбанизация: 48,28% (2013 г.) Миграционен прираст: - 605 (2011 г.)
	Долж	Население: 692 714 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г. Гъстота: 93,33 жители / км ² Ниво на урбанизация: 58,39% (2013 г.) Миграционен прираст: - 73(2011 г.)
	Олт	Население: 452 080 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г. Гъстота: 82,08 жители / км ² Ниво на урбанизация: 40,58% (2013 г.) Миграционен прираст: -1 170 (2011 г.)
	Телеорман	Население: 385 969 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г. Гъстота: 66,54 жители / км ² Ниво на урбанизация: 33,57% (2013 г.) Миграционен прираст: -702 (2012 г.)
	Гюргево	Население: 279 366 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г. Гъстота: 78,71 жители / км ² Ниво на урбанизация: 30,81% (2013 г.) Миграционен прираст: + 776 (2012 г.)
	Кълъраш	Население: 308 655 (2013) – намалява през периода 2004 - 2013 г. Гъстота: 60,91 жители / км ² Ниво на урбанизация: 38,49% (2013 г.) Миграционен прираст: -122 (2012 г.)
	Констанца	Население: 724 506 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г. Гъстота: 102,34 жители / км ² Ниво на урбанизация: 69,08% (2013 г.) Миграционен прираст: + 530 (2012 г.)
БГ	Видин	Население: 95 467 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г. Гъстота: 102,34 жители / км ² Ниво на урбанизация: 64,10% (2013 г.) Миграционен прираст: -703 (2013 г.)
	Монтана	Население: 141 596 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г. Гъстота: 39,02 жители / км ² Ниво на урбанизация: 64,29% (2013 г.) Миграционен прираст: -388 (2013 г.)
	Враца	Население: 178 395 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г. Гъстота: 49,23 жители / км ² Ниво на урбанизация: 59,03% (2013 г.) Миграционен прираст: -1 355 (2013 г.)
	Плевен	Население: 259 363 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г. Гъстота: 49,23 жители / км ² Ниво на урбанизация: 66,68% (2013 г.) Миграционен прираст: -1 254 (2013 г.)
	Велико Търново	Население: 251 126 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г. Гъстота: 53,83 жители / км ² Ниво на урбанизация: 69,87 % (2013 г.) Миграционен прираст: - 695 (2013 г.)
	Русе	Население: 229 784 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г. Гъстота: 82,07 жители / км ²

		Ниво на урбанизация: 77,24% (2013 г.) Миграционен прираст: + 57 (2013 г.)
	Разград	Население: 120 594 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г. Гъстота: 49,94 жители / км ² Ниво на урбанизация: 47,25% (2013 г.) Миграционен прираст: -725 (2013 г.)
	Силистра	Население: 116 038 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г. Гъстота: 40,67 жители / км ² Ниво на урбанизация: 44,91% (2013 г.) Миграционен прираст: -377 (2013 г.)
	Добрич	Население: 184 680 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г. Гъстота: 38,24 жители / км ² Ниво на урбанизация: 69,12% (2013 г.) Миграционен прираст: -521 (2013 г.)

Териториални влияния

Изводи / потребности от развитие

Легенда

а.2. Демография

Окръзи с голям спад на населението поради миграция

Окръзи с положителен миграционен прираст

Ниво на урбанизация < 50%

Ниво на урбанизация > 50%

Ниво на урбанизация > 70%

В двете държави населението постоянно намалява. Въпреки, че средната продължителност на живота в тях се увеличава, нивото на раждаемостта е ниско. Обезлюдяването е критичен проблем, съпроводен от подчертано застаряване в трансграничния регион и от равнище на смъртност над средното за Европа.

Нетната миграция е предимно отрицателна, като населението заминава за по-привлекателни райони от икономическа гледна точка, било то извън трансграничния регион, или към други държави на Европейския съюз. По този начин, най-значителният спад на населението (над 1000 жители) се наблюдава в областите Олт, Враца и Плевен. Положителни са стойностите в Гюргево, Русе и Констанца.

През 2011 г. нивото на урбанизация в трансграничния регион е 52,67% - показател под средните нива за Румъния (54,9%), България (71%) и респективно Европейския съюз (67%). В румънската част, нивото на урбанизация е 45,26%; като окръзите Констанца (69,5%) и Долж (54,1%) са с най-високите стойности на урбанизация.

За българските области нивото на урбанизация е 62,28% - значително по-високо от средното ниво на окръзите в

Румъния, но под общото средно ниво за България. Най-високите стойности са регистрирани в областите Русе (76,81%), Велико Търново (69,41%) и Добрич (68,94%), обаче и във Видин, Монтана и Плевен, със стойности надвишаващи 60%.

Във връзка със съотношението между населението в градския център и общото население в окръга/областта, от 16-те териториално-административни единици на ниво NUTS 3, само 4 имат ниво на урбанизация над 50%, включвайки по един важен градски център – Крайова, Констанца, Русе и Добрич.

За стабилизирането на населението в трансграничния регион са необходими действия за насърчаване на икономическите дейности, чрез подобряване на факторите за разполагане на предприятията и подобряване на уменията на наличните човешки ресурси. Осигуряването на транспортните връзки между селските райони и главните средища (градски) ще допринесат и за мобилността на работната сила в разглежданата територия.

а.3. Икономическо развитие

През 2011 г. БВП на глава от населението в трансграничния регион е 3 800 евро, като средната стойност за седемте окръга от румънската част 4 528 евро на глава от населението, а за деветте области в България - 3 233 евро на глава от населението (*съгласно ЕВРОСТАТ – статистически данни за 2011 г.*).

В абсолютно изражение през периода 2007 – 2011 г. БВП е видимо по-висок в окръг Констанца (над 5 000 милиона евро) и в окръг Долж (над 3 000 милиона евро). По отношение на българската част през периода 2007 – 2011 г. БВП превишава 500 милиона евро, в областите Русе, Велико Търново, Плевен и Враца. Най-ниските стойности на БВП през този период са в областите Видин, Силистра, Разград и Монтана, където стойността на показателя е под 500 милиона евро. В стойностно изражение икономиките на всички румънски окръзи са по-големи от икономиките на областите в България.

Общият търговски оборот на териториалните икономики в трансграничния регион през 2012 г. е от 38,79 млрд. евро - стойност, която е само с 0,6% по-ниска спрямо 2008 г. Постигнатият през 2012 г. търговски оборот в румънската част от трансграничния регион е 67,3% от общия търговски оборот в разглеждания в настоящата стратегия район, като през целия разглеждан период се запазва възходяща тенденция. Никой от окръзите в румънската част на трансграничния регион няма стойности на търговския оборот под 1 млрд. евро. При търговския оборот в областите от трансграничния регион в България има отстъпление от близо 3% за периода 2009 - 2011 г. и растеж от 9,7% през 2012 г. спрямо 2008 г.

По отношение на действащите предприятия, въпреки че броят им е почти два пъти по-голям в румънската част (437 232 предприятия през 2011 г.) спрямо българската част (286 850 предприятия през 2011 г.), като гъстотата на предприятията на 1 000 жители е по-висока в областите. В нито една от деветте области стойността не е по-ниска от 30 предприятия / 1 000 жители.

През 2011 г. стойността на новите чуждестранни инвестиции в седемте окръга, включени в румънската част на трансграничния регион, е 106,06 млн. евро, а тази на новите румънски инвестиции е 480,6 млн. евро.

В българската част от трансграничния регион, стойността на ПЧИ като натрупана сума е 780,9 милиона евро през 2007 г., с постоянно нарастване до 2010 г. когато се отбелязва най-високата стойност за периода 2007 – 2012 г., респективно 1 282,8 милиона евро. През 2012 г. числото 1 270,1 милиона евро представляваше растеж с 62,7% спрямо 2007 г. От наличната информация, от публични източници следва, че в българския пограничен район има по-голям обем ПЧИ спрямо румънския. Възможно обяснение е фактът, че секторите на промишлеността и услугите са по-развити в българския пограничен регион отколкото в румънския, където преобладаващ е селскостопанският сектор и чуждестранните инвестиции са относително по-малки спрямо други сектори.

По отношение на гъстотата на предприятията се установява голяма разлика между двата погранични района: гъстотата е по-висока в българския пограничен регион - между 20 и 34 малки и средни предприятия на 1 000 жители спрямо 10 до 24 малки и средни предприятия на 1 000 жители от румънския пограничен регион, като средното ниво в разглеждания регион е по-ниско от средните стойности за всяка една от двете държави.

Във всичките седем окръга в румънския трансграничен регион делът на малките и средните предприятия е над 99,6%. В България на областно ниво през 2008 г., малките и средните предприятия имат също така дял от 99,6% от общия брой регистрирани предприятия. Секторът на малките и средните предприятия се характеризира с ниско ниво на конкурентоспособност и производителност. Макар в много сектори малките и средните предприятия да са мнозинство от съществуващите предприятия, техният процент във външната търговия и инвестициите е нисък.

Първичен сектор (селско стопанство, горско стопанство, рибарство): Броят действащи предприятия, работещи в селското и горското стопанство и рибарството в румънската част от трансграничния регион през 2012 г. е 3 084, което е с 26,6% повече спрямо 2008 г. Същата възходяща тенденция при броя активни предприятия в първичния сектор се установява и в деветте области в българската част от трансграничния регион за периода 2008 - 2012 г.

Оборотът на местните предприятия, развиващи дейности в първичния сектор в деветте области представлява 45,7% от общия търговски оборот от дейностите в селското стопанство, рибарството и горското стопанство в България през 2012 г.

Селското стопанство в трансграничния регион се характеризира с малки стопанства (предимно семейни). Подобна структура е неефективна, а фермерите не се възползват изцяло от

предоставените възможности от Програмата за развитие на селските райони. Числеността на животните в целия трансграничен регион постоянно намалява през периода 2007 - 2011 г. при почти всички породи както в румънската, така и в българската част. Площта на овощните градини и лозята в трансграничния регион постоянно намалява през периода 2008 - 2011 г.

Голяма част от напоителните системи бяха разрушени и обработваемите площи редовно страдат от суша. Най-сериозно отстъпление и липса на мерки и стимули се забелязва при зеленчукопроизводството, особено в българската част. Понастоящем не се оползотворява изцяло потенциалът на зеленчукопроизводството за добри добиви и свързани с тях резултати. Имайки предвид природните ресурси (почва, климат) и възможностите за напояване низходящата тенденция при зеленчукопроизводството се дължи на неплатежоспособността на големите консервни заводи в някои области, които бяха приватизирани без да бъдат реструктурирани или приспособени към новите изисквания на пазара.

Селскостопанският сектор остава традиционен както за България, така и за Румъния и пряко влияе на социално-икономическите процеси в двете страни. Неговият потенциал е значителен по отношение на обработваемите площи - като средни добиви от хектар, особено за жито, ечемик, царевица и слънчоглед, така и по отношение на средните добиви на плодове. През 2013 г., 74,18% (5 362 561 ха) от общата площ на трансграничния регион (7 229 089 ха) се заема селскостопанските земи. По-голямата част от обработваемата земя (3 071 699 ха или 57,28%) се намира в румънската част от трансграничния регион.

Вторичен сектор (промишленост, строителство): Във вторичния сектор, вследствие на развитието на промишлени дейности и строителство в румънската част от трансграничния регион през 2012 г., функционираха 9 334 предприятия, с 18,4% по-малко отколкото през 2008 г. Търговският оборот на предприятията от седемте окръга през 2012 г. беше с 36% по-висок отколкото през 2008 г. Постигнатият през 2012 г. търговски оборот в румънската част от трансграничния регион чрез развитието на промишлени дейности представлява 87,5% от стойността на този показател за предприятията, извършващи дейности във вторичния сектор.

Подобна тенденция е регистрирана през периода 2008 – 2012 г. и в деветте области в българската част от трансграничния регион, където през 2012 г. са действали 8 380 фирми, с 26% по-малко от 2008 г. Търговският оборот на предприятията от деветте области в България през 2009 г. е с около 4% по-нисък отколкото през 2007 г. През 2009 г. 76 % от този показател идва от промишлени дейности.

Третичен сектор (търговия, услуги): Третичният сектор в румънската част от трансграничния регион наброява 42,9 хиляди действащи предприятия през 2012 г., което е с 13,1% по-малко спрямо 2008 г. На търговията се падат 53,6%, а на услугите 46,4% от общия обем на третичния сектор. Постигнатият оборот в третичния сектор в румънската част от трансграничния регион е с 34,5% по-висок през 2012 г. спрямо 2009 г.

През 2012 г. действащите предприятия от третичния сектор в българската част от трансграничния регион са 47 149, което е с 4,2% повече от 2008 г. Разпределението на дейности в сектора е равномерно по области, с еднакво съотношение между търговията и услугите както и в целия регион, а именно 53,3% към 46,4% съответно. Съотношението е същото както на румънска територия, където обаче броят на предприятията е по-малък. Постигнатият през 2012 г. търговски оборот от предприятията в българската част от трансграничния регион е с 1,9% по-висок отколкото през 2007 г.

Изследвания и развойна дейност: В румънската част от трансграничния регион има ограничен брой действащи изследователски и развойни предприятия (28 предприятия през 2010 г., представляващи едва 4,2% от всички подобни предприятия в Румъния и 38 предприятия през 2008 г. – преди икономическата криза, респективно 4,9% от общия им брой).

В българската част от трансграничния регион има лек растеж на броя такива предприятия през 2008 г. спрямо предходната година (61 през 2008 г. спрямо 41 през 2007 г.). През следващите години броят на тези предприятия намалява (53 през 2009 г. и 47 през 2010 г.).

В румънската част от трансграничния регион средствата, отделени през 2010 г. за изследователска и развойна дейност, са общо 79,45 милиона леи или 3,3% от общите извършени от Румъния разходи в тази област. Разходите за изследователска и развойна дейност в деветте области в България са значително по-ниски от тези, извършени в румънската част от трансграничния регион, достигайки общо 8,53 милиона лева през 2010 г., респективно 2,03% от стойността на разходите за изследователска и развойна дейност на национално ниво.

Инфраструктура за подкрепа на бизнеса: В румънската част от трансграничния регион сред организациите, занимаващи се с иновации и трансфер на технологии, са⁶:

- 1 технологичен и бизнес инкубатор – окръг Долж;

⁶ По информация от *Картата на промишлените паркове/ клъстър за иновации в Румъния*, Министерство на икономиката, Дирекция промишлени политики, 2013г. и от *Регистъра на организациите, занимаващи се с иновации и трансфер на технологии в Румъния*, Министерство на образованието, Национална агенция за научни изследвания, 2012г.

- 4 центъра за информационни технологии в окръзите Мехединци, Телеорман, Констанца и Кълъраш (по един в окръг); освен това, в окръг Кълъраш има център за информационни технологии, развиващ своята дейност с временна акредитация;
- 3 действащи промишлени парка в окръзите Долж, Гюргево и Констанца (по един в окръг);
- 6 клъстера в окръг Мехединци (един клъстер), окръг Констанца (2 клъстера) и окръг Долж (3 клъстера).

В седемте окръга в Румъния няма центрове за трансфер на технология или научни и технологични паркове.

В българската част от трансграничния регион има 5 действащи индустриални зони, 5 индустриални зони в процес на развитие и 6 зони, които се планира да бъдат развити, които се разпределят както следва:

- Действащи обекти – на територията на област Видин (свободна зона), област Плевен (индустриална зона), област Разград (обзаведен за бизнес район) и в област Русе (свободна зона и промишлен парк);
- Обекти в процес на развитие – в област Монтана (технологичен парк), областите Велико Търново и Добрич (по две индустриални зони);
- Обекти, които се планира да бъдат развити – в областите Враца и Плевен (по една индустриална зона), област Добрич (два промишлени парка), областите Русе и Силистра (по един промишлен парк).

Работна сила: Анализът на разпределението на заетото население в трите сектора на дейност в националната икономика (първичен, вторичен, третичен) показва различен профил на заетостта в двете държави. Разликите са видими на национално равнище и в двете съставни района на трансграничния регион.

В Румъния през 2012 г. 42,4% от заетите лица са работили в първичния сектор (селско стопанство и добивна промишленост). В промишлеността и строителството са работили близо 20% от заетите лица, а други 34,7% - в сектора на услугите. Въпреки че заетостта в земеделието постоянно намалява през последните години, Румъния остава държавата, най-голям дял от населението на която е заето в селското стопанство от всички държави членки на Европейския съюз. С изключение на окръг Констанца (където делът на населението заето в селското стопанство е 22%), над 40% от населението на всички окръзи от румънската част от трансграничния регион е заето в селското стопанство. Третичният сектор - този на услугите - е

представен най-добре в окръг Констанца (49,2%). Най-силно индустриализираните окръзи според дела на населението, заето във вторичния сектор, са Констанца (24,9%) и Олт (21,6%).

В България през 2012 г. на сектора на услугите се пада около половината от заетото население (49,6%), във вторичния сектор (промишлени дейности и строителство) работят малко над една трета от заетите (38,2%), а в селскостопанския сектор работят само 9,3% от заетите. Всички области, влизащи в трансграничния регион имат дял от над 45% заето население в сектора на услугите. Промишленият сектор е добре застъпен в областите Русе (45%), Монтана (43%) и Плевен (40%), а областите с най-висок дял на заетото население в селското стопанство (около 15%) са Добрич и Силистра.

Безработица: През 2011 г., броят на безработните в трансграничния регион е 175,2 хиляди души. В румънската част на трансграничния регион, броят на безработните е 76,6 хиляди души или 43,8% от общия брой, а в българската - 98,6 хиляди души, респективно 56,2%. Значителен брой безработни има в окръзите Олт, Мехединци и Телеорман от румънската страна на границата и в областите Добрич, Велико Търново, Русе и Разград - от българската страна на границата.

От развитието на нивото на безработицата през периода 2009 -2012 г. се установява, че при румънските окръзи има намаление в нивото на безработицата между 1,3 процента в окръг Олт и 4,4 процента в окръг Мехединци. Тенденцията е различна при българските области, където във всички се регистрира покачване на нивото на безработицата в периода 2009 -2012 г. Най-големият нарастване на безработицата е регистрирано в областите Силистра (8,4 процента) и Русе (7,5 процента).

Таблица а.3. Ключови характеристики и териториални влияния

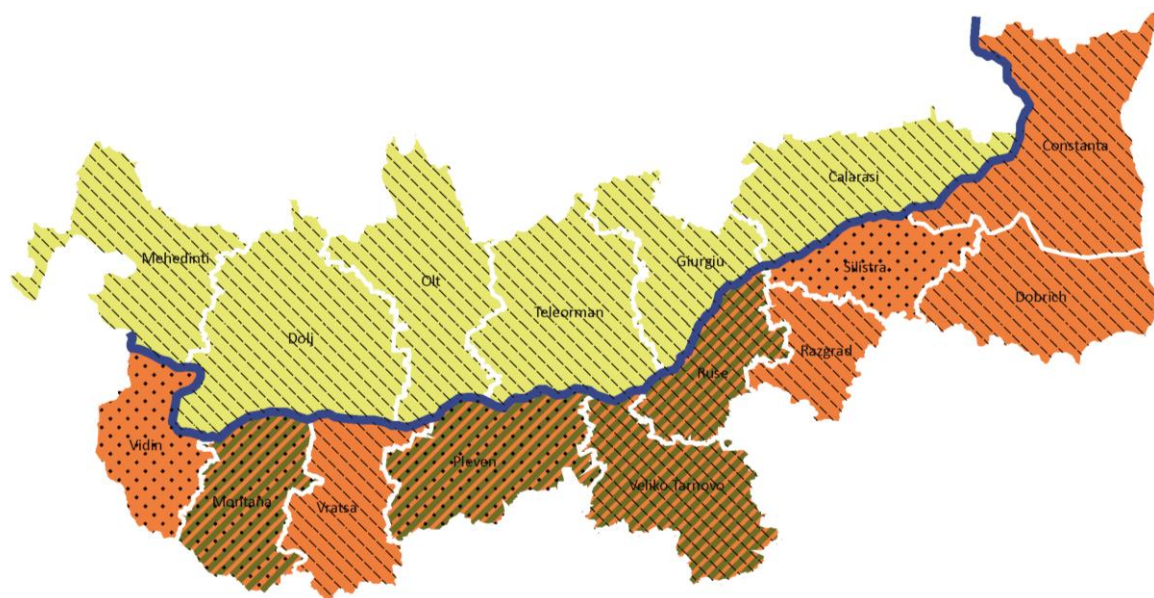
NUTS 3 окръзи/области		Ключови характеристики
РУМ	Мехединци	БВП / на глава от населението: 3 700 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 0 (2011 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 0 Среден брой наети лица: 43 397 (2012 г.) Заето население: 108 500 (2012 г.) Дял на заетото население по икономически сектори: • първичен сектор – 47,3% (2012 г.) • вторичен сектор – 19,9% (2012 г.) • третичен сектор - 29,3% (2012 г.) Равнище на безработицата: 9,5 (2012 г.)
	Долж	БВП / на глава от населението: 4 800 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 0 (2011 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 12 Инфраструктура за развитие на бизнеса: 5 клъстера, 1 бизнес инкубатор, 1 промишлен парк Заето население: 266 200 (2012 г.) Дял на заетото население по икономически сектори:

БГ		• първичен сектор – 42,6% (2012 г.) • вторичен сектор – 19,3% (2012 г.) • третичен сектор - 35,2% (2012 г.) Равнище на безработицата: 9,4 (2012 г.)
	Олт	БВП / на глава от населението: 3 700 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 49,22 милиона евро (2011 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 0 Инфраструктура за развитие на бизнеса: 1 клъстер, 1 промишлен парк Заето население: 167 400 (2012 г.) Дял на заетото население по икономически сектори: • първичен сектор – 48,6% (2012 г.) • вторичен сектор – 21,6% (2012 г.) • третичен сектор - 27% (2012 г.) Равнище на безработицата: 7,7 (2012 г.)
	Телеорман	БВП / на глава от населението: 3 500 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 19,8 милиона евро (2011 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 0 Инфраструктура за развитие на бизнеса: 1 бизнес инкубатор Заето население: 158 300 (2012 г.) Дял на заетото население по икономически сектори: • първичен сектор – 56,8% (2012 г.) • вторичен сектор – 14,2% (2012 г.) • третичен сектор - 26,5% (2012 г.) Равнище на безработицата: 9,6 (2012 г.)
	Гюргево	БВП / на глава от населението: 4 600 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 0 (2011 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 0 Инфраструктура за развитие на бизнеса: 1 клъстер, 1 промишлен парк Заето население: 89 800 (2012 г.) Дял на заетото население по икономически сектори: • първичен сектор – 54,1% (2012 г.) • вторичен сектор – 15% (2012 г.) • третичен сектор - 27,4% (2012 г.) Равнище на безработицата: 5,9 (2012 г.)
	Кълъраш	БВП / на глава от населението: 4 200 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 4,84 милиона евро (2011 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 4 Инфраструктура за развитие на бизнеса: 4 клъстера Заето население: 100 900 (2012 г.) Дял на заетото население по икономически сектори: • първичен сектор – 50,2% (2012 г.) • вторичен сектор – 17,7% (2012 г.) • третичен сектор - 28,8% (2012 г.) Равнище на безработицата: 7,2 (2012 г.)
	Констанца	БВП / на глава от населението: 7 200 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 27,2 милиона евро (2011 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 12 Инфраструктура за развитие на бизнеса: 9 клъстера, 2 промишлени парка Заето население: 295 000 (2012 г.) Дял на заетото население по икономически сектори: • първичен сектор – 22,8% (2012 г.) • вторичен сектор – 24,9% (2012 г.) • третичен сектор - 49,2% (2012 г.) Равнище на безработицата: 4,5 (2012 г.)
БГ	Видин	БВП / на глава от населението: 2 600 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 61,2 милиона евро (2011 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 3 Инфраструктура за развитие на бизнеса: 1 свободна зона Заето население: 31 900 (2012 г.) Дял на заетото население по икономически сектори: • първичен сектор – 5,6% (2012 г.) • вторичен сектор – 27,5% (2012 г.)

		• третичен сектор - 59,8% (2012 г.) Равнище на безработицата: 17,4 (2012 г.)
	Монтана	БВП / на глава от населението: 2 800 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 31,4 милиона евро (2011 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 0 Инфраструктура за развитие на бизнеса: 1 технологичен парк в процес на развитие Заето население: 49 100 (2012 г.) Дял на заетото население по икономически сектори: • първичен сектор – 6,9% (2012 г.) • вторичен сектор – 42,9% (2012 г.) • третичен сектор - 47% (2012 г.) Равнище на безработицата: 14,9 (2012 г.)
	Враца	БВП / на глава от населението: 4 300 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 152,8 милиона евро (2011 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: не е приложимо Инфраструктура за развитие на бизнеса: няма Заето население: 63 000 (2012 г.) Дял на заетото население по икономически сектори: • първичен сектор – 8% (2012 г.) • вторичен сектор – 32,7% (2012 г.) • третичен сектор - 46,3% (2012 г.) Равнище на безработицата: 9,4 (2012 г.)
	Плевен	БВП / на глава от населението: 3 000 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 195 милиона евро (2011 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 9 Инфраструктура за развитие на бизнеса: 1 промишлена зона Заето население: 103 800 (2012 г.) Дял на заетото население по икономически сектори: • първичен сектор – 9,9% (2012 г.) • вторичен сектор – 40 % (2012 г.) • третичен сектор - 47,9 % (2012 г.) Равнище на безработицата: 10,3 (2012 г.)
	Велико Търново	БВП / на глава от населението: 3 300 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 81,3 милиона евро (2011 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 15 Инфраструктура за развитие на бизнеса: 2 промишлени зони в процес на развитие Заето население: 96 000 (2012 г.) Дял на заетото население по икономически сектори: • първичен сектор – 8,1% (2012 г.) • вторичен сектор – 41,4% (2012 г.) • третичен сектор - 50,5% (2012 г.) Равнище на безработицата: 13,8 (2012 г.)
	Русе	БВП / на глава от населението: 3 900 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 347,3 милиона евро (2011 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 16 Инфраструктура за развитие на бизнеса: свободна зона и промишлен парк Заето население: 90 900 (2012 г.) Дял на заетото население по икономически сектори: • първичен сектор – 6,5% (2012 г.) • вторичен сектор – 45,1% (2012 г.) • третичен сектор - 48,4% (2012 г.) Равнище на безработицата: 12,9 (2012 г.)
	Разград	БВП / на глава от населението: 3 200 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 126,3 милиона евро (2011 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: не е приложимо Инфраструктура за развитие на бизнеса: 1 обзаведен за бизнес район Заето население: 45 900 (2012 г.) Дял на заетото население по икономически сектори: • първичен сектор – 12,9% (2012 г.) • вторичен сектор – 36% (2012 г.) • третичен сектор - 46,9% (2012 г.) Равнище на безработицата: 21,4 (2012 г.)

Силистра	БВП / на глава от населението: 2 600 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 13 милиона евро (2011 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 3 Инфраструктура за развитие на бизнеса: - Заето население: 40 200 (2012 г.) Дял на заетото население по икономически сектори: • първичен сектор – 16% (2012 г.) • вторичен сектор – 32,2% (2012 г.) • третичен сектор - 51,3% (2012 г.) Равнище на безработицата: 16 (2012 г.)
Добрич	БВП / на глава от населението: 3 400 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 261,8 милиона евро (2011 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 4 Инфраструктура за развитие на бизнеса: 2 промишлени зони в процес на развитие Заето население: 74 600 (2012 г.) Дял на заетото население по икономически сектори: • първичен сектор – 14,1% (2012 г.) • вторичен сектор – 29,1% (2012 г.) • третичен сектор - 54,2% (2012 г.) Равнище на безработицата: 15,4 (2012 г.)

Териториални влияния

Legenda

a.3. Dezvoltare economica

- Pondere de peste 40% a populatiei ocupate in sectorul primar
- Pondere de peste 40% a populatiei ocupate in sectorul secundar
- Pondere de peste 40% a populatiei ocupate in sectorul tertiar

PIB per locuitor

- PIB sub 3000 euro / locuitor
- PIB peste 3000 euro /locuitor

Легенда

a.3. Икономическо развитие

- Дял над 40% на заетото население в първичния сектор
- Дял над 40% на заетото население във вторичния сектор
- Дял над 40% на заетото население в третичния сектор
- БВП на глава от населението
- БВП под 3 000 евро на глава от населението
- БВП над 3 000 евро на глава от населението

Изводи/потребности от развитие

Средното ниво на БВП / на глава от населението в румънската територия превишава регистрираните стойности в българската територия, като деветте български области имат стойности под средното ниво в трансграничния регион. В абсолютни стойности, всички икономики на румънските окръзи имат размер на БВП над нивото на

областите в България.

Както при седемте румънски окръга, така и в деветте области в България има възходяща тенденция при броя действащи предприятия в първичния сектор, през периода 2008-2012 г. Броят на предприятията в третичния сектор в българската част от трансграничния регион нараства през 2012 г. спрямо 2008 г., като разпределението на дейностите в секторите е равномерно и се запазва тенденцията от трансграничния регион (53,3% от предприятията работят в търговията, а 46,4% - в областта на услугите).

Най-високите нива на безработицата се регистрират в българските области: Разград (21,4%), Видин (17,4%) и Добрич (15,4%). На другия полюс се намират окръзите Констанца (4,5%), Гюргево (5,9%) и Кълъраш (7,2%).

В румънската част от трансграничния регион окръзите Мехединци, Кълъраш, Гюргево и Телеорман са райони със слабо икономическо развитие, като бедност има както в градската, така и в селската среда. Високият дял на заетото население в селското стопанство в тези окръзи не води до икономически растеж, тъй като практикуваното тук селско стопанство е предимно за препитание.

Наличният икономически потенциал е благоприятен за развитие на производство на храни – въз основа на практикуваното земеделие предимно в Дунавската равнина. Подпомагането на малките и средни предприятия (включително в земеделието) ще води до намаляване на равнището на безработица, ще поощрява задържането на населението в региона и следователно ще поощрява търговията в района и т.н. Освен това наличният икономически потенциал ще подпомага развитието на предприятията в транспорта, търговията и туризма – по отношение на подобрената свързаност на територията и на речното плаване. Освен това, възможностите за развитие на пристанищните градове, както чрез тяхната привлекателност за инвестиционна дейност, също и за жителите и гостите, ще трябва да бъдат оползотворени с дейности за възстановяване на сградния фонд, на публичното пространство, на пристанищните структури.

а.4. Туризм

Трансграничният регион се характеризира с много голям туристически потенциал, недостатъчно усвоен и рекламиран. В този район могат да се практикуват почти всички видове туризъм благодарение на разнообразното, ценно и привлекателно природното и създадено от човека наследство. Окръзите с важни туристически забележителности в трансграничния регион са: Мехединци и Констанца в Румъния и Видин, Велико Търново и Добрич в България.

Туристическият потенциал на природното наследство е сериозна атракция за туристите от гледна точка на биоразнообразието, ландшафтите, релефа, горите, водните ресурси, на хидроминералните и термалните ресурси. В еднаква степен, туристическият потенциал на културното наследство се подсилва от 266 исторически паметника от национално значение и 2 паметника, вписани в регистъра на обектите на световното наследство на ЮНЕСКО.

В трансграничния регион като цяло, броят обекти за настаняване на туристи намалява през 2013 г. (1 350 обекта) в сравнение с 2009 г. (1 511 обекта). Общият брой обекти за настаняване от румънската страна е почти два пъти по-голям от броя такива в българската част. През 2013 г. окръг Констанца и област Добрич разполагат с най-добре развити съоръжения за туризъм в сравнение с другите административни единици в трансграничния регион.

Капацитетът на базата за настаняване също намалява в трансграничния регион през 2013 г. спрямо 2009 г. Същата промяна наблюдава и в румънската част, докато в българската част се наблюдава растеж в базата за настаняване, започвайки от 2009 г. Докато през 2009 г. базата за настаняване в България е по-малко от половината от общата база за настаняване в Румъния, през 2013 г. разликата намалява.

Промяната в общия брой туристи както на равнището на трансграничния регион като цяло, така и на равнището на румънската страна има същото движение, със спад в края на 2013 г. В България броят на пристигащите туристи нараства.

Показателят за трансграничния регион по отношение на броя пристигнали чуждестранни туристи има една и съща еволюция, както за българската част, респективно постоянен растеж за целия период. Броят чуждестранни туристи, пристигнали в седемте румънски окръга има същата еволюция както общият брой туристи, пристигнали през периода 2009 – 2013 г.

На нивото на региона броят нощувки е променлив, със спад през 2010 г. и 2013 г. и ръст през 2012 г. Промените в общия брой нощувки в трансграничния регион наподобяват тази в румънските окръзи, докато българските области отчитат постоянен ръст. По отношение на броя нощувки през периода 2009 – 2013 г. чуждестранните туристи в трансграничния регион и България имат същата възходяща линия, като броят на туристите почти се удвоява, докато за румънските окръзи през целия период има застой.

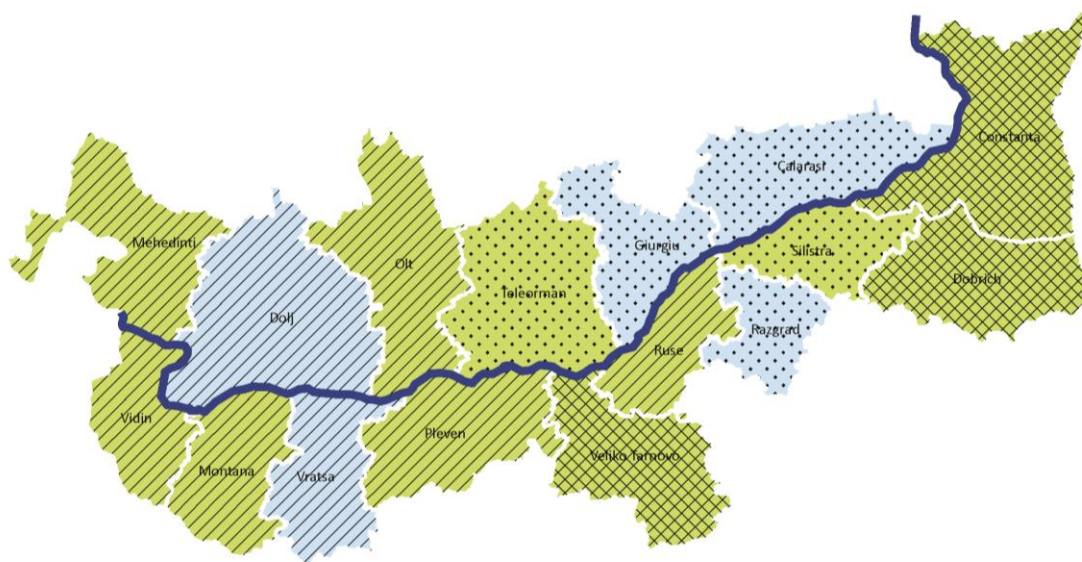
Таблица а.4. Ключови характеристики и териториални влияния

NUTS 3 окръзи/области		Ключови характеристики
РУМ	Мехединци	Туристически продукти: - Важни ресурси за развитието на екотуризма - Развитие на селски туризъм и екотуризъм; възможности за развитие на транзитен туризъм. - Възможности за организиране на екскурзии с културна тематика, традиционни фолклорни прояви Обекти за настаняване: 42 (2013 г.) Пристигнали туристи: 52 323 (2013 г.)/Нощувки на туристи: 117 103 (2013 г.)
	Долж	Туристически продукти: - Развлекателен туризъм, туризъм в по-слабо развити райони, практикуван най-вече в близост до река Дунав и в Крайова - В селските райони се практикува културен, религиозен туризъм и агротуризм - Обекти на културното наследство, съсредоточени особено в градските райони Обекти за настаняване: 51 (2013 г.) Пристигнали туристи: 85 847 (2013 г.)/Нощувки на туристи: 161 538 (2013 г.)
	Олт	Туристически продукти: - Практикуване на развлекателен и ловен туризъм в горите - Възможност за развитие на балнеолечебния туризъм, поради наличието на топли минерални извори - Практикуване на круизен туризъм - Делови туризъм – основният вид туризъм - В селските райони има много исторически паметници, което способства за развитието на агротуризма в селските райони Витомирещ, Янка, Въдастра и Обога, с добре съхранени културни традиции Обекти за настаняване: 19 (2013 г.) Пристигнали туристи: 35 678 (2013 г.)/Нощувки на туристи: 67 810 (2013 г.)
	Телеорман	Туристически продукти: - Транзитен и развлекателен туризъм, лов и риболов - Възможност за развитие на екотуризъм и агротуризм - Наличие на много културните туристически обекти в южния район, в съседството на Дунав, в областта на влияние на големите градове Обекти за настаняване: 17 (2013 г.) Пристигнали туристи: 13 176 (2013 г.)/Нощувки на туристи: 39 434 (2013 г.)
	Гюргево	Туристически продукти: - Поради близостта си до Букурещ окръг Гюргево представлява транзитна дестинация за пристигащите от или заминаващите за България - Потенциал за развитие на екотуризма, активен туризъм, велотуризм, развлечения, лов и риболов Обекти за настаняване: 13 (2013 г.) Пристигнали туристи: 24 983 (2013 г.)/Нощувки на туристи: 82 801 (2013 г.)
	Кълъраш	Туристически продукти: Транзитна туристическа функция предвид разположението му на границата с България.

		- Развлекателен туризъм, както и развитие на образователния и научен туризъм - Потенциал за развитие на развлекателен, делови и спортен туризъм Обекти за настаняване: 15 (2013 г.) Пристигнали туристи: 11 035 (2013 г.)/Нощувки на туристи: 34 313 (2013 г.)
	Констанца	Туристически продукти: Развлекателен туризъм (по крайбрежието) - 13 туристически курорта от национално значение; тук е съсредоточен най-големият процент от базата за настаняване на национално ниво - около 43% и тук се осъществява близо 60% от вътрешния и международния туристически транзит Обекти за настаняване: 745 (2013 г.) Пристигнали туристи: 859 634 (2013 г.)/Нощувки на туристи: 3 418 997 (2013 г.)
БГ	Видин	Туристически продукти: Културно-исторически и делови туризъм; в селските райони - агротуризм, тематичен туризъм (местни традиции, кулинария и др.) и екотуризм Обекти за настаняване: 36 (2013 г.) Пристигнали туристи: 35 212 (2013 г.)/Нощувки на туристи: 58 229 (2013 г.)
	Монтана	Туристически продукти: - Основни видове туризъм: градски и планински, туристическа дестинация за ски - Природни ресурси с потенциал за развитие на туризма: екотуризм, селски, познавателен туризъм, възможност за ходене на плаж, риболов и круизи по Дунав, балнеолечебен туризъм Обекти за настаняване: 26 (2013 г.) Пристигнали туристи: 33 023 (2013 г.)/Нощувки на туристи: 63 694 (2013 г.)
	Враца	Туристически продукти: - Екотуризм, спортен туризъм (лов, риболов), селски туризъм, спелеология и алпинизъм, вело- и планински туризъм (в областта се намира една от най-дългите ски писти в страната – Хижа Пършевица) - Потенциал за развитие на културния туризъм в селските райони Обекти за настаняване: 29 (2013 г.) Пристигнали туристи: 33 503 (2013 г.)/Нощувки на туристи: 75 689 (2013 г.)
	Плевен	Туристически продукти: Делови туризъм, последван от транзитен, градски и исторически туризъм Обекти за настаняване: 23 (2013 г.) Пристигнали туристи: 50 856 (2013 г.)/Нощувки на туристи: 89 102 (2013 г.)
	Велико Търново	Туристически продукти: Условия за развитие на културен туризъм, активен туризъм и приключения в близостта на населените места, развлечения, пътешествия, религиозен туризъм, велотуризм, риболов или плуване Обекти за настаняване: 112 (2013 г.) Пристигнали туристи: 182 188 (2013 г.)/Нощувки на туристи: 282 946 (2013 г.)
	Русе	Туристически продукти: - Делови туризъм, градски туризъм, културен туризъм - Предпоставки за развитие на селски туризъм и на екотуризм, конгресен туризъм Обекти за настаняване: 112 (2013 г.) Пристигнали туристи: 88 093 (2013 г.)/Нощувки на туристи: 147 300 (2013 г.)
	Разград	Туристически продукти: Транзитен туризъм (туризмът не представлява рентабилна дейност в икономиката на окръга) Обекти за настаняване: 16 (2013 г.) Пристигнали туристи: 21 636 (2013 г.)/Нощувки на туристи: 31 031 (2013 г.)
	Силистра	Туристически продукти: Оползотворени в туризма природни и исторически ресурси: културен, познавателен, селски туризъм, лов и риболов, хоби-туризъм, екотуризм, наблюдение на птици, агротуризм

		Обекти за настаняване: 20 (2013 г.) Пристигнали туристи: 20 343 (2013 г.)/Нощувки на туристи: 35 655 (2013 г.)
	Добрич	Туристически продукти: Икономиката на областта е съсредоточена върху туризма – развлекателен туризъм. Сезонният характер на туризма налага разнообразяване на възможностите и за останалата част от територията чрез разнообразяване на туристическото предлагане, започвайки от агротуризма, местните продукти и традиции. Обекти за настаняване: 142 (2013 г.) Пристигнали туристи: 345 971 (2013 г.)/Нощувки на туристи: 1 998 528 (2013 г.)

Териториални влияния

Legenda

a.4. Туризм

- Judete ce ofera produse de turism cultural si de afaceri
- Judete ce ofera produse de turism de agrement, legat de apa, patrimoniul natural si de agro-turism
- Judete ce inregistreaza mai putin de 30.000 de sosiri ale turistilor
- Judete ce inregistreaza mai mult de 30.000 de sosiri ale turistilor
- Judete ce inregistreaza mai mult de 150.000 de sosiri ale turistilor

Легенда

a.4. Туризм

- Окръзи, предлагащи културен и делови туризъм
- Окръзи, предлагащи развлекателен туризъм, свързан с водите, природното наследство и агротуризм
- Окръзи с по-малко от 30 000 пристигнали туристи
- Окръзи с повече от 30 000 пристигнали туристи
- Окръзи с повече от 150 000 пристигнали туристи

Изводи/потребности от развитие

От гледна точка на туристическата инфраструктура, окръг Констанца и област Добрич са най-развити в целия трансграничен регион. Останалите окръзи в румънския район имат много по-малък брой обекти за настаняване в сравнение с окръг Констанца. В българската част само областите Силистра, Разград и Видин имат капацитет за настаняване под 1 000 места, но в сравнение с другите области разликата не е толкова значителна, като в румънската част.

Движението на показателя за запълване на базата за настаняване през периода 2009 – 2013 г. за трансграничния регион, за румънската страна е колебливо, с тенденция към лек спад. Общият брой пристигнали туристи, както в трансграничния регион като цяло, така и в румънската му част е със същата тенденция, докато в България се наблюдава ръст при този показател.

Трансграничният регион може да развива богато разнообразие от туристически продукти, въз основа на наличния потенциал; обаче той не е достатъчно усвоен и рекламиран.

Туристическото развитие на района пряко ще се влияе пряко от подобряването на свързаността, но ще зависи също така и от нивото на обслужване и комуналните услуги за селски населени места и повишаване качеството на туристическите услуги, с помощта на специализирано обучение на персонала по места.

а.5. Естествена среда

Река Дунав е не само граница между Румъния и България, но и най-важният природен елемент в региона. Тук река Дунав има два обособени участъка:

- Между Гура Вѐии (северно от Дробета Турну Северин) и Кълъраш, с дължина от 566 км, в който събира притоци от България (Тимок, Огоста, Искър, Вит, Янтра) и от Румъния (Жиу, Олт, Арджеш). Тези притоци допринасят за повишаване на дебита на реката с близо 600 м³/с между Дефилето на Дунав и Олтеница. В този участък има няколко важни български острова - Белене (41,1 км²), Козлодуй (6,1 км²) и Вардим (5,0 км²).
- между Кълъраш и Пътлъджанка, на дължина от 373 км, в които двата бряга се намират в Румъния, като Дунав разделя на запад Добруджанското плато до вливането в Черно Море.

Биоразнообразие: Трансграничният регион се характеризира с голямо биологично разнообразие и разнообразие на природния ландшафт. Природните зони от национално значение са представлявани в румънската част от *природни паркове* – Геопарк Плато Мехединци, Природен парк Железни Врата и Природен парк Комана – покриващи площ от 190 548 ха и *1 национален парк* (198 768 ха.), Национален парк Домоглед – Долината на река Черней. В българската част има *4 природни парка* (55 700 ха) – Природен парк Врачански Балкан, смятан за втори по големина в България, Природен парк Персина, Природен парк Русенски Лом (зона на ЮНЕСКО) и Природен парк Златни пясъци.

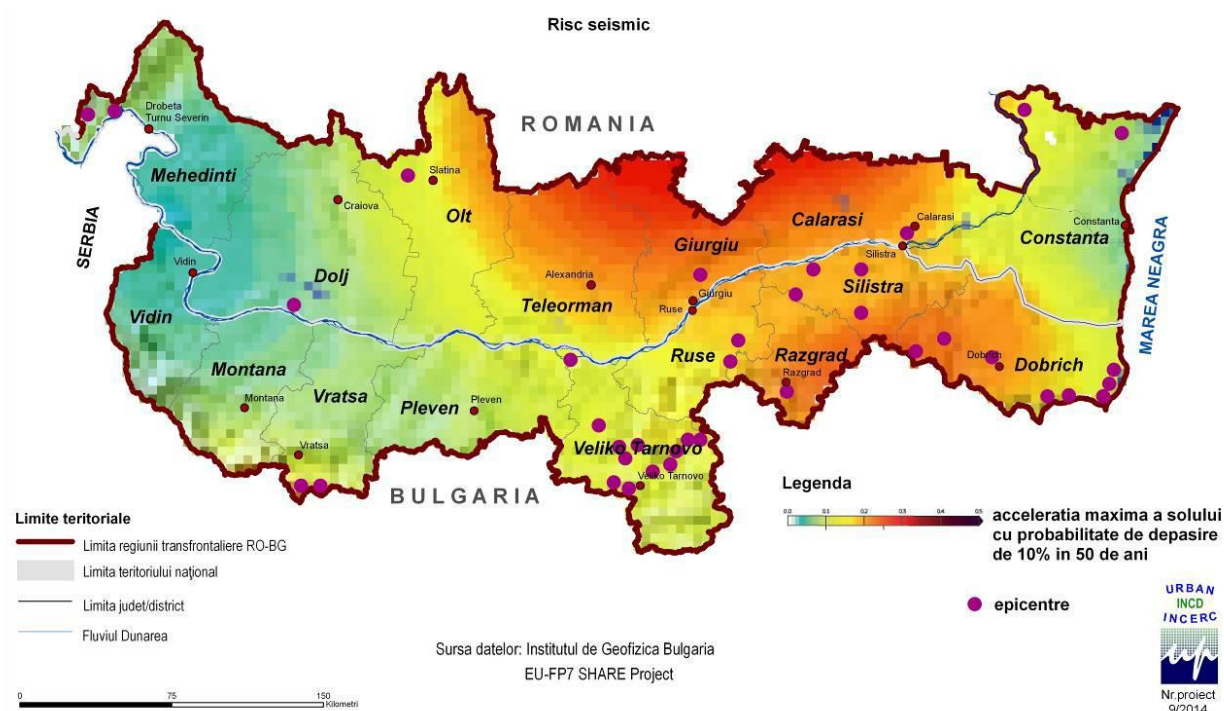
В румънската част от проучвания район от 3-те биосферни резервата на национално ниво, тук се намира един от тях - биосферният резерват Делтата на река Дунав – морски район, с площ от близо 32 532 ха. В българската част се намират 2 обекта – биосферните резервати Чупрене и Сребърна (Рамсарско място) с обща площ от 2 344 ха.

В румънската част от проучвания район, има 15 Рамсарски места – делтата на река Дунав (година на обявяване 1991 г.), езерото Текиргьол (2006 г.), Природен парк Железни Врата (2011 г.), Природен парк Комана (2011 г.) и др. На територията на България има 6 Рамсарски места – Природен парк Персина (2000 г.) смятан за най-голямото такова място в България (6 898 ха), Сребърна, езеро Дуранкулак, комплекс Белене, остров Ибиша, езеро Шабла.

В проучвания район екологичната мрежа Натура 2000 е представена от 54 специални зони за опазване - СЗО и 46 специални зони за опазване на птиците - СЗОП в 7 окръга в Румъния. В България има 92 зони СЗО и 40 зони СЗОП.

Рисковите зони включват големи площи, в които се проявяват редица природни и предизвикани от човека рискове, както следва:

- Зони с висок риск от наводнения, в Дунавската равнина и по реките в окръзите Мехединци, Гюргево и Констанца, както и в област Монтана;
- Крайбрежни райони в риск от наводнения (особено в районите на курортите) и повишаване на крайбрежната ерозия;
- Райони с висок риск от свлачища, намиращи се в окръзите Долж, Констанца, както и в областите Плевен и Добрич;
- Целият трансграничен регион е изложен на висок сеизмичен риск в централния и източния сектор, тъй като е засегнат от сеизмичните зони Вранча, Велико Търново и Шабла-Нос Калиакра;

Карта а.5.1 – Зони със сеизмичен риск. Източник: *Анализ и диагноза на текущото състояние в рамките на трансграничния регион Румъния – България*, INCERC – URBAN Проект, Букурещ, 2013 г.

Сеизмичен риск	Легенда
Териториални граници	максимално ускорение на почвата с вероятност за надвишаване
Граница на трансграничния регион РУМ-БГ	с 10% за 50 години
Граница на окръг/област	- епицентър
Река Дунав	Източник на данните: Български Институт по Геофизика

- Места, изложени на технологични рискове, има в районите на Крайова-Слатина, Гюргево-Русе, Силистра-Кълъраш-Тъмъдъу Маре и Мангалия-Констанца-Нъводари. Очертават се места със значително струпване на обекти с технологичен риск, като в случая с румънския крайбрежен район, където има 17 обекта, от които 10 представляват голям риск, в съответствие с описа на местностите съобразно Директивата Севезо, съставен от румънското Министерство на околна среда през 2009 г. Следва да се отбележи и струпването на подобни обекти в района на пристанищата Гюргево-Русе. Друг район е образуван от обектите, намиращи се в населените места Силистра – Кълъраш - Лехлиу Гаръ - Тъмъдъу Маре - Фундуля. Министерството на околна среда и водите на Република България инициира през 2011 г. проект за построяване на депо за радиоактивни отпадъци в района на град Козлодуй, област Враца, в рамките на трансграничния регион. Депото за радиоактивни отпадъци ще бъде построено в местността Радиана до село Хърлец, община Козлодуй, на четири километра разстояние от брега на река Дунав. В това депо до 2075 г. следва да бъдат складирани близо 350 000 тона радиоактивни отпадъци.

Изменение на климата: Средната⁷ годишна температура в трансграничния регион показва значителна тенденция към покачване (около 3,6°C) по двата бряга на река Дунав. Последниците от изменението на климата вече се проявяват в: лета със засушавания, зими с обилни снеговалежи, опустиняване на почви, наводнения, бури, свлачища, ерозия на бреговете на река Дунав и Черно море.

Повишаването на температурата, както и намаляването на годишния обем валежи през лятото влияе на риска от суша, особено в окръзите Олт, Телеорман, Долж (Румъния) и в областите Монтана, Враца, Плевен, Русе (България), в които сушата силно засегна земеделския сектор през 2007г.

Румънският крайбрежен район, включително делтата на река Дунав, беше сериозно засегнат от ерозия, като бреговата линия, през последните 35 години се е отдръпнала с между 180-300 м, а близо 80 ха плаж се губят всяка година. Това отрицателно влияе на стопанския туризъм и също така застрашава безопасността на построените в зоната конструкции.

Качество на факторите на околна среда: Най-големи превишения на емисиите въглероден диоксид (CO₂) през 2011 г. са регистрирани в окръг Долж (780 т/кв.км), следван от окръзите

⁷ Съгласно представените данни в проучването *Трансграничен регион Румъния-България – Анализ на сегашното положение - Тенденции, предизвикателства, потенциал – проект 1, преработен, август 2013 г.*, стр. 46

Констанца (765 т/кв.км), Мехединци (394 т/кв.км) и Гюргево (327 т/кв.км). Има значителна разлика между стойностите в румънската част от трансграничния регион и тези съобщавани от българската страна. Така най-високите стойности на емисиите на CO₂ са регистрирани в областите Русе (304 т/кв.км), Видин (231 т/кв.км), Велико Търново (157 т/кв.км) и Враца (110 т/кв.км).

Замърсителите от типа на NO_x се изпускат направо във въздуха от промишлени дейности и от транспортния сектор. През 2008 г. най-високите нива са регистрирани в окръг Долж (27,8 т/1 000 жители) и в област Видин (27,4 т/1 000 жители). Най-ниските стойности са отчетени за областите Монтана (0,25 т/1 000 жители) и Силистра (0,39 т/1 000 жители). Между 2005 г. и 2008 г., емисиите NO_x намаляват, особено в областите Видин и Враца, а за нарастване на емисиите се съобщава за окръг Констанца и особено за окръг Долж.

Емисиите SO₂ в трансграничния регион се дължат на отоплителните системи, ТЕЦ и промишлените процеси; сред най-засегнатите са окръзите Мехединци (337,3 т/1 000 жители) и Долж (123,9 т/1 000 жители). Трансграничният регион се характеризира със значителна разлика между стойностите отчитани в тези два окръга и останалата част от ниво NUTS 3, като по-високи нива има също в Констанца (37 т/1 000 жители) и Велико Търново (28,9 т/1 000 жители). Най-ниски стойности са отчетени за област Разград (0,64 т/1 000 жители), окръг Телеорман (0,72 т/1 000 жители) и област Монтана (0,75 т/1 000 жители). Между 2005 г. и 2008 г. емисиите SO₂ намаляват в повечето NUTS 3 в трансграничния регион, с изключение на окръзите Долж, Констанца и Кълъраш.

Инфраструктурата по околната среда в разглеждания трансграничен регион както в Румъния, така и в България е ненадеждна и следва да бъде рехабилитирана, за да отговори на европейските стандарти. Най-високи проценти население, свързани към градски ВиК системи през 2012 г., са отчетени за областите Добрич (70,7%) и Русе (63,9%) и окръг Констанца (59,8%).

В област Видин липсва инфраструктура за събиране и пречистване на градските отпадъчни води и е факт, че системата не осигурява достатъчно покритие на трансграничния регион - в област Силистра (0,6%), окръзите Гюргево (19%), Телеорман (21,2%), Кълъраш (22,1%) и Олт (26%). Периодът 2008-2012 г. се характеризира с увеличаване на дела население, свързано към градски ВиК системи, като най-значителните подобрения в инфраструктура по околната среда са отбелязани в окръзите Мехединци и Долж и в областите Русе, Монтана, Велико Търново и Добрич.

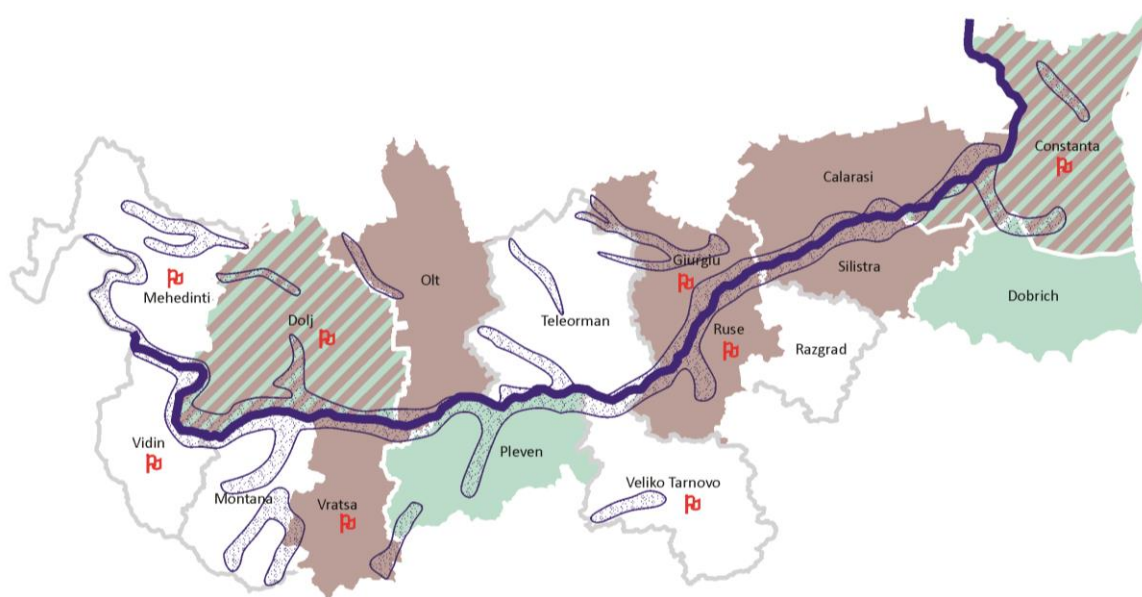
Таблица а.5. Ключови характеристики и териториални влияния

NUTS 3 окръзи/области		Ключови характеристики
РУМ	Мехединци	Природен парк Железни Врата; Природен парк Домоглед, Долина на река Черна; Природен парк - Геопарк Плато Мехединци Защитени природни територии: 33 Обекти от НАТУРА 2000: 14 1 естествено езеро, реки с обща дължина 414 км Язовири: Железни Врата I и II 63 км укрепени брегове, 121,5 км реки с коригирани корита, 151,3 км диги по водните течения, 22 населени места, защитени с хидротехнически конструкции срещу наводнения Окръгът е изложен на риск от наводнения и умерен риск от свлачища
	Долж	Дюните Дабулени – ботанически резерват; гората Чурумела Тунари - Писк Веки - горски резерват Защитени природни територии: 37 резервата Обекти от НАТУРА 2000: 7 1 естествено езеро, реки с обща дължина 377 км 18,1 км укрепени брегове, 223,37 км реки с коригирани корита, 248,2 км диги по водните течения, 55 населени места, защитени с хидротехнически конструкции срещу наводнения Окръгът е изложен на висок риск от свлачища и на технологични рискове
	Олт	Гората Бранища – горски резерват; Ирис - Малу Рошу - природен резерват; научен резерват за божур - ботанически резерват Обекти от НАТУРА 2000: 18 Най-голяма дължина на водните пътища в румънската част – 607 км Язовири: Арчеш, Дръгънеш, Фрунзару, Ипотеш, Русънеш, Слатина, Стрежеш 86 км укрепени брегове, 61 км реки с коригирани корита, 4 068 км укрепвания и защита на брега, 5 населени места, защитени с хидротехнически конструкции срещу наводнения Окръгът е с нисък риск от свлачища и с технологични рискове
	Телеорман	Природен резерват Островул Маре; Водоем Сухая - природен резерват от за перната фауна; гората Трояну - природен резерват Защитени природни територии: 5 Обекти от НАТУРА 2000: 11 1 естествено езеро, реки с обща дължина 460 км Язовир Избичени 45,3 км реки с коригирани корита, 90,3 км укрепени брегове, 7,85 км защита и укрепване на бреговете, 0,7 км пренасочване на водни потоци, 19 населени места, защитени с хидротехнически конструкции срещу наводнения Окръгът е с нисък риск от свлачища
	Гюргево	Природен парк Комана (Рамсарско място) с природните резервати: Падина Тътарулуй, научен резерват за защита на румънския божур, Олоага Гръдинари, научен резерват за магарешки трън, Блато Комана - природен резерват и зона за защита на птици Защитени природни територии: 5 Обекти от НАТУРА 2000: 8 реки с обща дължина 415 км Язовир във Фъкю 7 язовира за борба с наводненията, 103,2 км реки с коригирани корита, 38,73 км защитни диги, 1,2 защита на брегове, 11,6 км разклонения, 49 населени места, защитени с хидротехнически конструкции срещу наводнения Окръгът е в риск от наводнения, нисък риск от свлачища и с технологични рискове
	Кълъраш	Горите Фундени, Тъмдъу, Въръш, Чорнуляса - природни горски резервати Защитени природни територии: 5 Обекти от НАТУРА 2000: 13 1 естествено езеро, реки с обща дължина 215 км Язовири в Гурбънешти, Фръсинет 45 км защитни диги, 26,7 км реки с коригирани корита, 70,8 км защитни диги, 1 град със защита с хидротехнически конструкции срещу наводнения Окръгът е с нисък риск свлачища и с технологични рискове
	Констанца	Малка част от биосферния резерват Делтата на река Дунав; планината Кеч, в

		Долината на река Касимча – смесен тип резерват – ботанически и геоложки; Природен комплекс в Гора Доброджей – смесен природен резерват; Резерват растения на морски дюни в Аджиджа, уникален в Европа, единствената естествено местообитание в пясъчни морски дюни; Скалите в Хършова – геоложки и палеонтологичен резерват; Езеро Олтина - природен смесен тип резерват Защитени природни територии: 38 Обекти от НАТУРА 2000: 22 СЗО и 20 СЗОП Най-малка дължина на водните течения, пресичащи румънския район – 201 км 8 естествени езера 3 км реки с коригирани корита, коригиране на потоци, диги Окръгът е в риск от наводнения и висок риск от свлачища и технологични рискове
БГ	Видин	Биосферен резерват Чупрене; Белоградчишки скали или каменна гора южно от река Дунав - природна туристическа атракция; Пещера Магурата (една от най-големите в България); Дивечовъдно стопанство Миджур близо до връх Миджур; Парк на брега на река Дунав (природен паметник) Обекти от НАТУРА 2000: 17 СЗО и 2 СЗОП Реки с обща дължина 606 км В областта има умерен риск от свлачища 73 регистрирани свлачища⁸ Участъци с критична ерозия по течението на река Дунав: 803-791 км – Сланотрън – Видин – първи критичен участък; 791-723 км Видин – Станево, Монтана втори участък.
	Монтана	Природен парк Врачански Балкан; Водопадите в С-И България - Дурсин и Водният скок, Ускето и Уручник; Горната Кория и Ибиша - орнитологично важни места Защитени природни територии: не е приложимо Обекти от НАТУРА 2000: 8 СЗО и 5 СЗОП Реки с обща дължина 558 км Язовири: Дреновец, Кула, Огоста, Полетковци, Рабиша Областта е в риск от наводнения и умерен риск от свлачища 72 регистрирани свлачища Участъци с критична ерозия по течението на река Дунав: 723-713 км Монтана – Горни Цибър - втори критичен участък
	Враца	Врачански Балкан - вторият по големина Природен парк в България; тук има важни защитени зони – карстов резерват Врачански (карстови явления), пещера Леденика, резерват Понора, водопад Скаклия (най-високият водопад в България) и Божий мост (римски мост – природна забележителност от регионално значение) Защитени природни територии: не е приложимо Обекти от НАТУРА 2000: 12 СЗО и 2 СЗОП Реки с обща дължина 464 км Областта е изложена на умерен риск от свлачища 99 регистрирани свлачища Участъци с критична ерозия по поречието на река Дунав: 713-634 км – Горни Цибър - Искър.
	Плевен	Персина – Природен парк; Чернелка – природен резерват; Кайлъка – национален парк; Каньона в долината на река Вит - карстов релеф с различни образувания, пещери, пропасти, котловини, 2 галерии на Гинината пещера Защитени природни територии: 60 защитени зони и 24 природни забележителности Обекти от НАТУРА 2000: 11 СЗО и 5 СЗОП Реки с обща дължина 509 км Областта е изложена на риск от наводнения и на висок риск от свлачища 183 регистрирани свлачища Участъци критична ерозия по поречието на река Дунав: 634-604 км – Искър – Олт – трети критичен участък.
	Велико Търново	Малка част от Национален парк Персина (област Плевен): Христовски водопад - защитена територия; Геокомплекс Понорите - защитен обект; Мусинска пещера - защитен обект; Резерват Старият дъб на остров Вардим - защитена територия от национално и международно значение Защитени природни територии: не е приложимо Обекти от НАТУРА 2000: 11 СЗО и 3 СЗОП Най-голяма обща дължина на водните течения в българската част – 726 км

⁸ Източник – Българско Министерство на регионалното развитие и благоустройството

		Областта е изложена на риск от наводнения и умерен риск от свлачища 251 регистрирани свлачища Участъци с критична ерозия по течението на река Дунав: 604-540 км – Олт – Янтра
	Русе	Русенски Лом – Природен парк Защитени природни територии: не е приложимо Обекти от НАТУРА 2000: 8 СЗО и 5 СЗОП Реки с обща дължина 347 км Язовири: Баниска, Бели Лом, Съединение, Ястребино Областта е изложена на умерен риск от свлачища 28 регистрирани свлачища Участъци с критична ерозия по течението на река Дунав: 540-530 км – Янтра – Батин – четвърти критичен участък; 530-489 км – Батин-Русе; 489-479 км – Русе – Сандрово - пети критичен участък; 479-457 км – Сандрово-Оряхово.
	Разград	Бели Лом – природен резерват; Колчаковска кория - защитена зона; Делиорман - остатъци от вековна гора Защитени природни територии: не е приложимо Обекти от НАТУРА 2000: 2 СЗОС и 2 СЗОП Реки с обща дължина 273 км Областта е изложена на умерен риск от свлачища
	Силистра	Биосферен резерват Сребърна, вписан в програма „Човекът и биосферата“ създадена от ЮНЕСКО Защитени природни територии: не е приложимо Обекти от НАТУРА 2000: 10 СЗО и 4 СЗОП Най-малка обща дължина на водните течения, пресичащи българската част – 76 км Областта е изложена на умерен риск свлачища и на технологични рискове 21 регистрирани свлачища Участъци с критична ерозия по течението на река Дунав: 457-438 км – Оряхово – Тутракан – шести критичен участък; 438-408 км – Тутракан-Попина; 408-398 км – Попина – Ветрен - седми критичен участък; 398-375 км – Ветрен – Силистра - осми критичен участък.
	Добрич	В южната част курортът „Златни пясъци“ се застъпва с малка част от Природния парк Златни пясъци; Природен и археологичен резерват Калиакра; Тауклиман (Птичи залив); Резерват Балтата, намиращ се на долината на река Батовска - екзотична гора; Природен резерват Болата; Езеро Дуранкулак – защитена зона Защитени природни територии: не е приложимо Обекти от НАТУРА 2000: 8 СЗО и 9 СЗОП Реки с обща дължина 125 км Областта е изложена на риск от наводнения и висок риск от свлачища (57 регистрирани свлачища)
Териториални влияния		

Legenda

a.5. Mediul natural

- Riscuri tehnologice
- Risc ridicat de alunecari de teren
- Risc ridicat la inundatii
- R Judete cu depasiri ale emisiilor de poluanti inregistrate in aer

Легенда

a.5. Естествена среда

Технологични рискове

Висок риск от свлачища

Висок риск от наводнения

Окръзи с превишени лимити на замърсителите във въздуха

Изводи/потребности от развитие

Рискове в трансграничния регион представляват наводненията, ерозията и свлачищата. Румънското морско крайбрежие е засегнато от силни наводнения, докато българското страда от ерозия и свлачища; двата района притежават богато културно наследство, туристически обекти, защитени територии и обекти от НАТУРА 2000. Това открива големи възможности за сътрудничество между окръзите, общините и хората от двете части на трансграничния регион (особено за развитие на бизнес в областта на туризма, опазването на културното наследство и др.)

В българската част площта, заета от природни и национални паркове, е три пъти по-малка отколкото в Румъния (като те предимно се намират на териториите на окръзите Мехединци и Гюргево). На българската територия има паркове в областите: Монтана, Враца, Плевен, Велико Търново, Русе и малка част от област Добрич.

Екологичната мрежа Натура 2000 в проучвания район е представена от 54 специални зони за опазване - СЗО и 46 специални зони за опазване на птиците - СЗОП в 7 окръга в Румъния. В проучвания район в България има 92 зони - СЗО и 40 зони СЗОП. В трансграничния регион има обект под закрилата на ЮНЕСКО - в област Силистра: биосферен резерват Сребърна.

Ниско качество на въздуха се отчита в окръзите Долж и Констанца и това сочат стойностите на всички емисии анализирани замърсители, последвани от окръзите Мехединци и Гюргево. Има значителна разлика между регистрираните стойности в румънската част от трансграничния регион и регистрираните в българската част, като най-високите стойности на емисии са регистрирани в областите Русе, Видин, Велико Търново и Враца (110 т/кв.км). Има обширни зони с висок риск от наводнения в Дунавската равнина и по реките в окръзите Мехединци, Гюргево и Констанца, както и в област Монтана. Зоните с висок риск от свлачища се намират в: Долж, Констанца, Плевен и Добрич. Също така има зони, изложени на технологични рискове в районите Крайова-Слатина, Гюргево-Русе, Силистра-Кълъраш-Тъмбъу Маре и Мангалия-Констанца-Нъводари.

Бъдещите програми за развитие ще трябва да държат сметка както за съхраняването на биоразнообразието, така и за борбата с рисковете, засягащи района и предотвратяване на последиците от изменението на климата. Развитието на икономическите дейности по дължината на река Дунав и в градските центрове трябва да отговаря на стандартите за емисиите, за да се предотврати замърсяването на въздуха и водите.

а.6. Недвижимо културно наследство

Румъния и България разполагат с твърде ценно и привлекателно културно, историческо и етно-фолклорно наследство. В трансграничния регион има общо 7 500 исторически паметници, вписани в Списъка на историческите паметници на Министерството на културата и националното наследство и на НИНКН в България, от които 2 ценности на културното наследство от национално значение са станали ценности на световното наследство под егидата на ЮНЕСКО.

От списъка на историческите паметници – одобрен от МКНН и актуализиран през 2010 г. (в Румъния) и Регистъра на националните културни ценности (НКЦ) на Националния институт за недвижимото културно наследство (в България) бяха избрани 268 обекта от национален и международен интерес, намиращи се в трансграничния регион, сред които:

1) АРХИТЕКТУРНИ ПАМЕТНИЦИ И КОМПЛЕКСИ – 178 обекта

От предварително осъществения анализ следва, че в категорията архитектурни паметници и комплекси попадат обекти с най-голям брой и с най-голямо типологично разнообразие. Най-разпространената типологична категория, разположена в центровете на градовете, е категорията на градските жилища, които в много случаи имат търговски функции. Във всички големи градове (Дробета Турну Северин, Крайова, Русе, Велико Търново, Гюргево, Констанца) има подобни обекти, явяващи се важни части от градските центрове. Следващата категория като брой и присъствие е категорията на светите обители (манастирите в Олтения и Влашко, църквите във Влашко и българските дунавски области). Един от най-забележителните културни обекти в региона са скалните църкви в Иваново, включени на списъка на световното наследство на ЮНЕСКО.

2) АРХЕОЛОГИЧЕСКИ ПАМЕТНИЦИ И ОБЕКТИ – 88 обекта

Видовете археологически обекти от особен интерес при определяне на привлекателността на дадена туристическа забележителност на трансгранично ниво са:

- *Древни крепости (населени места)*: дакийски, гръцки, византийски и римски в Добруджа и дунавския трансграничен регион: например Томис и Каллатис, създадени от йонийски гръцки колонисти, продължени от византийци и римляни, крепостта Тропеум Траяни, град Истрия, древният град Монтана (Монтанезиум), древната крепост „Дионисополис“ в Балчик и др.

- *Военни и граждански укрепления:* „Стената на Траян“, мащабни комплексни укрепления, простиращи се между Черна вода (Аксиополис) и Констанца (Томис), руините от Адамклиси и др.

Таблица а.6. Ключови характеристики и териториални влияния

NUTS 3 окръзи/области		Ключови характеристики
РУМ	Мехединци	Археологически обекти: археологически комплекс в Дробета Турну-Северин, руините на крепостта Ада Кале. Църкви и манастири: Бая де Арамъ (1699.-1705 г.), Стрехая (1645 г.), Чернеци, (община Шимиян – 1662 г.), Гура Мотрулуй (1512 – 1521 г. - Бутоещ), Скит Тополница (1600 -1611 г., Извору Бързии), руини на манастир Водица (1370 -1375 г., Дробета Турну-Северин), Мракония, Света Ана; църква Свети Йоан Кръстител (със стенописи от Г. Тътьреску), църква Свети Войводи (Бая де Арамъ, XVIII-ти век), църква Свети императори на бившия манастир на Куцуйешице (село Броцени, 1836 г.), Господарска Църква с храм Света Троица (1659 -1660 г., село Чернеци), дървена църква Свети Никола (Костеш, 1835 г.), дървена църква Свети Димитър (края на XVIII век, Негоеш), дървена църква Свети императори Константин и Елена (1832 г., Извору Бързии), църква Света Троица (1645 г., Стрехая) и др. Болярски къщи: Кула Куцуй (1815 г., село Броцени), кула Тудор Владимиреску (1800 г.) и кула Нистор (1812 г., село Чернеци). Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: 21 (2010 г.) Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: 483 (2010 г.) Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: 65 (2010 г.)
	Долж	Църкви и манастири: Манастир Житияну (1658 г.), манастир Кошуна (Буковъц – 1572 г.), църква Свети Никола (Бистрец); манастир Садова (1663 г.); църква Свети Никола (град Крайова, 1506-1512 г.), църква Свети Войводи (Алмъж, 1787 -1789 г.), комплекс на Крайовската Архиепископия и митрополията на Олтения (1780 г.), дървена църква Вси Светии и др. Дакийски селища и укрепления в археологичния обект от Коцофении дин Дос, археологичен обект Калопър-Бъздана. Сгради, замъци, дворци: в град Крайова - Къща Глоговяну (1802 г.), къща Бънией (края на XVII–ти век, начало на XVIII-ти век), сграда на областното управление, дворец Константин Михаил - днес Музей на изкуствата (1898 -1907г.), Административен дворец - днес Областното управление град Крайова (1912-1913г.), къща Николае Романеску (1833 г.), къща Ворворяну – митрополитски дворец 1905 г.), парк Николае Романеску – бивш Парк Бибеску (XIX-XX-ти век), комплекс болярски двор Жиени (XVII – XVIII-ти век); конак на Стан Жиану (XVIII –ти век община Малу Маре). Болярски къщи (укрепени сгради – характеризиращи се с формата си на кула, типична за района на Олтения): кулата Поенару (Алмъж; 1833 г.), кулата Изворану-Джеблеску (Брабова – XVIII-ти век), кулата Чернътещ (Чернътещ – XVIII-ти век). Музеи, мемориални комплекси: в Крайова – музей на Олтения, Музей на изкуствата, Мемориален музей Елена Фараго; в Калафат – Градски музей и др. Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: 22 (2010 г.) Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: 623 (2010 г.) Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: 54 (2010 г.)
	Олт	Археологически обекти: Сучидава и Ачидава – гето-дакийски руини (Чела) археологически парк Гумелница, римски руини Сучидава и Ромула (Решка). Църкви и манастири: град Слатина - Скит Стрехарец (1671 г.), манастир Клокочов (1645 г.), манастир Кълуй, църквите Свети Георги (1877 г.), Свети архангели (1512 г.); Господарска църква (1598г., Каракал), дървена църква (Леляска), манастир Брънковени (1582 - 1583г.). Крепости: Руини на Господарския двор в Каракал, Укрепление Къмпул маре, стените на византийската крепост (Челей - Корабия) и тайния кладенец. Музеи и мемориални комплекси: Селските музеи в Орля, Въдастра и Стойкълеш; Етнографски музей в Слатина, Национален театър (1896 – 1901 г.), Музей на Романази (XIX-ти век), Исторически музей (Каракал), мемориална къща Янку Жиану, мемориален комплекс Николае Титулеску, средновековна отбранителна кула (Хотърени). Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: 24 (2010 г.)

		Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: 664 (2010 г.) Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: 70 (2010 г.)
	Телеорман	Археологически обекти: руини на римската крепост Туррис (Турну Мъгуреле), гето-дакийско селище Крепостта в Зимнич (V-ти век пр. н.е.), палеолитен резерват Чуперчени, Горган от Александрия, археологичен резерват Ла Ръпе (Пороския), феодална крепост Ла зидури (Тътъръшии де Сус), крепост Казачилор (Рошиории де Веде). Манастири и църкви: Манастир Дръгънеш (1674 г., Рошиории де Веде), руини на Манастир Чолънеш, манастир Цигъния (Кошотени), манастир Плъвичени, (1837 г., Дуду), катедрала Свети Александър (1897 г., Александрия), църква Балач (1684 г.), дървена църква в Бужорени, Дръчеш и др. Господарски къщи: Къща на Костя (1718 г., Фръсинет), конак Бею Щоробъняса, конак във Витънеш и др. Музеи и мемориални комплекси: Окръжен исторически и археологически музей (Александрия), Музей на селското въстание от 1907 г. (Рошиории де Веде), мемориална къща Захария Станку (Салчия), мемориална къща Марин Преда, мемориална къща Хариклея Даркле (Турну Мъгуреле). Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: 25 (2010 г.) Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: 315 (2010 г.) Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: 53 (2010 г.)
	Гюргево	Паметници в община Гюргево: сградата на бившето областно управление Влъсия (XX-ти век), днес музей, пристанищната сграда (1840 г.), дворец на румънското речно корабоплаване (сграда на пристанищното управление, 1939 -1945 г.), гара на румънските железници, Окръжен съвет (1930 г.), Окръжен музей (1950 г.), канал Кама, изоставени сгради на химическия комбинат, Влашки театър; архитектурен комплекс Удрище Нъстурел (1642 г., община Хотареле); дворец Другънеску (Стоенеш – Флореш). Болярски къщи: Мавраке (1850 г., Сингурени); Нику Кантакузино (1850 г.) и Пъсър (XIX-ти век, Веде); Йон Барбу Арион (1921 г., Ръсучени), Железарски музей (Хереш). Манастири: Манастир Комана; Музеен комплекс Кълугърени. Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: 23 (2010 г.) Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: 428 (2010 г.) Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: 31 (2010 г.)
	Кълъраш	Археологически обекти: Пъкюл луй Соаре, остров, на който се намират руините на византийска крепост от X-ти век и Дуросторум (началото на II-ри век) римско селище. Паметници: исторически паметник в Кътълуй, (1560 - 1577 г.) е най-старият средновековен исторически паметник на територията на окръга. Манастири и църкви: Манастир Плътъреш (1639 г.); църквата на бившия Манастир Негоеш (1648 - 1649г.), църква Свети Андрей (1732 г.) и др. Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: 9 (2010 г.) Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: 210 (2010 г.) Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: 65 (2010 г.)
	Констанца	Археологически обекти: Крепост Хистрия (природен и научен резерват, природна зона, част от Природния парк Делтата на река Дунав); крепост Томис (6-ти век пр. н.е.), която става град Констанца; крепост Каллатис (края на VI-ти век пр. н.е.), днес град Мангалия; Римската сграда с мозайка в Констанца (IV-ти век пр. н.е.) уникален в Югоизточна Европа. Църкви / джамии и манастири: Голямата джамия в Констанца (1910 – 1913 г.), Джамия Карол, Православната Катедрала в Констанца (1883 – 1895 г.), Джамия Емахан Султан в Мангалия (1573 г.), Манастир Дервен (1929 – 1936 г., Остров). Музеи: Национален исторически и археологически музей (Констанца), Музей на естествените науки (аквариум, делфинариум, планетариум и астрономическа обсерватория - Констанца), Музей на изкуствата, Морски музей (Констанца), Военноморски музей (Констанца), Музей на изкуствата Дину и Севаста Винтиль (община Топалу). Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: 10 (2010 г.) Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: 440 (2010 г.) Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: 234 (2010 г.)
	Видин	Археологически обекти: Видинска крепост – Баба Вида, (III – IV век), Древна Рациария – старият град в колонията Улпия Траяна Рациария (Рациария), Белоградчишка крепост, (III-ти век пр. н.е.), Кастра Мартис – римска крепост, Калето – система укрепления по дължината на река Дунав.

БГ		Църкви и манастири: Катедрала Свети Мъченик Димитър (17-ти век), църква Свети Пантелеймон (1634 г.), църква Света Петка (1627 г.), църква Свети Георги (1868 г.), Синагога; Манастир Алботин, Каменен манастир (13-14-ти век, Добри дол), Манастир Успение Богородично (Манастир Изворски – Лопушански), Света Троица Раковица (защитена зона). Музеи: Видински етнографски музей, бивша казарма Кръстата, Исторически музей Колука (средата на 18-ти век), Белоградчишки музей на естествените науки, Астрономическата обсерватория и др. Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: 56 Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо
	Монтана	Археологически обекти: старият град Монтанезиум (римски военен лагер от I-ви век пр. н.е.), руините на стария град Алмус, обявени културни паметници от национално значение, принадлежащи към европейското културно наследство (Лом), крепост Калето (Лом). Църкви и манастири: църква Борунска (Лом), църквите Рождество Богородично и Свети Николай Чудотворец, манастир Клисурса, манастир Свети Йоан Руски, манастир Свети Йоан Предтеча, манастир Света Троица, манастир Гушовски. Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: 29
	Враца	Крепости и археологически обекти: средновековна крепост Вратица (I век пр. н.е. - II век), българско средновековно селище Патлейна, християнска базилика (V-VI век). Църкви / джамии и манастири: църква Свети Георги, Черепишки манастир, Струпешки манастир, манастир Архангел Михаил, Ески джамия (начало на XIX-ти век). Друг уникален обект: мемориален комплекс Ботев път. Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо
	Плевен	Археологически обекти: римски град Думум, антична римска крепост Луцернория Бургон, старинни римски селища Укус, праисторически и антични седалища до селата Дъбован и Загражден и др. Църкви и манастири: Византийска базилика Сторгозия, църква Свети Никола (1834 г.), църква Света Параскева (1934 г.) и църква Света Троица (1870 г.), църква Свети Петър и Павел (13-ти век), Карлуковски манастир, Плевенска епопея 1877 г., параклис "Свети Георги победоносец" (1903 – 1907 г.). Музеи: Регионален исторически музей - културен паметник от национално значение (1884 - 1888 г.), Музей на виното (Природен парк Кайлъка). Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо
	Велико Търново	Църкви и манастири: Църква Свети Димитър (Велико Търново), църква Света Троица (Свищов), манастир Покров Богородичен (Свищов), църква Успение Богородично (Елена), църквите от Асенова махала, църква Рождество Христово (Арбанаси). Музеи: Музей на виното, Археологически музей, музей Възраждане и Учредително Събрание, Регионален исторически музей, музей Затвор (Велико Търново), Етнографски музей, Музей градски бит и култура (Свищов), къща-музей Алеко Константинов, къща-музей Сарафкина, къща на Константин Илиев (Велико Търново). Уникален обект: Архитектурен резерват Арбанаси (XVI –XVII век) – комплекс каменни укрепени къщи и църкви във възрожденски стил. Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: 140 Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо
	Русе	Повече от 20 сгради в Русе са удостоени със знака "<i>European Heritage Label</i>". Археологически обекти: средновековният град Червен (14-ти век, където са открити крепости, църкви, болярски къщи и ковачници, части от керамични предмети и златни предмети, водоснабдителна инфраструктура, 11 църкви и подземен карстов извор). Църкви и манастири: скален манастир Свети Димитър Басарбовски (културен паметник от особено значение).

		Музеи: Къща Калиопа – Музей градски бит, (края на XIX – ти век), Регионален исторически музей, Русе, Национален музей на транспорта и Музей «Захари Стоянов». Обект, включен в списъка на световното наследство на ЮНЕСКО: <i>Археологически резерват скални църкви в Иваново, включващ скалните манастири Иваново.</i> Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: 140 Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: 260
	Разград	Археологически обекти: археологически резерват Абритус (паметник от национално значение). Християнска църква Свети Николай Чудотворец (1860 г.). Музеи и мемориални комплекси: къща-музей Станка и Никола Икономови, Етнографски музей и др. Обект, включен в списъка на световното наследство на ЮНЕСКО: <i>Археологически резерват Сборяново (Исперих) където има тракийска гробница, културен паметник, защитен от ЮНЕСКО (до село Свежари, от края на IV-ти век пр.н.е.).</i> Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо
	Силистра	Археологически обекти: национален архитектурно-археологически резерват Дуросторум-Дръстър - Силистра включва 2/3 от днешния град Силистра; на територията на града се намират уникални паметници от римската и българската средновековна епоха, 12 жилищни обекта, 139 тракийски надгробни могили, 60 тракийски, римски и български средновековни селища, 20 крепости и 13 некропола; археологически зони, събрани в Дунавски парк - където бе открита базиликата на патриарх Дамян (втора по големина в България), както и част от колоната на хан Омуртаг. Църкви / джамии: Куршумлу джамия (XVI-ти век), Митрополитска катедрала Свети апостоли Петър и Павел и ракла с мощите на Свети Дазий Доростолски, скално светилище Баджалията (Стрелково), скални църкви в района Сухата река (Голеш), църква Света Троица (Кайнарджа), църква Свети Димитър Солунски (Гарван), църква Свети Никола (Тутракан) и др. Крепости: Средновековна каменна крепост Картал кале (IX-XI-ти век, Окорш), крепост Трансмариска (Тутракан), крепост Меджиди Табия (1841 - 1853г.), включваща археологическа изложба и църква Свети Петър и Павел (1862 г.). Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо
	Добрич	Археологически обекти: национален археологически резерват Яйлата (1989 г.), където може да се посети пещерен град (V-то хилядолетие пр. н.е.) и крепост от ранния византийски период (края на V-ти век); Храм на Кибела (III-ти век пр. н.е.); Археологически парк Дуранкулак. Църкви: църква Свети Георги (1836г.), църква Успение Богородично (1860) - Каварна, църква Свети Никола (Балчик). Музеи: Музей Добруджа и морето (който работи в реставрирана турска баня - XV-ти век, Каварна) и др. Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо
Териториални влияния		

Изводи/потребности от развитие

Легенда

а.6. Недвижимо културно наследство

археологически обекти

църкви и манастири

болярски къщи

сгради, замъци, дворци

музеи/мемориални къщи

обекти на ЮНЕСКО

Оползотворяването на недвижимото културно наследство е важен фактор за развитието на туризма в трансграничния регион. За неговото оползотворяване ще трябва да се разгледа развитието на пътни маршрути, които да свързват важните туристически пазари с районите с висока концентрация на исторически и архитектурни паметници. Развитието круизния туризъм по река Дунав и Черно море има ценен потенциал предвид многото обекти на културното наследство в близост до пристанищата, като например в Добруджа или Мехединци, откъдето туристите могат да правят кратки екскурзии във вътрешността.

Също така, въпросът за включване на повечето защитени обекти в туристическата мрежа е съществено за осигуряване на жизнеспособността и приемствеността на недвижимото културно наследство, като неговото възстановяване и оползотворяване ще спомогне за съхраняването на историческите ценности и за повишаване на привлекателността му за туристите.

Създаването на подходяща обстановка за включване и използване на обектите от недвижимото културно наследство, за тяхното модернизиране и за устройство на обществените пространства и на пътищата за достъп са пряк начин за запазване и/или повишаване на качеството това наследство. Свързването на обектите от наследството с постоянно развиващия се градски ландшафт е деликатна задача поради това, че предполага задълбочено разбиране на двата компонента не само като архитектурна форма, но и като функционалност, начин на изграждане, обществена ползност, възприемане от обществото и др.

а.7. Оползотворяване на ландшафта

Трансграничният регион Румъния-България, през който преминава река Дунав, включва райони характеризиращи се с изключително биологично разнообразие и редица наистина ценни природни и културни ландшафти и включва всички форми на релефа, от планини, плата, равнини и до крайбрежия. Тези условия способстват за създаване на защитени зони в непосредствената близост до реката. Сред тях заслужават да бъдат споменати: Природен парк Железни Врата, Резерват Домоглед-Долина на река Черна, Национален парк Комана, Национален парк Персина.

Трансграничният регион включва голям брой обекти на природното и културното наследство, които могат да служат като важни туристически обекти, придаващи самобитност на района и носещи благоденствие на местните жители. Независимо от поредицата проекти в областта на туризма е необходим единен подход към проблематиката на ландшафтите и техния специфичен потенциал.

Пилотният проект относно „Оползотворяване на ландшафтите в трансграничния регион Румъния-България” (ТД Detente Consultants ООД & Atelier Foaie Verde ООД, 2014 г.) определи ландшафтите и изготви тяхна оценка с цел идентифициране и представяне в различен мащаб на цялата територия и за осмисляне на устройствената йерархия на ландшафтите, структурите и ключовите елементи, както и на връзките между тях.

При изготвянето на описа бе взета под внимание потребността от идентифициране на ландшафтите в трансграничния регион с оглед насърчаване на приоритетни политики, мерки и проекти и изтъкване на неговите специфични характеристики, респективно: река Дунав, многообразието от форми на релефа, районите с туристически потенциал, градските и селски райони, туристическите маршрути и продукти и др.

Съобразно спецификациите на техническото задание са идентифицирани около 100 ландшафта. Те са или културни и природни ландшафти, или обекти от градската и селската среда и разпределението им е равномерно между румънската и българската част от трансграничния регион. Атласът на трансграничния регион включва най-представителните ландшафти за всяка категория (природен, културен ландшафт, градска или селска среда), както и най-подходящите места за обзор, намиращи се във въпросните местности.

Таблица а.7. Ключови характеристики и териториални влияния

NUTS 3		Ключови характеристики
Окръзи / области		
РУМ	Мехединци	1. Дунавски казани 2. Острови Ада Кале / Шимиян 3. Национален парк Железни Врата – низина Оршова 4. Планина Свинечей 5. Коридор Дробета 6. Пиомонт Бълъчицей 7. Пасище Салчий 8. Заливен район Враца / Равнина Блахницей
	Долж	8. Заливен район Враца / Равнина Блахницей 9. Дунавски казани 10. Острови Ада Кале / Шимиян 11. Национален парк Железни Врата – низина Оршова 12. Планина Свинечей 13. Коридор Дробета Турну-Северин 14. Пиомонт Бълъчицей 15. Пасище Салчий

		9. Заливен район Враца / Равнина Блахницей 10. Равнина Бъилещилор
	Олт	13. Пиомонт Олтецулуй 19. Пиомонт Котмяна
	Телеорман	20. Равнина Рошиории де Веде 21. Долина Веда 22. Равнина Бурназулуй 69. Двойки градове пристанища Никопол – Турну Мъгуреле
	Гюргево	23. Район Комана - Кълугърени 24. Предградия на Букурещ 25. Долина Арджешулуй 27. Плаж Гостину 60. Двойки градове пристанища Гюргево – Русе
	Кълъраш	25. Долина Арджешулуй 26. Дунавска равнина в близост до Олтеница и Кълъраш 28. Равнина Бъръган 30. Район Борча 35. Долина Аксиополис 51. Двойки градове пристанища Силистра – Кълъраш
	Констанца	37. Воден фронт в Хършова 38. Плато Казимча 39. Долина Казимча 40. Езера Разим-Синое 41. Град Констанца 42. Румънско крайбрежие 43. Плато Кобадин 44. Долина Албещ
БГ	Видин	78. Монтана – Димово 81. Стара Планина – западна част 82. Белоградчишки скали 83. Бряг край Арчар 84. Двойки градове пристанища Видин – Калафат 85. Видинска низина
	Монтана	70. Заливни острови в Дунавската равнина(български бряг) - Лом 77. Бряг Козлодуй – Лом 78. Монтана – Димово 80. Природен парк Врачански Балкан
	Враца	70. Заливни острови в Дунавската равнина (български бряг) – Огоста 75. Западна част на Дунавската равнина (български бряг) 79. Искър 80. Природен парк Врачански Балкан
	Плевен	66. Централна част на Дунавската равнина на българския бряг 68. Заливен район Белене – Сухай 70. Заливни острови в Дунавската равнина (български бряг) - Вит, Осъм 73. Долина на река Искър
	Велико Търново	56. Хълмове Разград (южен район) 67. Двойките градове пристанища Свищов – Зимнич
	Русе	58. Лудогорие (залесени райони край Дулово, Исперих и Разград) 59. Равнина Сливо Поле 60. Двойки градове пристанища Гюргево – Русе 62. Селски ландшафти между реките Янтра и Ломове
	Разград	56. Хълмове Разград (южен район) 57. Селски ландшафти западно от Разград, в западната част на Лудогорието
	Силистра	31. Хълмовете Остров 32. Остров Пъкулуй Соаре 52. Резерват Сребърна 53. Хълмовете и низините между Силистра и Тутракан (с езера и блата) 54. Двойки градове пристанища Тутракан – Олтеница 55. Залесени зони, северно от Главиница
	Добрич	45. Добруджанско плато 46. Българско черноморие северно от нос Шабла 47. Българско черноморие южно от нос Шабла 48. Курорт Балчик

	49. Курорт Албена
Териториални влияния	
Ландшафтни единици⁹:	
1. Дунавски казани 2. Острови Ада Кале / Шимиян 3. Национален парк Железни Врата – низина Оршова 4. Планина Свинечей 5. Коридор Дробета 6. Пиомонт Бълъчицей 7. Пасище Салчий 8. Заливен район Враца / Равнина Блахницей 9. Равнина Бъилещилор 10. Равнина Жиулуй 11. Парк Романеску в Крайова 12. Ливада Бистрецулуй 13. Пиомонт Олтецулуй 14. Равнина Романацилор 15. Равнина Дабулени 16. Овощна градина в Дабулени 17. Равнина Потелу 18. Равнина Олт 19. Пиомонт Котмяна 20. Равнина Рошиории де Веде 21. Долина Ведя 22. Равнина Бурнашулуй 23. Район Комана - Кълугърени 24. Предградия на Букурещ 25. Долина Арджешулуй 26. Дунавска равнина в близост до Олтеница и Кълъраш 27. Плаж Гостину 28. Равнина Бъръган 29. Долината на река Мостиця 30. Район Борча 31. Хълмове Остров 32. Остров Пъкулуй Соаре 33. Езера на плато Олтина 34. Хълмове Олтина 35. Долина Аксиополис 36. Долина Карашу (Меджидия) 37. Водна линия в Хършова 38. Плато Казимча 39. Долина Казимча 40. Езера Разим - Синое 41. Гр. Констанца 42. Румънско крайбрежие 43. Плато Кобедин 44. Долина Албещ 45. Добруджанско плато 46. Българско черноморие северно от нос Шабла 47. Българско черноморие южно от нос Шабла 48. Курорт Балчик 49. Курорт Албена 50. Районите Суха река и Хърсовска река 51. Двойки градове пристанища Силистра – Кълъраш 52. Резерват Сребърна 53. Хълмове и низини между Силистра и Тутракан (с езера и блата) 54. Двойки градове пристанища Тутракан – Олтеница 55. Залесени райони, северно от Главиница 56. Хълмове Разград (южен район) 57. Селски ландшафти западно от Разград, в западната част на Лудогорието	

⁹ Съгласно **LANDSCAPE ATLAS- landscapes identification and character assessment in the ROMANIA - BULGARIA CROSS BORDER AREA**, Detente Consultants, Atelier Foaie Verde

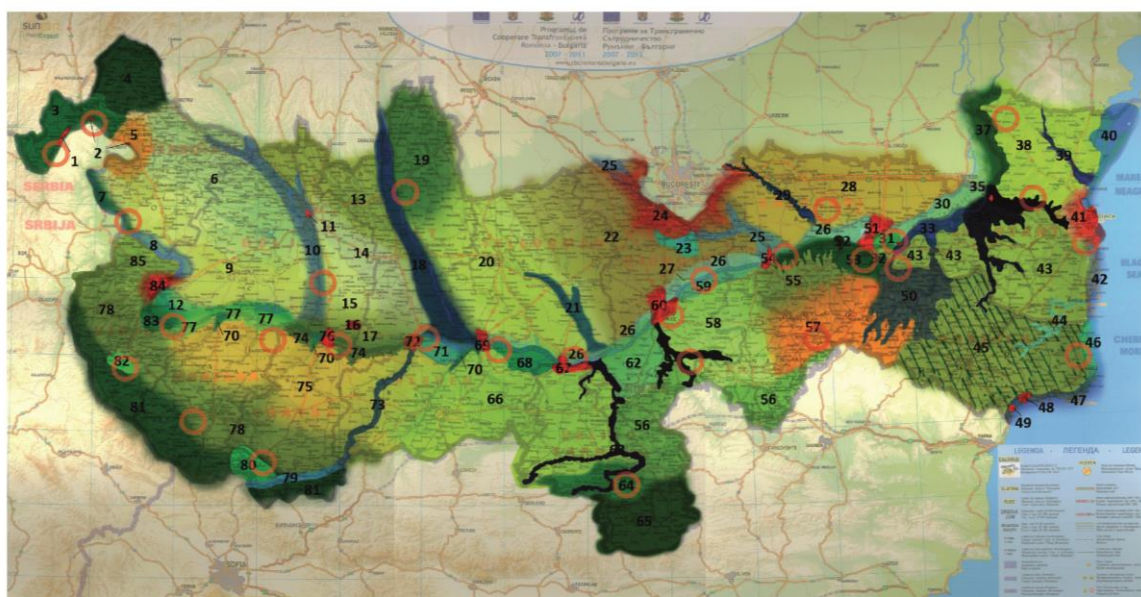
58. Лудогорие (залесени райони край Дулово, Исперих и Разград)
59. Равнина Сливо Поле
60. Двойки градове пристанища Гюргево – Русе
61. Устия на Ломовете и съседните райони
62. Селски ландшафти между реките Янтра и Ломовете
63. Янтра и Росица
64. Предбалкан в област Велико Търново (Балканска котловина)
65. Северни склонове на Централен Балкан
66. Централна част на Дунавската равнина на българския бряг
67. Двойки градове пристанища Свищов – Зимнич
68. Заливен район Белене – Сухай
69. Двойки градове пристанища Никопол – Турну Мъгуреле
70. Заливни острови в Дунавската равнина(български бряг) - Вит, Осъм, Огоста, Лом
71. Заливен район Гулянци (Черно поле)
72. Антични градове Улпия Ескус – Сучидава
73. Долина на река Искър
74. Бряг Горни Вадин
75. Западна част а Дунавската равнина (български бряг)
76. Двойки градове Оряхово – Бекет
77. Бряг Козлодуй – Лом
78. Монтана – Димово
79. Искър
80. Природен парк Врачански Балкан
81. Стара Планина – западна част
82. Белоградчишки скали
83. Бряг край Арчар
84. Двойки градове пристанища Видин – Калафат
85. Видинска равнина

Кинематични ландшафтни единици:

86. Магистрала А 1 Букурещ – Констанца
87. Румънско крайбрежие
88. Българско крайбрежие
89. Букурещ – Велико Търново
90. Пътища по дължината на река Дунав на българския бряг
91. Пътища по дължината на река Дунав на румънския бряг
92. Железни Врата – Букурещ
93. Русе - Плевен Враца
94. Черна вода – Хършова
95. Долина на река Олт
96. Букурещ – Плевен – София
97. Силистра – Балчик

Тематични ландшафтни единици:

98. Архитектурни паметници
99. Лозарски райони
100. Археологическо наследство (могили, крепости...)

Legenda

a.7. Valorificarea peisajului

34 Unitatea de peisaj

○ Пункте де белvedere

Легенда

a.7. Оползотворяване на ландшафта

Единица ландшафт

Места за обзор

Изводи/потребности от развитие

Изводите от анализите на оползотворяването на ландшафта сочат необходимост от комплексен подход в който въпросите за опазването да бъдат съчетани с икономическите въпроси на развитието на инфраструктурата, на туризма и свързаните с това дейности. Установяват се следните важни направления:

- Прилагане на правилниците по защита и мерките за съхраняване на природния ландшафт (залесяване, предотвратяване на наводнения, разнообразяване на растителните култури и др.);
- Разработване на местни устройствени правилници за съхраняване и възстановяване на градския или селски ландшафт;
- Съставяне на туристически маршрути и тяхната реклама;
- Подпомагане на тези туристически маршрути с необходимата инфраструктура за достъп (включително с велосипеди) и услуги, необходими за развитие на устойчив туризъм;
- Участие на местните общности в разработването на местни туристически продукти, които да подпомагат туризма (занаяти, културни мероприятия, кулинария, енологички туризъм и др.)

а.8. Комунални услуги

Водоснабдяване: В периода 2010 – 2012 г. в окръзите, респективно областите от трансграничния регион, общият брой на населението, свързано към централната водоснабдителна система, бележи постоянен спад¹⁰. Въпреки това, има окръзи, в които тенденцията е сходна с положението в целия район (Долж, Кълъраш), но и окръзи с различно положение – съответно с подобрене на показателя във всяка една от трите години

¹⁰ Резултат от отрицателните демографски тенденции и на обезлюдяването на населените места

(Телеорман), спад през 2011 г., последван от ръст през 2012 г. (Мехединци, Гюргево) или растеж през 2011 г., последван от спад през 2012 г. (Олт, Констанца). В деветте области в българската част развитието следва положението в региона като цяло, като населението постоянно намалява във всички области.

Има значителна разлика между двете части от региона в осигуряването на питейната вода за населението; в Румъния делът на населението, свързано към централизираните системи за питейна вода е 55 – 60%, докато в българската част делът е 99,1-99,3%. Капацитетът за подаване на питейна вода се повиши през периода 2010 – 2012 г.; в румънската част обемът питейна вода, получена от пречиствателни инсталации е около 40% от този в българската част.

Относителното потребление на вода е твърде различно между двете държави както на национално ниво, така и в пограничните райони. Относителното потребление на вода в българската част се оценява като много ниско¹¹ предвид факта, че делът на населението снабдено с вода е между 98 – 100%. Дължината на водоснабдителните мрежи е почти 3 пъти по-голяма в румънската част отколкото в българската част от трансграничния регион.

Канализация за отпадъчните води: от гледна точка на населението, свързано към публичната канализационна система за отпадъчните води, положението между двете части на трансграничния регион е различно: в румънската част район процентът е по-нисък отколкото в българската част. През периода 2010 – 2012 г. се наблюдава възходяща тенденция: 31,3% - 35,4% в румънската част и 57,5 – 59,9% в българската част.

Производствена и преносна инфраструктура за електрическа енергия, топлоенергия, нефт и нефтопродукти и природен газ, както и използването на възобновяеми енергийни източници:

Развитието на енергетиката е една от главните задачи и приоритетна цел както в Румъния, така и в България, в съответствие с Плана за действие, предложен от Дунавската стратегия, включващ енергетиката като приоритетна област, на която се опира стълбът на взаимосвързаността на Дунавския регион.

През 2012 г. Румъния е сред държавите с най-ниска енергийна зависимост (22,7%), заемайки трето място след Дания и Естония, докато България отчита зависимост на 36,1%.

¹¹ Резултат от отрицателните демографски тенденции и на обезлюдяването на населените места

Делът на енергията от възобновяеми източници в крайното потребление на енергия е 22,9% през 2012 г. в Румъния, което е близо до целта от 24% за 2020 г. при положение, че Директивата за енергията от възобновяеми източници (2009/28/ЕО) определя за ЕС ниво от 20% енергия от възобновяеми източници до 2020 г. В България през 2012 г. делът на енергията от възобновяеми източници в крайното потребление на енергия е 16,3% при положение, че националната цел за 2020 г. е 16%.

Енергийната инфраструктура позволява както осигуряване на енергия за целите територии на Румъния и България, така и взаимно свързване със съседните енергийни системи. Най-големите производствени единици за електрическа енергия в трансграничния регион са хидроенергийната система „Железни Врата“, в окръг Мехединци, АЕЦ «Черна вода», в окръг Констанца и АЕЦ «Козлодуй» в област Враца.

Електропреносната мрежа е добре развита в Дунавския регион, като в състава ѝ влизат въздушни далекопроводни линии, свързващи и трансформаторни станции, със стойности на напрежението 220kV, 400kV и 750kV. Границата между Румъния и България се пресича от въздушни далекопроводни линии за свързване на енергийната система на Румъния с енергийната система на България, през които се реализира обмен на електрическа енергия. Електроразпределителната мрежа на ниво окръзите и областите от трансграничния регион обезпечават електроснабдяването на всички населени места в региона.

Само ограничен брой градове в румънската част от трансграничния регион са запазили системата за централизирано топлоснабдяване от 1989 г. Загубите на топлина и повишаването на цените доведоха до масови откази на потребителите от системата и това доведе до нейното закриване. Подобна ситуация срещаме и в България, където се разглежда възможността системата за снабдяване с природен газ да бъде разширена и да включи повечето градове в страната, за да бъде решен проблемът с отоплението.

Внедряването на мерки и програми за модернизация и енергийна ефективност на SACET ще създаде условия за съхраняване на системата за централизирано топлоснабдяване на 22-те града, в които тя още се използва.

През румънската част от трансграничния регион минават нефтопроводи за пренос на нефт и нефтени продукти – както местни, така и от внос. През българската част от трансграничния регион минава само един нефтопровод за нефт, който се добива от Черноморския басейн,

водещ до промишлен район в близостта на град Плевен. В Черноморския басейн са провеждат дейности по проучване и добив на нефт и природен газ както в румънската, така и в българската част. Понастоящем, България е зависима от вноса на нефт от Русия.

Колкото до преноса на природен газ, румънската част от трансграничния регион се пресичана от многобройни тръбопроводи, като особено важни са тръбопроводите преминаващи транзитно през Румъния в добруджанския район и обезпечавачи взаимовръзката с националните преносни системи за природен газ. Има два транзитни тръбопровода за природен газ от Русия за България и Турция.

Ограничен брой населени места в трансграничния регион ползват природен газ, като окръг Мехединци и областите Силистра и Видин са най-засегнатите от тази гледна точка. В края на 2014 г. приключва свързването на преносната система в областта на природния газ на Румъния с българската система, по маршрута Гюргево-Русе, с тръбопровод от близо 25 км от които 15,4 км на територията на България и 5,2 км – на Румъния, а 4,14 км минават под река Дунав. Понастоящем България е зависима от вноса на природен газ, като през 2012 г. делът на вноса от Русия в потреблението на газ на България е 92%. Има инициативи за разширяване на системата за газоснабдяване на повечето населени места в трансграничния регион.

Трансграничният регион Румъния – България има голям потенциал за производство на слънчева енергия, а окръг Констанца и област Добрич имат голям потенциал за вятърна енергия. Трансграничният регион разполага с потенциал за добив на енергия от биомаса, като румънският район притежава биомаса главно от селскостопански произход, а българският район разполага с биомаса от горски произход.

Телекомуникационни мрежи: В трансграничния регион съобщителната мрежа е добре развита, със свързвания между двете страни. От двата бряга на Дунав има развити оптични линии, като има точки на взаимно свързване с Румъния в градовете Кардам, Русе и Видин.

Има различия между градското и селското население по отношение на ширококолентовата интернет връзка. Има голям потенциал за разширяване на достъпа до ширококолентов интернет, особено в селските райони и необлагодетелстваните отдалечени места, както и по отношение на развитието на обществените центрове с достъп до интернет (телецентрове).

Инфраструктура за управление на битовите и промишлените отпадъци: В трансграничния регион има значителни количества битови и промишлени отпадъци. Динамиката на статистическите данни относно количеството отпадъци сочи спад през последните 10 години в целия трансграничен регион и спад на площите и капацитета за депониране на отпадъци през периода 2003 – 2012 г.

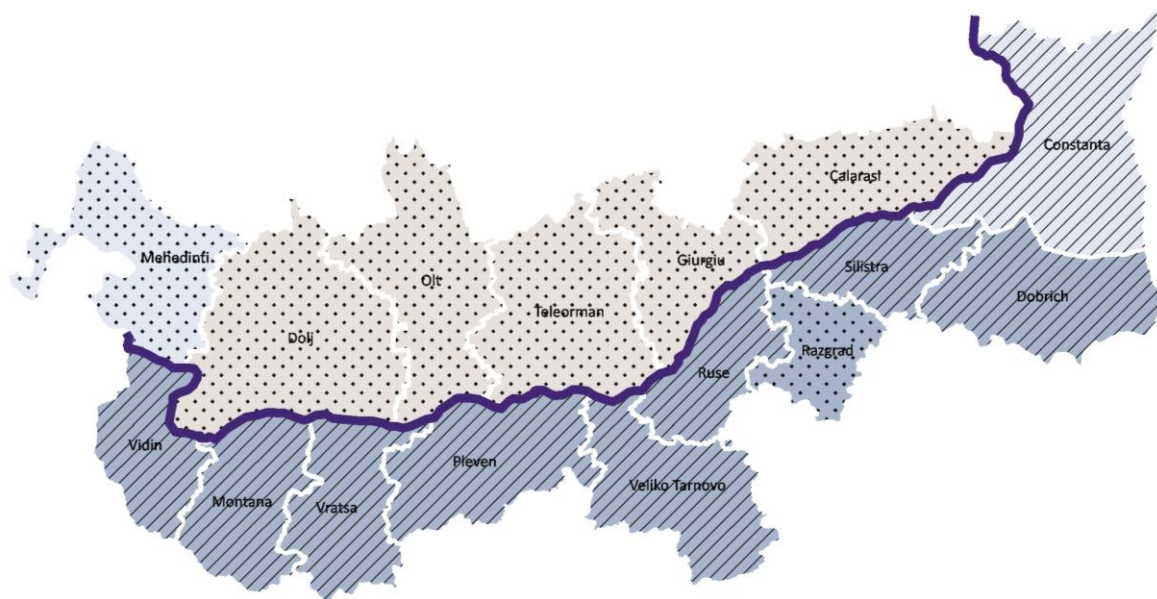
Депонирането е основната опция за окончателно обезвреждане на отпадъците в Румъния и България, а националните стратегии за управление на отпадъците предвиждат изграждане на районни екологични депа, обслужвани от няколко станции за прехвърляне и затваряне на старите депа. Уточнява се, също така, че 2016 г. е постижим срок за изпълнение на проектите за изграждане на районни екологични депа и станции за прехвърляне. В българската част от трансграничния регион ще бъдат довършени нови регионални депа в съседство с градовете Видин, Монтана, Враца, Оряхово, Белене, Лясковец, Русе и Силистра.

Таблица а.7. Ключови характеристики и териториални влияния

NUTS 3 окръзи/области		Ключови характеристики
РУМ	Мехединци	Енергийна система: • Хидроенергийна система Железни Врата • Централа ROMAG – TERMO (RAAN) • Инсталирани електрически мощности, състоящи се от хидроелектрически, топлоелектрически, вятърни и фотоволтаични централи • Енергиен потенциал от растителна биомаса (636,9 Tj) Население, свързано към водоснабдителна мрежа: 160 237 / 55,6% (2012 г.) Население, свързано към канализационна мрежа: 99 068 / 34,4% (2012 г.) Дял от населението, ползващо услугите по събиране на отпадъците: 96,4% (2012 г.) Предвидено е построяването на екосъобразно депо за битови отпадъци Дробета Турну Северин – Изворул Бързии.
	Долж	Енергийна система: • Енергиен комплекс Олтения – централи Ишалница и Крайова • Инсталиране електрически мощности, състоящи се от топлоцентрали и фотоволтаични централи • Енергиен потенциал от растителна биомаса (962,9Tj) Население, свързано към водоснабдителна мрежа: 307 489/ 44,1% (2012 г.) Население, свързано към канализационна мрежа: 285 138/ 41% (2012 г.) Дял от населението, ползващо услугите по събиране на отпадъците: 90% (2012 г.) Неотговарящите на изискванията градски депа (Мофлени/ Крайова, Калафат, Бъилещ) и депата в селата са затворени, местата са почистени и рекултивирани. През 2015 г. ще бъде затворено депото в Сегарча, а през 2017 г. - депото във Филиаш.
	Олт	Енергийна система: • Инсталирани електрически мощности, състоящи се от топлоцентрали и фотоволтаични централи • Енергиен потенциал от растителна биомаса (625,5 Tj) Население, свързано към водоснабдителна мрежа: 152 710/ 33,5% (2012 г.) Население, свързано към канализационна мрежа: 118 069/ 25,8% (2012 г.) Дял от населението, ползващо услугите по събиране на отпадъците: 93,6% (2012 г.) Затворени са неотговарящите на изискванията депа в Слатина, Дръгънеш – Олт, Скорничес, а през 2017 г. ще бъдат затворени депата в Каракал, Корабия, Балш. Ще бъдат построени станции за прехвърляне в Балш, Каракал, Корабия и Скорничес, както и окръжно екологично депо в Бълтени.

	Телеорман	Енергийна система: • Инсталирани електрически мощности, състоящи се от фотоволтаични централи • Енергиен потенциал от растителна биомаса (865,6 Tj) Население, свързано към водоснабдителна мрежа: 106 513 / 27,2% (2012 г.) Население, свързано към канализационна мрежа: 82 360/ 21,1% (2012 г.) Дял от населението, ползващо услугите по събиране на отпадъците: 98,3% (2012) Съществуват депа в Зимнич и Турну Мъгуреле. Предвидено е построяване на поне 2 станции за прехвърляне, разположени в Турну Мъгуреле и Зимнич.
	Гюргево	Енергийна система: • Инсталираната мощност във фотоволтаични централи е много по-голяма от другите окръзи и области в трансграничния регион • Енергиен потенциал от растителна биомаса (590,4 Tj) Население, свързано към водоснабдителна мрежа: 77 290 / 27,7% (2012 г.) Население, свързано към канализационна мрежа: 53 188/ 19,1% (2012 г.) Дял от населението, ползващо услугите по събиране на отпадъците: 94,6% (2012 г.) Предвидено е построяването на три екологични депа за битови отпадъци в Гюргево, Болинтин Вале и Михилеш.
	Кълъраш	Енергийна система: • Инсталирани електрически мощности, състоящи се от фотоволтаични централи Население, свързано към водоснабдителна мрежа: 131 729 / 42,5% (2012 г.) Население, свързано към канализационна мрежа: 68 578/ 22,1% (2012 г.) Дял от населението, ползващо услугите по събиране на отпадъците: 97% (2012 г.) Депата в селските райони са затворени, а районите рекултивирани. Има депо за опасни отпадъци, който ще работи до 2016 г.
	Констанца	Енергийна система: • АЕЦ «Черна вода» • Централата ELCEN (ТЕЦ Палас) • Инсталирани мощности от вятърни централи • Слабо оползотворен потенциал на слънчевата енергия Население, свързано към водоснабдителна мрежа: 536 605 / 74% (2012 г.) Население, свързано към канализационна мрежа: 407 275/ 56,2% (2012 г.) Дял от населението, ползващо услугите по събиране на отпадъците: 90.6% (2012 г.) Има екологично депо за битови и промишлени отпадъци в град Овидиу, както и депо за битови, улични, промишлени отпадъци на Пристанище Констанца. Има също така и депо неопасни технологични отпадъци в Лумина.
БГ	Видин	Население, свързано към водоснабдителна мрежа: 96 960 / 99,4% (2012 г.) Население, свързано към канализационна мрежа: 54 821 / 56,2% (2012 г.) Дял от населението, ползващо услугите по събиране на отпадъците: 100% (2012 г.) През 2013 г. приключиха строителните работи при областно депо битови отпадъци, което ще обслужва всички 11 града в областта. В град Видин има депо за строителни отпадъци.
	Монтана	Енергийна система: • Инсталирани електрически мощности, състоящи се от фотоволтаични централи Население, свързано към водоснабдителна мрежа: 140 932 / 98,1% (2012 г.) Население, свързано към канализационна мрежа: 84 042 / 58,5% (2012 г.) Дял от населението, ползващо услугите по събиране на отпадъците: 100% (2012 г.) Работи и областно депо отпадъци в Монтана за неопасни битови и производствени отпадъци, обслужващо 11 града в област Монтана и Криводол в област Враца. Опасните отпадъци, произхождащи от болницата от град Монтана се изгарят в специални инсталации за изгаряне в град София. В процес на изграждане е преработвателна станция за биоразграждаими отпадъци и строителни отпадъци в областното депо за отпадъци.
	Враца	Енергийна система: • АЕЦ «Козлодуй» • Инсталирани електрически мощности, състоящи се от АЕЦ и вятърни централи Население, свързано към водоснабдителна мрежа: 180 848 / 99,6% (2012 г.) Население, свързано към канализационна мрежа: 100 774 / 55,5% (2012 г.)

		Дял от населението, ползващо услугите по събиране на отпадъците: 100% (2012 г.) През 2010 г. са работели 2 областни депа за отпадъци: областно депо за твърди градски отпадъци Враца – Мездра, обслужващо двата града и другите населени места в съответните области; и депото в Оряхово. Има 7 депа за опасни промишлени отпадъци и производствени отпадъци. В Мездра работи инсталация за изгаряне на отпадъците от болниците в областта. АЕЦ „Козлодуй“ има собствено депо за нерадиоактивни отпадъци.
	Плевен	Енергийна система: • Инсталирани електрически мощности, състоящи се от вятърни и фотоволтаични централи Население, свързано към водоснабдителна мрежа: 262 969/ 100% (2012 г.) Население, свързано към канализационна мрежа: 148 578 / 56,5% (2012 г.) Дял от населението, ползващо услугите по събиране на отпадъците: 100% (2012 г.) Има 19 депа за отпадъци и се планира се изграждането на областни депа за неопасни отпадъци.
	Велико Търново	Енергийна система: • Инсталирани електрически мощности, състоящи се от вятърни и топлоелектрически централи • Енергиен потенциал от биомаса от горски отпадъци Население, свързано към водоснабдителна мрежа: 252 820 / 99,7% (2012 г.) Население, свързано към канализационна мрежа: 168 377/ 66,4% (2012 г.) Дял от населението, ползващо услугите по събиране на отпадъците: 99,1% (2012 г.) Понастоящем има депо за опасни и неопасни отпадъци. Планирано е изграждането на областно депо за твърди градски отпадъци на територията на град Велико Търново.
	Русе	Население, свързано към водоснабдителна мрежа: 231 580 / 100% (2012 г.) Население, свързано към канализационна мрежа: 156 317/ 67,5% (2012 г.) Дял от населението, ползващо услугите по събиране на отпадъците: 100% (2012 г.) Работи областно депо за неопасни строителни отпадъци и опасни отпадъци, обслужващо градовете Русе, Ветово, Иваново, Сливо Поле и Тутракан.
	Разград	Енергийна система: • Енергиен потенциал на биомаса от горски отпадъци Население, свързано към водоснабдителна мрежа: 122 166 / 100% (2012 г.) Население, свързано към канализационна мрежа: 51 188 / 41,9% (2012 г.) Дял от населението, ползващо услугите по събиране на отпадъците: 100% (2012 г.) Областно депо за неопасни отпадъци обслужва градовете Разград, Лозница, Исперих, Завет, Кубрат, Самуил и Цар Калоян.
	Силистра	Енергийна система: • Инсталирани електрически мощности, състоящи се от фотоволтаични централи • Енергиен потенциал на биомаса от горски отпадъци Население, свързано към водоснабдителна мрежа: 117 214 / 100% (2012 г.) Население, свързано към канализационна мрежа: 60 600 / 51,7% (2012 г.) Дял от населението, ползващо услугите по събиране на отпадъците: 99,7% (2012 г.) Има 27 депа за битови отпадъци. Планирано е изграждането на областно депо за отпадъци близо до град Силистра, както и станция за прехвърляне на отпадъци в град Алфатар.
	Добрич	Енергийна система: • Инсталирани електрически мощности, състоящи се от вятърни и фотоволтаични централи Население, свързано към водоснабдителна мрежа: 186 258 / 99,9% (2012 г.) Население, свързано към канализационна мрежа: 131 817 / 70,7% (2012 г.) Дял от населението, ползващо услугите по събиране на отпадъците: 94,5% (2012 г.) Областно депо за отпадъци – първа клетка 2010-2014 г., инсталации за разделяне, съоръжения за компостиране, инсталации за рециклиране на строителни отпадъци, център за рециклиране, 1 станция за прехвърляне (Тервел), включително съоръжения за предварителна обработка и площи за компостиране.
Териториални влияния		

Legenda

a.7. Utilitati publice

- Judete în care populatia este racordata la sistemul de alimentare cu apa în proportie de pâna la 50%
- Judete în care populatia este racordata la sistemul de alimentare cu apa în proportie de peste 50%
- Judete în care populatia este racordata la sistemul de alimentare cu apa în proportie de peste 90%
- Judete în care populatia este racordata la sistemul de canalizare în proportie de pâna la 50%
- Judete în care populatia este racordata la sistemul de canalizare în proportie de peste 50%

Легенда

a.7. Комунални услуги

Окръзи където близо 50% от домакинствата са свързани към водоснабдителна система

Окръзи където над 50% от домакинствата са свързани към водоснабдителна система

Окръзи където над 90% от домакинствата са свързани към водоснабдителна система

Окръзи където близо 50% от домакинствата са свързани към канализационна система

Окръзи където над 50% от домакинствата са свързани към канализационна система

Изводи/потребности от развитие

От гледна точка на териториалното разпределение се забелязва ниско ниво на свързване на населението към централната водоснабдителна система в румънската част и ниско ниво на свързване към системата за канализация на отпадъчните води в целия трансграничен регион. Забелязва се обаче ускорен темп в разширяването на разпределителните мрежи за питейна вода и на канализационните мрежи в целия трансграничен регион.

Делът на населението, ползващо услуги по събиране на градските отпадъци, от общото население в трансграничния регион постоянно се увеличава във всички окръзи и области през периода 2003 – 2013 г., като същевременно през последните 10 години се установява постоянно намаляване на броя депа за отпадъци, на заетите от тях площи и мощности в целия трансграничен регион.

По отношение на енергийната система, наличието на доста малък обем конвенционални източници на първична енергия поставя въпроса за развитие на алтернативни източници. Наличието на различни източници за получаване на хидро- и топлоенергия, ядрена и алтернативна енергия дава възможност за развитие на нови енергийни мощности. Развитието на централите за производство на енергия от възобновяеми източници може да допринесе за постигане на поставената цел за 2020 г. относно повишаването на дела на енергията от възобновяеми източници в крайното потребление на енергия.

а.9. Жилищно настаняване и обществени услуги

Здравеопазване: През 2012 г. в трансграничния регион са действали 124 болници. По отношение на техния капацитет броят легла в болниците на 1 000 жители е малък общо за целия регион по сравнение с действащите норми; средното ниво за целия регион е 5,08 легла на 1 000 жители.

През периода 2002 – 2012 г. положението при специализираните клиники се променя - в българската част от трансграничния регион са създадени нови такива в Монтана, Плевен, Велико Търново, Русе, Добрич. В румънската част от трансграничния регион са създадени специализирани болници във всички окръзи с изключение на окръг Мехединци, където броят болници спада.

Сравнителният анализ за периода 2007 - 2011 г. на медицинския персонал в здравеопазването в румънската и българската част на трансграничния регион показва положителна еволюция на положението в България спрямо Румъния. По този начин в трансграничния регион в Румъния през периода 2007 – 2011 г. на 10 000 жители се падат 22,4 лекари (през 2007 г.) и 20,3 лекари (през 2011 г.), от които 5,4 стоматолози (през 2007 г.) и 4,4 стоматолози (през 2010 г.). През същия период в трансграничния регион в България на 10 000 жители се падат 36,5 лекари (през 2007 г.) и 34,7 лекари (през 2011 г.), като броят стоматолози се запазва почти без промяна.

В румънската част най-доброто положение при осигуряването на населението с медицински кадри се регистрира в окръг Долж (където през 2011 г. на 10 000 жители се падат: 30,3 лекари, 6,5 стоматолози и 66 души среден медицински персонал) и в окръг Констанца (където, през същата година на 10 000 жители има: 26,4 лекари, 7,1 стоматолози и 56,9 души среден медицински персонал). На противоположния полюс в неблагоприятно положение са окръзите Кълъраш и Гюргево, където през 2011 г. на 10 000 жители има: 10,1 лекари, 2,4 стоматолози и 36,5 души среден медицински персонал.

В българската част най-доброто положение при осигуряването на населението с лекари е в областите Видин, Плевен и Враца, където през 2011 г. на 10 000 жители има над 37 лекари, 6 стоматолози и над 65 души среден медицински персонал. На противоположния полюс са областите с ниски показатели относно осигуряването на населението с лекари и среден медицински персонал: Велико Търново, Разград и Силистра.

Образование: През учебната 2011 - 2012 г. в трансграничния регион броят преподаватели в началното основно образование (1-4 клас), в прогимназиалното образование (5-8 клас) и средно образование (лицей) е 35 981, от които 26 073 преподаватели в румънската част и 9 908 преподаватели в българската. Числеността на педагогическия персонал намалява на почти всички образователни нива, с изключение на висшето образование, където има нарастване в резултат от развитието на частното образование.

Вследствие на демографската еволюция, населението на Румъния и България рязко намалява през последните години. Бавният, но постоянен процес на демографско застаряване доведе до спад на населението в училищна възраст (3-23 години) и включително на броя ученици. Броят на учениците в основното и гимназиалното образование в трансграничния регион е 510 906 ученици, 135 167 ученици в българската част и 37 539 в румънската.

Броят на учебните заведения в средното образование, както и броят ученици в румънската част от трансграничния район е три пъти по-голям от броя в българската част, като това се дължи и на разликата в броя на населението от двете страни на границата. През 2012 г. в румънската част от трансграничния район има 123 088 ученици в средното образование, докато в българската част има 27 702 ученици, а развитието през периода 2008 – 2012 г. е приблизително еднакво.

През периода 2008 – 2012 г. броят ученици в професионалното образование спада общо в целия регион заради реорганизирането на този вид образование и вероятно по-ниския интерес към него, успоредно със затварянето на промишлени предприятия. Изключение са окръзите Кълъраш, Силистра (където този брой значително се повиши) и Русе, Добрич, Констанца (където той остана непроменен).

През 2012 г. броят висши учебни заведения е 13, съсредоточени в 4 главни центъра: Констанца, Крайова, Велико Търново, Русе и във филиали на университети в района, в градовете - областни центрове или в съседните окръзи: Мехединци, Олт, Телеорман, Кълъраш. Броят записани студенти през 2012 г. е близо 60 000 души (81% в румънските окръзи и 19% в българските области).

Данните от последните преброявания на населението в Румъния и в България дават информация за разпределението на населението по образователни нива. Така 12,6% от населението в трансграничния регион има висше образование, 57,3% средно общо или

професионално образование, 27,4% основно образование, 14% начално образование, а 4,6% са неграмотни.

Делът от населението с висше образование е по-голям в България (15%) от регистрирания в румънската част (11%). Малък брой от населението с висше образование има в окръзите Кълъраш (6,9%), Гюргево (6,8%), Телеорман (7,1%) и Олт (8,5%). На противоположния полюс се намират българските области: Велико Търново, Русе, Плевен и Враца, с нива между 14% и 18% население с висше образование.

Делът от населението без образование представлява 4,6% от общото население. Същевременно, тази категория представлява 5,9% в българската част и 3,9% в румънската част. На нивото NUTS 3 значителен дял население без образование има в областите Силистра (8,6%), Разград (7,5%) и Добрич (7,6%).

Жилищно настаняване: Резултатите от преброяванията на населението и жилищния фонд от 1992 г. и 2002 г. показват, че в Румъния са настъпили забележими положителни промени с увеличаване броя на жилищата, както и значително повишаване на степента на комфорт. Така през 2002 г. жилищният фонд включва 8 107 хиляди жилища, с 448 хиляди жилища повече от 1992 г.

В България при преброяванията на населението и жилищния фонд през 2001 г. и 2011 г. е установено нарастване на броя жилища от 3 352 хиляди на 3 887 хиляди жилища и намаление на степента на обитаване от 85,0% (2001 г.) на 69,0% (2011 г.). В трансграничния регион, през периода 2001 - 2011 г., област Велико Търново има прираст на населението, успоредно с увеличаване броя на жилищата. Плевен и Велико Търново са областите в този район с най-голям дял на жилища (3,8%-3,9%) от общия брой жилища на национално ниво.

През 2002 г. в окръзите с високо ниво на урбанизация имат най-много жилища с ВиК системи. Такъв е случаят на окръг Констанца, с дял от 74,0%, а на противоположния полюс са окръзите Гюргево и Телеорман, с дял от 25,0% и респективно 26,0%. Делът на жилищата с електрическа инсталация в окръзите в румънската част варира между 96% (Мехединци) и 98,0% (Долж).

В България при преброяването на населението и на жилищния фонд, проведено през 2011 г. се установява, спрямо 2001 г., повишение в дела на жилища с ВиК инсталации (от 92% на 94,8%), както и на жилищата, свързани към електроснабдителната мрежа, с изключение на

изолираните жилища в планинските райони (0,02%). В българската част от трансграничния регион, делът на жилищата с ВиК инсталации, свързани към обществената мрежа, значително се различава в отделните области -между 80% (Монтана) и 98% (Разград).

Таблица а.9. Ключови характеристики и териториални влияния

NUTS 3 окръзи/области		Ключови характеристики
РУМ	Мехединци	Обитаема площ: 16,65 кв.м на глава от населението (2012 г.) Население с висше образование: • брой студенти – 1 973 (2012/2013 г.) • брой absolventи – 610 (2011 г.) Дял на населението без образование: 3,9% (2011 г.) Дял на неграмотното население: 2,1% (2011 г.) Брой болници: 4 (2012 г.) Легла: 5,02 / 1 000 жители (2012 г.) Брой лекари: 16,5 на 10 000 жители (2011 г.)
	Долж	Обитаема площ: 15,85 кв.м на глава от населението (2012 г.) Население с висше образование: • брой студенти – 19 876 (2012/2013 г.) • брой absolventи – 6 566 (2011 г.) Дял на населението без образование: 3.2% (2011 г.) Дял на неграмотното население: 1,3% (2011 г.) Брой болници: 15 (2012 г.) Легла 6,45 /1 000 жители (2012 г.) Брой лекари: 30,3 на 10 000 жители (2011 г.)
	Олт	Обитаема площ: 15,17 кв.м на глава от населението (2012 г.) Население с висше образование: • брой студенти – 512 (2012/2013 г.) • брой absolventи – 168 (2011 г.) Дял на населението без образование: 3,5% (2011 г.) Дял на неграмотното население: 1,4% (2011 г.) Брой болници: 6 (2012 г.) Легла: 4,51 /1 000 жители (2012 г.) Брой лекари: 15,7 на 10 000 жители (2011 г.)
	Телеорман	Обитаема площ: 14,94 кв.м на глава от населението (2012 г.) Население с висше образование: • брой студенти – 397 (2012/2013 г.) • брой absolventи – 174 (2011 г.) Дял на населението без образование: 4,5% (2011 г.) Дял на неграмотното население: 2,3% (2011 г.) Брой болници: 8 (2012 г.) Легла 4,97 /1 000 жители (2012 г.) Брой лекари: 13,7 на 10 000 жители (2011 г.)
	Гюргево	Обитаема площ: 15,74 кв.м на глава от населението (2012 г.) Население с висше образование: • брой студенти – не е приложимо • брой absolventи – не е приложимо Дял на населението без образование: 5,1% (2011 г.) Дял на неграмотното население: 3,8% (2011 г.) Брой болници: 3 (2012 г.) Легла 2,89 /1 000 жители (2012 г.) Брой лекари: 11,3 на 10 000 жители (2011 г.)
	Кълъраш	Обитаема площ: 13,53 кв.м на глава от населението (2012 г.) Население с висше образование: • брой студенти – 407 (2012/2013 г.) • брой absolventи – 87 (2011 г.) Дял на населението без образование: 5,9% (2011 г.) Дял на неграмотното население: 3,5% (2011 г.) Брой болници: 5 (2012 г.)

		Легла: 3,76 /1 000 жители (2012 г.) Брой лекари: 10,1 на 10 000 жители (2011 г.)
	Констанца	Обитаема площ: 15,23 кв.м на глава от населението (2012 г.) Население с висше образование: • брой студенти – 23871 (2012/2013 г.) • брой абсолвенти – 7183 (2011 г.) Дял на населението без образование: 2,9% (2011 г.) Дял на неграмотното население: 1,3% (2011 г.) Брой болници: 18 (2012 г.) Легла: 5,7 /1 000 жители (2012 г.) Брой лекари: 26,4 на 10 000 жители (2011 г.)
БГ	Видин	Обитаема площ: 52,45 кв.м на глава от населението (2012 г.) Население с висше образование: • брой студенти – не е приложимо • брой абсолвенти – не е приложимо Дял на населението без образование: 5,5 % (2011 г.) Дял на неграмотното население: 1,3% (2011 г.) Брой болници: 2 (2012 г.) Легла: 3,69 /1 000 жители (2012 г.) Брой лекари: 83,8 на 10 000 жители: 16,5 (2011 г.)
	Монтана	Обитаема площ: 46,81 кв.м на глава от населението (2012 г.) Население с висше образование: • брой студенти – не е приложимо • брой абсолвенти – не е приложимо Дял на населението без образование: 5,8% (2011 г.) Дял на неграмотното население: 1,3% (2011 г.) Брой болници: 5 (2012 г.) Легла: 6,24 /1 000 жители (2012 г.) Брой лекари: 33,2 на 10 000 жители (2011 г.)
	Враца	Обитаема площ: 42,19 кв.м. / на глава от населението (2012 г.) Население с висше образование: • брой студенти – 605 • брой абсолвенти – не е приложимо Дял на населението без образование: 5,5% (2011 г.) Дял на неграмотното население: 1,3% (2011 г.) Брой болници: 13 (2012 г.) Легла: 7,00 /1 000 жители (2012 г.) Брой лекари: 37,2 на 10 000 жители (2011 г.)
	Плевен	Обитаема площ: 40,95 кв.м на глава от населението (2012, г.) Население с висше образование: • брой студенти – 1 329 (2012/2013 г.) • брой абсолвенти – 277 (2012 г.) Дял на населението без образование: 5,8% (2011 г.) Дял на неграмотното население: 1,6% (2011 г.) Брой болници: 11 (2012 г.) Легла: 6,26 /1 000 жители (2012 г.) Брой лекари: 50 на 10 000 жители (2011 г.)
	Велико Търново	Обитаема площ: 42,77 кв.м на глава от населението (2012 г.) Население с висше образование: • брой студенти – 27 818 (2012/2013 г.) • брой абсолвенти – 8 234 (2012 г.) Дял на населението без образование: 4,6% (2011 г.) Дял на неграмотното население: 0,9% (2011 г.) Брой болници: 12 (2012 г.) Легла: 6,18 /1 000 жители (2012 г.) Брой лекари: 13,5 на 10 000 жители (2011 г.)
	Русе	Обитаема площ: 36,88 кв.м на глава от населението (2012 г.) Население с висше образование: • брой студенти – 10 297 (2012/2013 г.) • брой абсолвенти – 2 290 (2012 г.) Дял на населението без образование: 4,7% (2011 г.) Дял на неграмотното население: 0,8% (2011 г.)

		Брой болници: 9 (2012 г.) Легла 6,49 /1 000 жители (2012 г.) Брой лекари: 32,4 на 10 000 жители (2011 г.)
	Разград	Обитаема площ: 35,74 кв.м на глава от населението (2012 г.) Население с висше образование: • брой студенти – 301 (2012/2013 г.) • брой absolventи – 69 (2012 г.) Дял на населението без образование: 7,5% (2011 г.) Дял на неграмотното население: 2,3% (2011 г.) Брой болници: 3 (2012 г.) Легла: 4,42 /1 000 жители (2012 г.) Брой лекари: 25,9 на 10 000 жители (2011 г.)
	Силистра	Обитаема площ: 35,66 кв.м на глава от населението (2012 г.) Население с висше образование: • брой студенти – 421 (2012/2013 г.) • брой absolventи – 51 (2012 г.) Дял на населението без образование: 8,6% (2011 г.) Дял на неграмотното население: 3,8% (2011 г.) Брой болници: 3 (2012 г.) Легла: 3,77 /1 000 жители (2012 г.) Брой лекари: 26,8 на 10 000 жители (2011 г.)
	Добрич	Обитаема площ: 39,92 кв.м на глава от населението (2012 г.) Население с висше образование: • брой студенти – 1149 (2012/2013 г.) • брой absolventи – 253 (2012 г.) Дял на населението без образование: 7,6% (2011 г.) Дял на неграмотното население: 2,7% (2011 г.) Брой болници: 7 (2012 г.) Легла: 4,53 /1 000 жители (2012 г.) Брой лекари: 28,2 на 10 000 жители (2011 г.)
Териториални влияния		

Legenda

a.9. Servicii publice

Infrastructura de sanatate

- Judete care au mai putin de 20 medici la 10.000 de locuitori
- Judete care au mai putin de 50 medici la 10.000 de locuitori
- Judete care au peste 50 medici la 10.000 de locuitori

3 Numar spitale in fiecare judet

Infrastructura de invatamant

Unitati de invatamant superior

Легенда

a.9. Обществени услуги

Здравна инфраструктура

Окръзи с по-малко от 20 лекари на 10 000 жители

Окръзи с по-малко от 50 лекари на 10 000 жители

Окръзи с над 50 лекари на 10 000 жители

Брой болници за всеки окръг

Образователна инфраструктура

Висши учебни заведения

Изводи/потребности от развитие

Услугите в здравеопазването и образованието в трансграничния регион се различават като ниво на здравните структури и на персонала в системата. Анализът на периода 2007 – 2011 г., относно медицинския персонал показва положителна промяна в положението в България спрямо положението в Румъния. Така в трансграничния регион в Румъния, през периода 2007 – 2011 г. на 10 000 жители се падат 22,4 лекари (през 2007 г.) и 20,3 лекари (през 2011 г.), а в България на 10 000 жители се падат 36,5 лекари (през 2007 г.) и 34,7 лекари (през 2011 г.).

Тъй като и двете ситуации са под европейските стандарти в тази област, националните политики на двете държави би трябвало да предвиждат мерки за подобряване на здравните услуги, както за местното население, така и като фактор регионът да бъде привлекателен за инвеститори и посетители.

Достъпът до образование е еднакъв в целия трансграничен регион при основното и гимназиалното образование. В университетската система от общия брой студенти, записани през 2012 г., близо 80% се намират в румънската част. Повечето студенти се намират в окръзите Долж, Констанца, Велико Търново и Русе, където са и главните университети. Тези окръзи са и привлекателни зони за икономически дейности, а висококвалифицираната работна сила се явява конкурентно предимство.

а.10. Мрежа от населени места

В Румъния мрежата общини е структурирана на ниво NUTS 5 в рамките на териториалните административни единици и включва:

- в градската среда: мунICIPИИ [*общини*] и градове, в състава на които влизат централният мунICIPИИ и подчинените или съставни мунICIPИИ;
- в селската среда: комуни, в които в състава на които влизат селото – седалище на комуната и съставните села.

Разпределението на градското население по броя жители на населените места сочи най-вече малки и средни градове. В региона има само два големи града с население над 200 хиляди жители: Констанца (283 872 жители) и Крайова (269 506 жители). Няма градове с население между 100 и 200 хиляди жители, като град Дробета Турну Северин (92 617 жители) е следващият като брой жители.

В България, в 9-те области има 83 общини (от ниво NUTS4), от които 3 са от типа на големите градове, 6 от типа на малките градове, а 74 са от селски тип. От анализа на структурата на мрежата общини на градско ниво се установява, че повечето основни административни единици имат в своя състав, както градски, така и селски населени места. Всяка област има около 7-11 общини, респективно от ниво NUTS 4, от които една на градско ниво, а останалите - на селско ниво.

В трансграничния регион има 122 града, от които най-важните като брой жители се включват в следните категории:

- 2 града с население между 250 000 – 500 000: Крайова и Констанца;
- 3 града с население между 100 000 - 250 000: Дробета Турну-Северин, Русе и Плевен;
- 7 града с население между 50 000 - 100 000: Александрия, Кълъраш, Гюргево, Слатина, Добрич, Велико Търново и Видин.

Тези населени места структурират трансграничния регион, образувайки полицентрична мрежа доминирана от град Букурещ (намиращ се в съседство на региона), който е единственият полюс от европейско значение в региона. След Букурещ най-важните градове са Констанца – център с транснационално влияние, обезпечаваш връзката с водните транспортни пътища; и Крайова – главен регионален център в Югозападна Румъния. Двата града са полюси на растеж

и имат райони на предградия. В България са оформени четири града с предградия: Русе, Плевен, Добрич и Велико Търново.

На територията на трансграничния регион са идентифицирани няколко теоретични полюса, координирани от един или няколко градски центъра. Тези центрове са структурирани на четири нива, както следва:

Ниво 0: Столични градове, метрополиси на европейско ниво, с особено влияние върху трансграничния регион независимо, че се намират извън него:

- Букурещ, столицата на Румъния и нейната крайградска зона;
- София, столицата на България и нейната крайградска зона.

Ниво 1: Градски центрове със значителен принос в икономическото развитие на трансграничния регион, с регионална поляризираща роля:

- полюсите на растеж Констанца, черноморско пристанище и Крайова, най-важен промишлен и търговски център в Югозападния регион за развитие;
- градовете Пловдив, Бургас и Варна (намиращи се извън трансграничния регион), включващи и техните райони с предградско влияние.

Ниво 2: Поляризиращи центрове на окръжно / областно ниво, разположени в трансграничния регион, представлявани от градовете – окръжни / областни центрове (с изключение на градовете Констанца и Крайова, които са полюси на растеж):

- Дробета Турну Северин, Слатина, Александрия, Гюргево, Кълъраш;
- Видин, Монтана, Враца, Плевен, Русе, Велико Търново, Разград, Силистра, Добрич.

В тази категория, най-важен потенциал на развитие имат двойките градове, разположени от двете страни на границата, като например Гюргево - Русе, Калафат –Видин (въпреки че Калафат е част от местното ниво), които са пристанищни центрове, свързани с железопътните и пътните инфраструктури и които улесняват икономическото сътрудничество, икономическия обмен и влияят на прилежащите територии в двете държави.

Ниво 3: Поляризиращите центрове на местно ниво, с влияние на нивото на собствената предградска зона, но които могат да играят важна роля в бъдещото развитие, особено в пристанищните градове:

- Калафат, Бекет, Турну Мъгуреле, Олтеница, Зимнич, но и Каракал, Рошиории де Веде, Мангалия;
- Оряхово, Никопол, Свищов, Горна Оряховица, Балчик.

Подобно на предходното ниво, отбелязва се поляризираща роля на двойките градове пристанища: Калафат – Видин, Бекет – Оряхово, Турну Мъгуреле – Никопол, Зимнич – Свищов, но и на градовете, намиращи в крайбрежния район: Мангалия, Балчик, намиращи се в зоната на влияние на центровете Констанца и Варна.

Разликите, свързани с функционирането на поляризиращите райони, се дължат на разпределението на населението и дейностите в поляризиращите центрове на териториално ниво. При повечето важни центрове в румънската част се наблюдава значителен спад на броя жители през периода 2002 – 2013 г.; в градската среда, населението на региона намали с близо 10% в румънската част от трансграничния регион и с близо 3% в българската му част.

Няколко поляризиращи области се координират от средни и малки градове, при които се откроява категорията на двойките градове, които са комплекси само на теория; те ще могат да станат такива само след като се създадат физически връзки между тях.

На Ниво 3 има няколко центъра на равновесие (Каракал, Турну Мъгуреле, Зимнич, Олтеница или Оряхово, Никопол и Свищов), които не са достатъчно развити, за да могат да поемат успешно някои функции на главните центрове или да станат самостоятелни центрове, намалявайки по този начин площите на поляризиращите райони на големите центрове.

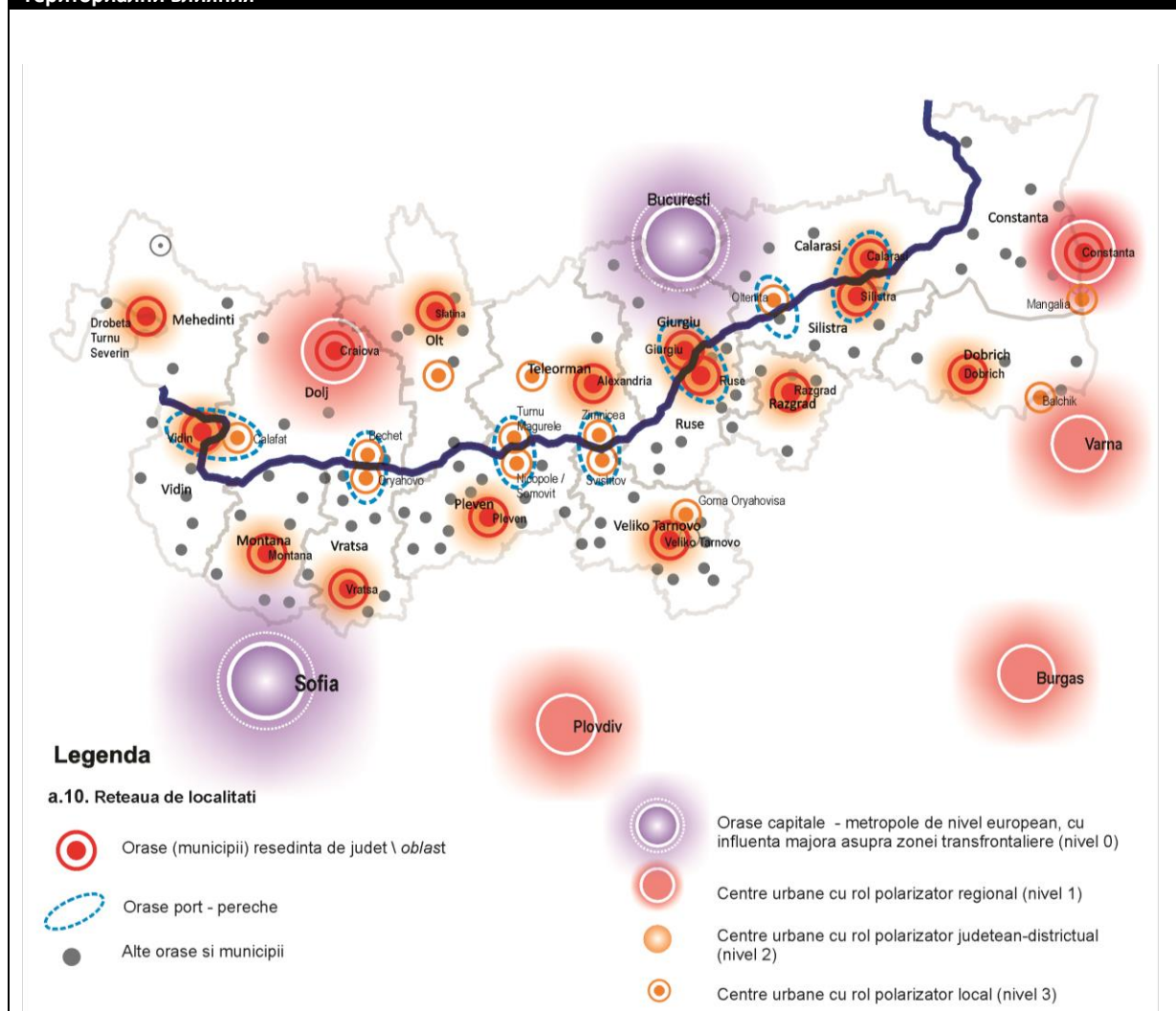
Таблица а.10. Ключови характеристики и териториални влияния

NUTS 3 окръзи/области		Ключови характеристики
РУМ	Мехединци	Мрежа от населени места: • 2 мунICIPИИ: Дробета Турну-Северин (окръжен център - 103 184 жители-2013 г.), Оршова • 3 града: Стрехая, Вънжу Маре, Бая де Арамъ • брой комуни – 61 • брой села – 344
	Долж	Мрежа от населени места: • 3 мунICIPИИ: Крайова (окръжен център - 294 774 жители – 2013 г.), Бъилещ, Калафат • 4 града: Бекет, Дабулени, Филиаш, Сегарча • брой комуни – 104 • брой села – 378
	Олт	Мрежа от населени места: • 2 мунICIPИИ: Слатина (окръжен център - 75 284 жители – 2013 г.), Каракал • 6 града: Балш, Корабия, Скорничеш, Дръгънеш-Олт, Пятра Олт, Поткоава • брой комуни – 104

		• брой села – 377
	Телеорман	Мрежа от населени места: • 3 мунICIPии: Александрия (окръжен център - 47 539 жители – 2013 г.), Рошиории де Веде, Турну Мъгуреле • 2 града: Зимнич, Виделе • брой комуни – 92 • брой села – 230
	Гюргево	Мрежа от населени места: • 1 мунICIPий: Гюргево (окръжен център - 65 691 жители – 2013 г.) • 2 града: Болинтин Вале, Михъилещ • брой комуни – 51 • брой села – 167
	Кълъраш	Мрежа от населени места: • 2 мунICIPии: Кълъраш (окръжен център - 72 132 жители – 2013 г.), Олтеница • 3 града: Будещ, Фундуля, Лехлиу Гаръ • брой комуни – 50 • брой села – 160
	Констанца	Мрежа от населени места: • 3 мунICIPии: Констанца (окръжен център - 297 251 жители – 2013 г.), Мангалия, Меджидия • 9 града: Бъняса, Черна вода, Ефорие, Хършова, Мурфатлар, Нъводари, Негру Водъ, Овидиу, Текиргьол • брой комуни – 58 • брой села – 189
БГ	Видин	Мрежа от населени места: • 11 общини: Видин (областен център – население 60 222 жители – 2013 г.), Белоградчик, Бойница, Брегово, Грамада, Димово, Кула, Макреш, Ново село, Ружинци, Чупрене • 7 града: Видин, Белоградчик, Брегово, Грамада, Димово, Кула, Дунавци • брой села – 134
	Монтана	Мрежа от населени места: • 11 общини: Монтана (областен център – население 51 774 жители – 2013 г.), Берковица, Бойчиновци, Брусарци, Вълчедръм, Вършец, Георги Дамяново, Лом, Медковец, Чипровци, Якимово • 8 града: Монтана, Берковица, Бойчиновци, Брусарци, Чипровци, Лом, Вълчедръм, Вършец • брой села – 122
	Враца	Мрежа от населени места: • 10 общини: Враца (областен център – население 70 395 жители – 2013 г.), Борован, Бяла Слатина, Козлодуй, Криводол, Мездра, Мизия, Оряхово, Роман, Хайредин • 8 града: Враца, Бяла Слатина, Козлодуй, Криводол, Мездра, Оряхово, Роман, Мизия • брой села – 115
	Плевен	Мрежа от населени места: • 11 общини: Плевен (областен център – население 126 972 жители – 2013 г.), Белене, Гулянци, Долна Митрополия, Долни Дъбник, Искър, Кнежа, Левски, Никопол, Плевен, Пордим, Червен бряг • 14 града: Плевен, Белене, Гулянци, Долна Митрополия, Долни Дъбник, Левски, Никопол, Искър, Пордим, Червен Бряг, Кнежа, Тръстеник, Койнаре, Славяново • брой села – 109
	Велико Търново	Мрежа от населени места: • 10 общини: Велико Търново (областен център – население 88 278 жители – 2013 г.), Горна Оряховица, Елена, Златарица, Лясковец, Павликени, Полски Тръмбеш, Свищов, Стражица, Сухиндол • 14 града: Велико Търново, Горна Оряховица, Свищов, Павликени, Лясковец, Елена, Стражица, Полски Тръмбеш, Дебелец, Долна Оряховица, Бяла Черква, Златарица, Килифарево, Сухиндол • брой села – 322

Русе	Мрежа от населени места: 8 общини: Русе (областен център – население 165 184 жители – 2013 г.), Борово, Бяла, Ветово, Две могили, Иваново, Сливо поле, Ценово 9 града: Русе, Бяла, Ветово, Две могили, Мартен, Глоджево, Сливо Поле, Борово, Сеново - брой села –74
Разград	Северен централен регион [NUTS2] Предимно селска област, намираща в съседството на град (EDORA/ESPON) Мрежа от населени места: 7 общини: Разград (областен център – население 49 424 жители – 2013 г.), Завет, Исперих, Кубрат, Лозница, Разград, Самуил, Цар Калоян 6 града: Разград, Исперих, Кубрат, Цар Калоян, Завет, Лозница - брой села –97
Силистра	Мрежа от населени места: 7 общини: Силистра (областен център – население 49 437 жители – 2013 г.), Алфатар, Главиница, Дулово, Кайнарджа, Ситово, Тутракан 5 града: Силистра, Тутракан, Дулово, Главиница, Алфатар - брой села –113
Добрич	Мрежа от населени места: 8 общини: Добрич (областен център – население 21 265 жители – 2013 г.), Балчик, Генерал Тошево, Добрич-селска, Каварна, Крушари, Тервел, Шабла 6 градове: Добрич, Балчик, Каварна, Генерал Тошево, Тервел, Шабла - брой села –209

Териториални влияния

Легенда	
А.10. Мрежа от населени места	
Градове (муниципии) окръжни/областни центрове	Столични градове – главен център на европейско ниво с голямо влияние върху трансграничния регион (ниво 0)
Пристанищни двойки градове	Градски центрове с регионална поляризираща роля (ниво 1)
Други градове и муниципии	Градски центрове с окръжна-областна поляризираща роля (ниво 2)
	Градски центрове с местна поляризираща роля (ниво 3)

Изводи/потребности от развитие

В трансграничния регион има 1 034 административно-териториални единици (122 муниципии, общини и градове и 912 комуни), които са част от 16 окръга/области. На тази територия има редица теоретични поляризиращи райони, координирани от градски центрове, намиращи се в или извън проучвания район и класифицирани в зависимост от техния размер и способност за упражняване на влияние.

Определящ елемент за мрежата от населени места са 7-те двойки градове в Румъния и България, разположени по течението на река Дунав: Калафат-Видин, Бекет-Оряхово, Турну Мъгуреле-Никопол, Зимнич-Свищов, Гюргево-Русе, Олтеница-Тутракан и Кълъраш-Силистра.

Необходима е координация на групите населени места, линейно или регионално развити (крайградски, предградски) с цел образуване на полицентрични системи със специализирани функции. В този смисъл, например би трябвало да еволюират градовете курорти по Черноморието, центровете в предградието на град Слатина и градовете като Плевен, Монтана и Велико Търново.

Най-жизнеспособните поляризиращи райони от двете страни на границата са: Калафат - Видин и Гюргево - Русе, центрове, които са свързани с важни транспортни инфраструктури и дават пример за организация на мрежата от населени места в трансграничния регион.

а.11. Публична администрация и териториално сътрудничество

България и Румъния са две унитарни, централизирани държави, с едно междинно административно ниво, между централното правителство и местните/общинските власти: българските области и румънските окръзи. Двете държави имат регионално ниво (NUTS 2) без юридическа личност, одобрено въз основа на управлението на ЕФРР, съдържащи няколко нива единици ниво NUTS3 (28 области в България и 41 окръга в Румъния). Голямата разлика се състои във факта, че Румъния има система преки избори за Окръжния съвет, докато в България, всяка област се ръководи от областен управител. Оттук произтичат и различните правомощия и отговорности относно териториалното развитие, предоставянето на обществени услуги и управлението на ресурсите.

	NUTS 1	NUTS 2	NUTS 3	LAU 1
	-	райони за развитие	окръзи	градове / муниципии общини
Румъния	-	8	41	217 градове, от които 103 муниципии 2861 общини (12957 села)
	райони (райони ниво 1)	райони за развитие (райони ниво 2)	области	общини
България	2	6	28	265 (5266 населени места)

16-те административни единици на ниво NUTS 3, съставлящи географския район на програмата за сътрудничество, са част от шест административни райони на ниво NUTS 2, както следва:

- окръзите Мехединци, Долж и Олт – част от Региона Югозападна Олтения;
- окръзите Телеорман, Гюргево и Кълъраш – част от региона за развитие Мунтения юг;
- окръг Констанца - част от Югоизточния регион за развитие;
- област Видин, Враца, Монтана и Плевен – част от Северозападния регион;
- област Велико Търново, Русе, Силистра и Разград – част от Северния централен регион;
- област Добрич – част от Североизточния регион.

По принцип, процесът на децентрализация следва тенденцията от преходния период за преминаване от силно централизираната социалистическа държава към местно самоуправление, повлияно от понятието за субсидиарността, въведено от Европейския съвет и Европейския съюз, през периода преди и след присъединяването. Въпреки всичко това, поради слабата данъчна автономия и финансовата зависимост от държавните субсидии,

местните/окръжните административни нива фактически остават на второстепенна позиция, с йерархично сътрудничеството по вертикала и законово уредено сътрудничество по хоризонтала (между публичните институции или с частни институции). Участието на частния сектор и на организациите на общностите в процеса на вземане на решения е също така ограничено.

При прилагането на стратегията ще се отчитат разликите в отговорностите на различните административни нива на етапа на подготовка на проектите.

Колкото до институционалните видове за сътрудничество, административно-териториалните единици (АТЕ) в двете страни са части от редица еврорегиони. Еврорегионите са определени като специфични форми на сътрудничество през границите на местните териториални общности, предполагащи сдружаване на административно-териториалните единици в две или няколко съседни държави, в единен район, характеризиран с определени общи особености или интереси.

Еврорегионите, в които са влизат АТЕ от трансграничния регион са следните:

Еврорегион/ година/ площ	Държава	Състав	Поляризи раци градове
ГЮРГЕВО-РУСЕ 2001 2 784 км ²	Румъния	1 град (Гюргево) и 14 общини (Бъняса, Дая, Фрътеш, Гъжани, Гогошари, Гостину, Извоареле, Михай Браву, Ойнаку, Прунду, Пуьинею, Слобозия, Стънеш и Ведя)	Гюргево
	България	7 общини (Борово, Две Могили, Иваново, Русе, Сливо-Поле, Цар Калоян и Ветово)	Русе
ДУНАВ 21 ВЕК 2002 9 500 км ²	Румъния	1 град (Калафат) и 4 общини (Четате, Чуперчении Нои, Деса и Пояна Маре)	Калафат
	България	8 общини (Белоградчик, Димово, Кула, Лом, Макреш, Ново Село, Ружинци и Видин)	Видин
	Сърбия	8 общини (Боливат, Бор, Кладово, Княжевац, Майданпек, Неготин, Сокобана и Зайечар)	Зайечар
ДАНУБИУС 2002 6 310 км ²	Румъния	1 окръг (Гюргево)	Гюргево
	България	8 общини (Борово, Бяла, Две Могили, Иваново, Русе, Сливо Поле, Ценово и Ветово)	Русе
ЮЖЕН ДУНАВ 2002 1 646 км ²	Румъния	4 града (Александрия, Рошиори де Веде, Турну Мъгуреле и Зимнич)	Александрия, Рошиори де Веде, Турну Мъгуреле, Зимнич
	България	3 общини (Белене, Свищов и Никопол)	Белене, Свищов, Никопол
ДУНАВ – ДОБРУДЖА 2002	Румъния	3 окръга (Кълъраш, Констанца, Яломица)	Констанца Кълъраш,

24 177 км ²			Слобозия, Мангалия
	България	2 области (Добрич, Варна)	Варна, Добрич, Силистра

Сътрудничеството в рамките на еврорегионите се състои в създаването на преки връзки между областите и общините, намиращи се от двете страни на държавните граници, въз основа на компетенциите на местните власти, така както те са определени в националното законодателство. В Западна Европа те работят ефективно като предимствата от подобни форми на сътрудничество са неоспорими: активизиране на икономическите и търговските отношения между участващите държави, съдействие за културни, художествени и научни обмени, за контактите между отделните хора и техните общности, сътрудничество в областта на екологията, осигуряване на бързи и ефективни системи за връзка и транспорт, развитие на трансграничните отношения в различни области. Роля на катализатор в развитието на еврорегионите има отпускането от Европейския съюз и от други международни финансови органи на значителни суми, предназначени за поощряване на инвестициите и програмите за сътрудничество в подобни еврорегиони. Ролята на еврорегионите може да допълва стратегията за трансгранично развитие, с усвояване на алтернативни източници на приходи и с укрепване на връзките и възможностите за сътрудничество.

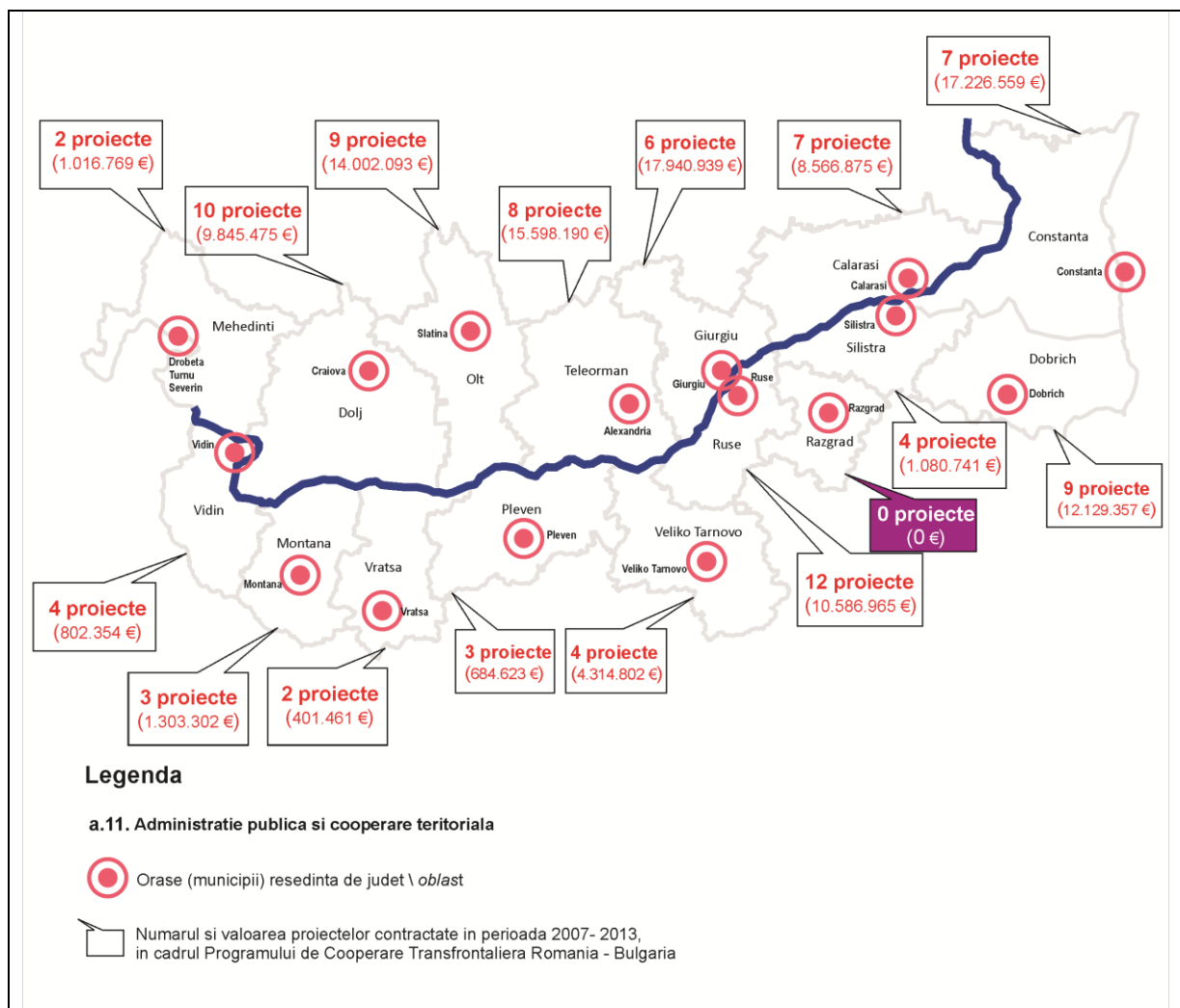
Трансграничното сътрудничество между окръзите или между АТЕ от двете страни на границата се конкретизира през периода 2007 – 2013 г. с изпълнените проекти в рамките на ОП за ТГС Румъния-България (173 договорени проекти, от които 119 са приключени до юли 2014 г.). Тези проекти са насочени в следните области:

- Подобряване достъпността чрез намаляване времената за пътуване и развитие на достъпа до ИКТ;
- Комплексни системи за управление на опазването на околната среда;
- Подобряване на осведомеността във връзка с опазването на околната среда;
- Предотвратяване на рискове и мерки за бързо реагиране;
- Осигуряване на съвместни дейности по река Дунав за ранно предупреждение за наводнения;
- Комплексни туристически продукти.

Таблица а.11. Ключови характеристики и териториални влияния

NUTS 3 окръзи/области		Ключови характеристики
РУМ	Мехединци	Регион за развитие Югозападна Олтения [NUTS2] Етап на изпълнение на ООПТГС Рум-Бг (юли 2014 г.): • Подадени проекти: 34 (30 901 026,37 ЕВРО) • Одобрени проекти: 11 (11 122 616,44 ЕВРО) • Договорени проекти: 2 (1 016 769,51 ЕВРО) • Заявления за възстановяване: 7 (786 973,95 ЕВРО)
	Долж	Регион за развитие Югозападна Олтения [NUTS2] Етап на изпълнение на ООПТГС Рум-Бг (юли 2014 г.): • Подадени проекти: 37 (32 892 047,83 ЕВРО) • Одобрени проекти: 23 (27 697 597,80 ЕВРО) • Договорени проекти: 10 (9 845 475,35 ЕВРО) • Заявления за възстановяване: 37 (982 232,53 ЕВРО)
	Олт	Регион за развитие Югозападна Олтения [NUTS2] Етап на изпълнение на ООПТГС Рум-Бг (юли 2014 г.): • Подадени проекти: 18 (28 649 539,51 ЕВРО) • Одобрени проекти: 12 (20 589 634,53 ЕВРО) • Договорени проекти: 9 (14 002 093,98 ЕВРО) • Заявления за възстановяване: 21 (506 667,58 ЕВРО)
	Телеорман	Регион за развитие Мунтения юг [NUTS2] Етап на изпълнение на ООПТГС Рум-Бг (юли 2014 г.): • Подадени проекти: 24 (54 266 086,02 ЕВРО) • Одобрени проекти: 16 (40 252 083,97 ЕВРО) • Договорени проекти: 8 (15 598 190,19 ЕВРО) • Заявления за възстановяване: 8 (47 455,46 ЕВРО)
	Гюргево	Регион за развитие Мунтения юг [NUTS2] Етап на изпълнение на ООПТГС Рум-Бг (юли 2014 г.): • Подадени проекти: 19 (28 537 621,09 ЕВРО) • Одобрени проекти: 8 (23 130 190,28 ЕВРО) • Договорени проекти: 6 (17 940 939,43 ЕВРО) • Заявления за възстановяване: 14 (258 092,58 ЕВРО)
	Кълъраш	Регион за развитие Мунтения юг [NUTS2] Етап на изпълнение на ООПТГС Рум-Бг (юли 2014 г.): • Подадени проекти: 26 (63 164 755,93 ЕВРО) • Одобрени проекти: 15 (5 843 841,84 ЕВРО) • Договорени проекти: 7 (8 566 875,89 ЕВРО) • Заявления за възстановяване: 19 (1 956 305,73 ЕВРО)
	Констанца	Югоизточен регион за развитие [NUTS2] Етап на изпълнение на ООПТГС Рум-Бг (юли 2014 г.): • Подадени проекти: 42 (58 515 712,94 ЕВРО) • Одобрени проекти: 24 (36 275 225,42 ЕВРО) • Договорени проекти: 7 (17 226 559,17 ЕВРО) • Заявления за възстановяване: 12 (413 437,24 ЕВРО)
БГ	Видин	Северозападен регион [NUTS2] Етап на изпълнение на ООПТГС Рум-Бг (юли 2014 г.): • Подадени проекти: 17 (4 461 361,06 ЕВРО) • Одобрени проекти: 8 (2 250 011,72 ЕВРО) • Договорени проекти: 4 (802 354,45 ЕВРО) • Заявления за възстановяване: 14 (320 790,72 ЕВРО)
	Монтана	Северозападен регион [NUTS2] Етап на изпълнение на ООПТГС Рум-Бг (юли 2014 г.): • Подадени проекти: 11 (5 192 986,27 ЕВРО) • Одобрени проекти: 7 (3 362 700,37 ЕВРО) • Договорени проекти: 3 (1 303 302,73 ЕВРО) • Заявления за възстановяване: 11 (421 500,34 ЕВРО)
	Враца	Северозападен регион [NUTS2] Етап на изпълнение на ООПТГС Рум-Бг (юли 2014 г.): • Подадени проекти: 18 (16 440 923,43 ЕВРО) • Одобрени проекти: 7 (7 697 933,81 ЕВРО)

		- Договорени проекти: 2 (401 461,97 ЕВРО) - Заявления за възстановяване: 9 (251 149,84 ЕВРО)
	Плевен	Северозападен регион [NUTS2] Етап на изпълнение на ООПТГС Рум-Бг (юли 2014 г.): - Подадени проекти: 22 (31 832 726,25 ЕВРО) - Одобрени проекти: 7 (9 823 255,53 ЕВРО) - Договорени проекти: 3 (684 623,65 ЕВРО) - Заявления за възстановяване: 12 (394 032,25 ЕВРО)
	Велико Търново	Северен централен регион [NUTS2] Етап на изпълнение на ООПТГС Рум-Бг (юли 2014 г.): - Подадени проекти: 17 (8 758 165,59 ЕВРО) - Одобрени проекти: 10 (7 232 522,83 ЕВРО) - Договорени проекти: 4 (4 314 802,16 ЕВРО) Заявления за възстановяване: 7 (69 605,40 ЕВРО)
	Русе	Северен централен регион [NUTS2] Етап на изпълнение на ООПТГС Рум-Бг (юли 2014 г.): - Подадени проекти: 35 (28 945 542,03 ЕВРО) - Одобрени проекти: 17 (18 520 961,33 ЕВРО) - Договорени проекти: 12 (10 586 965,15 ЕВРО) - Заявления за възстановяване: 35 (706 672 36 ЕВРО)
	Разград	Северен централен регион [NUTS2] Етап на изпълнение на ООПТГС Рум-Бг (юли 2014 г.): - Подадени проекти: 2 (317 645,13 ЕВРО) - Одобрени проекти: 2 (311 194,84 ЕВРО) - Договорени проекти: 0 - Заявления за възстановяване: 0
	Силистра	Северен централен регион [NUTS2] Етап на изпълнение на ООПТГС Рум-Бг (юли 2014 г.): - Подадени проекти: 9 (3 126 391,14 ЕВРО) - Одобрени проекти: 7 (2 746 641,17 ЕВРО) - Договорени проекти: 4 (1 080 741,29 ЕВРО) - Заявления за възстановяване: 14 (258 092,58 ЕВРО)
	Добрич	Североизточен регион [NUTS2] Етап на изпълнение на ООПТГС Рум-Бг (юли 2014 г.): - Подадени проекти: 24 (19 365 229,28 ЕВРО) - Одобрени проекти: 19 (15 016 781,28 ЕВРО) - Договорени проекти: 9 (12 129 357,96 ЕВРО) - Заявления за възстановяване: 25 (1 474 730,90 ЕВРО)
Териториални влияния		

Легенда 2, 10, 9, 8... проекта

A.11. Публична администрация и териториално сътрудничество

Градове (муниципии) окръжен/ областен център

Брой и стойност на договорените проекти за периода 2007 – 2013 г.

в рамките на Програмата за трансгранично сътрудничество Румъния-България

Изводи /потребности от развитие

По време на програмния период 2007 – 2013 г. опитът по Програма за трансгранично сътрудничество Румъния-България включва поредица от успешно изпълнени проекти (173 договорени проекти, от които 119 - приключени до юли 2014 г.). За укрепване на капацитета по места за управление и за генериране на устойчиво развитие на района е необходимо продължаване на сътрудничеството между публичните и частните фактори в различни области.

Прерогативите по териториалното планиране и икономическото развитие, текущите практики и регламентации са различни в двете страни. Това усложнява сътрудничеството по отношение на териториалното планиране, като е налице очевидна потребност от координация на възможностите за икономическо развитие на двойките градове по течението на река Дунав.

Сътрудничеството по вертикала и хоризонтала е ограничено и трябва да се разширява, както по линия на участието на частния сектор във вземането на решенията за развитието, и в участието на местните общности в тези решения, така и чрез съдействието на централните органи за сътрудничеството по вертикала с цел финансиране на проектите. Прякото сътрудничеството по хоризонтала между териториалните единици в Румъния и България трябва да се поощрява посредством укрепване на административния капацитет и трябва да бъде по-малко зависимо от инициативите на централно ниво. Териториалната структура в трансграничния регион изисква общи планове за развитие.

6. Оценка на перспективите

Оценката на перспективите се основава на бъдещата еволюция в главните области от устройствено значение за периода на действие на стратегията, с прогнози за: промените в населението, развитието на икономиката, транспортните нужди. Прогнозите са осъществени от URBAN INCERC в три варианта: вариант при сегашната тенденция за развитие, вариант с умерен растеж и оптимистичен вариант¹².

Икономическата прогнозата за трансграничния регион Румъния-България, във варианта, развит при сегашната тенденция се основава на следните предпоставки:

- Ограничено усвояване на европейски фондове - 40-55% до 2020 г.;
- Продължаване на икономическата криза в Европейския съюз;
- Недостатъчно финансиране за прилагане на националните политики, визиращи развитието и/или подобряването на техническата и деловата инфраструктура.

В този контекст, благодарение на стратегическата позиция на проучвания район, в т.ч. река Дунав и достъпа до Черно море, изгледите за развитието са благоприятни особено в следните области: услуги, транспорт, строителство, ИКТ, туризъм. Обаче предвид влиянието на икономическата криза върху Европейския съюз и ниския темп на усвояване на европейските фондове от двете държави, темпът на икономически растеж в трансграничния регион може да спадне, което ще има за последица увеличаването на икономическите различия между отделните региони, а бедността и спадането на жизненото равнище ще стават все по-подчертани в определени територии от региона.

Липсата на умения по предприемачество и на силно публично-частно партньорство може да има отрицателни последици върху развитието на икономиката в региона. В дългосрочен план последицата ще бъде миграция на квалифицираната работна сила към по-развитите държави. Също така, преките и косвените инвестиции ще бъдат намалели в подобен контекст, така че развитието на промишлените паркове и на бизнес инкубаторите ще става с по-бавен темп на растеж в сравнение с потенциала на развитие в трансграничния регион като цяло. По-големите инвестиции ще бъдат предимно в сектора на услугите и на използването на ресурсите

¹² Използваните данни за демографските прогнози в румънско-българския трансграничен регион са осигурени от Националния статистически институт в изследването "Прогнози за населението на Румъния от териториална гледна точка до 2050 г.", 2008г. и от Националния статистически институт на България, „Население и демографски прогнози“, 2014г. (www.nsi.bg).

(възобновяеми енергийни ресурси, други ресурси, които могат да се използват в сегашния стопански процес).

Друго благоприятно условие за развитието на региона е особенният селскостопански потенциал на региона. В този контекст, необходимо е подпомагане на селското население да развива интензивно биологично земеделие, което да се практикува на големи площи и с използване на модерни технологии, включително и възстановяване или модернизация на напоителните системи.

Важна роля за икономическия растеж по течението на река Дунав играе трансграничното сътрудничество във всички стопански сектори и обмена на опит между различните икономически субекти. Необходимо е да бъдат създадени центрове за икономическо сътрудничество както за река Дунав, така и за Черно море и да се приеме обща стратегия за развитие на туристическите услуги от двете страни на река Дунав. Благодарение на големия пазар в този регион, има благоприятни предпоставки за развитие на малки и средни предприятия и на технологични паркове (в областта на ИТ, логистиката и др.).

Поради това при сценария, основан на сегашната тенденция, се прогнозира умерено развитие на района с по-бърз растеж на БВП и на доходите в развитите градски райони (Крайова, Констанца, Русе) и с по-бавен растеж в другите райони, като вследствие на това ще се увеличават различията между отделните части на региона. Последиците от миграцията на населението от по-бедните части на региона към големите градски агломерации или към други части от Европа ще продължат, като в същото време и ще намалява броят на заетите във вторичния сектор.

Първичният сектор, със своите селскостопански дейности, ще отбележи значителен растеж в контекста на внедряването на модерните технологии и на практикуването на интензивно земеделие. Туристическият потенциал няма да бъде достатъчно оползотворен заради липсата на туристическа инфраструктура в много части от региона, но и заради липсата на инвестиции в тази област.

Вариантът с умерен растеж за трансграничния регион се основава на следните предпоставки:

- Средно усвояване на европейски фондове за транспортни услуги / инфраструктура и регионално развитие - 55-80% до 2020 г.;
- Стабилизиране на икономическото положение в Европейския съюз;
- Умерен и постоянен растеж на БВП в двете държави (Румъния и България) до 2020 г.

Умереният вариант предполага постепенно икономическо развитие в трансграничния регион, чиито главни двигатели са: развитието на малките и средните предприятия, на сектора на ИТ, развитието на предприятия за иновации и трансфер на технологии (развитие на технологични паркове, промишлени паркове и бизнес инкубатори). Преките и косвените инвестиции постепенно ще се увеличават, което ще привлече част от квалифицираното население, ще намалява процеса на емиграция към други държави и косвено ще има благоприятен ефект върху структурата на работната сила в трансграничния регион.

Прилагането на политиките на Европейския съюз („Стратегия 2020“), ще допринесе за увеличаване приноса на науката към БВП и за оползотворяване на наличните в региона енергийни ресурси. Важна роля за насърчаване на чуждестранните инвестиции в региона ще има рехабилитацията и модернизацията на енергийната система на двата бряга на река Дунав и използването на възобновяемата енергия.

Трансграничното сътрудничество в икономическите области, основано на публично-частното партньорство и развитието на транспортната инфраструктура (с инвестиции в нови мостове над река Дунав между двойките градове) и на деловата инфраструктура (в общи центрове за икономическо сътрудничество) е основният двигател за растежа при този сценарий.

В селските райони ще се развива интензивното и екологично селско стопанство, основаващо се на използването на нови технологии и насърчаващо създаването на агроиндустриални паркове, които ефективно да оползотворяват местните продукти и да налагат на пазара традиционните. Също така ще бъде оползотворен потенциалът на рибарството и лозарството в региона чрез създаване на рибни борси и реклама на сортовете лозя от двата бряга на река Дунав.

Туристическият сектор ще расте бързо благодарение на стратегиите приети от двете държави, целящи увеличаване приноса на този сектор към БВП, както и на прилагане на Стратегията на ЕС за Дунавския регион (СЕСДР). В този контекст акцент ще бъде поставен върху развитието на круизния туризъм и модернизацията на дунавските и черноморските туристически пристанища, на културния и бизнес туризъм (особено в градските центрове, действащи като регионални полюси).

В заключение, при този вариант се предполага умерено и постепенно подобряване на макроикономическите показатели в трансграничния регион, като се поставя акцент върху

развитието на малките и средните предприятия, бързия растеж на сектора на услугите и увеличаването на преките и косвените инвестиции във високотехнологични области.

Оптимистичният вариант за икономическо развитие в трансграничния регион се основава на следните предпоставки:

- Пълноценно усвояване на европейските фондове - 80-100% до 2020 г.;
- Устойчив икономически растеж в Европейския съюз до 2020 г.;
- Устойчив ръст на БВП в двете държави (Румъния и България) до 2020 г.

Изхождайки от тези предпоставки прогнозата за трансграничния регион до 2020 г. сочи устойчив растеж на БВП, следвайки възходяща тенденция в развитието на икономическите сектори, както и прилагане на целенасочени програми за развитие, с оглед увеличаване на местните и чуждестранните инвестиции в региона. Основният двигател на този икономически растеж ще бъдат преди всичко преките и косвените инвестиции, постигнати в резултат от сътрудничеството между двойките градове от двете страни на река Дунав. Оптимистичният вариант предполага:

- Растеж в сектора на услугите в контекста на развитието на малките и средни предприятия;
- Оползотворяване на големия потенциал чрез развитие на високотехнологични паркове и промишлени паркове и подпомагане на инфраструктурата за бизнес;
- Развитие на публично-частни партньорства за извличане на изгоди от устойчивото промишлено развитие;
- Развитие на трансграничното сътрудничество за постигане на стабилен растеж и привличане на инвестиции;
- Възстановяване на промишлените райони и използване на площите за развитие на нови икономически или търговски субекти;
- Използване на енергийния потенциал (построяване на блоковете 3 и 4 на АЕЦ «Черна вода», развитие на соларни и вятърни паркове);
- Създаване на център за икономическо сътрудничество в Черноморския басейн (Международна фондова борса).

При този вариант се прогнозира ръст на производителността в земеделския сектор чрез създаване на сдружения на фермери и обработка на големи площи, създаване на селскостопански/промишлени паркове, добив на екологични селскостопански продукти, развитие на напоителни системи, реклама на местно, национално и международно ниво на

традиционни хранителни продукти, подпомагане на лозарските стопанства – с внедряване на нови технологии, насърчаване на традиционните сортове и създаване на рибни борси.

Туристическият сектор следва да се разглежда като национален приоритет както в Румъния, така и в България и да се развива двустранно сътрудничество с оглед разработка и изпълнение на съвместни туристически програми. Също така е необходимо да се прилага Дунавската стратегия с цел развитие на туризма по река Дунав, построяване на туристически пристанища и понтони и други местни инвестиции, които да водят до развитието на наличния в региона икономически потенциал.

В. Обща оценка

В заключение на диагностичния анализ на трансграничния регион Румъния – България, най-важните аспекти на развитието на територията са резюмирани в рамките на следния SWOT анализ:

SWOT анализ	
S (силни страни)	W (слаби страни)
Свързаност: Географско разположение на търговските маршрути на Европа и връзка с Азия. Наличието на река Дунав и на Черно море като основа за устойчив транспорт и връзка със световната икономика. Постепенно развитие на коридора TEN-T, свързан с мрежа пътища в процес на рехабилитация / модернизация. Задоволителна достъпност до големите градове. Наличие на мрежа от пристанищни двойки градове (от двете страни на границата). Развита инфраструктура, растящ брой интернет оператори и потребители. Наличие на енергийна инфраструктура (хидро/ядрена) и от енергийни ресурси (природен газ, нефт). Развитие на триъгълника на знанието извън границите – висше образование проучвания – научни изследвания – бизнес среда Конкурентоспособност: Наличие в близост на силни градски функционални райони, които са двигатели на икономическото развитие в трансграничния регион. Функциониране на университетска и изследователска инфраструктура Наличие на ресурси (природни, енергийни, селскостопански ресурси, човешки капитал) за развитие на конкурентоспособна икономика. Привлекателност и недвижимо културно наследство Наличие на райони с голямо съсредоточаване на ценности от недвижимо културно наследство от национално и международно значение (2 паметника на ЮНЕСКО). Наличие на мрежи за предоставяне на услуги и комунални услуги. Естествена среда Голямо разнообразие от защитени територии,	Свързаност Недостатъци в основната транспортна инфраструктура, недостатъчен брой мостове над река Дунав, липса на свързаност на транспортната пътна мрежа от границата към вътрешността (Калафат), слаба модернизация на граничните контролно-пропускателни пунктове. Конкурентоспособност Общата липса на добри резултати в икономиката, характеризираща се с нисък БВП, малко нови инвестиции, слаб износ, бюджетен дефицит, ниска производителност и др. Спад на населението и загуба на квалифицираната работна сила поради подчертаната миграция. Недостатъчни инвестиции в наука и развитие на технологиите; Слаби резултати от оползотворяването на туристическите дейности. Привлекателност и недвижимо културно наследство Исторически паметници са застрашени, с различни степени на повреда на съставните компоненти или дори като цяло. Слабо оползотворяване на районите с голямо съсредоточаване на обекти на културното наследство. Естествена среда Зони с риск от наводнения, с висок потенциал за свлачища и ерозия на бреговете. Публична администрация Ограничен опит в трансгранично сътрудничество, с малък брой инициативи.

включително от мрежа Натура 2000, Рамсарски и обекти под закрилата на ЮНЕСКО. Публична администрация Наличие на относително големи градове в района: Констанца, Крайова, Русе, Плевен, Велико Търново и значителна урбанизация в съседните територии, характеризиращо се с развитие на промишленост и услуги и голяма гъстота на населението.	
О (възможности)	Т (заплахи)
Свързаност Подобряване възможностите за корабоплаване по река Дунав чрез специални работи (например драгиране) и развитие на пристанищната инфраструктура и логистика. Продължаване на инвестиционните работи в транспортната инфраструктура към коридорите TEN-T. Развитие на мултимодални възли между Дунав и Черно море за подобряване на достъпността по течението на Дунав. По-нататъшно развитие на интегрираната система за трансгранични доставки. Развитието на инфраструктурата и услугите в интернет и създаване на тематични платформи. Конкурентоспособност Развитие на трансгранични клъстери и експлоатация на река Дунав като ресурс и генератор за развитието на икономическите дейности. Поощряване развитието на малките и средните предприятия в областта на промишлеността и услугите. Стабилни икономически условия, получени вследствие на прилагането на общите селскостопански политики. Привлекателност и недвижимо културно наследство Развитието на устойчив туризъм, който да оползотворява културното и природно наследство, което ще даде както икономически, така и културни предимства. Естествена среда Трансгранично сътрудничество в областта за опазване и съхраняване на защитените природни зони. Публична администрация Финансиране от структурните фондове на ЕС на националните програми и на програмите за трансгранично сътрудничество.	Свързаност Природни и технологични рискове, които биха могли да повлияят отрицателно на корабоплаването по река Дунав. Закъснения при изпълнението на транспортните програми. Конкурентоспособност Задълбочаване на явленията на демографско застаряване и засилване на натиска върху здравноосигурителните бюджети и пенсионната схеми. Привлекателност и недвижимо културно наследство Влошаване състоянието на обектите от културното наследство при отсъствие на мерки за възстановяване, съхраняване и консервация. Естествена среда Засилване на екстремните явления вследствие на изменението на климата. Разрастване на обезлесените площи. Безконтролно разширяване на строителната дейност и туризма в райони, изложени на природни рискове. Публична администрация Слаба способност за управление на проектите, което би могло да забави усвояването на структурните фондове.
Изводи: териториални аспекти	
1. Регионът се намира в мястото, където Европа се отваря към Изтока посредством транспортната мрежа ТРАСЕКА. Инвестициите в коридор IV от TEN-T ще продължат както с цел развитие на мрежата магистрали за повишаване степента на свързаност на територията с коридорите TEN-T, така и в мобилността между двете страни на река Дунав чрез построяване на шосейни и железопътни мостове. Градовете пристанища на река Дунав ще допринесат за развитието на мобилността на стоките и пътниците и така значително ще съдействат за развитие на туризма.	

2. В контекста на бъдещото развитие трансграничната територия се сблъсква с проблема на жилищните стандарти и икономическото развитие. Жизнено важните елементи на развитието са насочени към увеличаване на икономическата маса чрез дейности по производство и услуги и засилване на човешките и институционални ресурси. По подобен начин решенията в областта на околната среда определят мерките за въздействие в средно- и дългосрочен план. Развитието на икономика, основана на нови методи на производство, технологии и знания трябва да бъде подкрепено от екосъобразен подход, с разбиране за въздействието върху околната среда и повишаване степента на заетост с цел осигуряване на социално, икономическо и териториално сближаване.
3. От историческа гледна точка има търговски дейности между Румъния и България, тръгващи от крайбрежните райони към вътрешността. Търговските сделки, особено със селскостопански и хранителни продукти и туристическите дейности представляват спецификата на сътрудничеството между фирмите и лицата. Регионът, който е един от най-бедните в ЕС, има икономическа основа, която трябва да намери своето международно признание чрез с маркетингови проучвания и да се отвори към финансовите услуги и институционалното сътрудничество (например между Търговските палати). Развитието на човешките ресурси посредством обучения, взаимен обмен на опит и общи икономически проекти могат да осигурят предпоставки за изграждане на конкурентоспособен пазар на труда в региона.
4. Трансграничният регион има богата история, ценно наследство и разнообразна култура, допълващи европейския културен ландшафт. Историческите обекти, градският модел на историческите центрове на дунавските градове, осезаемото и неосезаемото културно наследство представляват основа за развитие на съвременна туристическа инфраструктура.
5. Територията по течението на река Дунав предлага разнообразна топографска структура, обединяваща важни екологични елементи, като например разнообразна флора и фауна, ценни природни ландшафти и водни ресурси. Съхраняването и възстановяването на това природно наследство, заедно с плановите за утвърждаване на тези ценности и за привличане интереса на местните общности към опазване и управление на природното наследство са направление за бъдещи действия, които ще се осъществят чрез общи проекти.
6. Последиците на замърсяването на водите поради лошите канализационни системи (например непречистване на отпадъчните води), просмукването в подпочвените води наземеделски торове, съвременните транспортните средства, замърсяванията от промишлени аварии имат отрицателно въздействие върху Дунавския басейн и качеството на живота. Освен това рисковете, предизвикани от изменението на климата, както и използването на източниците на възобновяема енергия на основата на модерна логистика и управление, изискват ефикасно сътрудничество, основано на научен подход към интервенциите, устройственото планиране и обмяна на информация.
7. През периода 2007 – 2013 г. бяха проведени съвместни дейности между публични и частни организации, които нямаха особено отражение на трансгранично равнище. Комплексният подход към проблематиката на секторите, отбелязани в рамките на предходните точки, предполага сътрудничество за определяне на приоритетите, постигане на консенсус и внедряване на необходимите мерки. На оперативно равнище се налага публичните администрации и частният сектор (сдружения, неправителствени организации, фирми) да насърчават информационни дейности, сътрудничество, планиране, съвместни инвестиции и развитие на формите на свързаност с трансграничната и националните територии, а университетите да бъдат центрове за разпространение на знания и иновации и основни участници в триъгълника на знанието.

ГЛАВА 3 :

ОБЩА СТРАТЕГИЯ ЗА УСТОЙЧИВО ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ НА ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН

3.1. Визия

Стратегията за трансграничния регион Румъния-България е неделимо свързана със желанията за напредък на двете държави членки, отразени в документите за планиране, които се стремят да постигнат през периода 2014 – 2045 г. интегрирано развитие на територията чрез общи действия, целящи уравнивешен икономически растеж, възраждане на градовете и селата, съхраняване на природното и културно наследство и укрепване на институционалния и човешкия капацитет.

3.1.1. Принципи за оформяне на визията

Оформянето на визията за трансграничния регион и последващото ѝ осъществяване се ръководи от три принципа:

Териториално сближаване: Визията изразява подкрепа за модел на полицентрично и уравнивесено регионално развитие, постигнато посредством свързването на градските и селските общности с културните и екологичните ценности. Сближаването ще бъде насочено към комплексно развитие на градските и селските райони и на биосферата на река Дунав, което практически ще се осъществи с оперативното управление и финансов принос на централните и местните публични администрации.

Участие и включване: Визията за бъдещото развитие на трансграничния регион представлява съвместен принос на днешните заинтересовани страни за намаляване на бедността в региона и за развитието на конкурентоспособна територия за жителите на утрешния ден, като се зачита тяхната идентичност, автономия и културно разнообразие.

Качество и научна/професионална обосновка: Визията се отнася за комплексна територия, в която грешките в подхода към водния ресурс и икономическо развитие на река Дунав могат да доведат до сериозни последици, в контекста на изменението на климата. Изборът на най-добрите решения за координиране на човешките и технологичните ресурси с цел да се планира и развие трансграничния регион е от жизнено значение.

3.1.2. Обосновка на визията

По същество, визията за развитие на трансграничния регион Румъния-България през периода 2014 – 2045 г. е отговор на въпросите относно ролята на Дунав в подкрепа на развитие на крайбрежните общности, посредством най-добрия избор относно начина на използване и оползотворяване на ресурсите като например:

- а. транспортен коридор;
- б. воден ресурс;
- в. източник на енергия за бита и производството;
- г. разнообразни видове дейности за развлечение;
- д. уникална част от европейското наследство.

Съчетанието на тези опции очертава възможни сценарии за развитие, които с помощта на политиките водят до съставяне на обща картина относно бъдещето на тази територия и на нейните жители. Всеки сценарий може да се аргументира на секторно ниво, с елементи «за» и «против», но общата визия не може да се приеме без изясняване и осмисляне на недостатъците на всеки сценарий в сравнение с другите и, взети заедно, за общностите, зависими от природното наследство на река Дунав.

Визията за развитие до 2045 година тръгва от двата основни фактора, които след като стратегията бъде внедрена ще водят до интеграция на:

- (1) Комплексната ценност на жизненоважен природен ресурс за човека с
- (2) Потребностите от развитие на крайбрежните общности, в съответствие със собствените им интереси и стремежи.

Визията отговаря на първия фактор с действия за съхраняване на чиста природна среда, с разнообразна биосфера, чиито компоненти хармонично функционират и взаимодействат за съхраняване на екологично равновесие на територията.

Отговор на втория фактор се дава чрез начина, по който хората желаят да развиват своите способности и да оползотворяват наличното наследство, за да имат по-добър живот, жизнеспособна и конкурентна икономика и за развлечение в природна и културна среда.

Трансграничният регион през 2045 г.:

Дунавският регион, в който общият принос на Румъния и България води до създаване на връзки между местата и хората за създаване на конкурентоспособна територия в една ценна природна и културна рамка.

Визията подкрепя устойчивото развитие на полицентричен регионален модел, чиято архитектура се основава на четири стълба:

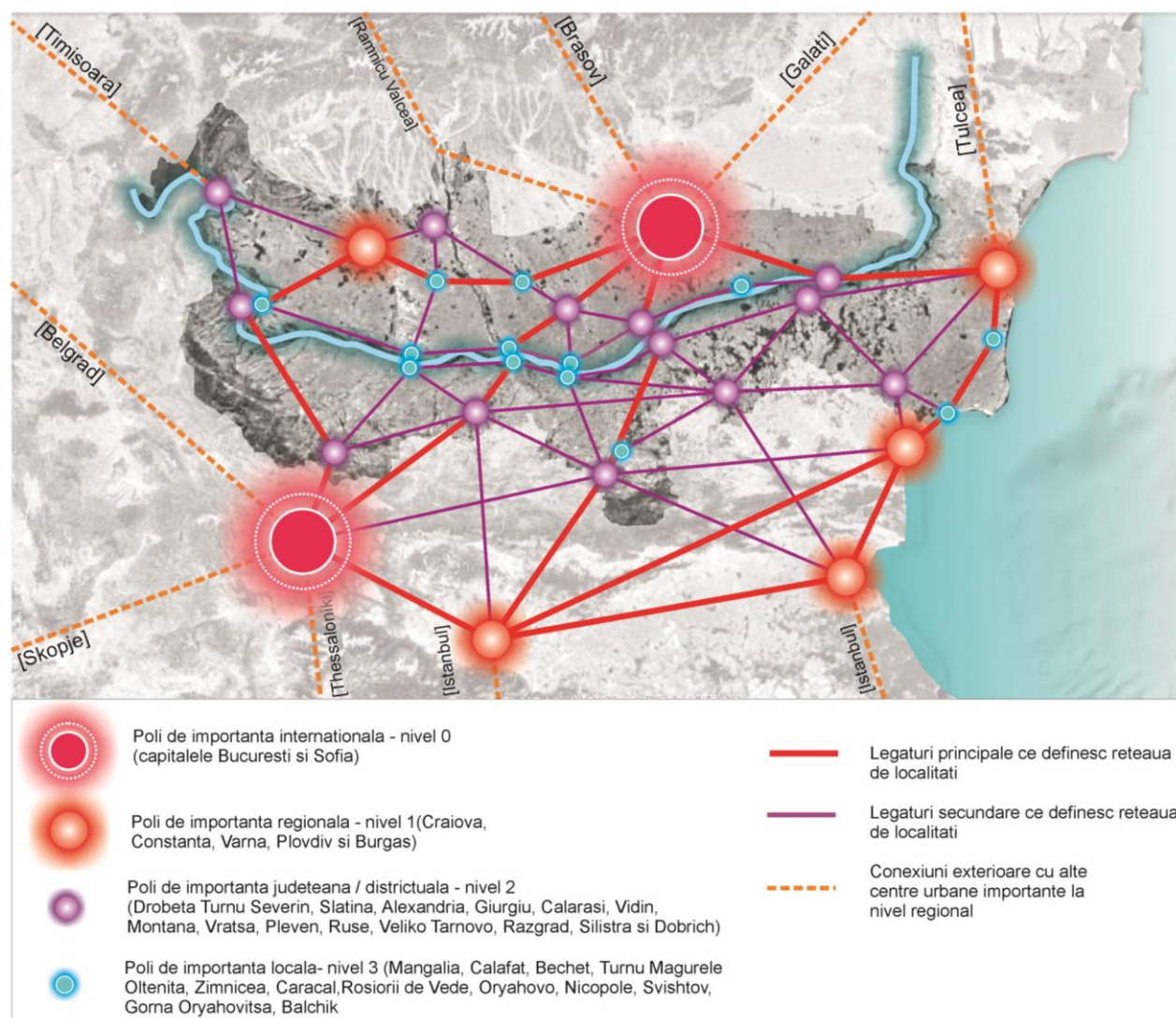
Стълб 1: Свързаност на трансграничния регион

Стълб 2: Икономическа роля на градовете

Стълб 3: Културни и природни ценности

Стълб 4: Институционален капацитет

Карта 3-1. Модел на териториалното развитие на трансграничния регион

ЛЕГЕНДА

Полюси от международно значение – ниво 0
(столиците Букурещ и София)

Регионални полюси – ниво 1 (Крайова, Констанца
Варна, Пловдив и Бургас)

Окръжни / областни полюси – ниво 2

(Дробета Турну Северин, Слатина, Александрия, Гюргево, Кълъраш, Видин
Монтана, Враца, Плевен, Русе, Велико Търново, Разград, Силистра и Добрич)

Местни полюси – ниво 3 (Мангалия, Калафат, Бекет, Турну Мъгуреле
Олтеница, Зимнич, Каракал, Рошиорри де Веде, Оряхово, Никопол, Свищов
Горна Оряховица, Балчик)

Главни връзки, определящи мрежата от населени места

Второстепенни връзки, определящи мрежата от населени
места

Външни връзки с други важни градове на регионално
ниво

Материализирането на модела се основава на интеграцията на следните интервенции, чиито цели са както следва:

1. Повишаване на конкурентоспособността в трансграничния регион чрез повишаване степента свързаност с транспортната и енергийна система на Европейския съюз,

осъществено чрез операции, визиращи подобряване на корабоплаването по Дунав и модернизация пристанищаната инфраструктура;

2. Укрепване на икономическата, социална и териториална сплотеност чрез развитие на градската мрежа в трансграничния регион, постигнато чрез операции за възстановяване на градовете и за подобряване на връзките между градовете и селските райони в своя район на влияние;
3. Обезпечаване на устойчиво развитие на трансграничния регион, чрез оползотворяване на природния и културен потенциал, чрез операции за защита, възстановяване или екологично възстановяване на Дунав, съпроводени от мерки за борба с отрицателните ефекти, генерирани от промените в климата.

3.1.3. Стратегически пространствени направления за периода 2014г.-2045г., необходими за развитие на трансграничния регион:

Полицентричният модел се основава на формулирането и внедряване на пространствени транснационални и трансгранични политики, проследявайки развитието и укрепването на жизнеспособна градска мрежа. Интервенциите целят повишаване качеството и конкурентноспособността в градското и селското пространство, свързани с развитието на инфраструктурата и безопасността на транспорта. Направленията за пространствено развитие на трансграничния регион включват следните групи за интервенция:

А. Групиране на интервенциите, необходими за свързване на трансграничния регион с мрежа TEN-T

Приоритетните интервенции за свързване на транспортната инфраструктура на трансграничния регион с мрежата TEN-T включват:

а.1. Допълване на главната сухопътна мрежа TEN-T за свързване на градовете с поляризираща регионална роля

- Румъния: Крайова - Букурещ - Констанца, включваща и околните поляризиращи центрове Дробета Турну Северин – Александрия – Букурещ и Гюргево – Букурещ
- България: София – Варна и София – Велико Търново - Русе, включваща и околните поляризиращи центрове Видин, Монтана, Враца, Русе, Велико Търново

а.2. Свързване на градовете с окръжна поляризиращ роля с разширената сухопътна мрежа TEN-T

- Румъния: Дробета Турну Северин-Крайова и Констанца – Мангалия - Варна
- България: Видин – Монтана - Плевен – Русе – Разград (или Силистра) - Варна

а. 3. Свързване на столиците Букурещ-София със сухопътната мрежа TEN-T

- Румъния: Букурещ - Гюргево (мрежа TEN-T)
- България: Русе – Плевен – София (разширена мрежа TEN-T) или през Русе - Велико Търново - Стара Загора – Пловдив - София (мрежа TEN-T)

а.4. Свързване на пристанищните градове с мрежата TEN-T или TEN-T наличната сухопътна

- Румъния: Бекет, Корабия, Турну Мъгуреле, Зимнич, Олтеница, Кълъраш
- България: Лом, Оряхово, Никопол, Свищов, Тутракан, Силистра

а.5 . Свързване на пристанищните градове с транспортната речна мрежа TEN-T

- Модернизация пристанищаната инфраструктура на пристанищните градове от точка а.4
- Увеличаване на речното корабоплаване

Б. Групиране на интервенциите, необходими за градското развитие

- Интегрирано възстановяване на градските централни райони (публична собственост, сгради с наследствена стойност, културни и административни дейности в сгради с наследствена стойност);
- Възстановяване на жилищния фонд (енергийна ефективност – сгради и инсталации)
- Развитието на градската и предградска транспортна мрежа.

Б. Групиране на интервенциите, необходими за защита на екологичните ценности на Дунав и борба с природните рискове, които биха могли да засегнат крайбрежните общности

- Опазване на биоразновидността;
- Екологично съхранение и възстановяване;
- Предотвратяване и борба с природните рискове (наводнение, суша).

3.2. Цели и насоки

3.2.1. Стратегически цели

Дунавският маршрут има по дължината си седем пристанищни двойки градове, чиято роля е да свързват двете столици с коридорите TEN-T (респективно IV и IX). Тази градска конфигурация представлява специфична черта на Долен Дунав и представлява основният елемент за развитието в контекста на стратегията. Пристанищните градове са свързани с вътрешността на всяка от държавите: със столицата Букурещ и с град Крайова в румънската част и с градовете Плевен, Русе и Варна в българската.

Двете столици играят различни роли на териториално равнище. Букурещ е в близост на границата и влияе градовете и общините, намиращи се на двата бряга на река Дунав. София, със своето изместено местоположение в националната територия, се намира по-близо до Централна Европа, с връзка с Виена през Румъния и с пряка връзка с Белград.

Съобразно проучванията по обосновка трансграничният регион има слаби връзки с транспортната мрежа TEN-T и представлява територия със слабо конкурентоспособна икономика¹³. През периода 2014 – 2045 г. икономическото развитие на южната част на Европа, обхваната в арката на Адриатическо, Средиземно и Черно море, с повишаване на конкурентоспособността на градската икономика, специфична за пристанищните градове, ще може да допринесе за икономическото развитие на ЕС и да подкрепи териториалното сближаване на ЕС и на европейските държави, намиращи се в етап на присъединяване или партньорство.

От устройствена гледна точка, трансграничната територия осигурява възможност за достъп по въздух, суша, река и море, свързвайки Централния петоъгълник на Европейския съюз с Азия. За да може да се използва географското разположение са необходими инвестиции за довършване на IV-ти коридор, обезпечаващ връзката в европейското пространство между Виена на запад и Истанбул на изток, с продължение по мрежата ТРАСЕКА към Грузия и Азербайджан и на отсечката от IX-ти коридор, която свързва общо севера и юга на европейското пространство и конкретно Румъния, България и Гърция.

¹³ Само Букурещ има БВП/на глава от населението над средното европейско ниво и е част от регионите в преход.

За осигуряване на териториалното сближаване и повишаване на конкурентоспособността Стратегията и програмите за развитие на двете държави и проследявайки, в съчетание с насоките на Териториалния дневен ред «Европа 2020» и Дунавската стратегия, имат за цел чрез инвестиции и добро публично управление да допринасят за:

- (1). Повишаване на териториалната достъпност посредством затваряне на пътната система, образувана от коридорите IV и IX, в частите им попадащи в двете държави членки и посредством свързването на градовете пристанища с тази система;
- (2). Повишаване на ролята на пристанищните градове, с развитие и разнообразяване на конкурентоспособни икономически дейности, подобряване на инфраструктурата за комуналните услуги и услугите от общ интерес, възстановяване на културното наследство и осъществяване на транспортни връзки с предградските райони;
- (3). Оползотворяване и съхраняване на природния потенциал на река Дунав, разглеждана като обща ценност на двете държави.

Това начинание се опира на четири стратегически цели, въз основа на които ще се реализира архитектурата на трансграничното сътрудничество през периода 2014 – 2045 г.:

Стратегическа цел 1:

- Развитие на свързаността на градските и крайградските райони в подкрепа на устойчиво полицентрично териториално развитие

Стратегическа цел 2:

- Укрепване ролята на дунавските градове чрез повишаване на привлекателността на публичното пространство и осигуряване на комунални услуги и услуги от общ интерес за местните жители и туристите

Стратегическа цел 3:

- Укрепване на мрежата културни и природни ценности и нейното свързване с подобни мрежи в региона на река Дунав и Черно море

Стратегическа цел 4:

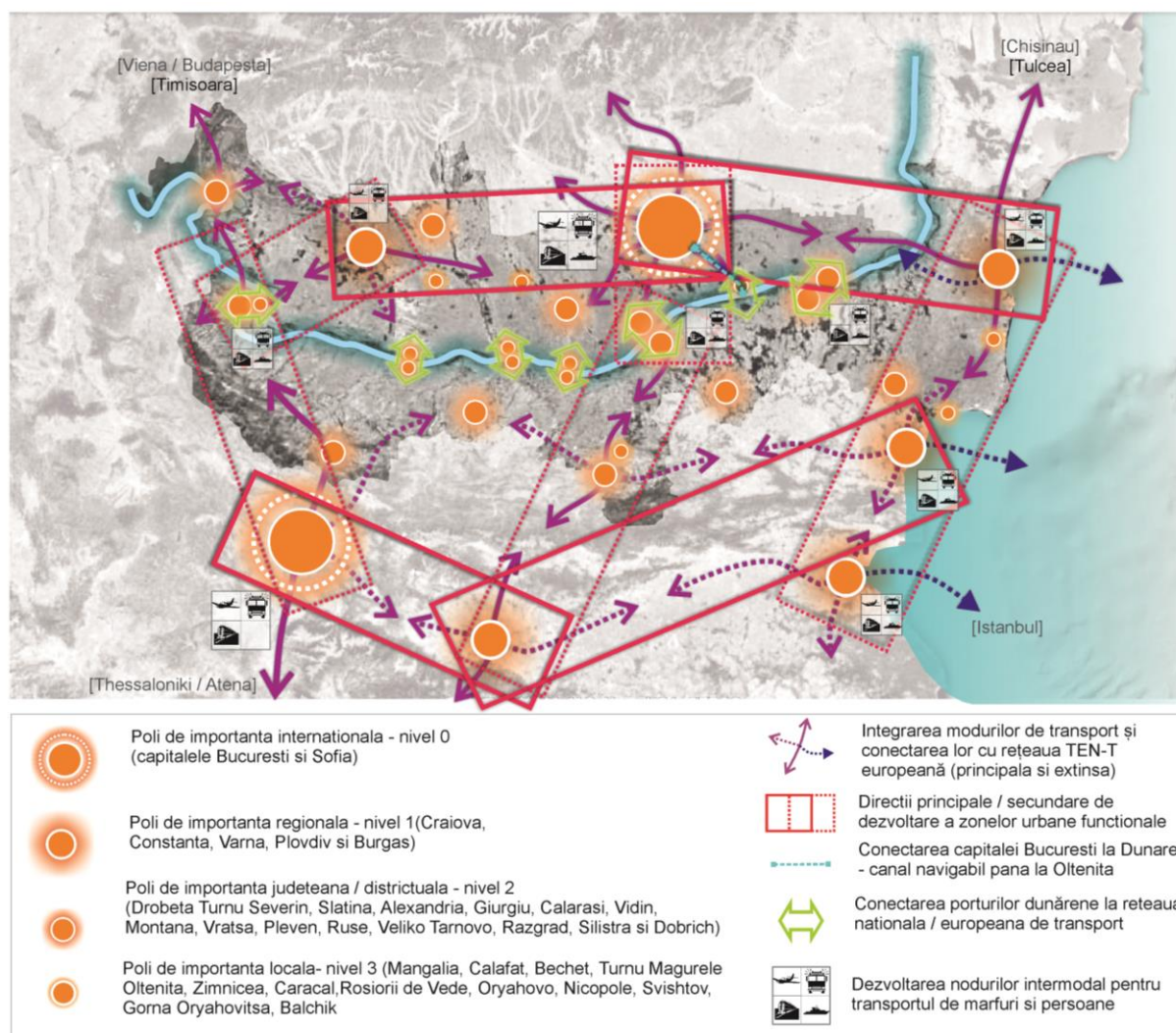
- Развитие на институционалния капацитет за сътрудничество за засилване на икономическото, социалното и териториалното сближаване

3.2.2. Обосновка на стратегическите цели

Стратегическа цел 1:

Развитие на свързаността на градските и крайградските райони в подкрепа на устойчиво полицентрично териториално развитие

Карта 3-2

ЛЕГЕНДА

Полуи от международно значение – ниво 0

(столиците Букурещ и София)

Полуи от регионално значение – ниво 1 (Крайова, Констанца
Варна, Пловдив и Бургас)

Полуи от окръжно / областно значение – ниво 2

(Дробета Турну Северин, Слатина, Александрия, Гюргево, Кълъраш,
Видин, Монтана, Враца, Плевен, Русе, Велико Търново, Разград,
Силистра и Добрич)

Местни полуи – ниво 3 (Мангалия, Калафат, Бекет, Турну Мъгуреле
Олтеница, Зимнич, Каракал, Рошиори де Веде, Оряхово, Никопол,
Свищов, Горна Оряховица, Балчик)

Интеграция на видовете транспорт и тяхното свързване
с европейската мрежа TEN-T (основна и разширена)

Главни/второстепенни направления за развитие на
функционалните градски райони

Свързване на столицата Букурещ с Дунав - плавателен
канал до Олтеница

Свързване на дунавските пристанища към националната/
европейската транспортна мрежа

Развитие на интермодалните възли за пътнически и
товарен транспорт

Трансграничният регион Румъния-България е част от комплексна икономическа система, намираща се между двата териториални коридора IV от транспортната мрежа TEN-T, с демографска маса от 10 188 868 жители, от които градовете са с 7 306 157 жители, а селата – с 2 882 711 жители. Структурата на градовете със значителен принос за регионалното развитие, включва две столици¹⁴ и градски райони, образувани от 130 мунICIPИИ и градове, с население от 2 546 067 жители. Селските райони наброяват 2 882 711 жители.

Като пряк бенефициент на транспортната политика на ЕС, с изградените нови транспортни инфраструктури в държавите членки това икономическо пространство насърчава движението на пътници и стоки, отстранява «тесните места» във вътрешния европейски пазар и във външен план допринася за ефективно свързване на транспортната мрежа TEN-T с държави, обслужвани от транспортната мрежа ТРАСЕКА.

Изпълнението на транспортните проекти от TEN-T, включително на мултимодалните възли, играе съществена роля за (1) Повишаване на конкурентоспособността на Югоизточна Европа в световната икономика и постигане на висока степен заетост и (2) Повишаване на териториалното сближаване на Европейския съюз, чрез подобряване на достъпността, намаляване на трафик по шосе и косвено на емисиите на парникови газове и чрез обезпечаване на безопасността и сигурността на транспорта.

В контекста на транспортните политики за TEN-T и на Стратегията корабоплаването по река Дунав излиза извън рамките на разбирането за отделен вид транспорт между две пристанища на два бряга. Ролята на трансграничното партньорство между Румъния и България е да насърчава и изпълнява мерки, с които транспортът във вътрешността да се явява цялостна система, образувана от специфична пристанищна логистика и съответстващи връзки с пътните и железопътните мрежи във всяка от двете държави.

Вследствие на глобализацията, административно-териториалните единици са все по-зависими от решения на международни и европейски органи. Градовете и общините се сблъскват с отражението на тези решения, което изисква нови форми на публично управление и териториално партньорство. Полицентричното развитие за трансграничния регион представлява форма на балансирано развитие на регионално ниво, което позволява на административно-териториалните единици да обединяват действията си за да се утвърдят

¹⁴ Общо население от 3 230 244 (по статистически данни на НСИ на Румъния и на НСИ на България, 2013г.)

конкурентоспособните предимства на региона или за сътрудничество за ефективно използване на ресурсите или за извършване на инвестиции с голям икономически ефект.

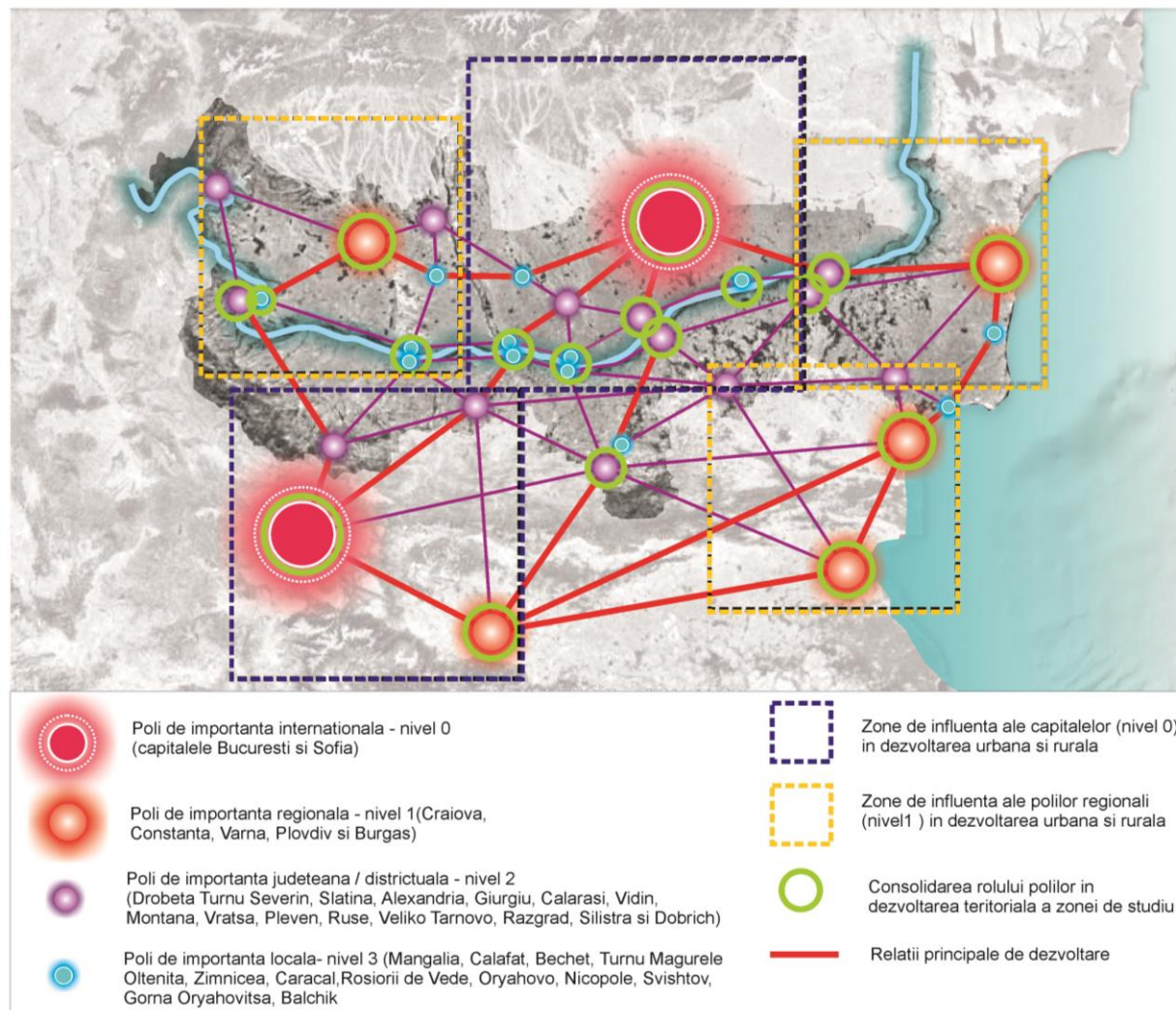
Структурирането на икономическата основа и свързването ѝ с инфраструктурата за комунални услуги и услуги от общ интерес е различно, като определя икономически конкурентоспособните или необлагодетелстваните зони или райони. Упадъкът на градовете, зависещи от един единствен икономически отрасъл и отрицателното въздействие, причинено за техните околности, изисква насърчаване на стратегии за доходоносна икономическа диверсификация, както и мерки за подпомагане на административно-териториалните единици, намиращи се в необлагодетелствани райони.

Трансграничното полицентрично развитие дава възможност, посредством мрежите TEN-E, за свързване на териториите с електроенергийните системи, необходими за осигуряване на икономическото развитие, но и за по-висока степен на мобилност на работната сила, чрез достъпа до знания и информация, който позволяват цифровите технологии.

Стратегическа цел 2:

Укрепване ролята на дунавските градове чрез повишаване на привлекателността на публичното пространство и осигуряване на комунални услуги и услуги от общ интерес за местните жители и туристите

Карта 3-3

ЛЕГЕНДА

Полуи от международно значение – ниво 0

(столиците Букурещ и София)

Полуи от регионално значение – ниво 1 (Крайова, Констанца Варна, Пловдив и Бургас)

Полуи от окръжно / областно значение – ниво

(Дробета Турну Северин, Слатина, Александрия, Гюргево, Кълъраш, Видин, Монтана, Враца, Плевен, Русе, Велико Търново, Разград, Силистра и Добрич)

Местни полуи – ниво 3 (Мангалия, Калафат, Бекет, Турну Мъгуреле Олтеница, Зимнич, Каракал, Рошиории де Веде, Оряхово, Никопол, Свищов, Горна Оряховица, Балчик)

Зони на влияние на столиците (ниво 0)

в градското и селското развитие

Зони на влияние на полуите от регионално значение (ниво 1)

Укрепване ролята на полуите в териториалното развитие на проучвания район

Основни връзки в процеса на развитие

Териториалното сближаване се проявява чрез качеството на живота, достъпа на населението до публични услуги, жилища и до жизненоважни комунални услуги, като например питейна вода. Различията между административните единици по отношение на осигуряването на тези услуги, нивата на качество и цените им довеждат до значителна миграция, обезлюдяване на територии, ниски икономически резултати и висок риск от социално изключване.

Изключването от социално-икономическата верига има подчертан териториален характер. Рискът от изключване е най-висок в зоните с ниско ниво на достъпност и слаби икономически резултати, като липсата на социално сближаване задълбочава откъсването между икономическите или възрастови групи.

Териториите с добри публични услуги са конкурентоспособни територии, в които лесният достъп на фирмите до площи за инвестиции или на отделните лица за построяване на жилища, както и наличието в близост на ресурси от енергия и комунални услуги, допринася за започване на стопански дейности, а достъпът до качествени публични услуги осигурява наличие на здрав и образован човешки капитал.

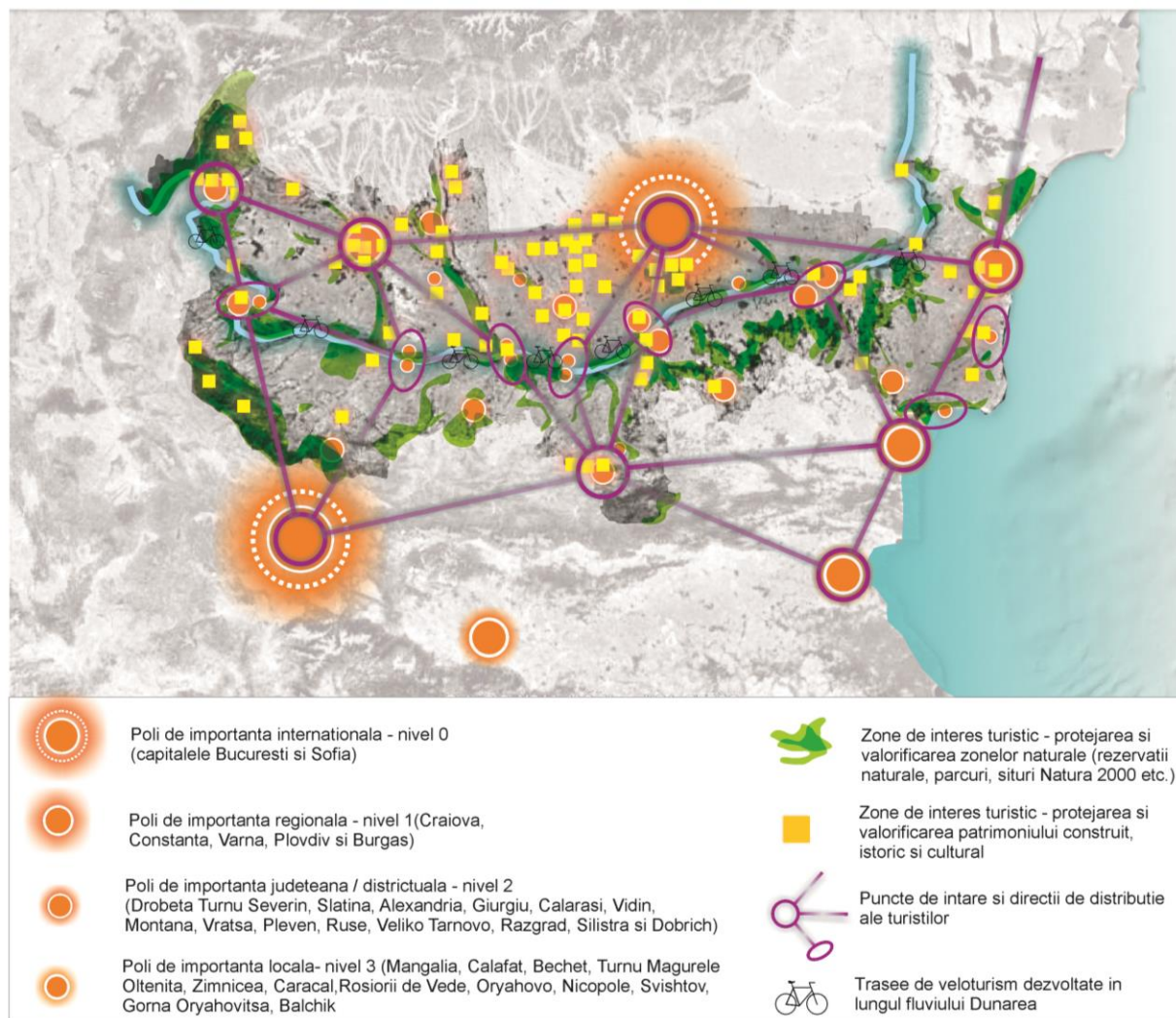
Привлекателната обществена среда, наличието на достатъчно зелени площи, необходими за борба с глобалното затопляне или за отдих, обзавеждането на градските площи с улично оборудване, художествени произведения и декоративни фонтани, наличието на редовен обществен транспорт между градовете и селските райони, на увеселителен транспорт или алтернативни видове транспорт допринасят за повишаване на благосъстоянието на жителите, но са и убедителни аргументи за привличане и установяване на предприятия и за посещения на районите от туристи.

Безопасността и борбата срещу организираната престъпност е област, в която положителните резултати повишават нивото на общественото доверие и способстват за регионалното развитие. Туризмът е един от най-чувствителните сектори относно начина, по който регионите се управляват от местната и централната публична администрация.

Стратегическа цел 3:

Укрепване на мрежата културни и природни ценности и нейното свързване с подобни мрежи в региона на река Дунав и Черно море

Карта 3-4

ЛЕГЕНДА

Полусти от международно значение – ниво 0

(столиците Букурещ и София)

Полусти от регионално значение – ниво 1 (Крайова, Констанца
Варна, Пловдив и Бургас)

Полусти от окръжно/областно значение – ниво 2
(Дробета Турну Северин, Слатина, Александрия, Гюргево, Кълъраш,
Видин, Монтана, Враца, Плевен, Русе, Велико Търново, Разград,
Силистра и Добрич)

Местни полусти – ниво 3 (Мангалия, Калафат, Бекет, Турну Мъгуреле
Олтеница, Зимнич, Каракал, Рошиор де Веде, Оряхово, Никопол,
Свищов, Горна Оряховица, Балчик)

Райони от туристически интерес – опазване и

ползване на природните обекти (природни
резервати, паркове, територии от Натура 2000 и др.)

Райони от туристически интерес – опазване и
ползване на недвижимото историческо и
културно наследство

Входни пунктове и направления на разпределение на
туристите

Туристически веломаршрути по течението на река
Дунав

Територията на трансграничното партньорство между Румъния и България има значително и разнообразно природно наследство, определено от географската специфика. Осигуряването на добро функциониране на екосистемите, на съхраняване, опазване и подобряване на природното наследство представлява важно условие за устойчиво развитие.

Трансграничният регион има предимства благодарение на течението на река Дунав, с разнообразни и качествени на природни пейзажи, интегрирани в контекста на селските и градските ландшафти. Администрациите и общностите като цяло трябва да отделят особено внимание на този район за по-добро оползотворяване на тези ценности, като чрез планиране и инвестиции, стандарти и мерки осигурят запазване на качеството, избягване на загубата или замърсяване на водата, въздуха и почвата. Качеството на въздуха, водата и почвата представляват и причина за здравословни проблеми, които могат да засегнат местното население и туристите.

Условията на суша, опустиняване, наводнения или други природни опасности изискват различни форми осведоменост, специфични технически отговори и административни мерки в териториите, сблъскващи се с тези проблеми. Важна област е координацията на политиките относно изменението на климата, енергетиката, управлението на водите, селското стопанство, жилищния фонд, туризма и транспорта.

Насърчаването на икономика с ниски равнища на въглеродни емисии открива пред трансграничния регион възможности за производство на възобновяема енергия, екологично земеделие и "зелена" икономика. Разкриването на работни места в областта на екологията, туризма и управлението на наследството допринася за оползотворяване на природното и недвижимото наследство, за разработване на интегриран пакет дейности и жизнеспособна предлагане пазара на труда, обезпечавашо постоянни или сезонни работни места за хора на различна възраст и квалификация.

Перспективен сектор са и специфичните изследвания в областта на природното наследство. Изследванията са от полза за трансграничния регион, но също допринасят и за допълване на проучванията, осъществени в други дунавски региони. Резултатите от извършените измервания и анализи са сериозен аргумент за укрепване връзката между изследователските институции, които могат да помогнат с човешки ресурси, лаборатории и инструменти за даване на научни обяснения на явления от местен и регионален интерес.

Стратегическа цел 4:

Развитие на институционалния капацитет за сътрудничество за засилване на икономическото, социалното и териториалното сближаване

Пакътът секторни инвестиции, необходими за устойчивото развитие на Дунавския европейски коридор и на съседните територии изисква от териториално-административните единици, които могат да кандидатстват в рамките на програмния период 2014 – 2020 г., използване на най-добрите практики в опита от предходния програмен период 2007г. – 2013г, както и намиране на нови форми на публичен мениджмънт и добро управление.

Информирането, консултирането и привличането на публичните и частните организации на представително и легитимно равнище, които са заинтересовани от трансгранично развитие, е основният начин за осигуряване на зрялост на предложените за финансиране проекти през периода 2014 – 2020 г. За постигане на ефективна комуникация, през този период следва да бъдат изпробвани нови форми на управление, с акцент върху използването на методи и сценарии за установяване на наличните ресурси, насърчаването на традиционните, културни / исторически отношения, териториалното планиране с цел преодоляване на различията и насърчаване на конкурентните предимства. Привличането на различни възрастови, социални, икономически, професионални групи ще бъде от полза за съвместните мерки.

Наличието и осигуряването на данни и информация, свързани главно с области като управлението на водните ресурси, рискът причинен от изменението на климата и динамиката на инвестициите и пазара на труда, са в основата на общите планове за развитие на партньорства между различните териториално-административни единици с цел подготовка на проекти на секторни планове за действие. Същевременно точността и актуалността на данните помагат за намаляване на рисковете, които частният сектор поема при установяването на нови предприятия в различните икономически сектори. За някои сектори (като например климатичните рискове) научните изследвания осигуряват достоверност на плановите и интервенции, укрепвайки по този начин партньорството между административния и академичния сектор.

Общата координация и наблюдение на резултатите или на специфични показатели за тези области (като например транспорт, миграция на работната сила, качество на околната среда, природни рискове и др.), както и на последиците от тези показатели за териториалното развитие, са реални възможности за прецизиране на Програмата за трансгранично сътрудничество. Отварянето на тези системи към други трансгранични райони, като например Сърбия, придава на Стратегията допълнителна стойност.

3.2.2. Специфични цели

Представените специфични цели очертават конкурентоспособен, икономически и институционален модел, основан на качеството на пространството и услугите и високо ниво на достъпност. Всяка стратегическа цел е доразвита в цялостен пакет специфични цели както следва:

Стратегическа цел 1:

- **Развитие на свързаността на градските и крайградските райони в подкрепа на устойчиво полицентрично териториално развитие**

Позиция А: Специфични цели – Свързаност на региона

Утвърждаването на нови полюси на икономическо развитие в Дунавския район, които се очаква да повишат неговата конкурентоспособност и да противодействат на бедността, трябва да бъде подкрепено от европейските и международни транспортни, енергийни и комуникационни / информационни мрежи.

Специфична цел 1.1:

Осигуряване на инфраструктурата за развитие на пътнически и товарен транспорт

Специфична цел 1.2:

Развитие на жизнеспособни местни икономики, подкрепени от квалифицирани човешки ресурси

Специфична цел 1.3:

Енергийно осигуряване за функционалността на територията от гледна точка на ефективност, конкуренция и опазване на околната среда

Специфична цел 1.4:

Подобряване на комуникацията в трансграничния регион чрез развитие на широколентови мрежи

Стратегическа цел 2:

- **Укрепване ролята на дунавските градове чрез повишаване на привлекателността на публичното пространство и осигуряване на комунални услуги и услуги от общ интерес за местните жители и туристите.**

Позиция Б: Специфични цели – Привлекателност на региона

Качеството на обществените пространства в градските и селски райони подкрепя нарастването на икономическата и демографската маса на региона. Подобряването на услугите от общ интерес, на планирането и оперативността на инфраструктурата в района, осигурява повишаване на функционалността на населените райони от икономическа и социална гледна точка.

Специфична цел 2.1:

Развитие на човешкия капитал чрез осигуряване на услуги от обществен интерес

Специфична цел 2.2:

Подобряване на териториалните дадености в градските и селските райони

Специфична цел 2.3:

Повишаване на привлекателността и качеството на живота в градските и селските райони

Стратегическа цел 3:

- Укрепване на мрежата културни и природни ценности и нейното свързване с подобни мрежи в региона на река Дунав и Черно море

Позиция В: Специфични цели – Културни и природни ценности в региона

Съществуващите ценности ще бъдат управлявани, като с това разбираме разнообразието и способността на тези ценности да задоволят развитието на общностите и на всеки индивид, живеещ в региона или посещаващ региона. Историята на тези места ще бъде популяризирана посредством действия за защита и съхраняване на наследството и ще остане видима и за идните поколения.

Специфична цел 3.1:

Повишаване приноса на културното наследство на трансграничния регион в европейския културен ландшафт

Специфична цел 3.2:

Съхраняване на биоразнообразието и подобряване на екологичните условия

Специфична цел 3.3:

Укрепване на способността за управление на рисковете и за реагиране в извънредни ситуации

Стратегическа цел 4:

- Развитие на институционалния капацитет за сътрудничество за засилване на икономическото, социалното и териториалното сближаване

Позиция Г: Специфични цели – Публично управление и ръководство

Постигането на териториално, икономическо и социално сближаване в трансграничния регион налага повишаване на оперативния капацитет на административните структури за координация на изпълнението на стратегията, планиране на ресурсите, намаляване на рисковете и участие на частния сектор и на общностите в процеса на разработване и изпълнение на проектите.

Специфична цел 4.1:

Осигуряване на форми на сътрудничество и управление в области от общ интерес

Специфична цел 4.2:

Координация на обществени и частни инициативи по въпроси от общ интерес

Специфична цел 4.3:

Повишаване на оперативния капацитет на администрацията за управление на местното развитие

3.3. Политики, мерки и проекти

3.3.1. Политики за развитие

В логиката на разработването на стратегията, при подробно разглежданите сегменти, към всяка формулирана специфична цел в раздел 3.2.2. се прилага пакет многосекторни политики. Тези политики водят до секторни или териториално интегрирани програми и проекти, посветени на разширяването, модернизацията на съществуващата инфраструктура, защитата и възстановяване на околната среда или насочени към подобряване на услугите в определени сектори с технологичен принос, нови форми на управление и нови знания в областта на заетостта.

Политики към Специфична цел 1.1: Осигуряване на инфраструктурата за развитие на пътнически и товарен транспорт

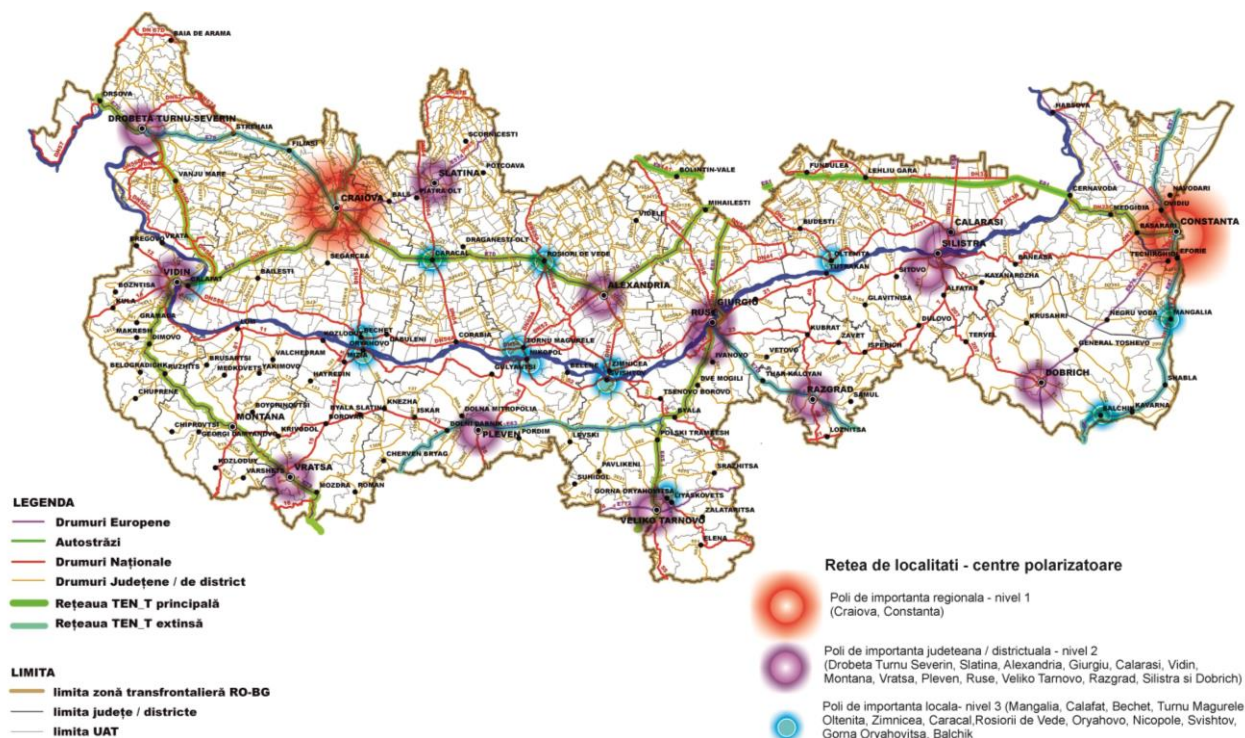
Транспортът в трансграничния регион включва различни видове речен и морски транспорт, шосеен и железопътен транспорт, както и въздушен транспорт. На Карта 3-5 е представена подробна схема.

Транснационалните и националните политики целят (1) подобряване на корабоплаването и модернизация на пристанищните структури, имайки предвид тяхното сегашно състояние и бъдещи възможности за развитие, (2) свързване на градовете пристанища към пътната и железопътна мрежа (3) допълване на основната и разширена мрежата TEN-T и осигуряване на връзките на градските функционални райони с инфраструктурата на тази мрежа (4) подкрепа за развитие на логистичните възли с регионален и международен териториален размер.

Ролята на двете столици от гледна точка на свързаността на района е съществена в развитието на трансграничния регион. Градската агломерация Букурещ свързва видовете транспорт от северна и източна Румъния, Молдова и Трансилвания, докато през София са обезпечени сухопътни връзки с Гърция, Сърбия и Турция. В този смисъл, довършването през периода 2014 – 2020 г. на мрежата TEN-T е основен приоритет и на това се гледа като на необходима инфраструктура за свързване на мрежите TEN-T и TRASEKA, за подобряване на мобилността в европейското, трансгранично и национално пространство.

Транспортът представлява важна ниша за разкриване на нови работни места, с висока икономическа стойност на база на нивото на квалификация на персонал и на разкриването на работни места във вторичния и третичния сектор. Образованието и подготовката на младите хора по развитие на сектора на морския и сухопътния транспорт се приема като неделима част от транспортната инфраструктура.

Карта 3-5

ЛЕГЕНДА

Европейски пътища

Автомагистрала

Национални пътища

Окръжни/областни пътища

Основна мрежа TEN T

Разширена мрежа TEN T

ГРАНИЦИ

Граница на трансграничния регион РУМ-БГ

Граница на окръзи/области

Граница на АТЕ

Мрежа от населени места – поляризираци центрове

Полуosi от регионално ниво – ниво 1 (Крайова, Констанца)

Полуosi от окръжно / областно ниво – ниво 2

(Дробета Турну Северин, Александрия, Гюргево, Кълъраш, Видин

Монтана, Враца, Плевен, Русе, Велико Търново, Разград, Силистра и Добрич)

Местни полуosi – ниво 3 (Мангалия, Калафат, Бекет, Турну Мъгуреле

Олтеница, Зимница, Каракал, Рошиори де Веде, Оряхово, Никопол, Свищов

Горна Оряховица, Балчик)

Списък на политиките

Политика 1.1.-а:

Интеграция на видовете транспорт и свързването им с европейските мрежи

Политика 1.1-б:

Свързване на дунавските пристанища с мрежата населени места в трансграничния регион

Политика 1.1.-в:

Допълнително развитие на мрежата пристанища в зависимост от ролята и регионалната им характеристика

Политика 1.1.-г:

Осигуряване на безопасността на речното и морското корабоплаване ¹⁵

Политика 1.1.-д

Повишаване оперативния капацитет на квалифицирания персонал в областта на речния транспорт

Политики към Специфична цел 1.2: Развитие на жизнеспособни местни икономики, подкрепени от квалифицирани човешки ресурси

Икономическото развитие, от беден район към такъв с конкурентоспособна икономика, изисква интегрирани политики с елементи, касаещи мобилността на пазара на труда, връзките между икономическите сектори и изследователските и логистичните центрове, технологичното развитие, инструментите за проучване на пазара и развитието на човешките ресурси.

Столиците Букурещ и София, както и полюсите от регионално значение играят важна роля в трансфера на ноу-хау с помощта на науката, технологиите и информацията, получени като резултат от научните изследвания и образованието.

Важна роля в насърчаването на трансграничната икономика на новите пазари и улесняване създаването на мрежи, посветени на обмяната на технология и опит ще играят публичните и частните сдружения.

Списък на политики

Политика 1.2.-а:

Повишаване на приноса на местните предприятия в развитието на икономиката на трансграничния регион

Политика 1.2.-б:

Развитие на веригите в селскостопанското производство за създаване на добавена стойност и опазване на водните ресурси

Политика 1.2.-в:

Развитие на услугите в областта на туризма в съответствие с международните стандарти за качество и безопасност

Политика 1.2.-г:

Съдействие за научни изследвания и консултации в помощ на инициативи на предприемачите от местните общности

Политика 1.2.-д:

Осигуряване на консултации и професионална подготовка за заетост

Специфична цел 1.3: Енергийно осигуряване за функционалността на територията от гледна точка на ефективност, конкуренция и опазване на околната среда

¹⁵ Координирана политика с програмата NAIADES и с "The joint statement on inland navigation and environment sustainability in the Danube river basin"

Обхватът на политиките, свързани с инфраструктурата и услугите в енергетиката излиза извън трансграничния регион, като тяхното съдържание и последици са резултат от националните и европейските инициативи и действия (например мрежата TEN-E).

Модернизацията, разширяването и взаимосвързаността на енергийната инфраструктура са жизнено важни за подпомагането на други политики, като например развитието на местната икономика или повишаването на качеството на живота в градските и селските райони в трансграничния регион.

Специфични за района са политиките, поставящи на преден план екологичните новости в енергийната област във форми, носещи ползи за околната среда чрез насърчаване на технологии, целящи намаляване на CO₂, но и подкрепящи доброто управление на наличните ресурси.

Списък на политиките

Политика 1.3.-а

Модернизация на инфраструктурата и услугите в енергетиката
--

Политика 1.3.-б

Производство и използване на енергия, получена от възобновяеми източници
--

Политика 1.3.-в

Развитие на сътрудничество в научните изследвания, свързани с производството на екологична енергия
--

Специфична цел 1.4: Подобряване на комуникацията в трансграничния регион чрез развитие на широколентови мрежи

Свързаността с цифрова мрежа се осигурява с местни политики, прилагани в публично-частни партньорства, при проява на разбиране от страна на местните администрации, частни фирми и изследователски центрове. Тези политики подкрепят частните услуги в областта на туризма, достъпа до е-пазари за произведените в трансграничния регион продукти, но могат да обезпечат и поддържането на публични услуги, като например създаване на териториални бази данни, реакция при извънредни ситуации, е-обучение или медицински услуги.

Списък на политиките

Политика 1.4.-а

Развитие на инфраструктурата за интернет и свързване на лица и фирми
--

Политика 1.4.-б

Развитие на информация / комуникация в цифрова форма

Специфична цел 2.1: Развитие на човешкия капитал чрез осигуряване на услуги от обществен интерес

Повишаването на нивото от количествена гледна точка на публичните услуги, здравеопазването, образованието, социалните услуги предполага национални политики и значително публично финансиране. Общностите имат нужда, независимо от тяхното географско разположение, от безопасни услуги, с достатъчно оборудване и човешки ресурси, предоставени в адекватни и хигиенични пространства, в съответствие с националните и европейски стандарти.

От гледна точка на качеството политиките разработени за трансграничния регион могат да бъдат осигурени на местно ниво от местни публични източници или привлечени, в резултат на национални политики и финансови ресурси. Координацията между нуждите на местните общности и предлаганите услуги, както и осигуряването на равен, недискриминационен достъп на всеки член на общността до тези услуги, са в правомощията на местната администрация.

Списък на политиките

Политика 2.1.-а

Осигуряване на достъпа до образователни и здравни услуги в безопасна и хигиенична среда

Политика 2.1.-б

Повишаване качеството на социалните услуги за необлагодетелстваните групи

Политика 2.1.-в

Развитие на човешкия капитал чрез услуги по обучение и консултации

Специфична цел 2.2: Подобряване на териториалните дадености в градските и селските райони

Политиките, свързани с оборудването с комунални услуги, питейна вода, канализация, обществен транспорт и чистота повишават степента на благоустройство на градовете и на крайградските зони и привлекателността им за инвестиции и жители. Контролът на качеството на питейната вода осигурява, най-вече в селските райони, намаляване на риска от заболяване и противодействие на епидемии.

Създаването на организирана форма на трансграничния транспорт е секторна политика и начин за предотвратяване на претоварването на трафика, за подобряване на мобилността на работната сила и на туристите и води до положителни последици с разкриване на работни места и намаляване на замърсяването от частния автомобилен транспорт. Тази политика включва действия за оперативност на транспорта както чрез развитие и модернизация на видовете транспорт, които свързват дунавските градове, така и чрез организиране на регионален влак, който да свързва в един маршрут градовете Букурещ-София-Атина-Варна-Констанца.

Политиката по управлението на отпадъците се разработва на нивото на окръзите и областите. Функционирането на депата в съответствие със законодателството в тази област, както и компонентите ѝ относно начина на сортиране, транспорт и рециклиране допринасят, редом с другите споменати по-горе политики, за намаляване степента замърсяване в дунавския трансграничен регион.

Списък на политиките

Политика 2.2.-а

Осигуряване на водоснабдителна инфраструктура за питейна вода, опазвайки наличните ресурси

Политика 2.2.-б

Осигуряване на канализационна инфраструктура, спазвайки изискванията за качеството на водата в река Дунав

Политика 2.2.-в

Развитие на мултимодална сухопътна и речна транспортна система за подобряване на мобилността, с използване на предимно слабо замърсяващи горива

Политика 2.2.-г

Осигуряване на система за събиране на битови отпадъци, на строителни и болнични отпадъци

Политика 2.2.-д

Развитие на човешкия капитал чрез обучение по предоставяне и управление на обществените комунални услуги

Специфична цел 2.3: Повишаване на привлекателността и качеството на живота в градските и селските райони

Местните политики за повишаване на привлекателността на градските и селските райони включват действия, свързани с възстановяване на наличния сграден фонд, местните пътища, обществените площи, пешеходните зони, уличното осветление и оборудването на градската среда.

За повишаване на привлекателността на градовете, както и за включване в икономическата среда на изоставените и замърсените земи, особено бившите промишлени земи, или на тези намиращи се в близост на ж.п гари и депа, е разработена специална политика.

Важна част от политиките по привлекателността на условията на живот са зелените градски и предградски пространства, които компенсират високите температури през летния период. Освен това са необходими други действия за устройство и модернизация на развлекателните зони, водоемите и местата по водните течения, които могат да се използват за активен отдих, при спазване на изискванията за опазване на биоразнообразието и по сигурността.

Списък на политиките

Политика 2.3.-а:

Енергийна рехабилитация на наличния сграден фонд (постройки, инсталации)

Политика 2.3.-б:

Развитие и възстановяване на западните централни и градски райони

Политика 2.3.-в:

Териториално устройство на местата за културен отдих и спорт

Специфична цел 3.1: Повишаване приноса на културното наследство на трансграничния регион в европейския културен ландшафт

Политиките за възстановяване, защита и съхраняване на осезаемото културно наследство са необходимата основа за местно икономическо развитие чрез културен туризъм, но и за популяризиране на историята и ценностите на общностите в трансграничния регион.

Дейностите, свързани с управлението на културното наследство от гледна точка на потреблението, от една страна, както и на осъществяваните разходи и получени приходи от наследството обезпечават устойчивостта в осъществяване на възстановителните дейности.

Неосезаемото, разнообразното и ценно наследство в региона се нуждае от активни политики за насърчаване за всички видове културни събития, литературна, театрална, фолклорна и художествена изява в условията на използване на новите технологии за представяне.

Списък на политиките

Политика 3.1.-а:

Съхраняване и възстановяване на осезаемото наследство в туристическите райони

Политика 3.1.-б:

Оползотворяване на неосезаемото наследство

Политика 3.1.-в:

Утвърждаване на специфичните културни ценности в трансграничния регион

Специфична цел 3.2: Съхраняване на биоразнообразието и подобряване на екологичните условия

Трансграничните политики за защита на екологичните ресурси на река Дунав са неразделна част от Стратегията на Европейския съюз за Дунавския регион. В координация със Стратегията се създават съвместни трансгранични политики на Румъния и България за запазване на качеството и здравето на естествените местообитания и контрол на предизвиканите от човека отрицателни въздействия върху екосистемите, както и начина на земеползване и замърсяването от стопански дейности. Защитата на общностите от природни бедствия или промишлени аварии предполага съвместни териториални политики, изпълнени с инвестиции, свързани най-вече със защита от наводнения, борба със сушите и ерозията на площите и възможни промишлени аварии.

Както формите на защита на биоразнообразието, така и на градските и селските общности изискват научно обосновани подходи. Затова при научно-изследователската инфраструктура има специално предвидени политики, в изпълнение на които образователните и научно-изследователските институции и частните фирми работят заедно за изнамиране и прилагане на жизнеспособни решения и технологии.

Списък на политиките**Политика 3.2.-а:**

Опазване и възстановяване на природната среда

Политика 3.2.-б:

Създаване на *зеления коридор на река Дунав* чрез осигуряване качеството на въздуха и почвата

Политика 3.2.-в:

Устройство и възстановяване на условията на околната среда по бреговете и увредените райони

Политика 3.2.-г:

Развитие на способността за изследване и прилагане на мерки за защита и съхраняване на биосферата

Политика 3.2.-д:

Развитие на способността за опознаване на биосферата на Дунав и Черно море

Специфична цел 3.3: Укрепване на способността за управление на рисковете и за реагиране в извънредни ситуации

Природните и предизвиканите от човека рискове изискват съвместни политики както на етапа на планиране, чрез точни преценки и обосновки съобразно политиките от пакет 3.2., така и чрез формите на планиране и интервенция с подготвени човешки ресурси и адекватно оборудване.

Списък на политиките

Политика 3.3.-а:

Насърчаване на съвместните инвестиции в благоустройство и в съоръжения, необходими за борба с наводненията

Политика 3.3.-б:

Координация на действията по предотвратяване и борба с промишлените рискове

Специфична цел 4.1: Осигуряване на форми на сътрудничество и управление в области от общ интерес

Способността за координирано устройствено и оперативно планиране от местната и централна публична администрация много допринася за осигуряване на икономическо, социално и териториално сближаване. Същевременно има специфични политики за сътрудничество и обмен на информация, които помагат за намаляване на престъпността по границата.

Изнамирането и прилагането на нови начини на работа форми в многодисциплинарни екипи, съвместното обсъждане на схемите за устройствено планиране, които след това ще бъдат регламентираны съгласно собствените национални законодателства, начините на комуникация между публичните и частните партньори, както и формите на последващо активно участие на частния сектор и на общностите от Дунавския регион в изпълнението на проектите постепенно довеждат до промяна в стила на работа на избраните и назначени длъжностни лица и помагат за въвеждане на нови демократични форми на управление.

Списък на политиките

Политика 4.1.-а:

Подобряване на капацитета за устройствено планиране в трансграничния регион

Политика 4.1.-б:

Осигуряване на форми за консултации и вземане на решения по инициативи и проекти от общ интерес

Политика 4.1.-в:

Подобряване на оперативните възможности за намаляване на трансграничната престъпност

Специфична цел 4.2: Координация на обществени и частни инициативи по въпроси от общ интерес

Специфичните трансгранични политики включват елементи за подобряване на мобилността в региона и развитие на туризма посредством услуги и продукти. Стратегическа цел 4 относно развитието на институционалния капацитет, необходим за сътрудничеството, ще бъде

постигната чрез пакети от проекти, произлизащи от изследователски програми и касаещи интеграцията на политиките по мобилност с политиките за местно икономическо развитие.

Списък на политиките

Политика 4.2.-а Подготовка на планове за мобилност с цел повишаване на ефективността на транспортните услуги

Политика 4.2.-б

Осигуряване на безопасни условия за туристите

Политика 4.2.-в

Изпълнение на изследователски програми в области от общ интерес

Специфична цел 4.3: Повишаване на оперативния капацитет на администрацията за управление на местното развитие

Политиките за повишаване оперативния капацитет способност имат за цел контрол на процеса на изпълнение на стратегията и на използването на фондове за изграждане на инфраструктурата за комуналните услуги и услугите от общ интерес. В този смисъл, сравнителният анализ на получените резултати на местно ниво в трансграничния регион, се явява средството за измерване на ефективността и степента задоволство на потребителите спрямо определена услуга или придобивка.

Списък на политиките

Политика 4.3.-а

Въвеждане на система за отчитане въз основа на услугите от общ интерес
--

Политика 4.3.-б

Прилагане на съвременни методи и начини за включване на общностите в съвместно планиране
--

Таблица 3-1 Матрица на обвързване на целите с политиките за развитие

ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕТО												
Трансграничен регион 2045 г.												
Дунавският регион, с общ принос на Румъния и България, който свързва районите и хората за укрепване на конкурентоспособна територия в една ценна природна и културна рамка.												
Стратегическа цел 1: Развитие на свързаността на градските и крайградските райони в подкрепа на устойчиво полицентрично териториално развитие				Стратегическа цел 2: Укрепване ролята на дунавските градове чрез повишаване на привлекателността на публичното пространство и осигуряване на комунални услуги и услуги от общ интерес за местните жители и туристите.			Стратегическа цел 3: Укрепване на мрежата културни и природни ценности и нейното свързване с подобни мрежи в региона на река Дунав и Черно море			Стратегическа цел 4: Развитие на институционалния капацитет за сътрудничество за засилване на икономическото, социалното и териториалното сближаване		
Специфични цели				Специфични цели			Специфични цели			Специфични цели		
Специфична цел 1.1:	Специфична цел 1.2:	Специфична цел 1.3:	Специфична цел 1.4:	Специфична цел 2.1:	Специфична цел 2.2:	Специфична цел 2.3:	Специфична цел: 3.1:	Специфична цел 3.2:	Специфична цел 3.3:	Специфична цел 4.1:	Специфична цел 4.2:	Специфична цел 4.3:
Оптимизация на потенциала на корабоплаването по река Дунав за увеличаване на пътническия и товарния транспорт	Развитие на жизнеспособни местни икономики, подкрепени от квалифицирани човешки ресурси	Енергийно осигуряване функционалността на територията от гледна точка на ефективност, конкуренция и опазване на околната среда	Подобряване на комуникацията в трансграничния регион чрез развитие на широколентови мрежи	Развитие на човешкия капитал чрез осигуряване на услуги от обществен интерес	Подобряване на териториалните дадености в градските и селските райони	Повишаване на привлекателността и качеството на живота в градските и селските райони	Повишаване приноса на културното наследство на трансграничния регион в европейския културен ландшафт	Съхраняване на биоразнообразието и подобряване на екологичните условия	Укрепване на способността за управление на рисковете и за реагиране в извънредни ситуации	Осигуряване на форми на сътрудничество и управление в области от общ интерес	Координация на обществени и частни инициативи по въпроси от общ интерес	Повишаване на оперативния капацитет на администрацията за управление на местното развитие
Списък политики				Списък политики			Списък политики			Списък политики .		
Политика 1.1.-а Интеграция на видовете транспорт и свързването им с европейските мрежи	Политика 1.2.-а Повишаване на приноса на местните предприятия в развитието на икономиката на трансграничния регион	Политика 1.3.-а Модернизация на инфраструктурата и услугите в енергетиката	Политика 1.4.-а Развитие на инфраструктурата за интернет и свързване на лица и фирми	Политика 2.1.-а Осигуряване на достъпа до образователни и здравни услуги в безопасна и хигиенична среда	Политика 2.2.-а Осигуряване на водоснабдителна инфраструктура с питейна вода, при опазване на наличните ресурси	Политика 2.3.-а Енергийна рехабилитация на наличния сграден фонд (постройки, инсталации)	Политика 3.1.-а Съхраняване и възстановяване на осезаемото наследство в туристическите райони	Политика 3.2.-а Опазване и възстановяване на природната среда	Политика 3.3.-а Насърчаване на съвместните инвестиции в благоустройство и в съоръжения за борба с наводненията	Политика 4.1.-а: Подобряване на капацитета за устройствено планиране в трансграничния регион	Политика 4.2.-а Подготовка на планове за мобилност с цел повишаване на ефективността на транспортните услуги	Политика 4.3.-а Въвеждане на система за отчитане въз основа на услугите от общ интерес
Политика 1.1.-б Свързване на дунавските пристанища с мрежата населени места в трансграничния регион	Политика 1.2.-б Развитие на веригите в селскостопанското производство за създаване на добавена стойност и опазване на водните ресурси	Политика 1.3.-б Производство и използване на енергия, получена от възобновяеми източници	Политика 1.4.-б Развитие на информация / комуникация в цифрова форма	Политика 2.1.-б Повишаване качеството на социалните услуги за необлагодетелствани те групи	Политика 2.2.-б Осигуряване на канализационна инфраструктура, спазвайки изискванията за качеството на водата в река Дунав	Политика 2.3.-б Развитие и възстановяване на западналите централни и градски райони	Политика 3.1.-б Оползотворяване на неосезаемото наследство	Политика 3.2.-б Създаване на зеления коридор на река Дунав чрез осигуряване качеството на въздуха и почвата	Политика 3.3.-б Координация на дейностите по превенция и борба с промишлените рискове	Политика 4.1.-б: Осигуряване на форми за консултации и вземане на решения по инициативи и проекти от общ интерес	Политика 4.2.-б Осигуряване на безопасни условия за туристите	Политика 4.3.-б Прилагане на съвременни методи и начини за включване на общностите в съвместно планиране
Политика 1.1.-в Допълнително развитие на мрежата пристанища в зависимост от ролята и регионалната им характеристика	Политика 1.2.-в Развитие на услугите в областта на туризма в съответствие с международните стандарти за качество и безопасност	Политика 1.3.-в Развитие на сътрудничеството в научните изследвания, свързани с производството на екологична енергия		Политика 2.1.-в Развитие на човешкия капитал чрез услуги по обучение и консултации	Политика 2.2.-в Развитие на мултимодална сухопътна и речна транспортна система за подобряване на мобилността, използваща основно слабо замърсяващи горива	Политика 2.3.-в Териториално устройство на местата за културен отдик и спорт	Политика 3.1.-в Утвърждаване на специфичните културни ценности в трансграничния регион	Политика 3.2.-в Устройство и възстановяване на условията на околната среда по бреговете и в увредените райони		Политика 4.1.-с: Подобряване на оперативните възможности за намаляване на трансграничната престъпност	Политика 4.2.-с Изпълнение на изследователски програми в области от общ интерес	
Политика 1.1.-г Осигуряване на безопасността на речното и морското корабоплаване	Политика 1.2.-г Съдействие за научни изследвания и консултации в помощ на инициативи на предприемачите от местните общности				Политика 2.2.-г Осигуряване на система за събиране на битови отпадъци, на строителни и болнични отпадъци.			Политика 3.2.-г: Развитие на способността за изследване и прилагане на мерки за защита и съхраняване на биосферата				
Политика 1.1.-д Повишаване оперативния капацитетна квалифицирания персонал в областта на речния транспорт	Политика 1.2.-д Осигуряване на консултации и професионална подготовка за заетост				Политика 2.2.-д Развитие на човешкия капитал чрез обучение по предоставяне и управление на обществените комунални услуги			Политика 3.4.-д: Развитие на способността за опознаване на биосферата на Дунав и Черно море				

3.3.2. Програми и проекти

Този раздел структурира списъка програми и области на проектите¹⁶, свързани със специфичните политики за дадената област, в която публичните и частните кандидати могат да изберат проекти, отговарящи на техните местни приоритети за развитие. Проектите се отнасят до периода 2014 – 2030 г. Главата 3.4 изброява списъка стратегически проекти, необходими за развитие на трансграничния регион и фишовете за 15 съвместни проекта.

Списък политики, програми и проекти, организирани към Стратегическа цел 1:

- **Укрепване на мрежата пристанищните градове за осигуряване на полицентрично териториално развитие**

Политика 1.1.-а: Интеграция на видовете транспорт и свързването им с европейските мрежи

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Подобряване на достъпността	Развитие / модернизация на пътните мрежи към коридорите IV и IX и наличните съоръжения	Развитие / модернизация на пътните мрежи към коридорите IV и IX и наличните съоръжения	Развитие / модернизация на пътните мрежи към коридорите IV и IX и наличните съоръжения
	Модернизация на градските / общинските пътища и наличните съоръжения	Модернизация на градските / общинските пътища и наличните съоръжения	Модернизация на градските / общинските пътища и наличните съоръжения

Политика 1.1.-б: Свързване на дунавските пристанища с мрежата населени места в трансграничния регион

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Повишаване на мобилността	Изграждане на мултимодални транспортни възли	Изграждане на мултимодални транспортни възли	Изграждане на мултимодални транспортни възли
	Развитие на веломаршрути в туристическите райони	-	-
	Транспортна информация / логистика	-	-

Политика 1.1.-в: Допълнително развитие на мрежата пристанища в зависимост от ролята и регионалната им характеристика

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС- РУМ -БГ	Проекти за финансиране от ОП- РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Модернизация на пристанищата	Модернизация на терминалите и на местата за акостиране на корабите	Модернизация на терминалите и на местата за акостиране на корабите	Модернизация на терминалите и на местата за акостиране на корабите

Политика 1.1.-г: Осигуряване на безопасността на речното и морското корабоплаване

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС- РУМ -БГ	Проекти за финансиране от ОП- РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Безопасност на речния трафик	Модернизация на оборудването за	Модернизация на оборудването за	Модернизация на оборудването за

¹⁶ Всеки кандидат, публичен или частен, може да подава проекти за финансиране или може да финансира проекти от собствени фондове или с привлечени средства, като се спазва областта на отбелязаните в тази глава проекти. В колони 2 и 3 се подчертава необходимостта от координация на финансирането на скъпите проекти с европейските фондове на всяка държава членка, в съответствие с текста на оперативните програми за програмния период 2014 – 2020 г.

	пътнически и товарен транспорт	пътнически и товарен транспорт	пътнически и товарен транспорт
	Информационна система за речния трафик	-	-

Политика 1.1.-д: Повишаване на оперативния капацитет на персонала в областта на речния транспорт

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Специализирана професионална подготовка по специалности във връзка с пристанищата / корабоплаването	Обмен на опит	-	-
	Курсове за усъвършенстване	-	-

Политика 1.2.-а: Повишаване приноса на местните предприятия в развитието на икономиката на трансграничния регион

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС- РУМ -БГ	Проекти за финансиране от ОП- РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Развитие, модернизация на видовете транспорт	Производствени дейности в транспортната област	Производствени дейности в транспортната област	Производствени дейности в транспортната област
Развитие, модернизация на свързаните с него услуги	Корабни цехове за поддръжка и ремонт	Корабни цехове за поддръжка и ремонт	Корабни цехове за поддръжка и ремонт
Повишаване на производителността в трансграничния регион	Развитие на логистични и промишлени паркове	Развитие на логистични и промишлени паркове	Развитие на логистични и промишлени паркове

Политика 1.2.-б: Развитие на веригите в селскостопанското производство за създаване на добавена стойност и опазване на водните ресурси

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Селскостопански продукти	Пространства и технология за веригата производство-преработка-реализация на зеленчуци	Пространства и технология за веригата производство-преработка-реализация на зеленчуци	Пространства и технология за веригата производство-преработка-реализация на зеленчуци
	Пространства и технология за веригата производство-преработка-реализация на плодове	Пространства и технология за веригата производство-преработка-реализация на плодове	Пространства и технология за веригата производство-преработка-реализация на плодове
Животински/рибни продукти / продукти от аквакултура	Пространства и технология за веригата отглеждане-преработка-реализация	Пространства и технология за веригата отглеждане-преработка-реализация	Пространства и технология за веригата отглеждане-преработка-реализация

Политика 1.2.-в: Развитие на услугите в областта на туризма в съответствие с международните стандарти за качество и безопасност

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС- РУМ -БГ	Проекти за финансиране от ОП- РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Енергийна ефективност	Енергийна ефективност на сградите с туристически функции	Енергийна ефективност на сградите с туристически функции	Енергийна ефективност на сградите с туристически функции
	Възстановяване на сгради от туристически интерес	Възстановяване на сгради от туристически интерес	Възстановяване на сгради от туристически интерес

Политика 1.2.-г: Съдействие за научни изследвания и консултации в помощ на инициативи на предприемачите от местните общности

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС- РУМ -БГ	Проекти за финансиране от ОП- РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Проучвания на пазари / пазарни ниши	Пазарни проучвания за туризма	-	-
	Проучвания на пазари на дребно	-	-
	Проучвания за енергоемкостта и видовете енергийна ефективност	Проучвания за енергоемкостта и видовете енергийна ефективност	Проучвания за енергоемкостта и видовете енергийна ефективност

Политика 1.2.-д: Осигуряване на консултации и професионална подготовка за заетост

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС- РУМ -БГ	Проекти за финансиране от ОП- РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Продължаващо професионално обучение	Работи по съхраняване и възстановяване на културното наследство	-	-
	Хотелиерски услуги	-	-
	Услуги за обществено хранене	-	-
	Чужди езици	-	-
	Поддръжка / управление на недвижими имоти	-	-

Политика 1.3.-а: Модернизация на инфраструктурата и услугите в енергетиката

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Осигуряване на непрекъснато електрозахранване	Проучвания за осъществимост за построяване на хидроенергийни системи	Възстановяване, модернизация на електроенергийна инфраструктура	Възстановяване, модернизация на електроенергийна инфраструктура
	-	Свързване с инфраструктурата за природен газ	Свързване с инфраструктурата за природен газ

Политика 1.3.-б: Производство и използване на енергия, получена от възобновяеми източници

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Алтернативни форми на енергия	Подгряване на гореща вода	-	-
	Обществено улично осветление	-	-

Политика 1.3.-в: Развитие на сътрудничество в научните изследвания, свързани с производството на екологична енергия

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Изследване на алтернативни източници на енергия	Използване на други източници неконвенционална енергия: вятърна, слънчева, термална и др.	-	-

Политика 1.4.-а: Развитие на инфраструктурата за интернет и свързване на лица и фирми

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС- РУМ -БГ	Проекти за финансиране от ОП- РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Изграждане на интернет инфраструктура	Свързване на стопанства	-	-
	Свързване на фирми	-	-

Политика 1.4.-б: Развитие на форми за цифрово информиране / комуникация

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС- РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП- РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Телемедицина	е-диагностика	-	-
Устройствено планиране	Модели за устройствено развитие, отчитащи въздействието на трафика, икономическото развитие, природните рискове	-	-
Опазване на околната среда	Модели на въздействието на водата върху бреговете / естествените местообитания	-	-

Таблица № 3-1 представя предложените за финансиране по програмата за 2014 – 2020 г. проекти в координация със специфичните политики за развитие, свързани със Стратегическа цел 1.

Таблица 3-1

Стратегическа цел 1 Развитие на свързаността на градските и крайградските райони в подкрепа на устойчиво полицентрично териториално										
Специфич на цел 1.1:	Осигуряване на инфраструктурата за развитие на пътнически и товарен транспорт	Специфична цел 1.2:	Развитие на жизнеспособни местни икономики, подкрепени от квалифицирани човешки ресурси		Специфичн а цел 1.3:	Енергийно осигуряване за функционалността на територията от гледна точка на ефективност, конкуренция и опазване на околната среда		Специфичн а цел 1.4:	Подобряване на комуникацията в трансграничния регион чрез развитие на широколентови мрежи	
Политика 1.1.-а: Интеграция на видовете транспорт и свързването им с европейските мрежи		Политика 1.2.-а: Повишаване приноса на местните предприятия в развитието на икономиката на трансграничния регион			Политика 1.3.-а Модернизация на инфраструктурата и услугите в енергетиката			Политика 1.4.-а Развитие на инфраструктурата за интернет и свързване на лица и фирми		
Политика 1.1.-б: Свързване на дунавските пристанища с мрежата населени места в трансграничния регион		Политика 1.2.-б: Развитие на веригите в селскостопанското производство за създаване на добавена стойност и опазване на водните ресурси			Политика 1.3.-б Производство и използване на енергия, получена от възобновяеми източници			Политика 1.4.-б Развитие на информация / комуникация в цифрова форма		
Политика 1.1.-в: Допълнително развитие на мрежата пристанища в зависимост от ролята и регионалната характеристика		Политика 1.2.-в: Развитие на услугите в областта на туризма в съответствие с международните стандарти по качество и безопасност			Политика 1.3.-в Развитие на сътрудничество в научните изследвания, свързани с производството на екологична енергия					
Политика 1.1.-г: Осигуряване на безопасността на речното и морското корабоплаване		Политика 1.2.-г: Съдействие за научни изследвания и консултации в помощ на инициативи на предприемачите от местните общности								
Политика 1.1.-д Повишаване на оперативния капацитет на персонала в областта на речния транспорт		Политика 1.2.-д: Осигуряване на консултации и професионална подготовка за заетост								
Програма		Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ		Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ		Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ		
Подобряване на достъпността	Развитие / модернизация на мрежите пътища към IV и IX коридори и наличните съоръжения	Развитие, модернизация на производството на Видове транспорт		Производствени дейности в транспортната област		Алтернативни форми на енергия	Подгряване на гореща вода		Изграждане на интернет инфраструктура	
	Модернизация на градски / общински пътища и наличните съоръжения	Развитие, модернизация на свързаните услуги Повишаване на производителността в трансграничния регион		Корабни цехове за поддръжка и ремонт Развитие на логистични и промишлени паркове			Обществено улично осветление		Свързване на фирми	
Повишаване на мобилността	Създаване на мултимодални възли	Селскостопански продукти		Пространства и технология за веригата производство-преработка-реализация на зеленчуци		Изследване на алтернативните източници на енергия	Използване на други източници неконвенционална енергия: вятърна, слънчева, термопомпи и др.		Телемедицина	
	Развитие на веломаршрути в туристическите райони			Пространства и технология за веригата производство-преработка-реализация на плодове					Устройствено планиране	
	Транспортна информация / логистика	Животински/рибни продукти / продукти от аквакултура		Пространства и технология за веригата отглеждане-преработка-реализация					Опазване на околната среда	
Модернизация на пристанищата	Модернизация на терминалите и на местата за акостиране на корабите	Настаняване/хранене		Енергийна ефективност на сградите с туристически функции Възстановяване на сгради от туристически интерес						
Безопасност на речния трафик	Модернизация на оборудването за пътнически и товарен транспорт	Проучвания на пазари / пазарни ниши		Пазарни проучвания за туризма						
	Проучвания на пазари на дребно									
	Информационна система за речния трафик			Проучвания за енергоемкостта и видовете енергийна ефективност						
Специализирана професионална подготовка	Обмен на опит	Продължаващо професионално обучение		Работи по съхраняване и възстановяване на културното						

по специалности във връзка с пристанищата / корабоплаването			наследство
	Курсове за усъвършенстване		Хотелиерски услуги
			Услуги по обществено хранене
			Чужди езици
			Поддръжка / управление на недвижими имоти

Списък политики, структурирани към Стратегическа цел 2: Укрепване ролята на дунавските градове чрез повишаване на привлекателността на публичното пространство и осигуряване на комунални услуги и услуги от общ интерес за местните жители и туристите

Политика 2.1.-а: Осигуряване на достъпа до образователни и здравни услуги в безопасна и хигиенична среда

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Подобряване на образователната инфраструктура	-	Ремонт на училищни сгради	Ремонт на училищни сгради
	Строеж на нови площи за обучение или практически дейности	Строеж на нови площи за обучение или практически дейности	Строеж на нови площи за обучение или практически дейности
Спортни дейности / тематични срещи	Съревнования	-	-
	Научни изследвания	-	-
Подобряване на инфраструктурата в здравеопазването	-	Възстановяване на медицински кабинети, строеж и оборудване	Възстановяване на медицински кабинети, строеж и оборудване
	-	Възстановяване и оборудване местни болници	Възстановяване и оборудване местни болници
Система за действие при извънредни ситуации	Информационен център за здравния статус в трансграничния регион	Информационен център за здравния статус в трансграничния регион	Информационен център за здравния статус в трансграничния регион
	Оборудване и лекарства за предотвратяване на епидемии	Оборудване и лекарства за предотвратяване на епидемии	Оборудване и лекарства за предотвратяване на епидемии
Обмен на опит	Специализирани работни срещи по предотвратяване на епидемии	-	-

Политика 2.1.-б: Повишаване качеството на социалните услуги за необлагодетелстваните групи

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Подобряване на социалната инфраструктура	-	Възстановяване, оборудване социални центрове	Възстановяване, оборудване социални центрове
Социални услуги	Помощ, грижи за самотни възрастни хора	Помощ, грижи за самотни възрастни хора	Помощ, грижи за самотни възрастни хора
	Съоръжения за достъп за лица с увреждания	Съоръжения за достъп за лица с увреждания	Съоръжения за достъп за лица с увреждания

Политика 2.1.-в:

Развитие на човешкия капитал чрез услуги по обучение и консултации

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Професионално консултиране	Консултиране по заетостта за активни възрастни хора	-	-
	Консултиране по заетостта за млади хора	-	-
	Стажове във фирми	-	-
	Развитие на тематични практики/чиракуване	-	-
	Планове за определяне на тематичен маркетингов микс на фирмите	-	-
Специализирано обучение	Чиракуване/практика в	-	-

Специализирано обучение	частни фирми, местната администрация и образователни институции		
	Образователни курсове за безработни	-	-
	Развитие на образователна програма, приспособена към местния пазар на труда/пазарната ниша	-	-
	Стипендии за програми за специализация	Стипендии за програми за специализация	Стипендии за програми за специализация

Политика 2.2-а

Осигуряване на водоснабдителна инфраструктура за питейна вода, опазвайки наличните ресурси

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Доизграждане на ВиК мрежи	-	Разширяване/рехабилитация на мрежи	Разширяване/рехабилитация на мрежи
	-	Пречистване на водите	Пречистване на водите
	-	Възстановяване на източниците	Възстановяване на източниците
Управление на ВиК услуги	Система за контрол на качеството на река Дунав	-	-

Политика 2.2.-б

Осигуряване на канализационна инфраструктура при спазване на условията за качество на модата на река Дунав

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП- РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Прекратяване на замърсяването на водите на река Дунав и на нейните притоци	-	Разширяване/рехабилитация на канализационната мрежа	Разширяване/рехабилитация на канализационната мрежа
	-	Рехабилитация на пречиствателни станции	Рехабилитация на пречиствателни станции

Политика 2.2.-в

Развитие на транспортна мултимодална сухопътна и речна система за подобряване на мобилността, използваща основно слабо замърсяващи горива

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС- РУМ -БГ	Проекти за финансиране от ОП- РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Регионален транспорт	Транспорт с плавателни съдове за свързване на дунавските градове	-	-
	-	Регионален влак Дунав-Черно море-Средиземно море	Регионален влак Дунав-Черно море-Средиземно море
Алтернативен транспорт	Велоалеи, пешеходни улици	-	-

Политика 2.2.-г

Осигуряване на система за събиране на битови отпадъци, на строителни и болнични отпадъци

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Оползотворяване на	Разделно събиране и	Разделно събиране и	Разделно събиране и

градските отпадъци	рециклиране на строителни отпадъци	рециклиране на строителни отпадъци	рециклиране на строителни отпадъци
	Научни изследвания за изнамиране на нови приложения за страничните продукти, получени от рециклиране на отпадъците	-	-

Политика 2.2.-д

Развитие на човешкия капитал чрез обучение по предоставяне и управление на обществените комунални услуги

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Курсове за усъвършенстване	Услуги по поддръжка на системи за снабдяване с питейна вода	-	-
	Услуги за контрол на качеството на водата	-	-
	Управление и финансиране на ВиК услуги	-	-

Политика 2.3.-а: Енергийна рехабилитация на наличния сграден фонд (постройки, инсталации)

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Намаляване на енергопотреблението	Модернизация на инсталациите и на формите на отчитане на потреблението	-	-
Обучителни курсове	Енергийно управление на сградите	-	-
	Енергийно управление на градовете	-	-
	Местно икономическо развитие и енергийни съоръжения	-	-

Политика 2.3.-б: Развитие и възстановяване на западните централни и градски райони

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Възстановяване на места за общо ползване в централни райони	Възстановяване на местни пътища	Възстановяване на местни пътища	Възстановяване на местни пътища
Възраждане на промишлени райони	Пешеходни зони	Пешеходни зони	Пешеходни зони
Разширяване на зелените градски площи	Почистване на градските площи	Почистване на градските площи	Почистване на градските площи
Публично и декоративно осветление (екологична енергия)	Паркове, линейни насаждения	Паркове, линейни насаждения	Паркове, линейни насаждения
Привлекателност на обществените пространства	Обществени пътища и сгради от културното наследство	Обществени пътища и сгради от културното наследство	Обществени пътища и сгради от културното наследство
	Мебели, скулптури, фонтани	Мебели, скулптури, фонтани	Мебели, скулптури, фонтани

Политика 2.3.-в: Териториално устройство на местата за културен отдих и спорт

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Развлечения	-	Водоеми на открито, плувни басейни	Водоеми на открито, плувни басейни

	Канали за кану/каяк	Канали за кану/каяк	Канали за кану/каяк
	Маршрути за бягане	-	-
	Места за фотографиране на фауната	-	-
Спортни дейности	Международни спортни съревнования	-	-

Таблица № 3-2 представя предложените за финансиране по програмата за 2014 – 2020 г. проекти в координация със специфичните политики за развитие, свързани със Стратегическа цел 2.

Таблица № 3-2

Стратегическа цел 2: Укрепване ролята на пристанищните градове чрез повишаване на атрактивността и обезпечаване на комунални услуги и услуги за жители и					
Специфична цел 2.1	Развитие на човешкия капитал чрез осигуряване на услуги от обществен интерес	Специфична цел 2.2	Подобряване на териториалните дадености в градските и селските райони	Специфична цел 2.3	Повишаване на привлекателността и качеството на живота в градските и селските райони
Политика 2.1.-а Осигуряване на достъпа до образователни и здравни услуги в безопасна и хигиенична среда		Политика 2.2.-а Осигуряване на водоснабдителна инфраструктура с питейна вода, при опазване на наличните ресурси		Политика 2.3.-а: Енергийна рехабилитация на наличния сграден фонд	
Политика 2.1.-б Повишаване качеството на социалните услуги за необлагодетелстваните групи		Политика 2.2.-б Осигуряване на канализационна инфраструктура, спазвайки изискванията за качеството на водата в река Дунав		Политика 2.3.-б: Развитие и възстановяване на обществените места в градските райони	
Политика 2.1.-в Развитие на човешкия капитал чрез услуги по обучение и консултации		Политика 2.2.-в Развитие на транспортна мултимодална сухопътна и речна система за подобряване на мобилността, използваща основно слабо замърсяващи горива		Политика 2.3.-в: Териториално устройство на местата за културен отдих и спорт	
		Политика 2.2.-г Осигуряване на система за събиране на битови отпадъци, на строителни и болнични отпадъци			
		Политика 2.2.-д Развитие на човешкия капитал чрез обучение по предоставяне и управление на обществените комунални услуги			
Програма		Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ		Програма	
Подобряване на образователната инфраструктура		Доизграждане на ВиК мрежи		Намаляване на енергопотреблението	
Спортни дейности / тематични ателиета		Управление на ВиК услуги		Обучителни курсове	
Подобряване на инфраструктурата в здравеопазването		Прекратяване на замърсяването на водите на река Дунав и на нейните притоци		Обществени пространства	
Система за действие при извънредни ситуации		Регионален транспорт		Разширяване на зелените градски площи	
Обмен на опит		Оползотворяване на градските отпадъци		Публично и декоративно осветление (екологична енергия)	
Подобряване на социалната инфраструктура		Оборудване на социални центрове		Привлекателност на обществените пространства	
Социални услуги		Помощ, грижи за самотни лица		Развлечения	
Професионално консултиране		Курсове за усъвършенстване		Спортни дейности	

	Планове за определяне на тематичен маркетингов микс на фирмите
	Развитие на образователни програми, в зависимост от местния пазар на труда
	Стипендии за програми за специализация

Списък политики, структурирани към Стратегическа цел 3:

- **Укрепване на мрежата културни и природни ценности и нейното свързване с подобни мрежи в региона на река Дунав и Черно море**

Политика 3.1.-а: Съхраняване и възстановяване на осезаемото наследство в туристическите райони

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Възстановяване на културните, историческите и архитектурните ценности от туристически интерес	Възстановяване на публични сгради за межкултурни дейности	Възстановяване на публични сгради за межкултурни дейности	Възстановяване на публични сгради за межкултурни дейности
	Възстановяване, съхраняване на исторически сгради, традиционни сгради и паметници	Възстановяване, съхраняване на исторически сгради, традиционни сгради и паметници	Възстановяване, съхраняване на исторически сгради, традиционни сгради и паметници
	Осигуряване на пътища и съоръжения за достъп за посещение на туристическите обекти	Осигуряване на пътища и съоръжения за достъп за посещение на туристическите обекти	Осигуряване на пътища и съоръжения за достъп за посещение на туристическите обекти
	Възстановяване, съхраняване на археологически обекти	Възстановяване, съхраняване на археологически обекти	Възстановяване, съхраняване на археологически обекти
	Развитие на туристически маршрути: Пътят на римските императори и Пътят на виното	-	-

Политика 3.1.-б: Оползотворяване на неосезаемото наследство

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Мероприятия, свързани с опознаването и насърчаването на традициите и историята	Кулинария	-	-
	Архитектурни стилове и занаяти	-	-
	Фолклор (песни, танци) и носии	-	-
	Легенди, митове	-	-

Политика 3.1.-в: Утвърждаване на специфичните културни ценности в трансграничния регион

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Реклама и организиране на мероприятия	Наръчници, туристически тематични карти		
	Филми и театър		
	Тематични културни конкурси и дебати		
	Изложби/музеи (може да се организира и пътуваща изложба/музей на кораб)		
	Туристически конференции и панаири		
Изучаване в училищата на трансграничната култура	Архитектура и музика Кулинария Народна носия и др.		

Политика 3.2.-а: Опазване и възстановяване на природната среда

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
----------	--	----------------------------------	---------------------------------

Възстановяване на естествената среда на Дунав	Възстановяване на водните местообитания, екосистеми, видове, генетичен материал	Възстановяване на водните местообитания, екосистеми, видове, генетичен материал	Възстановяване на водните местообитания, екосистеми, видове, генетичен материал
Планиране на маршрути за посещение	Маркиране, сигнализиране и обезопасяване на защитените райони	-	-
	Маркиране на туристическите маршрути и местата за обзор в защитените райони	-	-
Управление на природните ресурси	Събиране на данни и съставяне на карти за контрол на екологичното състояние на река Дунав	-	-
	Планове за управление за поставените под защита природни райони	-	-

Политика 3.2.-б: Създаване на зеления коридор на река Дунав чрез осигуряване качеството на въздуха и почвата

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Почистване от замърсяване на промишлените площи	Карти с посочване на замърсените площи	-	-
	Проучвания за осъществимост за почистване от замърсяване на площите	-	-
Намаляване замърсяването на подпочвените води на земеделските площи	Използване на органични торове	Използване на органични торове	Използване на органични торове
Мониторинг на замърсяването на въздуха	Развитие на системи за мониторинг	Развитие на системи за мониторинг	Развитие на системи за мониторинг

Политика 3.2.-в: Устройство и възстановяване на условията на околната среда по бреговете и в увредените райони

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Възстановяване на природната горска растителност	Насаждения и залесяване на засегнатите райони	Насаждения и залесяване на засегнатите райони	Насаждения и залесяване на засегнатите райони
Възстановяване на околната среда	Възстановяване на природния ландшафт, засегнат от икономически дейности	Възстановяване на природния ландшафт, засегнат от икономически дейности	Възстановяване на природния ландшафт, засегнат от икономически дейности
Запазване на хидроложкия режим	Почистване и корекция на брегове, използване на утайките	Почистване и корекция на брегове, използване на утайките	Почистване и корекция на брегове, използване на утайките

Политика 3.2.-г: Развитие на способността за изследване и прилагане на мерки за защита и съхраняване на биосферата

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Проучвания / научно изследване	Оценяване състоянието на районите, затлачени с тиня вследствие на човешка дейност	-	-

	Работи за възстановяване на водните местообитания	-	-
	Борба срещу опустиняването	-	-

Политика 3.2.-д: Развитие на способността за опознаване на биосферата на Дунав и Черно море

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Културни / научни мероприятия	Работни посещения	-	-
	Симпозиуми / семинари	-	-
	Лекции / обучение	-	-
	Публикации / филми	-	-

Политика 3.3.-а: Насърчаване на съвместните инвестиции в благоустройство и в съоръжения за борба с наводненията

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Защита на хора и имущество	Управление на придошлите води	-	-
	Управление на водните дебити	-	-
	Съоръжения	Съоръжения	Съоръжения

Политика 3.3.-б: Координация на действията по предотвратяване и борба с промишлените рискове

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Контрол на промишленото замърсяване	Карти на източниците на замърсяване	-	-
	Системи за контрол	Системи за контрол	Системи за контрол
	Оборудване за аварийни случаи	Оборудване за аварийни случаи	Оборудване за аварийни случаи

Таблица № 3-3 представя предложените за финансиране с програмата 2014 - 2020 г. проекти в координация със специфичните политики за развитие, свързани със Стратегическа цел 3.

Таблица № 3-3

Стратегическа цел 3:					
Укрепване на мрежата културни и природни ценности и нейното свързване с подобни мрежи в региона на река Дунав и Черно море					
Специфич на цел 3.1	Повишаване приноса на културното наследство на трансграничния регион в европейския културен ландшафт	Специфичн а цел 3.2	Съхраняване на биоразнообразието и подобряване на екологичните условия	Специфичн а цел 3.3	Укрепване на способността за управление на рисковете и за реагиране в извънредни ситуации
Политика 3.1.-а: Съхраняване и възстановяване на осезаемото наследство в туристическите райони		Политика 3.2.-а: Опазване и възстановяване на природната среда		Политика 3.3.-а: Насърчаване на съвместните инвестиции в благоустройство и в съоръжения за борба с наводненията	
Политика 3.1.-б: Оползотворяване на неосезаемото наследство		Политика 3.2.-б: Създаване на зеления коридор на река Дунав чрез осигуряване качеството на въздуха и почвата		Политика 3.3.-б: Координация на дейностите по превенция и действие срещу рисковете	
Политика 3.1.-в: Утвърждаване на специфичните културни ценности в трансграничния регион		Политика 3.2.-в: Устройство и възстановяване на условията на околната среда по бреговете и в увредените райони			
		Политика 3.2.-г: Развитие на способността за изследване и прилагане на мерки за защита и съхраняване на биосферата			
		Политика 3.4.-д: Развитие на способността за опознаване на биосферата на Дунав и Черно море			

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ		
Възстановяване на културните, историческите и архитектурните ценности от туристически интерес	Възстановяване на публични сгради за межкултурни дейности	Възстановяване на естествената среда на Дунав	Възстановяване на екосистеми, видове, генетичен материал	Защита на хора и имущество	Управление на придошлите води		
	Възстановяване, съхраняване на исторически сгради, традиционни сгради и паметници	Планиране на маршрути за посещение	Маркиране, сигнализиране и обезопасяване на защитените райони		Управление на водните дебити		
	Осигуряване на пътища и съоръжения за достъп за посещение на туристическите обекти		Маркиране на туристическите маршрути и местата за обзор в защитените райони		Оборудване		
	Развитие на туристически маршрути: Пътят на римските императори и Пътят на виното	Управление на природните ресурси	Събиране на данни и съставяне на карти за контрол на екологичното състояние на река Дунав	Контрол на промишленото замърсяване	Карти на източниците на замърсяване		
	Възстановяване, съхраняване на археологически обекти		Планове за управление за поставените под защита природни райони		Контролно оборудване		
Развитие на туристически маршрути			Оборудване за интервенция				
Мероприятия, свързани с опознаването и насърчаването на традициите и историята	Кулинария	Почистване от замърсяване на промишлените площи	Карти с посочване на замърсените площи				
	Архитектурни стилове и занаяти		Проучвания по осъществимост за почистване от замърсяване на площите				
	Фолклор (песни, танци) и носии	Намаляване замърсяването на подпочвените води на земеделските площи	Използване на органични торове				
	Легенди, митове	Мониторинг на замърсяването на въздуха	Развитие на системи за мониторинг				
Реклама и организиране на мероприятия	Наръчници, туристически тематични карти	Възстановяване на природната горска растителност	Насаждения и залесяване на засегнатите райони				
	Филми и театър	Възстановяване на околната среда	Възстановяване на природния ландшафт, засегнат от икономически дейности				
	Тематични културни конкурси и дебати	Запазване на хидроложкия режим, проучвания / научно изследване	Почистване и корекция на брегове, използване на утайките				

	Изложби/музеи (може да се организира и пътуваща изложба/музей на кораб)		Оценяване състоянието на районите, затлачени с тиня вследствие на човешка дейност
	Туристически конференции и панаири		Работи за възстановяване на водните местообитания
Изучаване в училищата на трансграничната култура	Архитектура и музика, народни носии Кулинария		Борба срещу опустиняването
		Културни / научни мероприятия	Работни посещения
			Симпозиуми / семинари
			Лекции / обучение
			Публикации / филми

Списък политики, структурирани към Стратегическа цел 4:

Развитие на институционалния капацитет за сътрудничество за засилване на икономическото, социалното и териториалното сближаване

Политика 4.1.-а: Подобряване на капацитета за устройствено планиране в трансграничния регион

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Развитието на базата устройствени данни	Устройствени данни , необходими за планиране на Черноморския крайбрежен район	-	-
	Устройствени данни , необходими за планиране на развитието по течението на река Дунав	-	-
	Наръчник за комплексно устройствено планиране на река Дунав	-	-
Подготовка на проекти на планове за тематичните райони	Определяне на зоните за развитие с отрицателен трансграничен ефект	Подготовка на проекти за планове по тематични райони	Определяне на зоните за развитие с отрицателен трансграничен ефект
Пилотни проекти	Секторни проучвания за разработване на проект на план за трансгранична мобилност	Секторни проучвания за разработване на проект на план за трансгранична мобилност	Секторни проучвания за разработване на проект на план за трансгранична мобилност
	Проучвания за осъществимост за изграждане на ВЕЦ по река Дунав	-	-

Политика 4.1.-б: Осигуряване на форми за консултации и вземане на решения по инициативи и проекти от общ интерес

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Създаване на форми за сдружаване	Създаване на Лигата на пристанищните градове	-	-
Развитие на форми комуникация/участие	Създаване на Дунавски форум	-	-
	Създаване на Консултативен комитет на Дунавските пристанища	-	-
	Тримесечна публикация Дунавски осведомителен бюлетин	-	-
Тематични фокус групи	Дебат по въпроси на речния транспорт, качеството на водата и водната фауна	-	-
	Дебат за качеството на водата и развитието на туризма		
	Дебат относно качеството на туристическите услуги и разширяване на възможностите за заетост		
Финансиране	Създаване на Съвместен фонд за възраждане и развитие на дунавските	-	-

	пристанищни градове		
--	---------------------	--	--

Политика 4.1.-в: Подобряване на оперативните възможности за намаляване на трансграничната престъпност

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Наблюдение на ГКПП	Видеокамери в районите на кейовете	-	-
Обмен на опит / знания / практики	Тематичен семинар	-	-
	Подготвителни курсове	-	-
	Посещения с учебна цел в други трансгранични райони	-	-

Политика 4.2.-а: Подготовка на планове за мобилност с цел повишаване на ефективността на транспортните услуги

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Управление на транспорта	План за мобилност за градовете пристанища	План за мобилност за градовете пристанища	План за мобилност за градовете пристанища

Политика 4.2.-б: Осигуряване на безопасни условия за туристите

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Туристическа информация	Информационен център	-	-
	Таксиметрови услуги	-	-
	Медицински услуги	-	-
	Полицейски услуги	-	-
Безопасност на туристите	Видеонаблюдение в районите на хотелите	-	-
	Пътна помощ	-	-

Политика 4.2-б: Изпълнение на изследователски програми в области от общ интерес

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Туристически мениджмънт	План за туристически маркетинг	-	-
Управление на културното наследство	План за управление на осезаемото наследство	-	-
Управление на дунавската природа	Планове за наблюдение на водните местообитания (например миграцията)	-	-

Политика 4.3.-а: Въвеждане на система за отчитане въз основа на услугите от общ интерес

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Проекти за финансиране от ОП-РУМ	Проекти за финансиране от ОП-БГ
Качество на водата	Питейна вода в пристанищните градове	-	-
	Отпадъчни води в пристанищните градове	-	-
Качество на въздуха	Промишлени зони	-	-
	Градски райони	-	-
Качество на туристическите услуги	Услуги по настаняване	-	-
	Обществен/частен местен транспорт	-	-
	Услуги по изхранване	-	-

Политика 4.3-б: Прилагане на съвременни методи и начини за включване на общностите в съвместно планиране

Програма	Проекти за финансиране	Проекти за финансиране	Проекти за финансиране
----------	------------------------	------------------------	------------------------

	от ОПТГС-РУМ-БГ	от ОП-РУМ	от ОП-БГ
Трансфер на ноу-хау	Поредици от тематични работни семинари	-	-
Добри практики	Бяла книга за развитието на дунавските общности	-	-
Специфична подготовка (in-service)	Тематична професионална подготовка за укрепване на публичната функция	-	-
Съвместен проект	Наръчник относно формите участие на общностите в местното развитие	-	-

Таблица № 3-4 представя предложените за финансиране с програма 2014 – 2020 г. проекти в координация със специфичните политики за развитие, свързани със Стратегическа цел 4.

Таблица № 3-4

Стратегическа цел 4: Развитие на институционалния капацитет за сътрудничество за засилване на икономическото, социалното и териториалното сближаване					
Специфич на цел 4.1	Осигуряване на форми на сътрудничество и управление в области от общ интерес	Специфична цел 4.2	Координация на обществени и частни инициативи по въпроси от общ интерес	Специфична цел 4.3	Повишаване на оперативния капацитет на персонала в речния транспорт

Политика 4.1.-а: Подобряване на капацитета за устройствено планиране в трансграничния регион	Политика 4.2.-а Подготовка на планове за мобилност с цел повишаване на ефективността на транспортните услуги	Политика 4.3.-а Въвеждане на система за отчитане въз основа на услугите от общ интерес
Политика 4.1.-б: Осигуряване на форми за консултации и вземане на решения по инициативи и проекти от общ интерес	Политика 4.2.-б Осигуряване на безопасни условия за туристите	Политика 4.3.-б Прилагане на съвременни методи и начини за включване на общностите в съвместно планиране
Политика 4.1.-в: Подобряване на оперативните възможности за намаляване на трансграничната престъпност	Политика 4.2.-в Изпълнение на изследователски програми в области от общ интерес	

Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ	Програма	Проекти за финансиране от ОПТГС-РУМ-БГ
Развитието на базата устройствени данни	Устройствени данни, необходими за планиране на Черноморския крайбрежен район	Управление на транспорта	План за мобилност за градовете пристанища	Качество на водата	Питейна вода в пристанищните градове
	Устройствени данни, необходими за планиране на развитието по течението на река Дунав	Туристическа информация	Информационен център		Отпадъчни води в пристанищните градове
	Наръчник за комплексно устройствено планиране на река Дунав		Таксиметрови услуги	Качество на въздуха	Промислени зони
Подготовка на проекти на планове за тематичните райони	Определяне на зоните за развитие с отрицателен трансграничен ефект		Медицински услуги		Качество на туристическите услуги
		Полицейски услуги	Услуги по настаняване		
Пилотни проекти	Проучвания за осъществимост за изграждане на ВЕЦ по река Дунав	Безопасност на туристите	Видеонаблюдение в районите на хотелите		
			Пътна помощ		Услуги по изхранване
Създаване на форми за сдружаване	Създаване на Лигата на пристанищните градове	Туристически мениджмънт	План за туристически маркетинг	Трансфер на ноу-хау	Поредици от тематични работни семинари
Развитие на форми комуникация/участие	Създаване на Дунавски форум	Управление на културното наследство	План за управление на осезаемото наследство	Добри практики	Бяла книга за развитието на дунавските общности
	Създаване на Консултативен комитет на дунавските пристанища	Управление на Дунавската природа	Планове за наблюдение на водните местообитания (например миграцията)	Специфична подготовка (in-service)	Тематична професионална подготовка за укрепване на публичната функция
	Тримесечна публикация Дунавски осведомителен бюлетин			Съвместен проект	Наръчник относно формите за участие на общностите в местното развитие
Тематични фокус групи	Дебат по въпроси на речния транспорт, качеството на водата и водната фауна				
	Дебат за качеството на водата и развитието на туризма				
	Дебат относно качеството на туристическите услуги и разширяване на възможностите за заетост				
Финансиране	Създаване на Съвместен фонд за възраждане и развитие на дунавските пристанищни градове (използване на възможностите по Jessica)				
Наблюдение на ГКПП	Видеокамери в районите на кейовете				
Обмен на опит / знания / практики	Тематичен семинар				
	Подготвителни курсове				
	Посещения с учебна цел в други трансгранични райони				

3.4. Списък на стратегическите проекти

3.4.1. Обосновка за избора на проектите въз основа на териториалната структура на региона на сътрудничеството

По смисъла на настоящата глава трансграничният регион е представен като устройствен модел, допринасящ чрез координация и финансиране за избора и последващото развитие на (1) Проекти от общ интерес за двете държави и (2) Проекти от национален интерес за всяка отделна държава, в съответствие със собствените стратегически цели, но който се включва в категорията проекти от общ интерес. Устройственият модел очертава условията за изпълнение на проектите чрез координация и съсредоточаване на финансовите ресурси на Оперативната програма за трансгранично сътрудничество с източници на средства от европейски фондове, но и от други публични и частни източници. Резултатите от стратегическите проекти ще доведат до създаване на последователни и конкурентоспособни градски мрежи спрямо положението през 2014 г. Времевият хоризонт до 2045 година има за цел от функционална гледна точка трансграничният регион да интегрира териториални политики, формулирани за три функционални вида, със специфични характеристики и ресурси. Развитието на региона за сътрудничество Румъния-България посредством проекти е представено на Фигура 1 и се основава на следните параметри:

1. Свързаност – Видове транспорт: Основната и разширена мрежа TEN-T, свързваща трансграничния регион с европейското пространство посредством шосеен, железопътен, речен и въздушен транспорт.

2. Социално и икономическо развитие на територията: Мрежата населени места е образувана от разнороден градско-селски слой, с различия по отношение на демографската динамика и икономическото развитие. Градските райони, в зависимост от близостта им спрямо важни транспортни коридори и на икономическата и демографската им маса, имат различно относително тегло в развитието на трансграничния регион, където има центрове от международно, регионално, окръжно или местно значение, както следва:

Ниво 0 – Градски райони от международно значение: градове столици¹⁷

Румъния: Букурещ

17. Това ниво се намира извън региона на трансгранично сътрудничество, но има значително влияние върху развитието му

България: София

Ниво 1 – Градски центрове, функциониращи като полюси от регионално значение:

Румъния: Констанца, Крайова (национални полюси на растеж)

България: Варна¹⁸

Ниво 2 – Градски центрове, функциониращи като полюси от окръжно/областно значение:

Румъния: Кълъраш, Гюргево, Александрия, Слатина, Дробета Турну Северин

България: Силистра, Добрич, Разград, Русе, Велико Търново, Плевен, Враца, Монтана, Видин

Ниво 3 – Градски центрове, функциониращи като полюси от местно значение¹⁹:

Румъния: Констанца: Мангалия; Кълъраш: Олтеница; Лехлиу Гаръ; Телеорман: Зимнич, Турну

Мъгуреле, Рошиории де Веде; Олт: Корабия, Каракал; Долж: Бекет, Бъилеш, Калафат;

Мехединци: Оршова, Стрехая

България - Добрич: Каварна, Балчик; Силистра: Тутракан, Дулово; Разград: Кубрат, Исперих;

Русе: Бяла; Велико Търново: Свищов, Горна Оряховица; Плевен: Червен бряг; Никопол; Враца:

Оряхово, Бяла Слатина; Монтана: Лом; Видин: Димово.

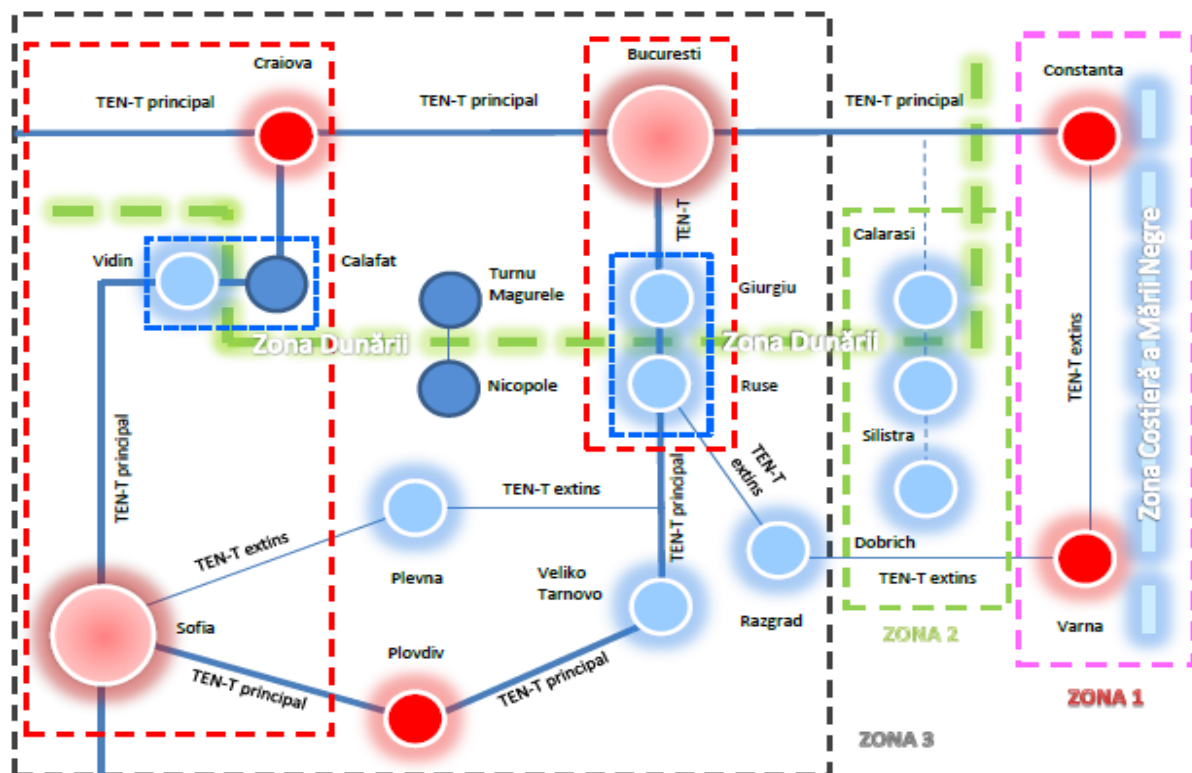
3. Райони от туристически интерес

Културните и природните ценности в зависимост от тяхното културно и природно разнообразие както и от честотата, с която са разположени в трансграничния регион, допринасят за консолидиране на една идентичност и териториални характеристики, представляващи потенциал за туристическо развитие.

Снимка 1: Териториална схема за подпомагането на стратегическите проекти

18. Варна се намира извън региона на трансграничното сътрудничество

19. Градовете, функциониращи като полюси от местно значение, са разположени по маршрута на основните или разширени коридори на мрежата TEN-T и в съседството на градове полюси от областно или окръжно значение.

3.4.2. Описание на приоритетните области

Област 1 – Морско крайбрежие

Характерни елементи:

1. Местоположение: По брега на Черно море, предимно градска (между 50% и 70%)
2. Свързаност: Разширена мрежа TEN-T Констанца-Варна, с връзки между Тулча-Делтата на Дунав на територията на Румъния и към Бургас-Иstanbul на територията на България.
3. Икономика: Икономическо развитие чрез транспорт, пристанищни дейности, промишлени паркове и туризъм.
4. Области на интервенция: Икономическо развитие, градско възстановяване, опазване на околната среда, оползотворяване и насърчаване на природното и културното наследство, човешки и институционални ресурси.

Преобладаващо икономическо развитие: Пътническите и товарните пристанища, като например Констанца, Мангалия в Румъния и Варна-Бургас са най-важните оперативни инфраструктури на Черно море, заедно с Istanbul. Заедно те могат да предложат по-голям оперативен капацитет и достъп по река Дунав до западната част на Европейския съюз. В

района на пристанищата могат да се развиват промишлени и логистични паркове с добра свързаност (транспорт, енергия и интернет).

Следователно от гледна точка на икономическото и социално развитие черноморското крайбрежие включва политики на транснационална териториална свързаност, с бързо развитие, с трансфер на технологии за модернизация на транспорта и на пристанищните дейности като главен двигател за местно и регионално развитие. Пристанищните дейности изискват и разработка на свързани политики относно развитието на услуги по финансова подкрепа и застраховка, чийто резултат е внедряването на различен и конкурентен тип на заетост на пазара на труда.

Втори основен сектор на икономически растеж в района е туризмът и свързаните с него услуги. Един пакет политики се отнася до превръщане на природните и културните ресурси в икономически ценности чрез модернизация на възможностите за настаняване, въвеждане на нови методи на управление, услуги и за осигуряване на безопасен пазар в допълнение към пазарите в региона на Черно море и Средиземно море.

Туризмът и градовете се развиват едновременно и взаимно се подкрепят за постигане на безопасна и привлекателна градска среда, създадена от инвестициите във възраждането на историческите райони, на недвижимото културно наследство, в развлекателната инфраструктура и в публичните услуги от общ интерес.

От гледна точка на ландшафта, районът предлага типологично разнообразие, като например пристанищни ландшафти като Констанца и Тутракан, инженерни обекти като мостът Калини от Черна вода, както и културни или природни ландшафти, сред които може да се отбележи:

а/. Културни ценности: Римска постройка с мозайка-Констанца, крепост Каллатис- Мангалия, крепост Хистрия-община Хистрия, пристанище Хършова, археологичен обект Калиакра и Яйлата, град Балчик/Шабла.

б/. Природни ценности: течението на река Дунав в Капидава-Хършова, природен резерват *Гура Доброджей*, Остров.

Опазването на околната среда, противодействието и защитата от природни и промишлени рискове предполагат изискват набор от мерки както на равнище капитално строителство, така и за институционално развитие чрез технологии, ИТ и териториално планиране.

Област 2 – Предимно селска

Характерни елементи:

1. Местоположение: По течението на река Дунав, равнини и заливни земи, ниво на урбанизация под 50%.
2. Свързаност: Сухопътен коридор от основната мрежа TEN-T Букурещ-Констанца на територията на Румъния и разширената мрежа TEN-T Русе-Разград-Добрич-Варна на територията на България, допълнени от Дунавския речен транспортен коридор.
3. Икономика: Развитие на секторите земеделие, храни, туристически и пристанищни дейности.
4. Области на интервенция: Икономическо и селскостопанско развитие, възраждане на градовете, опазване на околната среда, природен и културен туризъм, институционални и човешки ресурси.

Преобладаващо икономическо развитие: Западната част на Черноморския крайбрежен район е подходяща за развитието на земеделие и хранителната промишленост в различни сектори като например: рибарство, зеленчукопроизводство, овощарство, зърнени култури и технически култури за добив на алтернативна енергия. Тази територия изисква политики в подкрепа на земеделските дейности и за развитие на веригите за производство на храни (от добив до преработка, опаковане и транспорт), имайки предвид в съседството с градски пазар, със значително население, както и туристическия сектор в развитие/модернизация в трансграничния регион, както и в региона на Черно море и Средиземно море.

Засилването на привлекателността на градовете и главно на пристанищните градове е специфична за района политика, целяща възстановяване на недвижимото културно наследство, съхраняване и опазване на природните зони и подобряване и модернизация на пристанищната и развлекателна инфраструктура и инфраструктурата от общ интерес – за публичните и комуналните услуги.

Осигуряването на корабоплаването по река Дунав, защитата на условията на околната среда успоредно с мерките за предотвратяване и опазване на жилищните райони от природни и промишлени рискове изискват мерки както на равнище отделни инвестиции, така и за институционално развитие на видовете информация, комуникация и устройствено планиране.

Ландшафтите в района включват пристанищни ландшафти в Олтеница и Кълъраш, земеделски ландшафт в Кълъраш, природни ландшафти в заливен район Кълъраш-Олтеница, Долината на река Мостица, Дунавски Остров в Кълъраш, платото и хълмовете Олтина, природен резерват

Сребърна или гробницата в Свещари, парк Тутракан-Силистра и каньона на Суха река. Тук са споменати специално обектите от Иваново и Свещари, включени в списъка на *ЮНЕСКО*. Това наследство спомага за развитието на туризма, който не използва моторни превозни средства, а придвижването е с велосипеди или пеша. Развлекателните дейности и посещенията, включително спортният риболов или научният туризъм допълват развитието на преобладаващо земеделския район.

Област 3 – Предимно градска

Характерни елементи:

1. Местоположение: Територия по течението на река Дунав, разнообразна като релеф, включващ заливни земи, низини и планини, намираща се в западната част на региона за трансгранично сътрудничество. Равнището на урбанизация е над 50%.
2. Сухопътният коридор от основната мрежа TEN-T Калафат-Крайова-Букурещ от румънска страна и Видин-София-Пловдив-Велико Търново – от българска страна, допълнен от коридора за речен транспорт на река Дунав.
3. Икономическо развитие на сектори като производство, енергетика, третичен сектор, научни изследвания и ИТ, делови и културен туризъм и дейности за пътен и речен транспорт/пристанища.
4. Области на интервенция: Икономическо развитие, енергетика, научни изследвания, възраждане на градовете, опазване на околната среда, човешки и институционални ресурси.

Преобладаващо икономическо развитие: Регионът обединява повечето функционални зони в региона на трансгранично сътрудничество, включително двете столици Букурещ и София. Икономическият капацитет на двата града е важен ресурс, лежащ в основата на развитието на трансграничния регион. Област 3 е територия, която с развитието си носи разнообразие от функции от сектори като промишлено производство, услуги, транспорт и логистични възли, образование и наука.

Политиките за териториално развитие на мрежата от населени места, имайки предвид аспектите на функционирането и на околната среда, имат за цел възстановяване на градската инфраструктура за публични услуги от общ интерес, на осезаемото наследство и привличане на нови инвестиции. Това ще се постигне чрез оползотворяване на ресурсите от застроена площ за ново развитие на промишлени паркове и тематични клъстери. Националните политики трябва да насърчават градския характер на трансграничния регион, поощрявайки

функционално развитие на селските райони, намиращи се в района на градско влияние посредством повишаване степента на мобилност, на качеството на живота и на привлекателността на застроеното пространство.

Предлагат се специфични политики за развитието на общи изследвания в новаторски и конкурентоспособни сектори от европейски и световен интерес (например столичният район Букурещ с изследователската инфраструктура в областта на лазерите с голяма мощност, на ускорителите на електрони и на съоръженията за ядрена физика, ELI-NP).

Подпомагането на конкурентоспособността и икономическото развитие в региона изисква политики за развитие и модернизация на производството на чиста електрическа енергия.

За осигуряването на функционалност на пристанищните градове, на корабоплаването по река Дунав, на защита на природното и културно наследство, подпомогнато също от мерки за предотвратяване на природни и промишлени рискове предполага интервенции както на равнище специфични инвестиции, така и за институционално развитие на видовете информация, комуникация/сдружаване и устройствено планиране.

Регионът притежава уникално и динамично съчетание от ландшафти, с ценно културно градско наследство, уникални природни забележителности и в който разнообразните форми на релефа осигуряват места за обзор над течението на река Дунав в този участък, които възхищават посетителите с изключително живописната природа. Посещенията с учебна цел, организирани с проекта *Landscape Atlas*, добавят очертания между Гюргево-Русе и Видин-Калафат, в които просторни райони, намиращи се под закрилата на Директивите за птиците или местообитанията, в Мехединци, Видин, Монтана, Враца (особено за водопади в планинските райони) и Комана-Кълугърени се допълват от земеделски ландшафти и лозя в района на Олтения; и райони на недвижимо културно наследство най-вече във Велико Търново, които образуват тематични или динамични ландшафти като Букурещ-Велико Търново, Букурещ-Плевен-София или Железни Врата-Русе-Гюргево²⁰.

²⁰ За конкретна информация за тази област вж проучването *Landscape Atlas*, разработено за Министерството на Регионалното Развитие и Публичната Администрация от *detente consultants srl* и *atelier foaie verde srl*, май 2014 г.

3.4.3. Стратегически проекти, финансирани през програмния период 2014 – 2020 г.

Стратегическите проекти, които съдействат за комплексното развитие на трансграничния регион, са представени в съответствие с осите и кодовете от Оперативната програма за трансгранично сътрудничество.

Таблица № 3-5: Списък стратегически проекти

Код на проект	Стратегически проекти	Приоритетна ос	Код
	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1 – СВЪРЗАНОСТ/ДОСТЪПНОСТ Проекти в областта на транспортната инфраструктура		
a1-1	Построяване на участъка Калафат-Крайова от основната мрежа TEN-T	Приоритетна ос 1: Добре свързан регион	Възстановяване, подобряване националните, регионалните или местните пътища (магистрала)
a1-2	Построяване на участъка Крайова-Александрия-Букурещ от основната мрежа TEN-T		
a1-3	Приключване на участъка Видин-Монтана-София от основната мрежа TEN-T		
a1-4	Построяване на участъка София – Велико Търново-Русе от основната мрежа TEN-T		
a1-5	Построяване на участъка Русе – Варна от основната мрежа TEN-T		
a1-6	Построяване на участъка Констанца-Варна от разширената мрежа TEN-T		
a1-7	Модернизация на прехода Гюргево-Русе (шосеен и железопътен мост)		
a1-8	Изграждане на шосеен преход пресичане Кълъраш-Силистра (пътен мост)		
a1-9	Изграждане на преход Турну Мъгуреле-Никопол (пътен мост)		
a1-10	Модернизация на националните пътища по дължината на Дунав, на участъците Кълъраш –Гюргево; Гюргево-Турну Мъгуреле; - Турну Мъгуреле-Калафат (Румъния)		
a1-11	Модернизация на националните пътища по течението на река Дунав, на участъците Силистра-Русе; Русе-Никопол; Никопол-Видин (България)		
a1-12	Модернизация на пътя Кълъраш-Дражна – връзка с магистрала A2 (Румъния)		
a1-13	Модернизация на пътя Добрич-Силистра (България)		
a1-14	Построяване на регионалния мултимодален възел Гюргево-Русе		
a1-15	Построяване на регионалния мултимодален възел Калафат-Видин		
a1-16	Модернизация на пристанищата Калафат, Гюргево (Румъния)	Приоритетна ос 1: Добре свързан регион	Водни пътища и пристанища(TEN-T)
a1-17	Модернизация на пристанищата Видин, Русе (България)		
a1-18	Модернизация на терминалите и на съоръженията за акостиране на пристанищата Бекет, Турну Мъгуреле, Зимнич, Олтеница, Кълъраш (Румъния)		
a1-19	Модернизация на терминалите и на съоръженията за акостиране на корабите в пристанищата Оряхово, Никопол, Свищов, Тутракан, Силистра (България)		
a1-20	Работи за драгиране за недопускане на трафика на туристическите кораби по река Дунав		
a1-21	Закупуване/инсталиране на оборудване за реагиране при извънредни ситуации		
a1-22	Изграждане на линия за обществен сухопътен транспорт между градовете Гюргево и Русе		Интелигентни транспортни системи (управление, търсенето, система за таксуване, мониторинг)
a1-23	Развитие и модернизация на информационните центрове за безопасността на трафика на пристанищата Видин-Калафат, Русе-Гюргево, Кълъраш-Силистра		

a1-24	Разширяване и модернизация на системите за наблюдение и сигнализиране на нивото на река Дунав		с ИТ, контролни и информационни системи)
a1-25	Развитие на наблюдателна система на района на кейовете на Дунавските пристанища		
a2-1	ЦЕЛ 3: КУЛТУРНА И ПРИРОДНА ЦЕННОСТ НА РЕГИОНА Проекти за мерки за безопасност условия за туристите Създаване на интегрирана информационна система за туристите в пристанищните градове	Приоритетна ос 2: Зелен регион	Развитие и насърчаване на туристическия потенциал в природните територии
a2-2	Създаване на интегрирана система за интервенция при ситуации, засягащи туристите (таксиметров транспорт, медицински услуги, полиция, правна помощ) Видеонаблюдение в районите на хотелите		
a2-3	Проекти в областта на устойчивото развитие на туризма План за туристически маркетинг в Черноморското крайбрежие		
a2-4	Маркетингов план за речния туристически район (участък 1: Гюргево-Кълъраш и участък 2: Калафат-Зимнич		
a2-5	План за управление на осезаемото културно наследство за защитени застроени градски райони на пристанищните градове		
a2-6	Маркиране на туристически маршрути, места за обзор и обсерватории в защитени територии		
a2-7	Проекти в областта на развлеченията Изграждане на велоалеи и пешеходни улици в райони със специфични природни ландшафти		
a2-8	Устройване на райони за състезания по кану /каяк		
a2-9	Устройване на маршрути за бягане, състезания по колоездене		
a2-10			
a2-11	ЦЕЛ 3: КУЛТУРНА И ПРИРОДНА ЦЕННОСТ НА РЕГИОНА Проекти за възстановяване на културното наследство Възстановяване на публични сгради за межкултурни дейности		Опазване, развитие и насърчаване на общественото културно наследство
a2-12	Възстановяване, съхраняване на исторически сгради, традиционни сгради и паметници		
a2-13	Осигуряване на пътища и съоръжения за достъп за посещение на туристическите обекти		
a2-14	Възстановяване, съхраняване на археологически обекти		
a2-15	Развитие на културни туристически маршрути и райони		
a2-16	Развитие на туристически маршрути: Пътят на римските императори и Пътят на виното		
a2-17	Проекти за популяризиране на местни културни ценности Наръчници, туристически тематични карти		
a2-18	Филмови и театрални фестивали		
a2-19	Тематични културни конкурси и дебати		
a2-20	Изложби, туристически конференции и панаири		
a2-21	Кулинарни състезания и изложби		
a2-22	Правила за строеж на сгради съобразно архитектурните стилове и традиционните строителни методи		
a2-23	Фолклорни състезания (песни, танци) и народни носии		
a2-24	Публикации за легенди и митове		
a2-25	ЦЕЛ 3: КУЛТУРНА И ПРИРОДНА ЦЕННОСТ НА РЕГИОНА Опазване и възстановяване на природната среда Възстановяване на водните местообитания, екосистеми, видове, генетичен материал		Защита и съхраняване на биоразнообразието, опазване на природата и зелената инфраструктура
a2-26	Маркиране, сигнализиране и обезопасяване на защитените райони		
a2-27	Събиране на данни и съставяне на карти за контрол на екологичното състояние на река Дунав		
a2-28	Планове за наблюдение в райони с водни местообитания и птици (например миграция на рибите / птиците)		
	Проекти за защита и опазване на биосферата		Опазване,

a2-29	Оценяване състоянието на районите, затлачени с тиня вследствие на човешка дейност		възстановяване и устойчиво използване на обектите от Натура 2000
a2-30	Възстановяване на водните местообитания, екосистеми, видове, генетичен материал		
a2-31	Маркиране, сигнализиране и обезопасяване на защитените райони		
a2-32	Планове за управление за поставените под защита природни райони		
	Проекти за изучаване на биосферата на Дунав и Черно море		
a2-33	Посещения с учебна цел		
a2-34	Симпозиуми / семинари		
a2-35	Лекции / обучение		
a2-36	Публикации / филми		
	ЦЕЛ 3: КУЛТУРНА И ПРИРОДНА ЦЕННОСТ НА РЕГИОНА Проекти за борба с рисковете	Приоритетна ос 3: Безопасен регион	Приспособяване към изменението на климата и предотвратяване и управление на рискове (от ерозия, пожари, наводнения, бури и суши, в т.ч. мерки за информиране /превенция), гражданска защита, системи и инфраструктура за управление
a3-1	Развитие на система за мониторинг на природните и предизвикани от човека рискове		
a3-2	Управление на придошлите води за последващо напояване на земеделски площи		
a3-3	План за управление на дебита на река Дунав		
a3-4	Закупуване на оборудване за реагиране в случай на наводнения, пожари, свлачища, бури		
a3-5	Засаждане и залесяване на засегнати от свлачища или бури зони		
a3-6	Мерки за предотвратяване и борба с опустияването, с приоритетно внимание към окръг Долж		
a3-7	Извършване на операции за почистване и корекция на бреговете и използване на утайките		
	Проект за предотвратяване и борба с промишлените рискове		Предотвратяване и управление на рискове без връзка с изменението на климата (земетресения) и предизвикани от човека рискове (технологични злополуки) включително мерки за информиране /превенция, гражданска защита, системи и инфраструктура за управление
a3-8	Карти на източниците на замърсяване		
a3-9	Карти с посочване на замърсените площи, произхождащи от промишлени дейности		
a3-10	Проучвания за осъществимост за почистване от замърсяване на площите в пристанищни / промишлени райони		
a3-11	Закупуване на оборудване, необходимо за мониторинга на качеството на въздуха и водата		
a3-12	Закупуване на оборудване за реагиране в случай на промишлени аварии		
	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: ПРИВЛЕКАТЕЛНОСТ НА РЕГИОНА Проекти в областта на развитието на човешкия капитал	Приоритетна ос 4: Квалифициран и приобщаващ регион	Достъп до работа за всички безработни, за неактивни лица, включително за трайно безработните, за изключените от пазара на труда, както и с чрез инициативи и подкрепа за мобилността на работната сила
a4-1	Консултиране по заетостта за активни възрастни хора		
a4-2	Консултиране по заетостта за млади хора		
a4-3	Образователни курсове за безработни		
a4-4	Стажове във фирми в областта на туризма, транспорт, хранителните продукти		
a4-5	Образователни курсове за безработни		Приспособяване на работната сила, предприятията и предприемачите към
a4-6	Планове за определяне на тематичен маркетингов микс на фирмите		
a4-7	Специализирани услуги по тематично консултиране		

			промените
a4-8	Чиракуване/практика в частни фирми, местната администрация и образователни институции		Модернизация на институциите,
a4-9	Развитие на образователна програма, приспособена към местния пазар на труда/пазарната ниша		свързани с пазара на труда, като например
a4-10	Осигуряване на жилища за персонала в здравеопазването и образованието		публични и частни услуги по наемане,
a4-11	Развитие на тематични практики/чиракуване		координация с нуждите на пазара на труда, в т.ч. такива за мобилност на труда на транснационално ниво или схеми за мобилност и по-добро сътрудничество между институциите и съответните фирми.
	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: ПРИВЛЕКАТЕЛНОСТ НА РЕГИОНА Проекти за предотвратяване на заболявания	Приоритетна ос 5: Ефикасен регион	Развитие на капацитета за инвестиции и повишаване на ефективността на администрацията и на публичните услуги на национално, регионално, местно ниво с оглед осъществяване на реформите, по-добро регулиране и управление
a5-1	Информационен център за здравния статус в трансграничния регион		
a5-2	Закупуване на оборудване, лекарства за предотвратяване, прекратяване на епидемиите		
a5-3	Специализирани работни срещи по предотвратяване на епидемии		
	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 4: ПУБЛИЧНО РЪКОВОДСТВО И УПРАВЛЕНИЕ Проекти за подобряване на капацитета за устройствено планиране в трансграничния регион	Приоритетна ос 5: Ефикасен регион	
a5-4	Организация на устройствените данни, необходими за планиране в Черноморския крайбрежен район		
a5-5	Организация на устройствените данни, необходими за планиране на развитието по течението на река Дунав		
a5-6	Идентифициране на зоните за развитие с отрицателен трансграничен ефект		
a5-7	Извършване на секторни проучвания и прилагане на плана за трансгранична мобилност		
a5-8	Проучвания за осъществимост за изграждане на ВЕЦ по река Дунав		
	Проекти за развитие на форми на сдружаване, консултиране и вземане на решения при инициативи и проекти от общ интерес		
a5-9	Създаване на Консултативен комитет на дунавските пристанища		
a5-10	Публикуване на Дунавския осведомителен бюлетин		
a5-11	Организация на дебати по комплексните въпроси на дейностите по речен транспорт, качество на водата и водната фауна		
a5-12	Организиране на дебати относно качеството на туристическите услуги и увеличаване на възможностите за заетост		
a5-13	Създаване на съвместен проект относно възстановяването и развитието на дунавските пристанищни градове с финансови инструменти от програма Джесика		
	Проекти за намаляване на трансграничната престъпност		
a5-14	Монтаж на видеокамери в районите на кейовете		
a5-15	Организация на тематични семинари, учебни курсове и посещения в трансгранични региони за повишаване на административния капацитет и за представители на местните		

	общности в общия план за борба с трансграничната престъпност		
a5-16	Проекти в областта на системите за изпълнение на услуги Качество на водата - въвеждане на система за отчитане в пристанищните градове за оценка качеството на питейната и на отпадъчните води		
a5-17	Качество на въздуха - въвеждане на система за отчитане в пристанищните градове за оценка качеството на въздуха в градските и промишлените райони		
a5-18	Качество на почвата - въвеждане на система за отчитане в пристанищните градове за оценка на замърсените градски/земеделски площи		
a5-19	Качество на услугите по настаняване - въвеждане на система за отчитане в пристанищните градове за оценка на услугите в сектора HoReCa		
a5-20	Качество на транспортните услуги - въвеждане на система за отчитане в пристанищните градове за оценка на услугите на обществения/частния местен транспорт		
a5-22	Проекти за съвместно планиране Разработване и публикуване на Бялата книга за развитието на дунавските общности		Подобряване на капацитета на доставчиците на образователни услуги, обучение през целия живот, подготовка и социални и трудови политики,
a5-23	Тематична професионална подготовка за укрепване на публичната функция за държавните служители в региона на трансграничното сътрудничество		включително браншови и териториални договори за реформи на национално, регионално и местно ниво
a5-24	Разработване на съвместен наръчник относно формите на участие на общностите в местното развитие		

В края на програмния период, от гледна точка на инвестициите, трансграничният регион Румъния-България ще има устройствената конфигурация, съобразно картата по-долу. Сред тях 15 проекта са подробно представени в раздел **3.4.4. Списък проекти от общ интерес и съответните фишове (предложение за приоритетни проекти).**

Карта: Устройство разпределение на стратегическите проекти за периода 2014 – 2020 г.

Полюси от международно значение – ниво 0

(столиците Букурещ и София)

Регионални полюси – ниво 1 (Крайова, Констанца

Варна, Пловдив и Бургас)

Основна построена/модернизирана TEN-T мрежа

Разширена построена/модернизирана TEN-T мрежа

Модернизирани национални пътища

Подобрени връзки с други важни градски центрове на регионално ниво

Модернизация на прехода Гюргево-Русе

(шосеен и железопътен мост)

Модернизация на прехода Кълъраш – Силистра

Турну Мъгуреле-Никопол (шосеен мост)

Полюси от окръжно / областно значение – ниво 2

(Дробета Турну Северин, Слатина, Александрия, Гюргево, Кълъраш,

Видин, Монтана, Враца, Плевен, Русе, Велико Търново, Разград,

Силистра и Добрич)

Местни полюси – ниво 3 (Мангалия, Калафат, Бекет, Турну Мъгуреле Олтеница, Зимнич, Каракал, Рошиории де Веде, Оряхово, Никопол, Свищов, Горна Оряховица, Балчик)

Модернизация на пристанищата Калафат, Гюргево, Видин, Русе

Модернизация на терминалите и съоръженията за акостиране

Интермодални и логистични интермодални регионални възли

за пътнически и товарен транспорт

Развитие и модернизация на информационните центрове относно

безопасността на трафика на пристанищата Видин-Калафат,

Русе-Гюргево, Кълъраш – Силистра

Маркиране на туристически маршрути, места на наблюдение в защитените зони/ Създаване на велоалеи и пешеходни улици в зони със специфични природни ландшафти

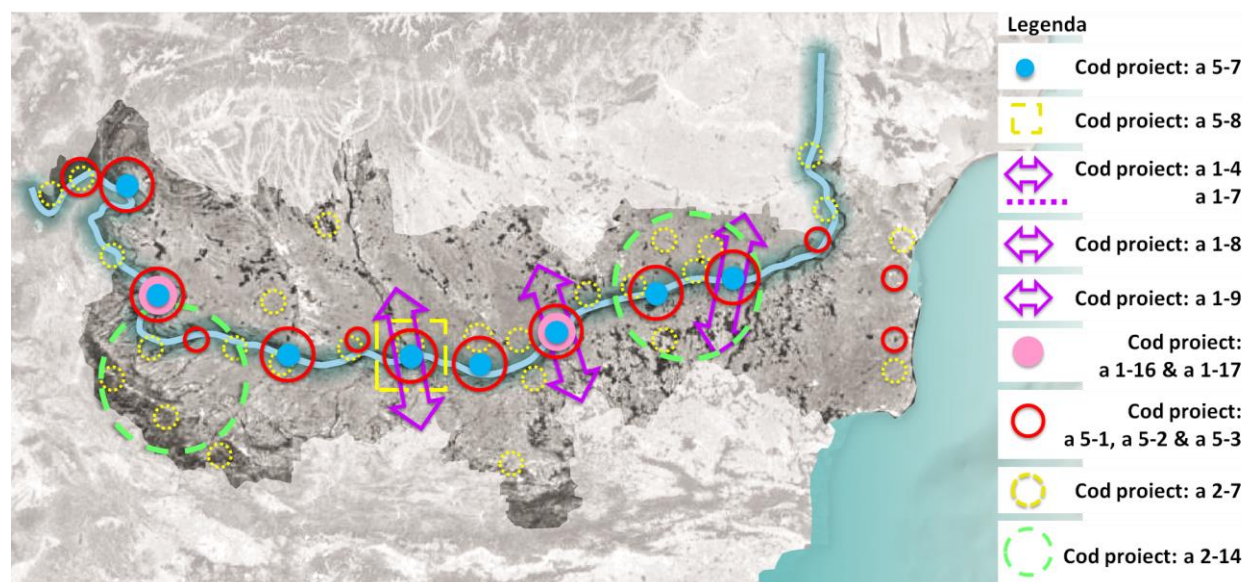
3.4.4. Списък проекти от общ интерес и съответните фишове (предложение за приоритетни проекти)

Списъкът приоритетни проекти включва проектите, споменати в рамките на раздел 3.4.3. и е структурират в съответствие с условията на техническото задание, публикувано от Възлагащия орган.

Критериите, по които бяха избрани приоритетните проекти от общ интерес са следните:

1. Роля на проекта за развитието на капацитета за сътрудничество на публичната администрация по планиране и подготовка на проекти;
2. Роля на проектите за разширяване на туризма и косвено на туристическия пазар в района;
3. Роля на проектите за поддържане нивото на достъпност и мобилност на района и за съдействие за регионалното развитие;
4. Роля на проектите за повишаване степента доверие на местните общности и на туристите в капацитета за управление на местната публична администрация;
5. Роля на проектите за започване и изпълнение на други проекти, които ще се осъществяват или са в процес на осъществяване в или извън трансграничния регион.

Карта на проектите от общ интерес.

1. Проект: Трансгранична териториална обсерватория Румъния – България

Код на проекта: а 5-4 & а 5-5

Място сред стратегическите цели: Стратегическа цел 4 – Публично ръководство и управление

Съдържание на проекта:

- Организация на устройствените данни, необходими за планиране в Черноморския крайбрежен район
- Организация на устройствените данни, необходими за планиране на развитието по течението на река Дунав
- Организация на устройствените данни относно демографската, социално-икономическа, културна структура и за околната среда в АТЕ в региона на трансграничното сътрудничество Румъния-България
- Мониторинг и годишни доклади
- Външни експерти и ИТ оборудване (софтуер/хардуер)
- Научни изследвания/методологии

Необходимост от проекта, произтичаща от анализа на сегашното положение:

- Проектът е необходим за осъществяване на тематични проучвания, секторни стратегии и за обосноваване на публични или частни решения, национални или европейски, относно осъществяване на съвместни инвестиции в областта на транспорта, енергетиката, големи икономически инвестиции, опазване на околната среда, борба с рисковете, генерирани от изменението на климата.
- Анализиранията територия е широка и комплексна както от географска гледна точка (наличие на различни форми на ландшафт – планински район / равнинен район, черноморско крайбрежие, река Дунав), така и от социална, демографска, икономическа и културна гледна точка. Освен това, двете страни имат различна динамика в развитието на физическата транспортна градска и селска инфраструктура чрез усвояване на европейските фондове. За ефективно управление на региона, с всички последствия от това (икономически, социални или за околната среда и др.) е необходим постоянен мониторинг на региона, с акцент върху координацията на тематичните проучвания, както и актуализиране на общи бази данни с териториален характер.

Приблизителна стойност:

- Стойност: 3-5 милиона евро

Място в Стратегията		Цел на проекта	Резултати	Показатели	
Политика 4.1.-а: Подобраване на капацитета за устройствено планиране в трансграничния регион Програма: Развитие на базата устройствени данни		Организация и достъп до устройствените данни на окръзите/областите, в региона на трансграничното териториално сътрудничество	Общи бази данни на румънски, български и английски език относно териториалната динамика от социална, икономическа, устройствена, административна гледна точка	Оперативен онлайн атлас в определения срок Брой посетители Брой проучвания, разработени въз основа на данните от атласа	
Инициатор	Партньори	Отговорник	Срок	Източник на финансиране	
МРРПА - Румъния, и МРРБ - България съгласно	Компетентни доставчици на данни	Министерство на регионалното развитие и	4 ^о тримесечие, 2017 г.	Европейски фондове, ОП ТГС Рум-Бг	

меморандума от 07.03.2014 г.		публичната администрация		Програма Дунав
Друга имаща отношение информация:				
-				

2. Проект: План за мобилност за пристанищните градове в трансграничния регион

Код на проекта: а 5-7

Място сред стратегическите цели: Стратегическа цел 2 – Привлекателност на региона

Съдържание на проекта:

- Видове транспорт;
- Движение на пътници и стоки;
- План за борба с рисковете и плана за управление;
- Мерки за реакция при рискови събития.

Необходимост от проекта, произтичаща от анализа на сегашното положение:

- Проектът е важен като инструмент за взимане на решения относно разположението на логистичните възли от регионално и местно значение. Липсата на планове за мобилност ограничава създаването на по-добри връзки между главните пристанищни градове и центровете играещи роля на полюси в трансграничния регион.
- Наборът от общи показатели по отношение на транспортната инфраструктура отразява факта, че в двете държави развитието и модернизацията на транспортния сектор е приоритет, а потенциалът на трансграничния регион Румъния-България да стане източна врата на Европейския съюз може да се оползотвори със свързване на тази територия с европейските коридори. В този смисъл, сухопътното свързване на пристанищните градове и разработката на планове за мобилност за тях са необходими за развитие на връзки, които да поемат колкото се може по-ефикасно потока стоки или пътници и по този начин да водят до засилване на икономическия и културния обмен.

Приблизителна стойност:

- Стойност: 2-3 милиона евро

Място в Стратегията	Цел на проекта		Резултати	Показатели	
Политика 4.2.-а: Подготовка на планове за мобилност с цел повишаване на ефективността на транспортните услуги Програма: Управление на транспорта	Подобряване на достъпността и на мобилността за пристанищните градове по отделни видове транспорт и превозни средства		Разработване на план за мобилност на румънски, български и английски език	План публикуван онлайн в предвидения срок	
Инициатор	Партньори	Отговорник	Срок	Източник на финансиране	
МРРПА - Румъния, и МРРБ - България съгласно	Компетентни доставчици на	Министерство на транспорта	2 ^о тримесечие, 2017 г.	Европейски фондове, ОП ТГС	

меморандума от 07.03.2014 г.	данни			Рум-Бг
Друга имаща отношение информация: -				

Област - Развитие на форми на сдружаване, консултиране и вземане на решения при инициативи и проекти от общ интерес

3. Проект: Създаване на Консултативен комитет на дунавските пристанища

Код на проекта: а 5-9

Място сред стратегическите цели: Стратегическа цел 4 – Публично ръководство и управление

Съдържание на проекта

- Правна помощ относно организацията на Комитета;
- Средносрочен и краткосрочен план за действие;
- Обмен на опит със сродни организации;
- Видове и технологии за пренос за ефективна комуникация.

Необходимост от проекта, произтичаща от анализа на сегашното положение:

- Проектът произтича от необходимостта от капацитет за представителство и подкрепа на общи инициативи / проекти на дунавските пристанищни градове (включително на организации като например Дунавската комисия или Международната комисия за опазване на река Дунав). Продължаването на процеса на трансгранично сътрудничество и укрепването на механизмите му както на ниво публични администрации, така и на ниво частни институции, могат да се реализират чрез подпомагане ролята на пристанищните градове като пунктове за транзит / достъп до трансграничния регион. Благодарение на дългогодишната обща история, която споделят двете крайбрежни града, те могат да продължават да работят като входни врати, но и като мостове, с които да се преодоляват административните различия и регламенти действащи в сила в двете държави, за да се улеснява търговията и икономическия растеж.

Приблизителна стойност:

- 200-500 хиляди евро

Място в Стратегията		Цел на проекта	Резултати	Показатели	
Политика 4.1.-б: Осигуряване на форми за консултации и вземане на решения по инициативи и проекти от общ интерес Програма: Създаване на форми за сдружаване		Укрепване на способността за управление на местните администрации, на физическите лица и фирмите в процеса на вземане на решения за развитието на региона	Повишаване на капацитета за комуникация	Работещ консултативен комитет Брой проведени срещи Брой взети и оповестени решения	
Инициатор	Партньори	Отговорник	Срок	Източник на финансиране	
МРРПА - Румъния и МРРБ - България съгласно меморандума от 07.03.2014 г.	Местни публични администрации, частни оператори, неправителствени организации, образователна среда	МРРПА	4 ^о тримесечие, 2016 г.	Европейски фондове, ОП ТГС Рум-Бг	
Друга имаща отношение информация:					
-					

4. Проект: Общ план за борба с трансграничната престъпност

Код на проекта: а 5-15

Място сред стратегическите цели: Стратегическа цел 4 – Публично ръководство и управление**Съдържание на проекта**

- План за действие;
- Курсове за обучение за органи за местно самоуправление и местните общности;
- Посещения с учебна цел, стажове за публични служители в други трансгранични райони и обмен на опит
- Помощни технологии (пример камери за видеонаблюдение на кейовете в пристанищните градове)

Необходимост от проекта, произтичаща от анализа на сегашното положение:

- Една от приоритетните цели на Стратегията за Дунавския регион представя необходимостта от *съвместна работа за повишаване на сигурността и за борба със сериозната и организираната престъпност*. Имайки предвид дължината на общата граница между двете страни (Румъния и България), достъпа до Черно море и близостта до границата на Европейския съюз. Необходимостта от разработване на общ план за противодействие на престъпността е все по-очевидна, доколкото обезпечаването на сигурността на границите става все по-важен въпрос на международно ниво.

Приблизителна стойност:

- 1-3 милиона евро

Място в Стратегията	Цел на проекта	Резултати	Показатели	
Политика 4.1.-в: Подобряване на оперативните възможности за намаляване на трансграничната престъпност Програма: Наблюдение на граничните пунктове	Развитие на нови форми на управление и специфични за средства за работа за трансграничните райони	Свеждане до и задържане на минимално възможно ниво на трансграничните престъпни дейности	Оперативен план за действие брой обучени лица в областта намаляване броя случаи трансгранична престъпност	
Инициатор	Партньори	Отговорник	Срок	Източник на финансиране
МРРПА - Румъния	Местни публични администрации	МВР	4 ^о тримесечие на 2016 г. и периодично до края на 2020 г.	Европейски фондове, ОП ТГС Рум-Бг
Друга имаща отношение информация:				
-				

5. Проект: ВЕЦ Турну Мъгуреле-Никопол

Код на проекта: а 5-8

Място сред стратегическите цели: Стратегическа цел 4: Публично ръководство и управление
Съдържание на проекта:

- обосноваване на потенциала на инвестицията;
- правна структура относно акционерния състав и управлението на инвестицията;
- финансов анализ;
- анализ на разходите и ползите;
- анализ на риска и чувствителността;
- анализ на въздействието върху околната среда.

Необходимост от проекта, произтичаща от анализа на сегашното положение:

- Проектът се вписва в линията на производството на чиста енергия и цели намаляване на зависимостта от вноса на енергийни ресурси, но също и ограничаване на емисиите с отрицателно въздействие върху околната среда и които могат да допринасят за изменението на климата. Също така, към енергийната ефективност и засилването на използването на възобновяеми енергии, каквито има в трансграничния регион се подхожда приоритетно.

Приблизителна стойност:

- 5-7 милиона евро

Място в Стратегията	Цел на проекта		Резултати	Показатели
Политика 1.3.-а: Модернизация на инфраструктурата и услугите в енергетиката Програма: Осигуряване на непрекъснато електрозахранване	Увеличаване на производството на чиста електроенергия		Определяне на показатели за финансова и икономическа жизнеспособност и впоследствие за инвестиции	Провеждане и одобряване на техническите, финансовите и правните проучвания, които предхождат инвестицията
Инициатор	Партньори	Отговорник	Срок	Източник на финансиране
МИТДС - Румъния и МИЕТ - България съгласно меморандума, подписан на 12.10.2011 г.	-	МИТДС, Румъния и МИЕТ, България	2 ^о тримесечие, 2017 г.	Европейски фондове, ОП ТГС Рум-Бг
Друга имаща отношение информация:				

6. Проект: Модернизация на сухопътната транспортна мрежа TEN-T между Румъния и България

Код на проекта: а 1-4 & а 1-7

Място сред стратегическите цели: Стратегическа цел 1 – Свързаност / достъпност

Съдържание на проекта:

- Модернизация на прехода Гюргево-Русе (шосеен и железопътен мост);
- Изграждане на връзката в мрежата TEN-T за участъка София – Русе.

Необходимост от проекта, произтичаща от анализа на сегашното положение:

- Проектът е важен от гледна точка на потенциала на трансграничния регион да стане източна врата на Европейския съюз, предполагайки свързване на тази територия с европейските коридори, развитие на речния транспорт и осигуряване на инфраструктура за сухопътен транспорт за всички градове и села. Река Дунав е не само транспортен път, но и граница между Румъния и България; по този начин, прекосяването на реката с цел засилване на икономическия обмен става приоритет.
- Подобряване на достъпността със сухопътни и речни видове транспорт в района на пристанищата Гюргево-Русе съдейства за създаването на регионален логистичен възел, допринасящ за икономическото развитие на общностите в трансграничния регион.

Приблизителна стойност:

Място в Стратегията	Цел на проекта	Резултати	Показатели	
Политика 1.1.-а: Интеграция на видовете транспорт и свързването им с европейските мрежи Програма: Подобряване на достъпността	Подобряване на достъпността в Балканския регион чрез мрежата TEN-T	Бърза връзка между двете столици по шосе и с железопътна линия	Приключване и приемане на работите повишаване пропускателната способност за трафика (%) намаляване на времето за преход (минути)	
Инициатор	Партньори	Отговорник	Срок	Източник на финансиране
МРРПА	Местна администрация, окръзи и градове	МТ - Румъния МТИТС – България	3 ^о тримесечие, 2020 г.	Европейски фондове, ОП ТГС Рум-Бг ОПГИ-Румъния РОП - Румъния
Друга имаща отношение информация:				
-				

7. Проект: Изграждане на моста между Кълъраш и Силистра

Код на проекта: а1-8

Място сред стратегическите цели: Стратегическа цел 1 – Свързаност / достъпност

Съдържание на проекта:

- Пътен участък на румънския и българския бряг;
- Виадукт за достъп на румънския и българския бряг;
- Изграждане на моста с дължина 1 680 м.

Необходимост от проекта, произтичаща от анализа на сегашното положение:

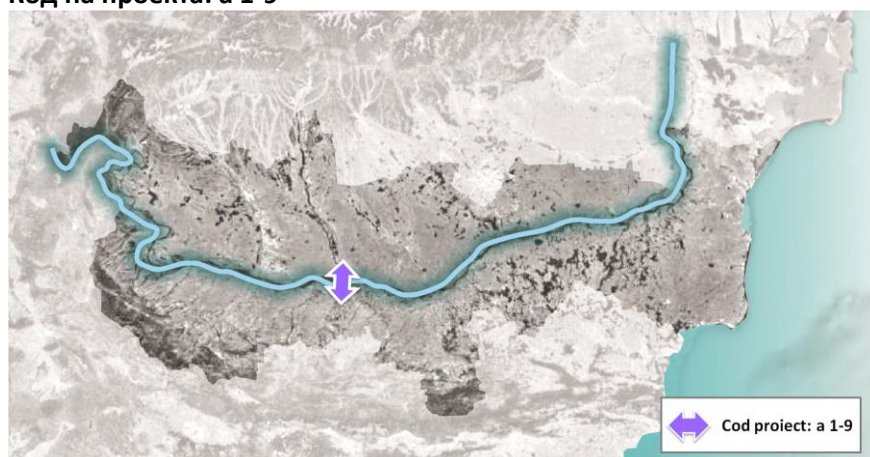
- Проектът е важен от гледна точка на потенциала на трансграничния регион да стане източна врата на Европейския съюз, предполагайки свързване на тази територия с европейските коридори, развитие на речния транспорт и осигуряване на инфраструктура за сухопътен транспорт за всички градове и села. Река Дунав е не само транспортен път, но и граница между Румъния и България; по този начин, прекосяването на реката с цел засилване на икономическия обмен става приоритет.
- Липсата на съоръжения за прекосяване, особено на мостове, създава затруднения за преките обмени между частните предприятия или населението както от региона на трансграничното сътрудничество, така и преминаващите транзитно и проектът за моста Кълъраш-Силистра ще реши този проблем на мобилността.

Приблизителна стойност:

- 193 560 хиляди евро

Място в Стратегията	Цел на проекта	Резултати		Показатели
Политика 1.1.-а: Интеграция на видовете транспорт и свързването им с европейските мрежи Програма: Подобряване на достъпността	Подобряване на достъпността в южния район на ЕС чрез основната мрежа TEN-T	Бърза връзка между двете столици по шосе и с железопътна линия		Приключване и приемане на работите повишаване пропускателната способност за трафика (%) намаляване на времето за преход (минути) Намаляване на емисиите CO2
Инициатор	Партньори	Отговорник	Срок	Източник на финансиране
МРРПА	Местна администрация, окръзи и градове	МТ - Румъния МТИТС - България	3 ^о тримесечие, 2020 г.	Европейски фондове, ОП ТГС Рум-Бг ОПГИ-Румъния РОП – Румъния
Друга имаща отношение информация: -				

8. Проект: Изграждане на моста за свързване на Турну Мъгуреле и Никопол
Код на проекта: а 1-9

Място сред стратегическите цели: Стратегическа цел 1 – Свързаност / достъпност

Съдържание на проекта:

- Пътен участък на румънския и българския бряг;
- Виадукт за достъп на румънския и българския бряг;
- Построяване на моста с дължина от 850 м.

Необходимост от проекта, произтичаща от анализа на сегашното положение:

- Проектът е важен от гледна точка на потенциала на трансграничния регион да стане източна врата на Европейския съюз, предполагайки свързване на тази територия с европейските коридори, развитие на речния транспорт и осигуряване на инфраструктура за сухопътен транспорт за всички градове и села. Река Дунав е не само транспортен път, но и граница между Румъния и България; по този начин, прекосяването на реката с цел засилване на икономическия обмен става приоритет.
- Липсата на съоръжения за прекосяване, особено на мостове, създава затруднения за преките обмени между частните предприятия или населението както от региона на трансграничното сътрудничество, така и преминаващите транзитно и проектът за моста Турну Мъгуреле-Никопол ще реши този проблем на мобилността.

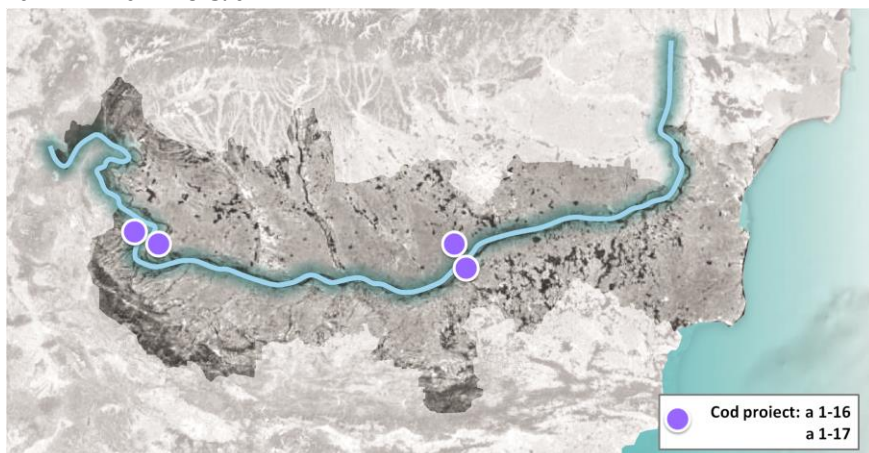
Приблизителна стойност:

- 922 921 хиляди евро

Място в Стратегията		Цел на проекта		Резултати	Показатели
Политика 1.1.-а: Интеграция на видовете транспорт и свързването им с европейските мрежи Програма: Подобряване на достъпността		Подобряване на достъпността в Балканския регион чрез мрежата TEN-T		Бърза връзка между двете столици по шосе и с железопътна линия	Приключване и приемане на работите повишаване пропускателната способност за трафика (%) намаляване на времето за преход (минути)
Инициатор	Партньори	Отговорник		Срок	Източник на финансиране
МРРПА	Местна администрация, окръзи и градове	МТ - Румъния МТИТС - България		3 ^о тримесечие, 2020 г.	Европейски фондове, ОП ТГС Рум-Бг ОПГИ-Румъния РОП – Румъния
Друга имаща отношение информация: -					

9. Проект: Модернизация на терминалите и на съоръженията за акостиране на туристически и товарни кораби

Код на проекта: а 1-16 & а 1-17

Място сред стратегическите цели: Стратегическа цел 1 – Свързаност / достъпност

Съдържание на проекта:

- модернизация на пристанищата Калафат, Гюргево (Румъния)
- модернизация на пристанищата Видин, Русе (България)

Необходимост от проекта, произтичаща от анализа на сегашното положение:

- Модернизацията на инфраструктурата и съоръженията, свързани с пристанищните дейности, става съществен фактор в икономическото развитие на трансграничния регион, като Дунавските пристанища (на двата бряга) представляват са важни фактори за запазване и разкриване на работни места. Потребността от модернизация и поддръжка на пристанищната инфраструктура е обусловена от климата (с горещи и сухи лета, заради които на определени участъци корабоплаването се блокира или със сурови зими, когато заради залежаванията корабоплаването по река Дунав е ограничено).

Приблизителна стойност:

- съгласно проучванията за осъществимост

Място в Стратегията		Цел на проекта		Резултати	Показатели
Политика 1.1.-а: Интеграция на видовете транспорт и свързването им с европейските мрежи Програма: Модернизация на пристанищата		Подобряване на достъпността в Балканския регион чрез речната мрежа TEN-T		Повишаване на оперативния капацитет на пристанищата	Приключване и приемане на работите повишаване пропускателната способност за трафика (%) на пътници и товари
Инициатор	Партньори	Отговорник		Срок	Източник на финансиране
МРРПА	Местна администрация, окръзи и градове	МТ - Румъния МТИТС - България		3 ^о тримесечие, 2020 г.	Европейски фондове, ОП ТГС Рум-Бг ОПГИ-Румъния РОП – Румъния
Друга имаща отношение информация:					
-					

10. Проект: Създаване на интегрирана туристическа информационна система в пристанищните градове в трансграничния регион

Код на проекта: а 2-1

Място сред стратегическите цели: Стратегическа цел 3 – Културна и природна ценност на региона

Съдържание на проекта:

- информационни системи относно културните ценности и туризма;
- информационни системи относно таксиметровите услуги, медицински услуги, полицейските услуги, услугите по правна помощ;
- оборудване/софтуер

Необходимост от проекта, произтичаща от анализа на сегашното положение:

- Трансграничният регион има голям туристически потенциал, който е слабо използван или популяризиран. Най-развитите туристически райони са тези в близост до Черно море. За другите наличната туристическа информация е оскъдна и тя не достига до целевите групи на потенциалните посетители. Потребността от туристическо развитие на други райони с повишен потенциал по течението на реката е съсредоточена около по-важни места като например пристанищните градове. Инвестициите в информационните системи за туристите, посещаващи този район могат да се окажат катализатор в развитието на туризма не само в посещаваните градски центрове, а и в селските райони в съседство.

Приблизителна стойност:

- 1-3 милиона евро

Място в Стратегията		Цел на проекта		Резултати	Показатели
Политика 4.2.-б: Осигуряване на безопасни условия за туристите Програма: Информация и безопасност на туристите		По-добра информираност на туристите и пътническите агенти, на тяхното доверие в точността и валидността на информацията		Увеличаване броя туристи	Брой туристи степен на заетост в хотелите (%) намаляване на престъпността степен на удовлетвореност на туристите
Инициатор	Партньори	Отговорник	Срок		Източник на финансиране
МРРПА	Местна администрация, окръзи и градове Собственици на настанителни бази и заведения за хранене	Местни администрации	4 ^о тримесечие, 2017 г.		Европейски фондове, ОП ТГС Рум-Бг
Друга имаща отношение информация:					
-					

11. Проект: Предотвратяване на заболяванията в пристанищните градове в трансграничния регион

Код на проекта: а 5-1, а 5-2 & а 5-3

Място сред стратегическите цели: Стратегическа цел 2 – Привлекателност на региона

Съдържание на проекта:

- Информационен център за здравния статус в трансграничния регион (on-line)
- Оборудване, лекарства за профилактика и борба с епидемии
- Специализирани работни срещи по предотвратяване на епидемии

Необходимост от проекта, произтичаща от анализа на сегашното положение:

- Като зона за транзит и за достъп зона към и от Европейския съюз, регионът на трансгранично сътрудничество може да стане и зона на възникване на огнища на епидемии; по този начин, потребността от оборудване на пристанищните градове с оглед предотвратяване, информиране и прекратяване на евентуални епидемиологични кризи става приоритет не само на междудържавно ниво, но и на европейско ниво.

Приблизителна стойност:

- 7-10 милиона евро

Място в Стратегията		Цел на проекта		Резултати		Показатели			
Политика 2.1.-а: Осигуряване достъпа до здравни услуги в безопасна и хигиенична среда Програма: Система за действие при извънредни ситуации		Предотвратяване и действие при извънредни ситуации, произтичащи от злополуки и епидемии		Добро здравословно състояние на членовете на местните общности и на туристите		брой случаи брой смъртни случаи брой, вид и продължителност на епидемиите			
Инициатор		Партньори		Отговорник		Срок		Източник на финансиране	
МРРПА		Местна администрация, окръзи и градове		MS Румъния MS България		4 ^о тримесечие, 2018 г.		Европейски фондове, ОП ТГС Рум-Бг	
Друга имаща отношение информация:									
-									

12. Проект: Насърчаване и оползотворяване на трансграничния ландшафт Румъния – България

Код на проекта: а 2 - 7

Място сред стратегическите цели: Стратегическа цел 3 – Културна и природна ценност на региона

Съдържание на проекта:

- Установяване и систематизация на устройствените данни за местата за обзор по течението на река Дунав (30 места);
- Разработване на технически документации и осъществяване за устройство на местата за обзор за главните категории известни ландшафти.

Необходимост от проекта, произтичаща от анализа на сегашното положение:

- *Атласът на ландшафтуме (Landscape Atlas – landscape identification and character assement in the Romania – Bulgaria cross border area, 2014)* определя редица ландшафтни единици, които при законосъобразна и устойчива експлоатация могат да поддържат развитието на туристическия сектор и могат да представят на туристите по-малко известни / посетени райони. Потребността от изпълнение на проект за създаване на последователен маршрут, произтича особено от характеристиката на ландшафта и от възможността за негово устойчиво оползотворяване.

Приблизителна стойност:

- 1-3 милиона евро

Място в Стратегията		Цел на проекта		Резултати		Показатели			
Политика 2.3.-в: Териториално устройство на местата за културен отдых и спорт Програма:		Популяризиране на ценностите на дунавския ландшафт и включването му в туристически маршрути		Създаване на мрежа леснодостъпни места за обзор		Брой завършени места за обзор			
						Брой посетители годишно			
						Форми и бройка за всяка форма, която се насърчава с тези места			
Инициатор		Партньори		Отговорник		Срок		Източник на финансиране	
МРРПА		местни, окръжни администрации частен сектор		местни, окръжни администрации		4 ^о тримесечие, 2018 г.		Европейски фондове, ОП ТГС Рум-Бг	
Друга имаща отношение информация:									
-									

13. Проект: Повишаване способността за управление на въпросите, свързани с борбата с трансграничната престъпност

Код на проекта: а 5-15

Място сред стратегическите цели: Стратегическа цел 4 – Публично ръководство и управление

Съдържание на проекта:

- Организиране на специфични работни семинари
- Обмен на опит с други държави, внедряващи трансгранични програми за сътрудничество
- Разработване на наръчници и ръководства за специализирано обучение

Необходимост от проекта, произтичаща от анализа на сегашното положение:

- Една от приоритетните цели на Стратегията за Дунавския регион представя необходимостта от *съвместна работа за повишаване на сигурността и за борба със сериозната и организираната престъпност*. Имайки предвид дължината на общата граница между двете страни (Румъния и България), достъпа до Черно море и близостта до границата на Европейския съюз, повишаването на способността за управление на въпросите, свързани с борбата с трансграничната престъпност е все по-необходимо в контекста на растящото значение в международен план на опазването на границите. Необходимостта от разработване на общ план за противодействие на престъпността е все по-очевидна, доколкото обезпечаването на сигурността на границите става все по-важен въпрос на международно ниво.

Приблизителна стойност:

- 500 хиляди - 1 милион евро

Място в Стратегията		Цел на проекта	Резултати	Показатели	
Политика 4.1.-в: Подобряване на оперативните възможности за намаляване на трансграничната престъпност Програма: Обмен на опит / знания / практики		Повишаване оперативния капацитет на институциите с отговорности в борбата с трансграничната престъпност	Прилагане на общи методи за информиране и действие между отговорните институции	Изпълнение на работните срещи и на необходимите за специализация материали Изпълнение на програмите за обмен на опит Намаляване броя случаи на трансгранична престъпност	
Инициатор	Партньори	Отговорник	Срок	Източник на финансиране	
МРРПА	Управление на пристанищата Местни публични администрации	МВР	период 2015 г.-2020 г.	Европейски фондове, ОП ТГС Рум-Бг	
Друга имаща отношение информация:					
-					

14. Проект: Организиране на тематични ателиета и лаборатории за практика за младите хора в трансграничния регион (3 серии по 100 души/годишно)

Код на проекта: а 4-3

Място сред стратегическите цели: Стратегическа цел 2 – Привлекателност на региона

Съдържание на проекта:

- Организиране на работните пространства /изследване чрез преустройство на вече построени сгради;
- Обзавеждане с мебели и оборудване на ателиетата / лабораториите;
- Закупуване на необходими материали и логистика;
- Разработка на програми и учебници за специализирано обучение;
- Възнаграждение за персонала, участващ в подготовката на младите хора.

Необходимост от проекта, произтичаща от анализа на сегашното положение:

- Потребността от изпълнение на проекти за професионална подготовка на младите хора е пряка последица от фактори като: слабо икономическо развитие, високо ниво на безработица, особено сред младежта, обезлюдяване в района и миграция на младите хора към големите полюси в региона (Букурещ, София, Варна и др.), малко като брой и разнообразие работни места, неравенство в икономическото развитие между градските и селските райони, миграция на специализираната работна сила (особено в здравеопазването и образованието), липса на възможности за лицата със специални потребности или с ниско образование (развитие на програми за подготовка за наемане и професионални консултации).

Приблизителна стойност:

- 3-5 милиона евро

Място в Стратегията		Цел на проекта		Резултати		Показатели			
Политика 2.1.-в: Развитие на човешкия капитал чрез услуги по обучение и консултации Програма: Специализирано обучение		Обучение по практически умения за младите хора за конкретни области на пазара на труда		Развитие на центрове за обучение на младите хора в области, търсени от местната икономика		100 стажанти годишно 80% заетост при завършването на стажовете			
Инициатор		Партньори		Отговорници		Срок		Източник на финансиране	
МРРПА		частни фирми, неправителствени организации, местна публична администрация		частни фирми, неправителствени организации		период 2015 – 2020 г.		Европейски фондове, ОП ТГС Рум-Бг	
Друга имаща отношение информация:									
-									

15. Проект: Развитие на маршрути и зони за културен туризъм - Планиране на места за къмпирание по река Дунав (20 къмпинга с капацитет по 25 места)

Код на проекта: а 2 – 14

Място сред стратегическите цели: Стратегическа цел 3 – Културна и природна ценност на региона

Съдържание на проекта:

- Избор и маркиране на обектите
- Построяване на съоръжения за осигуряване на хигиенни условия (душове, тоалетни) и събиране и извозване на отпадъците
- Постройки за администрацията/охраната
- Закупуване на велосипеди за използване под наем
- Закупуване на съдове за речно плаване (лодки с гребла) за използване под наем.

Необходимост от проектите, произтичаща от анализа на сегашното положение:

- Трансграничният регион може да предложи богато разнообразие от туристически продукти, въз основа на наличния потенциал, който обаче е недостатъчно оползотворен и популяризиран. Развитието на общодостъпни форми на туризъм чрез създаване на нови продукти може да бъде подпомогнато с разработване на привлекателни туристически маршрути и тяхното оборудване с необходимата инфраструктура за незабравими преживявания. Затова оползотворяването на туристическите маршрути чрез изграждане на инфраструктура за достъп (включително на велоалеи) и на услуги за къмпирание допринася за утвърждаване на тези области на регионално ниво.

Приблизителна стойност:

- 1-3 милиона евро

Място в Стратегията		Цел на проекта		Резултати		Показатели			
Политика 2.3.-г: Териториално устройство на местата за културен отдих и спорт Програма: Развлечения		Грижливо оползотворяване на дунавския ландшафт		Развитие на туризма по протежението на пътищата за достъп, съседни на течението на река Дунав		20 устройени места за къмпинги 80% степен заетост/година			
Инициатор		Партньори		Отговорници		Срок		Източник на финансиране	
МРРПА		местни публични администрации частни предприемачи		частни предприемачи		4 ^о тримесечие, 2018 г.		Европейски фондове, ОП ТГС Рум-Бг	
Друга имаща отношение информация:									
-									

Таблица № 3-6 График за изпълнение на пакетите стратегически проекти

№ по ред	Проект	2015 г.				2016 г.				2017 г.				2018 г.				2019 г.				2020 г.				2021 г.				2022 г.				2023 г.			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4				
Код на проекта а1 : Възстановяване, подобряване националните, регионалните или местните пътища (магистрали)																																					
1	Построяване на участъка Калафат-Крайова																																				
2	Построяване на участъка Крайова-Александрия-Букурещ																																				
3	Приключване на участъка Видин-Монтана-София																																				
4	Построяване на участъка София-Велико Търново-Русе																																				
5	Построяване на участъка Русе-Варна																																				
6	Построяване на участъка Констанца-Варна																																				
7	Модернизация на прехода Гюргево-Русе (шосеен, железопътен)																																				
8	Построяване на прехода Кълъраш-Силистра (шосеен мост)																																				
9	Построяване на прехода Турну Мъгуреле-Никопол (шосеен мост)																																				
10	Модернизация на националните пътища в участъците Кълъраш – Гюргево; Гюргево-Турну Мъгуреле;-Турну Мъгуреле-Калафат (Румъния)																																				
11	Модернизация на националните пътища в участъците Силистра-Русе; Русе-Никопол; Никопол-Видин (България)																																				
12	Модернизация на пътя Кълъраш-Дражна, връзка с магистрала А2 (Румъния)																																				
13	Модернизация на пътя Добрич-Силистра (България)																																				
14	Построяване на регионалния мултимодален възел Гюргево-Русе																																				
15	Построяване на регионалния мултимодален възел Калафат-Видин																																				
Код на проекта а1: Водни пътища и пристанища (TEN-T)																																					

[illegible]

Код на проекта a2: Защита и съхраняване на биоразнообразието, опазване на природата и зелената инфраструктура

[illegible]

Код на проекта а2: Опазване, възстановяване и устойчиво използване на обектите от Натура 2000

[illegible][illegible]

Код на проекта а3: Приспособяване към изменението на климата и предотвратяване и управление на рискове , в т.ч. мерки за информирание /превенция, гражданска защита, системи и инфраструктура за управление																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
1	Развитие на системи за мониторинг на природните и предизвикани от човека рискове																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															

[illegible]

[illegible]

Код на проекта а5: Подобриване на капацитета на доставчиците на образователни услуги, обучение през целия живот, подготовка и социални и трудови политики, включително браншови и териториални договори за реформи на национално, регионално и местно ниво

22	Разработване и публикуване на Бялата книга за развитието на дунавските общности	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
23	Тематична професионална подготовка за укрепване на публичната функция за държавните служители в региона на трансграничното сътрудничество	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
24	Наръчник за формите участие на общностите в местното развитие	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

Легенда

	период за подготовка на проектите
	период за изпълнение на проектите

3.5. Механизъм за управление

Предложеният **модел на управление** има за главна цел развитието на механизъм за адекватна стратегическа координация, която да свързва стратегическите и специфичните цели с предложените с настоящата стратегия политики, програми и проекти, имайки предвид следните елементи:

- Ангажимент и участие на ниво правителства на двете държави относно осигуряване на ресурсите и приемане на стратегическите приоритети;
- Йерархично ръководство и координация на национално, регионално и местно ниво и хоризонтална координация с участието на икономическите и социалните партньори и гражданското общество;
- Стабилни институционни структури от гледна точка на предлаганите роли и функции.

Предлаганата структура за йерархично ръководство има за цел да свърже секторните политики в двете държави с политиките за регионално и местно развитие, съдействайки по този начин за териториалното сътрудничество в трансграничния регион. Имайки предвид междусекторния, междуинституционален и трансграничен обхват на стратегията, въз основа на Меморандума за разбирателство, подписан от Министерството на регионалното развитие и публичната администрация (РУМ) и Министерство на регионалното развитие (БГ) през месец март 2014 г., се предлага **създаване на Смесена румънско – българска комисия**, съставена от представители на компетентните министерства от двете държави, която да осигурява насоки и обща координация за изпълнение на разпоредбите на Общата стратегия.

Смесената комисия се явява нивото за стратегическо наблюдение и оценка на Общата стратегия, което ще обезпечава координацията на последната и има следните цели:

- Осигуряване на правилното изпълнение, мониторинг и оценка на Общата стратегия, както и на допълването с относимите национални стратегии;
- Даване на насоки за действията, които могат да бъдат предприети на нивото на двете държави, за да бъдат постигнати целите на Общата стратегия;
- Докладване пред правителствата на двете държави за напредъка в изпълнението на Общата стратегия, постигнатите резултати, предложените действия за постигане на поставените общи и специфични цели.

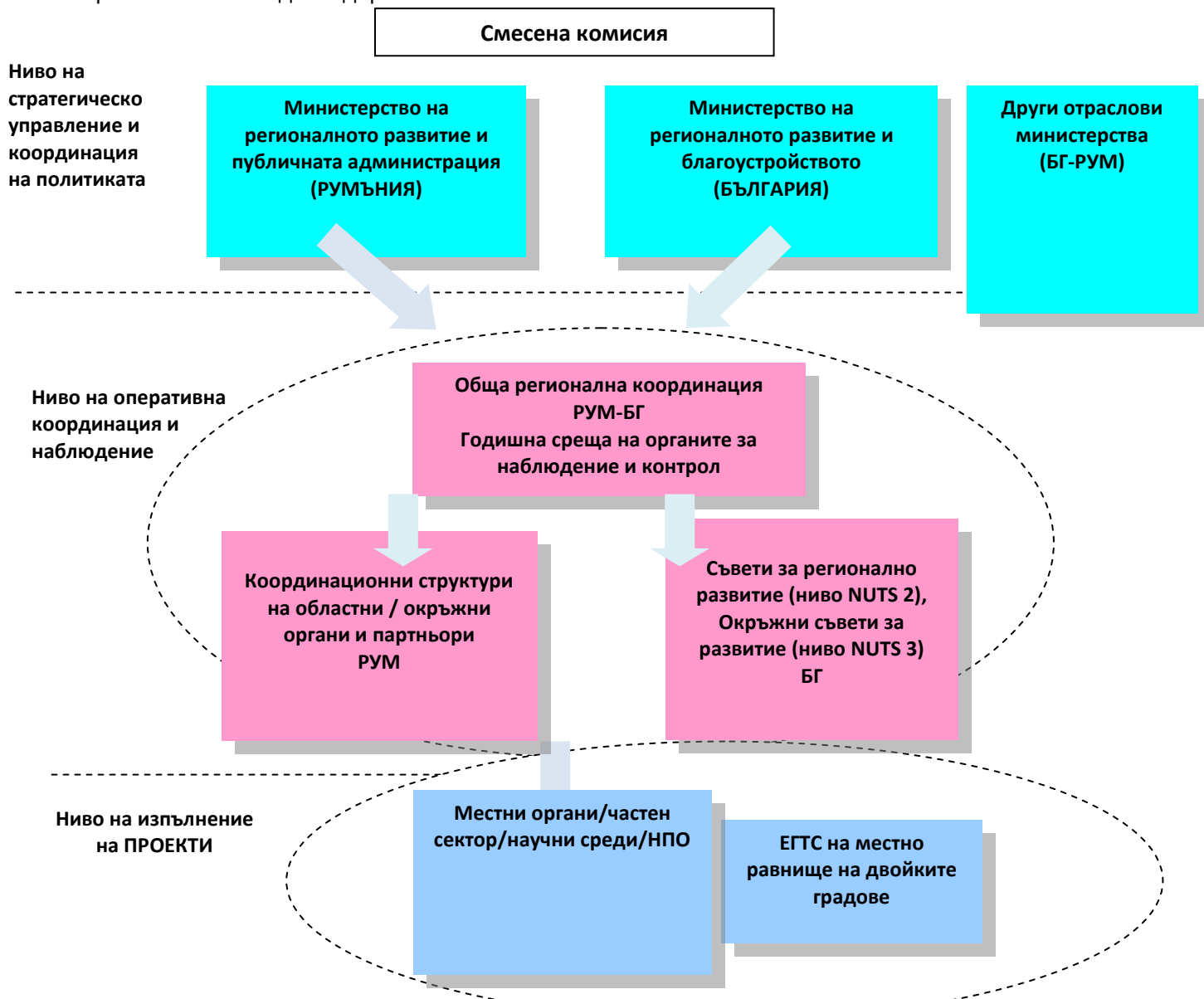
Смесената комисия ще заседава поне веднъж годишно с цел анализ на текущото състояние на изпълнението на стратегията. Румънското Министерство на регионалното развитие и публичната администрация и Българското Министерство на регионалното развитие и благоустройството ще се редуват като координатори на смесената Комисия.

Всяка страна формира регионални структури или органи за координация и наблюдение, състоящи се от специалисти от компетентните централни, регионални и местни публични власти, деловите и научните среди, гражданското общество, които ще изпълняват задълженията по оперативна координация, изпълнение и мониторинг на Общата стратегия и ще докладват пред координиращото министерство. Регионалните структури или органи за координация и наблюдение на двете страни организират общо годишно заседание като платформа за контрол на постигнатия напредък и задълбочаване на обмена на опит и информация.

Имайки предвид важната роля и значението на ЕГТС на европейско ниво, ще бъде разгледана възможността за създаване на Европейска група за териториално сътрудничество на нивото на двата трансгранични района. Всяка от двете страни ще започне разглеждането на националната институционална и законодателна рамка, позволяваща създаването на ЕГТС, а изводите и етапите на процеса ще бъдат анализирани по време на първото заседание на Работната група, създадена въз основа на Меморандума за разбирателство. През периода 2014 – 2020 г. организацията и функционирането на ЕГТС Румъния-България ще бъдат финансирани с европейски средства.

Мониторинг на Общата стратегия – В основата на мониторинга на Общата стратегия е събирането и анализът на имащата отношение информация в съответствие с показателите, предвидени в стратегията. Мониторингът на Общата стратегия ще се осъществи в рамките на регионалните структури или органи за координация и наблюдение и Смесената комисия, създадена на нивото на двете министерства (така както се уточнява по-горе). Методологията за мониторинга ще бъде разработена, обсъдена и одобрена от СК в срок от 1 година след началото на периода на изпълнение на стратегията.

Оценка на Общата стратегия – Оценката на Стратегията ще се осъществява на нивото на двете министерства, действащи като координатори на Смесената комисия, като ще бъдат разработвани съвместни доклади за 4-годишни периоди, проследяващи напредъка в постигането на целите на Стратегията и съдържащи резултатите от мониторинга на инструментите, които подпомагат изпълнението на стратегията (напр. Оперативните програми). 4-годишните доклади за оценка ще бъдат подлагани на обществено обсъждане и представяни на правителствата на двете държави.

3.5.1. Матрица на оценката на риска

<i>Рискове</i>	<i>Оценяване на рисковете съобразно матрицата за анализ</i>	<i>Действия за избягване на настъпването на рисковете</i>
Закъснения в учредяване на Смесената комисия и на работните групи Закъснения във вземането на техните решения относно организиране на срещите или съдържанието на документите	С	Официално приемане на Плана за действие относно изпълнение на стратегията, включително на сроковете за въвеждане на механизма за мониторинг на стратегията Приемане на годишен работен календар с ясно определени отговорности
Различаваща се законова рамка в двете държави, която не спомага в достатъчна степен за изпълнението/мониторинга на стратегията	С	Процедурата за мониторинг на стратегията (която ще бъде разработена до 3 месеца от датата на одобряването на същата) ще идентифицира и възможните законодателни непълноти и ще предложи мерки за намаляване/отстраняване на тяхното влияние на етапа на мониторинг
Дългият период на изпълнение на стратегията (30 години), свързан с липсата на приемственост поради политическите цикли могат да затруднят изпълнението на стратегията	Н	Ежегодна оценка на стратегията Редовна актуализация на стратегията въз основа на изводите от съвместния доклад за оценка (веднъж на 4 години) Официално ангажиране с актуализираната стратегия (ако се налага) едновременно с началото на нов политически цикъл
Институционални промени, включително промени в правомощията на двете министерства инициатори, могат да затруднят стратегията	В	Учредяване на ЕГТС между Румъния и България
Липса на точни и релевантни данни и информация или тяхна непълнота, което може да повлияе на мониторинга и оценката на стратегията	Н	Създаване на Трансграничната териториална обсерватория Румъния-България

Отражението и вероятността от материалizarea на рисковете в процеса на мониторинг на стратегията за териториално развитие се оценява съобразно матрицата, представена по-долу.

Вероятност	Матрица за оценка на рисковете				
	Тежки	Големи	Средни	Ниски	Незначителни
Сигурни	К	В	В	С	С
Най-вероятни	В	В	С	С	Н
Вероятни	В	С	С	Н	Н
Малко вероятни	С	С	Н	Н	Незн.
Много малко вероятни	С	Н	Н	Н	Незн.

- К Краен риск** – Необходими са незабавни мерки
В Висок риск – Планът за действие е необходим колкото се може по-скоро
С Среден риск – Планът за действие е необходим
Н Нисък риск – Необходимо е наблюдение
Незн. Незначителен риск – Не се налагат допълнителни мерки

Приложение 1. Обобщени данни за представяне на NUTS 3

В настоящото приложение са представени описателните данни на административно-териториалните единици на ниво NUTS 3 - окръзи (Румъния) и области (България), съставляващи трансграничния регион. Всеки списък данни е съставен, изхождайки от поредица от общи показатели за 16-те единици, обединени за представяне на ключовите въпроси относно:

Конкурентоспособност

- Класификация
- Площ
- Население
- Гъстота
- Ниво на урбанизация
- Миграционен прираст
- Етнически малцинства
- Мрежа от населени места
- Брой университети
- Изследователски клъстери
- Население с висше образование
- Дял на населението без образование
- Дял на неграмотното население
- Икономика
- Типология на формите на туризма
- Природни забележителности за туризъм
- Културни забележителности за туризъм
- Недвижимо културно наследство
- Туристическа инфраструктура

Свързаност

- Местоположение
- Съседни АТЕ [админ.-терит. единици]
- Гранични контролно-пропускателни пунктове
- Достъпност / транспорт

Привлекателност и условия на живот

- Дял на активното население
- Среден брой наети лица
- Заето население
- Дял на заетото население по икономически сектори
- Брой безработни / ниво на безработицата
- Население, свързано към водоснабдителна мрежа
- Население, свързано към канализационна мрежа
- Дял от населението, ползващо услуги по събиране на отпадъците
- Брой лекари / легла
- Обитаема площ

Естествена среда

- Околна среда / биоразнообразие
- Рискови фактори

Данните използвани за съставяне на тези фишове са взети от следните източници:

- Национален Статистически Институт (Румъния) – база данни TEMPO:
<https://statistici.insse.ro/shop/> (публични данни)
- Национален Статистически Институт (България) -
<http://www.nsi.bg/en/content/11224/demographic-and-social-statistics> (публични данни)
- *Анализ и диагноза на текущото състояние в рамките на трансграничния регион Румъния – България*, съставен от INCERC - URBAN ПРОЕКТ, разработена в рамките на Работния пакет 4 за МРРПА, 2013 г. (Предоставен на разположение от договарящия орган)
- Territorial Analysis of the Romania – Bulgaria Cross-Border Area, съставен от Détente Consultants SRL, 2011 г. (предоставен от Договарящия орган)

Окръг Мехединци

Класификация	Мехединци – предимно селски (ОИСП); аграрен (EDORA)/ предградски селски район
Местоположение	Регион за развитие Югозападна Олтения [NUTS2]
Съседни АТЕ	На юг – граница с Република Сърбия и Република България (река Дунав) На запад – окръг Караш Северин На север – окръг Горж На изток – окръг Долж
Гранични контролно-пропускателни пунктове	-
Площ	4 937.9 км ²
Население	286 240 (2013 г.) – намалява през периода 2004 – 2013 г.
Гъстота	57,97 жители / км ²
Мрежа от населени места	2 мунципии: Дробета Турну-Северин (окръжен център - 103 184 жители – 2013 г.), Оршова 3 града: Стрехая, Вънжу маре, Бая де Арамъ брой комуни – 61 брой села – 344
Ниво на урбанизация	48,28% (2013 г.)
Миграционен прираст	- 605 (2011 г.)
Етнически малцинства	Роми: 4,11% (2011 г.)
Дял на активното население	69,03% (2013 г.)
Среден брой наети лица	43 397 (2012 г.)
Заето население	108 500 (2012 г.)
Дял на заетото население по икономически сектори	първичен сектор – 47,3% (2012 г.) вторичен сектор – 19,9% (2012 г.) третичен сектор - 29,3% (2012 г.)
Брой безработни / ниво на безработицата	брой безработни – 11 600 (2012 г.) ниво на безработицата – 9,5 (2012 г.)
Брой начални и основни училища	76 (2012 г.)
Брой гимназии, техникуми и колежи	18 (2012 г.)
Брой университети	0 (2012 г.)
Изследователски клъстери	Клъстер TURINN – Устойчив и новаторски туризъм (Дробета Турну Северин)
Население с висше образование	брой студенти – 1973 (2012 г./2013 г.) брой absolventi – 610 (2011 г.)
Дял на населението без образование	3.9 % (2011 г.)
Дял на неграмотното население	2.1% (2011 г.)
Брой болници	4 (2012 г.) / 5,02 легла /1 000 жители (2012 г.)
Брой практики на лични лекари	161 (2012 г.)
Лекари на 10 000 жители	16,5 (2011 г.)

Население, свързано към водоснабдителна мрежа	160 237 / 55,6% (2012 г.)
Население, свързано към канализационна мрежа	99 068 / 34,4% (2012 г.)
Дял от населението, ползващо услуги по събиране на отпадъците	96,4% (2012 г.)
Обитаема площ	16,65 кв.м. / на глава от населението (2012 г.)
Достъпност / транспорт	Територията се пресича от 3 европейски транспортни коридора от мрежата TEN-T – IV, VII и IX
Централни мрежи TEN-T, пресичащи окръга	• Лугож – Дробета Турну Северин - Калафат – Видин – София – (Гърция) – пътища • Арад – Тимишоара – Карансебеш – Стрехая – Крайова – Калафат – Видин – Враца - Мездра - София – (Гърция) – ж.п. линия
Глобална мрежа TEN-T, пресичаща окръга	• Дробета Турну Северин – Филиаш – пътища
Европейски/национални пътища, пресичащи окръга	• Е 70 / НП 6 (Сърбия) - Тимишоара – Карансебеш – Дробета Турну Северин – Крайова – Александрия– Букурещ – Гюргево – Русе – Разград – Шумен – Варна – (ферибот за Самсун, Турция) • НП 67 (Дробета Турну Северин – Търгу Жиу – Ръмнику Вълча), НП 56 А, НП 56 В, НП 56 С
Пристанищни градове	Дробета Турну Северин, Оршоа - речен участък Долен Дунав (граница с Сърбия)
Летище	Няма
Дължина на пътната мрежа / железопътните линии	дължина на магистралите – 0 км (2012 г.) дължина на националните пътища – 449 км (2012 г.) общо публични пътища – 1 872 (2012 г.) дължина на железопътните линии – 124 (2012 г.) дължина на електрифицираните железопътни линии – 124 (2012 г.)
Икономика	БВП / на глава от населението (евро): 3 518 (2009 г.) / 3 500 (2010 г.) / 3.700 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 0 (2011 г.) Дял на малките и средните предприятия в общия брой дружества: 6.1 % (2012 г.) Общ брой действащи предприятия: 3 357 (2012 г.) • предприятия в първичния сектор: 116 (2012 г.) • предприятия във вторичния сектор: 579 (2012 г.) • предприятия в третичния сектор - търговия: 1 415 (2012 г.) • предприятия в третичния сектор - услуги: 1 247 (2012 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 0 Инфраструктура за развитие на бизнеса: 1 клъстер, 1 център за технологична информация
Туристически продукти	Планински (пешеходни преходи, спелеология), лов и риболов, развлечение, екскурзии в края на седмицата или круизи по Дунав / агротуризм и екотуризм
Природни забележителности за туризъм	• Природен парк Порциле де Фиер • Природен парк Домоглед - Долина на река Черна • Природен парк Геопарк Плато Мехединци
Културни забележителности за туризъм	Археологически обекти: археологически комплекс в Дробета Турну-Северин, руините на крепости Ада Кале. Църкви и манастири: Бая де Арамъ (1699 – 1705 г.), Стрехая (1645 г.), Чернеци, (община Шимиян – 1662 г.), Гура Мотрулуй (1512 – 1521 г., Бутоещ), скит Тополница (1600 – 1611 г., Извору Бързии), руини на манастир Водица (1370 – 1375 г., Дробета Турну-Северин), Мракония, Света Ана; църква Свети Йоан Кръстител (със стенописи от Г. Тътьреску),

		църква Свети Войводи (Бая де Арамъ, XVIII-ти век), църква Свети императори на бившия манастир на Куцуйещите (село Брощени, 1836 г.), господарска Църква с храм Света Троица (1659 – 1660 г., село Чернеци), дървен църква Свети Никола (Костеш, 1835 г.), дървена църква Свети Димитър (края на XVIII век, Негоещ), дървена църква Свети императори (1832 г., Извору Бързии), църква Света Троица (1645 г., Стрехая) и др. Господарски къщи: Кула Куцуй (1815 г., Село Брощени), Кула Тудор Владимиреску (1800 г.) и Кула Нистор (1812 г., село Чернеци).
Недвижимо наследство	културно	Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници : 21 (2010 г.)
		Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници : 483 (2010 г.)
		Зони, вписани в Списъка на историческите паметници : 65 (2010 г.)
Туристическа инфраструктура		Обекти за настаняване: 42 (2013 г.) Пристигнали туристи: 52 323 (2013 г.) Нощувки на туристи: 117 103 (2013 г.)
Околна среда	/	Защитени природни територии: 33
биоразнообразие		Обекти от НАТУРА 2000: 14
Рискови фактори		• риск от наводнения • умерен риск от свлачища

Окръг Долж 	
Класификация	Долж – междинен (2) (ОИСП); аграрен (EDORA) / междинен район
Местоположение	Регион за развитие Югозападна Олтения [NUTS2]
Съседни АТЕ	На юг – граница с Република България (Дунав) На запад – окръг Мехединци На север – окръг Горж На изток – окръг Олт
Гранични контролно-пропускателни пунктове	Калафат - Видин (шосеен и железопътен мост) Раст - Лом (ферибот) Бекет – Оряхово (ферибот)
Площ	7 422 км ²
Население	692 714 (2013 г.) – намалява през периода 2004 – 2013 г.
Гъстота	93.33 жители / км ² (2013 г.)
Мрежа от населени места	3 мунципии: Крайова (окръжен център - 294 774 жители – 2013 г.), Бъилеш, Калафат 4 града: Бекет, Дабулени, Филиаш, Сегарча брой комуни – 104 брой села – 378
Ниво на урбанизация	58,39 % (2013 г.)
Миграционен прираст	- 73 (2011 г.)
Етнически малцинства	роми: 4,51% (2011 г.)
Дял на активното население	68,73% (2013 г.)
Среден брой наети лица	115 628 (2012 г.)
Заето население	266 200 (2012 г.)
Дял на заетото население по икономически сектори	първичен сектор – 42,6% (2012 г.) вторичен сектор – 19,3% (2012 г.) третичен сектор - 35,2% (2012 г.)
Брой безработни / ниво на безработицата	брой безработни – 2 200 (2012 г.) ниво на безработицата – 9,4 (2012 г.)
Брой начални и основни училища	124 (2012 г.)
Брой гимназии, техникуми и колежи	43 (2012 г.)
Брой университети	3 (2012 г.)
Изследователски клъстери	ICT – Regional Competitiveness Pole Oltenia Cluster – Технологии на информацията и комуникациите (Крайова) Tourism Oltenia Cluster (Крайова) Automotive Sud Vest Oltenia Pole (Крайова)
Население с висше образование	брой студенти – 19 876 (2012 г./2013 г.) брой абсолвенти – 6 566 (2011 г.)
Дял на населението без образование	3,2% (2011 г.)
Дял на неграмотното население	1,3% (2011 г.)
Брой болници	15 (2012 г.) / 6,45 легла /1 000 жители (2012 г.)

Брой практики на лични лекари	415 (2012 г.)
Лекари на 10 000 жители	30,3 (2011 г.)
Население, свързано към водоснабдителна мрежа	307 489/ 44,1% (2012 г.)
Население, свързано към канализационна мрежа	285 138/ 41% (2012 г.)
Дял от населението, ползващо услуги по събиране на отпадъците	90% (2012 г.)
Обитаема площ	15,85 кв.м. / на глава от населението (2012 г.)
Достъпност / транспорт	Територията се пресича от 3 европейски транспортни коридора от мрежата TEN-T – IV, VII и IX
Централни мрежи TEN-T, пресичащи окръга	• Лугож – Дробета Турну Северин - Калафат – Видин – София – (Гърция) – пътища • Арад – Тимишоара – Карансебеш – Стрехая – Крайова – Калафат – Видин – Враца - Мездра - София – (Гърция) – ж.п. линия • Крайова – Рошиори де Веде – Виделе – Букурещ – ж.п. линия
Глобална мрежа TEN-T, пресичаща окръга	• Дева – Петрошани – Филиаш – Крайова б. Дробета Турну Северин - Филиаш - пътища • Калафат – Крайова – Александрия – Букурещ – пътища • Симерия – Петрошани – Търгу Жиу – Филиаш – ж.п. линия
Европейски/национални пътища, пресичащи окръга	• Е70/НП 6 (Сърбия) - Тимишоара – Карансебеш – Дробета Турну Северин – Крайова – Александрия– Букурещ – Гюргево – Русе – Разград – Шумен – Варна – (ферибот за Самсун, Турция) • Е 79 / НП 66 / НП 56 (Унгария) - Орадя - Беюш - Дева - Петрошани - Търгу Жиу - Крайова - Калафат - Видин - Враца - Ботевград - София - Благоевград - Серай) • НП 6В, НП 65, НП 65 С, НП 55, НП 55 А
Пристанищни градове	Бекет, Калафат - речен участък на долен Дунав
Летище	Международно летище Крайова
Дължина на пътната мрежа / железопътни линии	дължина на магистралите – 0 км (2012 г.) дължина на националните пътища – 473 км (2012 г.) общо публични пътища – 2 435 (2012 г.) дължина на железопътните линии – 225 (2012 г.) дължина на електрифицираните железопътни линии – 84 (2012 г.)
Икономика	БВП / на глава от населението (евро): 4 476 (2009 г.) / 4 600 (2010 г.) / 4 800 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 0 (2011 г.) Дял на малките и средните предприятия в общия брой дружества: 26,6% (2012 г.) Общ брой действащи предприятия: 13 091 (2012 г.) • предприятия в първичния сектор: 512 (2012 г.) • предприятия във вторичния сектор: 2 270 (2012 г.) • предприятия в третичния сектор - търговия: 5 956 (2012 г.) • предприятия в третичния сектор - услуги: 4 353 (2012 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 12 Инфраструктура за развитие на бизнеса: 3 клъстера, 1 технологичен и бизнес инкубатор, 1 промишлен парк
Туристически продукти	Градски, културен, делови и религиозен туризъм и агротуризъм
Природни забележителности за туризъм	• Дюните Дабулени – ботанически резерват • Гората Чурумела Тунари - Писк Веки - горски резерват
Културни забележителности за туризъм	Църкви и манастири: Манастир Житияну (1658 г.), манастир Кошуна (Буковъц – 1572 г.), църква Свети Никола (Бистрец); манастир Садова (1663 г.); църква Свети Никола (град Крайова, 1506 – 1512 г.), църква

		Свети Войводи (Алмъж, 1787 – 1789 г.), комплекс на Крайовската архиепископия и Митрополията на Олтения (1780 г.), дървена църква Все Светии и др. Дакийски селища и укрепления в археологическия обект от Коцофений дин Дос, археологичен обект Калопър-Бъздана. Сгради, замъци, дворци: в град Крайова - къща Глоговяну (1802 г.), къща Бънией (края на XVII век – начало на XVIII век), сграда на областното управление, дворец Константин Михаил - днес Музей на изкуствата (1898г.-1907г.), административен дворец - днес Областната управа на Крайова (1912 – 1913 г.), къща Николае Романеску (1833 г.), къща Ворворяну – митрополитски дворец 1905 г.), Парк Николае Романеску – бивш Парк Бибеску (XIX-XX-ти век), Комплекс болярски двор Жиени (XVII – XVIII-ти век); конак на Стан Жиану (XVIII –ти век община Малу Маре). Болярски къщи (кули – характеризиращи се с формата си на кула, типична за района на Олтения): кулата Поенару (Алмъж; -1833 г.), кулата Изворану-Джеблеску (Брабова – XVIII-ти век), кулата Чернътещи (Чернътещ – XVIII-ти век). Музеи, мемориални комплекси: в Крайова – Музей на Олтения, Музей на изкуствата, Мемориален музей Елена Фараго; в Калафат – Градски музей и др.
Недвижимо наследство	културно	Комплекси, вписани в Списъка на Историческите Паметници: 22 (2010 г.)
		Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: 623 (2010 г.)
		Зони, вписани в Списъка на историческите паметници : 54 (2010 г.)
Туристическа инфраструктура		Обекти за настаняване: 51 (2013 г.) Пристигнали туристи: 85 847 (2013 г.) Нощувки на туристи: 161 538 (2013)
Околна среда биоразнообразие	/	Защитени природни територии: 37 резервата Обекти от НАТУРА 2000: 7
Рискови фактори		• има висок риск от свлачища • има технологични рискове

Окръг Олт

Класификация	Олт – предимно селски (ОИСП); аграрен (EDORA) / предградски селски район
Местоположение	Регион за развитие Югозападна Олтения [NUTS2]
Съседни АТЕ	На юг – граница с Република България (Дунав) На запад – окръг Долж На север – окръг Вълча и окръг Арджеш На изток – окръг Телеорман
Гранични контролно-пропускателни пунктове	Мъгура - Корабия (речен транспорт)
Площ	5 507,8 км ²
Население	452 080 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г.
Гъстота	82.08 души / км ²
Мрежа от населени места	2 муниципии: Слатина (окръжен център - 75 284 жители-2013 г.), Каракал 6 града: Балш, Корабия, Скорничес, Дръгънеш-Олт, Пятра Олт, Поткоава брой комуни – 104 брой села – 377
Ниво на урбанизация	40,58% (2013 г.)
Миграционен прираст	-1 170 (2011 г.)
Етнически малцинства	роми: 2,17% (2011 г.)
Дял на активното население	68,53% (2013 г.)
Среден брой наети лица	63 169 (2012 г.)
Заето население	167 400 (2012 г.)
Дял на заетото население по икономически сектори	първичен сектор – 48,6% (2012 г.) вторичен сектор – 21,6% (2012 г.) третичен сектор – 27% (2012 г.)
Брой безработни / ниво на безработицата	брой безработни – 12 500 (2012 г.) ниво на безработицата - 7.7 (2012 г.)
Брой начални и основни училища	118 (2012 г.)
Брой гимназии, техникуми и колежи	26 (2012 г.)
Брой университети	0 (2012 г.)
Изследователски клъстери	0 (2012 г.)
Население с висше образование	брой студенти – 512 (2012/2013 г.) брой абсолвенти – 168 (2011 г.)
Дял на населението без образование	3,5% (2011 г.)
Дял на неграмотното население	1,4% (2011 г.)
Население, свързано към водоснабдителна мрежа	152 710/ 33,5% (2012 г.)
Население, свързано към канализационна мрежа	118 069/ 25,8% (2012 г.)

Брой болници	6 (2012 г.) / 4,51 легла / 1 000 жители (2012 г.)
Брой практики на лични лекари	250 (2012 г.)
Лекари на 10 000 жители	15,7 (2011 г.)
Дял от населението, ползващо услуги по събиране на отпадъците	93,6% (2012 г.)
Обитаема площ	15,17 кв.м. / на глава от населението (2012 г.)
Достъпност / транспорт	Територията се пресича от 3 европейски транспортни коридора от мрежата TEN-T – IV, VII и IX
Централни мрежи TEN-T, пресичащи окръга	• Лугож – Дробета Турну Северин - Калафат – Видин – София – (Гърция) – пътища • Арад – Тимишоара – Карансебеш – Стрехая – Крайова – Калафат – Видин – Враца - Мездра - София – (Гърция) – ж.п. линия • Крайова – Рошиори де Веде – Виделе – Букурещ - ж.п. линия
Глобална пътна мрежа TEN-T, пресичаща окръга	• Калафат – Крайова – Александрия – Букурещ - пътища
Европейски/национални пътища, пресичащи окръга	• Е 70 / НП 6 ((Сърбия) - Тимишоара – Карансебеш – Дробета Турну Северин – Крайова – Александрия– Букурещ – Гюргево – Русе – Разград – Шумен – Варна – (ферибот за Самсун, Турция) • Е 574 / НП 65, НП 54, НП 54А, НП 67 В
Пристанищните градове	Корабия - речен участък Долен Дунав
Летище	няма
Дължина на пътната мрежа / железопътни линии	дължина на магистралите – 0 км (2012 г.) дължина на националните пътища – 301 км (2012 г.) общо публични пътища – 2328 (2012 г.) дължина на железопътните линии – 237 (2012 г.) дължина на електрифицираните железопътни линии – 61 (2012 г.)
Икономика	БВП / на глава от населението (евро): 3 082 (2009 г.) / 3 600 (2010 г.) / 3 700 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 49,22 милиона евро (2011 г.) Дял на малките и средните предприятия в общия брой дружества: 10,9% (2012 г.) Общ брой действащи предприятия: 6 052 (2012 г.) • предприятия в първичния сектор: 337 (2012 г.) • предприятия във вторичния сектор: 1 176 (2012 г.) • предприятия в третичния сектор - търговия: 2 771 (2012 г.) • предприятия в третичния сектор - услуги: 1 768 (2012 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 0 Инфраструктура за развитие на бизнеса: 0
Туристически продукти	Бизнес туризъм, агротуризм, активен туризъм, лов и риболов, развлечения и круизи по Дунав
Природни забележителности за туризъм	• Гора Бранища – горски резерват • Ирис - Малу Рошу - природен резерват • Научен резерват за защита на румънския божур - ботанически резерват
Културни забележителности за туризъм	Археологически обекти: Сучидава и Ачидава – гето-дакийски руини (Чела) археологически парк Гумелница, римските останки Сучидава и Ромула (Решка). Църкви и манастири: град Слатина - Скит Стрехарец (1671 г.), манастир Клонкочов (1645 г.), манастир Кълуй, църквите Свети Георги (1877 г.), Свети архангели (1512 г.); Господарска църква (1598 г., Каракал), дървена църква (Леляска), манастир Брънковени (1582 – 1583 г.). Крепости: Руините на Господарския двор в Каракал, укрепление Къмпул Маре, стените на византийската крепост (Челей - Корабия) и тайният

	кладенец. Музеи и мемориални комплекси: Селските музеи в Орля, Въдастра и Стойкѝнещ; етнографски Музей в Слатина, Национален театър (1896 – 1901 г.), Музеят на Романаци (XIX-ти век), Исторически музей (Каракал), Мемориална къща Янку Жиану, Мемориален комплекс Николае Титулеску, Средновековна отбранителна кула (Хотърени).
Недвижимо културно наследство	Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: 24 (2010 г.) Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: 664(2010 г.) Зони, вписани в Списъка на историческите паметници : 70 (2010 г.)
Туристическа инфраструктура	Обекти за настаняване: 19 (2013 г.) Пристигнали туристи: 35 678 (2013 г.) Нощувки на туристи: 67 810 (2013 г.)
Околна среда биоразнообразие /	Обекти от НАТУРА 2000: 18
Рискови фактори	• известен риск от свлачища • технологични рискове

Окръг Телеорман

Класификация	Телеорман – предимно селски (ОИСП); аграрен (EDORA) / периферен селски район
Местоположение	Регион за развитие Мунтения юг [NUTS2]
Съседни АТЕ	На юг – граница с Република България (Дунав) На запад – окръг Олт На север – окръг Дъмбовица и окръг Арджеш На изток – окръг Гюргево
Гранични контролно-пропускателни пунктове	Турну Мъгуреле - Никопол / Сомовит (ферибот) Зимнич - Свищов (ферибот)
Площ	5 800,3 км ²
Население	385 969 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г.
Гъстота	66,54 жители / км ²
Мрежа от населени места	3 мунципии: Александрия (окръжен център - 47 539 жители – 2013 г.), Рошиории де Веде, Турну Мъгуреле 2 града: Зимнич, Виделе брой комуни – 92 брой села – 230
Ниво на урбанизация	33,57% (2013 г.)
Миграционен прираст	-702 (2012 г.)
Етнически малцинства	роми: 2,15% (2011 г.)
Дял на активното население	64,65% (2013 г.)
Среден брой наети лица	51 028 (2012 г.)
Заето население	158 300 (2012 г.)
Дял на заетото население по икономически сектори	първичен сектор – 56,8% (2012 г.) вторичен сектор – 14,2% (2012 г.) третичен сектор - 26,5% (2012 г.)
Брой безработни / ниво на безработицата	брой безработни – 10 800 (2012 г.) ниво на безработицата – 9,6 (2012 г.)
Брой начални и основни училища	63 (2012 г.)
Брой гимназии, техникуми и колежи	21 (2012 г.)
Брой университети	0 (2012 г.)
Изследователски клъстери	0 (2012 г.)
Население с висше образование	брой студенти – 397 (2012/2013 г.) брой абсолвенти – 174 (2011 г.)
Дял на населението без образование	4,5% (2011 г.)
Дял на неграмотното население	2,3% (2011 г.)
Брой болници	8 (2012 г.) / 4,97 легла / 1 000 жители (2012 г.)
Брой практики на лични лекари	179 (2012 г.)
Лекари на 10 000 жители	13,7 (2011 г.)

Население, свързано към водоснабдителна мрежа	106 513 / 27,2% (2012 г.)
Население, свързано към канализационна мрежа	82 360/ 21,1% (2012 г.)
Дял от населението, ползващо услуги по събиране на отпадъците	98,3% (2012 г.)
Обитаема площ	14,94 кв.м. / на глава от населението (2012 г.)
Достъпност / транспорт	Територията се пресича от 3 европейски транспортни коридора от мрежата TEN-T – IV, VII и IX
Централни мрежи TEN-T, пресичащи окръга	• Лугож – Дробета Турну Северин - Калафат – Видин – София – (Гърция) – пътища • Крайова – Рошиори де Веде – Виделе – Букурещ – ж.п. линия
Глобална пътна мрежа TEN-T, пресичаща окръга	• Калафат – Крайова – Александрия – Букурещ – пътища • Виделе – Гюргево – ж.п. линия
Европейски/национални пътища, пресичащи окръг	• Е 70 / НР 6 ((Сърбия) - Тимишоара – Карансебеш – Дробета Турну - Северин – Крайова – Александрия – Букурещ – Гюргево – Русе – Разград – Шумен – Варна – (ферибот за Самсун, Турция) • НР 5С, НР 6 F, НР 51 А, НР 52, НР 65 А
Пристанищните градове	Турну Мъгуреле, Зимнич - речен участък долен Дунав
Летище	Няма
Дължина на пътната мрежа / железопътни линии	дължина на магистралите – 0 км (2012 г.) дължина на националните пътища – 390 км (2012 г.) общо публични пътища – 1525 (2012 г.) дължина на железопътните линии – 231 (2012 г.) дължина на електрифицираните железопътни линии – 68 (2012 г.)
Икономика	БВП / на глава от населението (евро): 3 329 (2009 г.) / 3 300 (2010 г.) / 3 500 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 19,8 милиона евро (2011 г.) Дял на малките и средните предприятия в общия брой дружества: 8,9% (2012 г.) Общ брой действащи предприятия: 4 921 (2012 г.) • предприятия в първичния сектор: 528 (2012 г.) • предприятия във вторичния сектор: 676 (2012 г.) • предприятия в третичния сектор - търговия: 2 396 (2012 г.) • предприятия в третичния сектор - услуги: 1 321 (2012 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 0 Инфраструктура за развитие на бизнеса: 1 център за технологична информация
Туристически продукти	Транзитен и развлекателен туризъм, последван от лов и риболов, културен туризъм, екотуризъм, агротуризъм, енологички туризъм, круизи по река Дунав и др.
Природни забележителности за туризъм	• Природен резерват Островул Маре • Балта Сухая - природен резерват от за защита на птици • Гората Трояну - природен резерват
Културни забележителности за туризъм	Археологически обекти: руините на римската крепост Туррис (Турну Мъгуреле), гето-дакийско селище Крепостта в Зимнич (V-ти век п. Хр.), палеолитен резерват Чуперчени, Горган от Александрия, археологичен резерват Ла Ръле (Пороския), феодална крепост Ла зидури (Тътъръщии де Сус), Крепост Казачилор (Рошиории де Веде). Манастири и църкви: Манастир Дръгънеш (1674 г., Рошиории де Веде), руини на манастира Чолънеш, манастир Цигъния (Кошотени), манастир Плъвичени, (1837 г., Дуду), катедрала Свети Александър (1897 г., Александрия), църква Балач (1684 г.), дървена църква в населените места Бужорени, Дръчещ и др.

		Господарски къщи: Кула лей Костя (1718 г., Фръсинет), конак Бею Щоробъняса, конак Витънеш и др. Музеи и мемориални комплекси: Окръжен исторически и археологически музей (Александрия), Музей на селското въстание от 1907 г. (Рошиори де Веде), мемориална къща Захария Станку (Салчия), мемориална къща Марин Преда, мемориална къща Хариклея Даркле (Турну Мъгуреле).
Недвижимо наследство	културно	Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: 25 (2010 г.)
		Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: 315 (2010 г.)
		Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: 53 (2010 г.)
Туристическа инфраструктура		Обекти за настаняване: 17 (2013 г.) Пристигнали туристи: 13 176 (2013 г.) Нощувки на туристи: 39 434 (2013 г.)
Околна среда	/	Защитени природни територии: 5
биоразнообразие		Обекти от НАТУРА 2000: 11
Рискови фактори		известен риск от свлачища

Окръг Гюргево

Класификация	Гюргево– предимно селски (ОИСП); аграрен (EDORA) / предградски селски район
Местоположение	Регион за развитие Мунтения юг [NUTS2]
Съседни АТЕ	На юг – граница с Република България (река Дунав) На запад – окръг Телеорман На север – окръг Дъмбовица и окръг Илфов На изток – окръг Кълъраш
Гранични контролно-пропускателни пунктове	Гюргево - Русе (шосеен и железопътен мост)
Площ	3 549,1 км ²
Население	279 366 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г.
Гъстота	78,71 жители / км ²
Мрежа от населени места	1 муниципий: Гюргево (окръжен център - 65 691 жители – 2013 г.) 2 града: Болинтин Вале, Михъилеш брой комуни – 51 брой села – 167
Ниво на урбанизация	30,81% (2013 г.)
Миграционен прираст	+ 776 (2012 г.)
Етнически малцинства	роми: 5,40% (2011 г.)
Дял на активното население	66,27% (2013 г.)
Среден брой наети лица	29 734 (2012 г.)
Заето население	89 800 (2012 г.)
Дял на заетото население по икономически сектори	първичен сектор – 54,1% (2012 г.) вторичен сектор – 15% (2012 г.) третичен сектор - 27,4% (2012 г.)
Брой безработни / ниво на безработицата	брой безработни – 5 900 (2012 г.) ниво на безработицата - 5.9 (2012 г.)
Брой начални и основни училища	106 (2012 г.)
Брой гимназии, техникуми и колежи	11 (2012 г.)
Брой университети	0 (2012 г.)
Изследователски клъстери	0 (2012 г.)
Население с висше образование	брой студенти – не е приложимо брой абсолвенти – не е приложимо
Дял на населението без образование	5,1% (2011 г.)
Дял на неграмотното население	3,8% (2011 г.)
Брой болници	3 (2012 г.) / 2,89 легла /1 000 жители (2012 г.)
Брой практики на лични лекари	114 (2012 г.)
Лекари на 10 000 жители	11,3 (2011 г.)
Население, свързано към	77 290 / 27,7% (2012 г.)

водоснабдителна мрежа	
Население, свързано към канализационна мрежа	53 188/ 19,1% (2012 г.)
Дял от населението, ползващо услуги по събиране на отпадъците	94,6 % (2012 г.)
Обитаема площ	15,74 кв.м. / на глава от населението (2012 г.)
Достъпност / транспорт	Територията се пресича от 3 европейски транспортни коридора от мрежата TEN-T – IV, VII и IX
Централни мрежи TEN-T, пресичащи окръга	• Лугож – Дробета Турну Северин - Калафат – Видин – София – (Гърция) – пътища • (Украйна) – Сучава – Бакъу – Бузъу – Плоещ – Букурещ – Гюргево – Русе – Бяла - Велико Търново – Стара Загора – пътища • (Реп. Молдова) – Яш – Бакъу – Бузъу – Плоещ – Букурещ – Гюргево – Русе - Горна Оряховица - Велико Търново – Стара Загора – Димитровград – (Турция) – ж.п. линия
Глобална пътна мрежа TEN-T, пресичаща окръга	• Калафат – Крайова – Александрия – Букурещ – пътища • Виделе – Гюргево - ж.п. линия
Европейски/национални пътища, пресичащи окръга	• Е 70 / НР 6: (Сърбия) - Тимишоара – Карансебеш – Дробета Турну-Северин – Крайова – Александрия – Букурещ – Гюргево – Русе – Разград – Шумен – Варна – (ферибот за Самсун, Турция) • Е 85 (Украйна) - Сирет - Сучава - Събьоани - Роман - Бакъу - Мъръшешчи - Тишица - Бузъу - Урзичени - Букурещ - Гюргево - Русе - Бяла - Велико Търново - Стара Загора - Хасково - Свиленград – (Гърция) • НР 5, НР 5 А, НР 5 В, НР 5С, НР 41, НР 61
Пристанищни градове	Гюргево - речен участък долен Дунав
Летище	няма
Дължина на пътната мрежа / железопътни линии	дължина на магистралите – 28 км (2012 г.) дължина на националните пътища – 311 км (2012 г.) общо публични пътища – 1 160 (2012 г.) дължина на железопътните линии – 47 (2012 г.) дължина на електрифицираните железопътни линии – 24 (2012 г.)
Икономика	БВП / на глава от населението (евро): 3 283 (2009 г.) / 4 500 (2010 г.) / 4 600 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 0 (2011 г.) Дял на малките и средните предприятия в общия брой дружества: 7 % (2012 г.) Общ брой действащи предприятия: 3.848 (2012 г.) • предприятия в първичния сектор: 331 (2012 г.) • предприятия във вторичния сектор: 719 (2012 г.) • предприятия в третичния сектор - търговия: 1717 (2012 г.) • предприятия в третичния сектор - услуги: 1081 (2012 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 0 Инфраструктура за развитие на бизнеса: 1 промишлен парк
Туристически продукти	Бизнес и транзитен туризъм
Природни забележителности за туризъм	Природен парк Комана (Рамсарско място) с природни резервати: • Падина Тътарулуй, научен резерват за защита на румънския божур • Олоага Гръдинари, научен резерват за магарешки трън • Балта Комана - природен резерват и район за защита на птици
Културни забележителности за туризъм	Паметници в град Гюргево: сградата на бившето областно управление Влъсия (XX-ти век), днес музей, сградата на пристанището (1840 г.), Дворецът на румънското речно корабоплаване (сграда на

		пристанищната управа, 1939 – 1945 г.), гара на румънските железници, Окръжен съвет (1930 г.), Окръжен музей (1950 г.), Канал Кама, изоставени сгради на химическия комбинат, Влашки театър; Архитектурен комплекс Удрище Нъстурел (1642 г., община Хотареле); Дворец Другънеску (Стоенеш – Флореш). Господарски къщи: Мавраке (1850 г., Сингурени); Нику Кантакузино (1850 г.) и Пъсър (XIX-ти век, Веда); Йон Барбу Арион (1921 г., Ръсучени), Железарски музей (Хереш). Манастири: Манастир Комана; музеен комплекс Кълугърени.
Недвижимо наследство	културно	Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: 23 (2010 г.)
		Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: 428(2010 г.)
		Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: 31 (2010 г.)
Туристическа инфраструктура		Обекти за настаняване: 13 (2013 г.) Пристигнали туристи: 24 983 (2013 г.) Нощувки на туристи: 82 801 (2013 г.)
Околна среда	/	Защитени природни територии: 5
Биоразнообразие		Обекти от НАТУРА 2000: 8
Рискови фактори		• риск от наводнения • известен риск от свлачища • технологични рискове

Окръг Кълъраш

Класификация	Кълъраш – предимно селски (ОИСП); аграрен (EDORA) / междинен район
Местоположение	Регион за развитие Мунтения юг [NUTS2]
Съседни АТЕ	На юг – граница с Република България (Дунав) и окръг Констанца На запад – окръг Гюргево и окръг Илфов На север – окръг Яломица На изток – окръг Констанца
Гранични контролно-пропускателни пунктове	Олтеница - Тутракан (ферибот) Кълъраш - Силистра (ферибот)
Площ	5 067,4 км ²
Население	308 655 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г.
Гъстота	60,91 жители / км ²
Мрежа от населени места	2 муниципии: Кълъраш (окръжен център - 72 132 жители - 2013 г.), Олтеница 3 града: Будещ, Фундуля, Лехлиу Гаръ брой комуни – 50 брой села – 160
Ниво на урбанизация	38,49% (2013 г.)
Миграционен прираст	-122 (2012 г.)
Етнически малцинства	роми: 7,47% (2011 г.)
Дял на активното население	66,51% (2013 г.)
Среден брой наети лица	41 464 (2012 г.)
Заето население	100 900 (2012 г.)
Дял на заетото население по икономически сектори	първичен сектор – 50,2% (2012 г.) вторичен сектор – 17,7% (2012 г.) третичен сектор - 28,8% (2012 г.)
Брой безработни / ниво на безработицата	брой безработни – 9 600 (2012 г.) ниво на безработицата - 7.2 (2012 г.)
Брой начални и основни училища	65 (2012 г.)
Брой гимназии, техникуми и колежи	14 (2012 г.)
Брой университети	0 (2012 г.)
Изследователски клъстери	0 (2012 г.)
Население с висше образование	брой студенти – 407 (2012 г./2013 г.) брой absolventи – 87 (2011 г.)
Дял на населението без образование	5,9% (2011 г.)
Дял на неграмотното население	3,5% (2011 г.)
Брой болници	5 (2012 г.) / 3,76 легла / 1 000 жители (2012 г.)
Брой практики на лични лекари	119 (2012 г.)
Лекари на 10 000 жители	10,1 (2011 г.)
Население, свързано към	131 729 / 42,5% (2012 г.)

водоснабдителна мрежа	
Население, свързано към канализационна мрежа	68 578/ 22,1% (2012 г.)
Дял от населението, ползващо услуги по събиране на отпадъците	97% (2012 г.)
Обитаема площ	13,53 кв.м. / на глава от населението (2012 г.)
Достъпност / транспорт	Територията се пресича от 3 европейски транспортни коридора от мрежата TEN-T – IV, VII и IX
Централни мрежи TEN-T, пресичащи окръга	• (Унгария) – Арад – Тимишоара – Лугож – Дева - Сибиу - Питеш – Букурещ – Черна вода – Констанца – пътища • (Унгария) – Арад – Дева – Сигишоара – Брашов – Букурещ – Фетеш – Констанца – ж.п. линия
Глобална пътна мрежа TEN-T, пресичаща окръга	• Виделе – Гюргево - ж.п. линия
Европейски/национални пътища, пресичащи окръга	• A2 / E 81 / <i>Магистрала на слънцето</i>: Букурещ – Констанца • НП 3, НП 3А, НП 3 В, НП 3 D, НП 4, НП 21, НП 31
Пристанищни градове	Олтеница, Крепост - речен участък долен Дунав
Летище	няма
Дължина на пътната мрежа / железопътни линии	дължина на магистралите – 104 км (2012 г.) дължина на националните пътища – 502 км (2012 г.) общо публични пътища – 1 348 (2012 г.) дължина на железопътните линии – 188 (2012 г.) дължина на електрифицираните железопътни линии – 147 (2012 г.)
Икономика	БВП / на глава от населението (евро): 3 215 (2009 г.) / 4 100 (2010 г.) / 4 200 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 4,84 милиона евро (2011 г.) Дял на малките и средните предприятия в общия брой дружества: 7,6% (2012 г.) Общ брой действащи предприятия: 4 232 (2012 г.) • предприятия в първичния сектор: 496 (2012 г.) • предприятия във вторичния сектор: 702 (2012 г.) • предприятия в третичния сектор - търговия: 1 923 (2012 г.) • предприятия в третичния сектор - услуги: 1 111 (2012) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 4 Инфраструктура за развитие на бизнеса: 2 центъра за технологична информация
Туристически продукти	• Бизнес туризъм • Потенциал за развитие на развлекателен туризъм, спорт (конна езда, плуване)
Природни забележителности за туризъм	• Горите Фундени, Тъмъдъу, Въръщ, Чорнуляса - природни горски резервати
Културни забележителности за туризъм	Археологически обекти: Пъкюул луй Соаре, остров, на който се намират руините на византийска крепост от X-ти век и Дуросторум (началото на II-ри век) римско селище. Паметници: исторически паметник в Кътълуй, (1560 – 1577 г.) е най-старият средновековен исторически паметник на територията на окръга. Манастири и църкви: Манастир Плътърещ (1639 г.); църквата на бившия манастир Негоеш (1648 – 1649 г.), църква Свети Андрей (1732 г.) и др.
Недвижимо културно наследство	Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: 9 (2010 г.) Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: 210 (2010 г.) Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: 65 (2010 г.)
Туристическа инфраструктура	Обекти за настаняване: 15 (2013 г.) Пристигнали туристи: 11 035 (2013 г.)

	Нощувки на туристи: 34 313 (2013 г.)
Околна среда / биоразнообразие	Защитени природни територии: 5 Обекти от НАТУРА 2000: 13
Рискови фактори	• известен риск от свлачища • технологични рискове

Окръг Констанца

Класификация	Констанца – междинен (2) (ОИСП); селски потребителски (EDORA) / междинен район
Местоположение	Югоизточен регион за развитие [NUTS2]
Съседни АТЕ	На юг – граница с Република България (Дунав) и Черно Море На запад – Черно море На север – окръг Тулча и окръг Бръила На изток – окръг Яломица и окръг Кълъраш
Гранични контролно-пропускателни пунктове	Негру Водъ - Кардам (сухопътен) Вама Веке - Дуранкулак (сухопътен) Остров - Силистра (сухопътен / шосеен транспорт)
Площ	7 079,7 км ²
Население	724 506 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г.
Гъстота	102,34 жители / км ²
Мрежа от населени места	3 мунICIPИИ: Констанца (окръжен център - 297 251 жители – 2013 г.), Мангалия, Меджидия 9 градове: Бъняса, Черна вода, Ефорие, Хършова, Мурфатлар, Нъводари, Негру Водъ, Овидиу, Текиргьол брой комуни – 58 брой села – 189
Ниво на урбанизация	69,08 % (2013 г.)
Миграционен прираст	+530 (2012 г.)
Етнически малцинства	роми: 1,25% (2011 г.) турци: 3,04% (2011 г.) татари: 2,86% (2011 г.)
Дял на активното население	71,65% (2013 г.)
Среден брой наети лица	165 211 (2012 г.)
Заето население	295 000 (2012 г.)
Дял на заетото население по икономически сектори	първичен сектор – 22,8% (2012 г.) вторичен сектор – 24,9% (2012 г.) третичен сектор - 49,2% (2012 г.)
Брой безработни / ниво на безработицата	брой безработни – 24 000 (2012 г.) ниво на безработицата - 4.5 (2012 г.)
Брой начални и основни училища	101 (2012 г.)
Брой гимназии, техникуми и колежи	57 (2012 г.)
Брой университети	5 (2012 г.)
Изследователски клъстери	- MARITIME CLUSTER (Констанца) - MedGreen Pole - Equipment for recovery the residual energy; Electric and thermal energy of alternative sources (Констанца)
Население с висше образование	брой студенти – 23 871 (2012 г./2013 г.) брой абсолвенти – 7 183 (2011 г.)
Дял на населението без образование	2,9% (2011 г.)
Дял на неграмотното	1,3% (2011 г.)

население	
Брой болници	18 (2012 г.) / 5,7 легла / 1 000 жители (2012 г.)
Брой практики на лични лекари	385 (2012 г.)
Лекари на 10 000 жители	26,4 (2011 г.)
Население, свързано към водоснабдителна мрежа	536 605 / 74% (2012 г.)
Население, свързано към канализационна мрежа	407 275/ 56,2% (2012 г.)
Дял от населението, ползващо услуги по събиране на отпадъците	90,6% (2012 г.)
Обитаема площ	15,23 кв.м. / на глава от населението (2012 г.)
Достъпност / транспорт	Територията се пресича от 3 европейски транспортни коридора от мрежата TEN-T – IV, VII и IX
Централни мрежи TEN-T, пресичащи окръга	• (Унгария) – Арад – Тимишоара – Лугож – Дева - Сибиу - Питеш – Букурещ – Черна вода – Констанца – пътища • (Унгария) – Арад – Дева – Сигишоара – Брашов – Букурещ – Фетеш – Констанца – ж.п. линия
Глобална пътна мрежа TEN-T, пресичаща окръга	• Констанца – Вама Веке – Варна – Бургас – пътища
Европейски/национални пътища, пресичащи окръга	• Е 87 (Украйна) - Галац - Тулча - Констанца - Вама Веке – Дуранкулак - Варна – Бургас • - Маринка - Малко Търново – (Турция) • А2 / А4 / Е 81 / <i>Магистрала на слънцето</i>: Букурещ – Констанца • Е 675 / НР 3 В (Аджиджя – Негру Водъ - Кардам) • НР 2А /Е 60, НР 3, НР 3 А, НР 3 С, НР 22, НР 22 С, НР 39, НР 39 С, НР 39 D
Пристанищни градове	Мурфатлар, Меджидия, Черна вода - речен участък долен Дунав
Летище	Международно летище Михаил Когълничану
Дължина на пътната мрежа / железопътни линии	дължина на магистралите – 74 км (2012 г.) дължина на националните пътища – 551 км (2012 г.) общо публични пътища – 2 492 (2012 г.) дължина на железопътните линии – 501 (2012 г.) дължина на електрифицираните железопътни линии – 85 (2012 г.)
Икономика	БВП / на глава от населението (евро): 6 399 (2009 г.) / 6 900 (2010 г.) / 7 200 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 27,2 милиона евро (2011 г.) Дял на малките и средните предприятия в общия брой дружества: 35,9% (2012 г.) Общ брой действащи предприятия: 19 901 (2012 г.) • предприятия в първичния сектор: 764 (2012 г.) • предприятия във вторичния сектор: 3 212 (2012 г.) • предприятия в третичния сектор - търговия: 6 846 (2012 г.) • предприятия в третичния сектор - услуги: 9 079 (2012 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 12 Инфраструктура за развитие на бизнеса: 1 център за технологична информацията, 1 промишлен парк, 2 клъстера
Туристически продукти	Развлекателен туризъм (по Черноморието) - 13 туристически курорта от национално значение; тук е съсредоточен най-големият процент от базата за настаняване на национално ниво - около 43% и тук се осъществява близо 60% от вътрешния и международния туристически транзит.
Природни забележителности за туризъм	• Малка част от Биосферния резерват Делтата на река Дунав • Планина Кея, в Долината на река Касимча – смесен резерват – ботанически и геоложки

	• Природен комплекс Гора Доброджей - смесен природен резерват • Резерват растения от морски дюни в Аджиджя, уникален в Европа, единствената естествена среда от морски дюни • Каналите в Хършова – геоложки и палеонтоложки резерват • Езеро Олтина – смесен природен резерват
Културни забележителности за туризъм	Археологически обекти: Крепост Хистрия (природен и научен резерват, природна зона, част от Природния парк Делтата на река Дунав); крепост Томис (6-ти век пр. н.е.), превърнала се в град Констанца; крепост Каллатис (края на VI-ти век пр. н.е.) е град Мангалия; римската сграда с мозайка в Констанца (IV-ти век пр. н.е.) уникален в Югоизточна Европа. Църкви / джамии и манастири: Голямата джамия в Констанца (1910 – 1913 г.), джамия Карол, православната катедрала в Констанца (1883 – 1895 г.), джамия Емахан Султан в Мангалия (1573 г.), Манастир Дервен (1929 – 1936 г., Остров). Музеи: Национален исторически и археологически музей (Констанца), Музей на естествените науки (аквариум, делфинариум, планетариум и астрономическа обсерватория - Констанца), Музей на изкуствата, Морски музей (Констанца), Военноморски музей (Констанца), Музей на изкуствата Дину и Севаста Винтилъ (община Топалу).
Недвижимо наследство	Културно Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: 10 (2010 г.) Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: 440 (2010 г.) Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: 234 (2010 г.)
Туристическа инфраструктура	Обекти за настаняване: 745 (2013 г.) Пристигнали туристи: 859 634 (2013 г.) Нощувки на туристи: 3 418 997 (2013 г.)
Околна среда / биоразнообразие	Защитени природни територии: 38 Обекти от НАТУРА 2000: 22 Специални зони за опазване (СЗО) и 20 специални зони за опазване на птици (СЗОП)
Рискови фактори	• риск от наводнения • висок риск от свлачища • технологични рискове

Област Видин

Класификация	Видин – предимно селски район в близост до град (EDORA / ESPON)
Местоположение	Северозападен регион [NUTS2]
Съседни АТЕ	На юг – граница с Република Сърбия На запад – граница с Република Сърбия На север – граница с Румъния (река Дунав) На изток – област Монтана
Гранични контролно-пропускателни пунктове	Видин - Калафат (шосеен и железопътен мост)
Площ	3 038,2 км ²
Население	95 467 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г.
Гъстота	102,34 жители / км ²
Мрежа от населени места	11 общини: Видин (областен център – население 60 222 жители – 2013 г.), Белоградчик, Бойница, Брегово, Грамада, Димово, Кула, Макреш, Ново село, Ружинци, Чупрене 7 града: Видин, Белоградчик, Брегово, Грамада, Димово, Кула, Дунавци - брой села – 134
Ниво на урбанизация	64,10% (2013 г.)
Миграционен прираст	-703 (2013 г.)
Етнически малцинства	роми: 7,66% (2011 г.)
Дял на активното население	60,67% (2013 г.)
Среден брой наети лица	17 670 (2012 г.)
Заето население	31 900 (2012 г.)
Дял на заетото население по икономически сектори	първичен сектор – 5,6% (2012 г.) вторичен сектор – 27,5% (2012 г.) третичен сектор - 59,8% (2012 г.)
Брой безработни / ниво на безработицата	брой безработни – 7 900 (2012 г.) ниво на безработицата – 17,4 (2012 г.)
Брой начални и основни училища	31 (2012 г.)
Брой гимназии, техникуми и колежи	4 (2012 г.)
Брой университети	0 (2012 г.)
Изследователски клъстери	0 (2012 г.)
Население с висше образование	брой студенти – не е приложимо брой absolventи – не е приложимо
Дял на населението без образование	5,5% (2011 г.)
Дял на неграмотното население	1,3% (2011 г.)
Брой болници	2 (2012 г.) / 3,69 легла / 1 000 жители (2012 г.)
Брой практики на лични лекари	27 (2012 г.)
Лекари на 10 000 жители	83,8 (2011 г.)
Население, свързано към	96 960 / 99,4% (2012 г.)

водоснабдителна мрежа	
Население, свързано към канализационна мрежа	54 821 / 56,2% (2012 г.)
Дял от населението, ползващо услуги по събиране на отпадъците	100% (2012 г.)
Обитаема площ	52,45 кв.м. / на глава от населението (2012 г.)
Достъпност / транспорт	Територията се пресича от 3 европейски транспортни коридора от мрежата TEN-T – IV, VII и IX
Централни мрежи TEN-T, пресичащи областта	• Лугож – Дробета Турну Северин - Калафат – Видин – София – (Гърция) – пътища • Арад – Тимишоара – Карансебеш – Стрехая – Крайова – Калафат – Видин – Враца - Мездра - София – (Гърция) – ж.п. линия
Глобална пътна мрежа TEN-T, пресичаща областта	-
Европейски/национални пътища, пресичащи областта	• Е 79 / НП 1: ((Унгария) - Орадя - Беюш - Дева - Петрошани - Търгу Жиу - Крайова - Калафат - Видин - Враца - Ботевград - София - Благоевград – Серай (Турция) • НП 12, НП 14, НП 11
Пристанищните градове	Видин - речен участък долен Дунав
Летище	Няма
Дължина на пътната мрежа / железопътни линии	дължина на магистралите – 0 км (2012 г.) дължина на националните пътища – 165 км (2012 г.) общо публични пътища – 611 (2012 г.) дължина на железопътните линии – 101 (2012 г.) дължина на електрифицираните железопътни линии – 80 (2012 г.)
Икономика	БВП / на глава от населението (евро): 2 600 (2009 г.) / 2 400 (2010 г.) / 2 600 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 61,2 милиона евро (2011 г.) Дял на малките и средните предприятия в общия брой дружества: 99,9 % (2012 г.) Общ брой действащи предприятия: 3 121 (2012 г.) • предприятия в първичния сектор: 223 (2012 г.) • предприятия във вторичния сектор: 352 (2012 г.) • предприятия в третичния сектор - търговия: 1 435 (2012 г.) • предприятия в третичния сектор - услуги: 1 111 (2012 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 3 Инфраструктура за развитие на бизнеса: 1 свободна зона
Туристически продукти	Културно-исторически, делови туризъм; в селските райони, агротуризм, тематичен туризъм (местни традиции, кулинария и др.) и екотуризм
Природни забележителности за туризъм	• Биосферен резерват Чупрене; • Белоградчишки скали или каменна гора южно от река Дунав - природен туристически обект; • Пещера Магурата (една от най-големите в България); • Дивечовъдно стопанство Миджур близо до връх Миджур; • Парк на брега на река Дунав (природен паметник) включва историческите паметници: крепостта Баба Вида, джамия и библиотека Осман Пазвантоглу, Телеграф Капия, турска поща, както и археологически обекти (веригата стени на римската крепост) и няколко мемориални обекта.
Културни забележителности за туризъм	Археологически обекти: Видинска крепост – Баба Вида, (III – IV век), Древна Рациария – старият град в колонията Улпия Траяна Рациария (Рациария), Белоградчишка крепост , (III-ти пр. н.е.), Кастра Мартис – римска крепост, Калето – система укрепления по дължината на река

		Дунав. Църкви и манастири: Катедрала Свети Мъченик Димитър (17-ти век), църква Свети Пантелеймон (1634 г.), църква Света Петка (1627 г.), църква Свети Георги (1868 г.), синагога; манастир Алботин, Каменен манастир (13-14-ти век, Добридол), манастир Успение Богородично (Манастир Изворски – Лопушански), Света Троица Раковица (защитена зона). Музеи: Видински етнографски музей, бивша казарма Кръстата, Исторически Музей Колука (средата на 18-ти век), Белоградчишки музей на естествените науки, Астрономическата обсерватория и др.
Недвижимо наследство	културно	Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо
		Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: 56
		Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо
Туристическа инфраструктура		Обекти за настаняване: 36 (2013 г.) Пристигнали туристи: 35 212 (2013 г.) Нощувки на туристи: 58 229 (2013 г.)
Околна среда биоразнообразие	/	Защитени природни територии: не е приложимо Обекти от НАТУРА 2000: 17 Специални зони за опазване (СЗО) и 2 специални зони за опазване на птици (СЗОП)
Рискови фактори		умерен риск от свлачища

Област Монтана

Класификация	Монтана – предимно изолиран (EDORA / ESPON)
Местоположение	Северозападен регион [NUTS2]
Съседни АТЕ	На юг – област София На запад – граница с Република Сърбия и област Видин На север – граница с Румъния (Дунав) На изток – област Враца
Гранични контролно-пропускателни пунктове	Лом - Раст (ферибот)
Площ	3 628,4 км ²
Население	141 596 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г.
Гъстота	39,02 жители / км ²
Мрежа от населени места	11 общини: Монтана (областен център – население 51 774 жители – 2013 г.), Берковица, Бойчиновци, Брусарци, Вълчедръм, Вършец, Георги Дамяново, Лом, Медковец, Чипровци, Якимово 8 града: Монтана, Берковица, Бойчиновци, Брусарци, Чипровци, Лом, Вълчедръм, Вършец - брой села – 122
Ниво на урбанизация	64,29% (2013 г.)
Миграционен прираст	-388 (2013 г.)
Етнически малцинства	роми: 12,71% (2011 г.)
Дял на активното население	62,12% (2013 г.)
Среден брой наети лица	28 722 (2012 г.)
Заето население	49 100 (2012 г.)
Дял на заетото население по икономически сектори	първичен сектор – 6,9% (2012 г.) вторичен сектор – 42,9% (2012 г.) третичен сектор - 47% (2012 г.)
Брой безработни / ниво на безработицата	брой безработни – 8 200 (2012 г.) ниво на безработицата – 14,9 (2012 г.)
Брой начални и основни училища	57 (2012 г.)
Брой гимназии, техникуми и колежи	5 (2012 г.)
Брой университети	0 (2012 г.)
Изследователски клъстери	0 (2012 г.)
Население с висше образование	брой студенти – не е приложимо брой абсолвенти – не е приложимо
Дял на населението без образование	5,8% (2011 г.)
Дял на неграмотното население	1,3% (2011 г.)
Брой болници	5 (2012 г.) / 6,24 легла /1 000 жители (2012 г.)
Брой практики на лични лекари	28 (2012 г.)
Лекари на 10 000 жители	33,2 (2011 г.)

Население, свързано към водоснабдителна мрежа	140 932 / 98,1% (2012 г.)
Население, свързано към канализационна мрежа	84 042 / 58,5% (2012 г.)
Дял от населението, ползващо услуги по събиране на отпадъците	100% (2012 г.)
Обитаема площ	46,81кв.м. / на глава от населението (2012 г.)
Достъпност / транспорт	Територията се пресича от 3 европейски транспортни коридора от мрежата TEN-T – IV, VII и IX
Централни мрежи TEN-T, пресичащи областта	Лугож – Дробета Турну Северин - Калафат – Видин – София – (Гърция) – пътища
Глобална пътна мрежа TEN-T, пресичаща областта	-
Европейски/национални пътища, пресичащи областта	- Е 79 / НП 1: (Унгария) - Орадя - Беюш - Дева - Петрошани - Търгу Жиу - Крайова - Калафат - Видин - Враца - Ботевград - София - Благоевград - Серай (Турция) - НП 11, НП 81
Пристанищни градове	Лом- речен участък долен Дунав
Летище	Летище Ерден
Дължина на пътната мрежа / железопътни линии	дължина на магистралите – 0 км (2012 г.) дължина на националните пътища – 217 км (2012 г.) общо публични пътища – 605 (2012 г.) дължина на железопътните линии – 115 (2012 г.) дължина на електрифицираните железопътни линии – 115 (2012 г.)
Икономика	БВП / на глава от населението (евро): 2 800 (2009 г.) / 2 500 (2010 г.) / 2.800 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 31,4 милиона евро (2011 г.) Дял на малките и средните предприятия в общия брой дружества: 99.8 % (2012 г.) Общ брой действащи предприятия: 4 551 (2012 г.) - предприятия в първичния сектор: 389 (2012 г.) - предприятия във вторичния сектор: 709 (2012 г.) - предприятия в третичния сектор - търговия: 2 038 (2012 г.) - предприятия в третичния сектор - услуги: 1 415 (2012 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 0 Инфраструктура за развитие на бизнеса: 1 технологичен парк в развитие
Туристически продукти	- Градски и планински туризъм (дестинация за ски туризъм) - Възможност за развитие: екотуризъм, културен туризъм, лов и риболов, балнеолечение, круизи / развлечения и др.
Природни забележителности за туризъм	- Природен парк Врачански Балкан - Водопадите в Североизточна България - Дурсин и Водният скок, Ускето, Уручник - Горната Кория и Ибиша - орнитологично важни места
Културни забележителности за туризъм	Археологически обекти: старият град Монтанезум (римски военен лагер от I-ви век пр. н.е.), руините на стария град Алмус, обявени културни паметници от национално значение, принадлежащи към европейското културно наследство (Лом), крепост Калето (Лом). Църкви и манастири: Църква Борунска (Лом), църквите Рождество Богородично и Свети Николай Чудотворец, манастир Клисурса, манастир Свети Йоан Руски, манастир Свети Йоан Предтеча, манастир Света Троица, манастир Гушовски.
Недвижимо културно наследство	Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: не е

	приложимо
	Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: 29
Туристическа инфраструктура	Обекти за настаняване: 26 (2013 г.) Пристигнали туристи: 33 023 (2013 г.) Нощувки на туристи: 63 694 (2013 г.)
Околна среда / биоразнообразие	Защитени природни територии: не е приложимо Обекти от НАТУРА 2000: 8 Специални зони за опазване (СЗО) и 5 специални зони за опазване на птици (СЗОП)
Рискови фактори	• риск от наводнения • умерен риск от свлачища

Област Враца

Класификация	Враца – предимно изолиран (EDORA/ESPON)
Местоположение	Северозападен регион [NUTS2]
Съседни АТЕ	На юг – област София На запад – област Монтана и област София На север – граница с Румъния (река Дунав) На изток – област Плевен и област Ловеч
Гранични контролно-пропускателни пунктове	Оряхово - Бекет (ферибот) Силистра - Остров (сухопътен)
Площ	3 623,8 км ²
Население	178 395 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г.
Гъстота	49,23 жители / км ²
Мрежа от населени места	10 общини: Враца (областен център – население 70 395 жители – 2013 г.), Борован, Бяла Слатина, Козлодуй, Криводол, Мездра, Мизия, Оряхово, Роман, Хайредин 8 града: Враца, Бяла Слатина, Козлодуй, Криводол, Мездра, Оряхово, Роман, Мизия брой села – 115
Ниво на урбанизация	59,03% (2013 г.)
Миграционен прираст	-1 355 (2013 г.)
Етнически малцинства	роми: 6,18% (2011 г.)
Дял на активното население	64,34% (2013 г.)
Среден брой наети лица	40 506 (2012 г.)
Заето население	63 000 (2012 г.)
Дял на заетото население по икономически сектори	първичен сектор – 8% (2012 г.) вторичен сектор – 32,7% (2012 г.) третичен сектор - 46,3% (2012 г.)
Брой безработни / ниво на безработицата	брой безработни – 6 800 (2012 г.) ниво на безработицата - 9.4 (2012 г.)
Брой начални и основни училища	65 (2012 г.)
Брой гимназии, техникуми и колежи	7 (2012 г.)
Брой университети	0 (2012 г.)
Изследователски клъстери	0 (2012 г.)
Население с висше образование	брой студенти – 605 брой абсолвенти – не е приложимо
Дял на населението без образование	5,5% (2011 г.)
Дял на неграмотното население	1,3% (2011 г.)
Брой болници	13 (2012 г.) / 7 легла /1 000 жители (2012 г.)
Брой практики на лични лекари	39 (2012 г.)
Лекари на 10 000 жители	37,2 (2011 г.)

Население, свързано към водоснабдителна мрежа	180 848 / 99,6% (2012 г.)
Население, свързано към канализационна мрежа	100 774 / 55,5% (2012 г.)
Дял от населението, ползващо услуги по събиране на отпадъците	100 % (2012 г.)
Обитаема площ	42,19 кв.м. / на глава от населението (2012 г.)
Достъпност / транспорт	Територията се пресича от 3 европейски транспортни коридора от мрежата TEN-T – IV, VII и IX
Централни мрежи TEN-T, пресичащи областта	Арад – Тимишоара – Карансебеш – Стрехая – Крайова – Калафат – Видин – Враца - Мездра - София – (Гърция) – ж.п. линия
Глобална пътна мрежа TEN-T, пресичаща областта	-
Европейски/национални пътища, пресичащи областта	- Е 79 / НП 1: (Унгария) - Орадя - Беюш - Дева - Петрошани - Търгу Жиу - Крайова - Калафат - Видин - Враца - Ботевград - София - Благоевград - Серай (Турция) - НП 11, НП 15
Пристанищни градове	Оряхово, Козлодуй - речен участък долен Дунав
Летище	Няма
Дължина на пътната мрежа / железопътни линии	дължина на магистралите – 0 км (2012 г.) дължина на националните пътища – 290 км (2012 г.) общо публични пътища – 637 (2012 г.) дължина на железопътните линии – 112 (2012 г.) дължина на електрифицираните железопътни линии – 112 (2012 г.)
Икономика	БВП / на глава от населението (евро): 3 800 (2009 г.) / 4 000 (2010 г.) / 4 300 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 152,8 милиона евро (2011 г.) Дял на малките и средните предприятия в общия брой дружества: 99,8% (2012 г.) Общ брой действащи предприятия: 5 784 (2012 г.) - предприятия в първичния сектор: 483 (2012 г.) - предприятия във вторичния сектор: 784 (2012 г.) - предприятия в третичния сектор - търговия: 2 579 (2012 г.) - предприятия в третичния сектор - услуги: 1 938 (2012 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: не е приложимо Инфраструктура за развитие на бизнеса: няма
Туристически продукти	- Екотуризм, спортен туризм (лов, риболов), селски туризм, спелеология и алпинизъм, вело- и планински туризм (в областта е една от най-дългите ски писти в страната – Хижа Пършевица). - В градските райони има потенциал за развитие на културния и исторически туризм във Враца и Козлодуй, Оряхово и Мездра.
Природни забележителности за туризм	Врачански Балкан - втори по големина Природен парк в България; тук има важни защитени зони – карстов резерват Врачански (карстови явления), пещера Леденика, резерват Понора, водопад Скаклия (най-висок водопад в България) и Божии мост (римски мост – природна забележителност от регионално значение)
Културни забележителности за туризм	Крепости и археологически обекти: средновековна крепост Вратица (I - II век пр. н.е.), българско средновековно селище Патлейна, християнска базилика (V-VI век). Църкви / джамии и манастири: Църква Свети Георги, Черепишки манастир, Струпешки манастир, манастир Архангел Михаил, Ески джамия, (начало на XIX-ти век).

		Друг уникален обект: мемориален комплекс Ботев път.
Недвижимо наследство	културно	Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо
		Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо
		Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо
Туристическа инфраструктура		Обекти за настаняване: 29 (2013 г.) Пристигнали туристи: 33 503 (2013 г.) Нощувки на туристи: 75 689 (2013 г.)
Околна среда	биоразнообразие	/
		Защитени природни територии: не е приложимо Обекти от НАТУРА 2000: 12 Специални зони за опазване (СЗО) и 2 специални зони за опазване на птици (СЗОП)
Рискови фактори		• умерен риск от свлачища

Област Плевен

Класификация	Плевен – предимно селски, в съседство на град (EDORA/ESPON)
Местоположение	Северозападен регион [NUTS2]
Съседни АТЕ	На юг – област Ловеч На запад – област Враца На север – граница с Румъния (Дунав) На изток – област Велико Търново и област Габрово
Гранични контролно-пропускателни пунктове	Никопол / Сомовит - Турну Мъгуреле (ферибот) Корабия - Мъгура (корабоплавателен транспорт)
Площ	4 653,9 км ²
Население	259 363 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г.
Гъстота	49,23 жители / км ²
Мрежа от населени места	11 общини: Плевен (областен център – население 126 972 жители – 2013 г.), Белене, Гулянци, Долна Митрополия, Долни Дъбник, Искър, Кнежа, Левски, Никопол, Плевен, Пордим, Червен бряг 14 града: Плевен, Белене, Гулянци, Долна Митрополия, Долни Дъбник, Левски, Никопол, Искър, Пордим, Червен Бряг, Кнежа, Тръстеник, Койнаре, Славяново - брой села – 109
Ниво на урбанизация	66,68% (2013 г.)
Миграционен прираст	-1 254 (2013 г.)
Етнически малцинства	роми: 4,15% (2011 г.) турци: 3,61% (2011 г.)
Дял на активното население	62,74% (2013 г.)
Среден брой наети лица	40 506 (2012 г.)
Заето население	103 800 (2012 г.)
Дял на заетото население по икономически сектори	първичен сектор – 9,9% (2012 г.) вторичен сектор – 40% (2012 г.) третичен сектор – 47,9% (2012 г.)
Брой безработни / ниво на безработицата	брой безработни – 13 000 (2012 г.) ниво на безработицата – 10,3 (2012 г.)
Брой начални и основни училища	90 (2012 г.)
Брой гимназии, техникуми и колежи	8 (2012 г.)
Брой университети	1 (2012 г.)
Изследователски клъстери	0 (2012 г.)
Население с висше образование	брой студенти – 1 329 (2012/2013 г.) брой absolventи – 277 (2012 г.)
Дял на населението без образование	5,8% (2011 г.)
Дял на неграмотното население	1,6% (2011 г.)
Брой болници	11 (2012 г.) / 6,26 легла / 1 000 жители (2012 г.)
Брой практики на лични	49 (2012 г.)

лекари	
Лекари на 10 000 жители	50,0 (2011 г.)
Население, свързано към водоснабдителна мрежа	262 969/ 100% (2012 г.)
Население, свързано към канализационна мрежа	148 578 / 56,5% (2012 г.)
Дял от населението, ползващо услуги по събиране на отпадъците	100 % (2012 г.)
Обитаема площ	40,95кв.м. / на глава от населението (2012 г.)
Достъпност / транспорт	Територията се пресича от 3 европейски транспортни коридора от мрежата TEN-T – IV, VII и IX
Централни мрежи TEN-T, пресичащи областта	Мездра – Плевен – Горна Оряховица – ж.п. линия
Глобална пътна мрежа TEN-T, пресичаща областта	София – Плевен – Бяла – пътен
Европейски/национални пътища, пресичащи областта	НП 3 / Е 83, НП 11, НП 34, D 35
Пристанищните градове	Никопол- речен участък долен Дунав
Летище	Летища Бохот и Гривица
Дължина на пътната мрежа / железопътни линии	дължина на магистралите – 0 км (2012 г.) дължина на националните пътища – 301 км (2012 г.) общо публични пътища –791 (2012 г.) дължина на железопътните линии – 206 (2012 г.) дължина на електрифицираните железопътни линии – 116 (2012 г.)
Икономика	БВП / на глава от населението (евро): 2 700 (2009 г.) / 2 600 (2010 г.) / 3 000 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 195 милиона евро (2011 г.) Дял на малките и средните предприятия в общия брой дружества: 99,8% (2012 г.) Общ брой действащи предприятия: 9 371 (2012 г.) - предприятия в първичния сектор: 728 (2012 г.) - предприятия във вторичния сектор: 1 272 (2012 г.) - предприятия в третичния сектор - търговия: 4 076 (2012 г.) - предприятия в третичния сектор - услуги: 3 295 (2012 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 9 Инфраструктура за развитие на бизнеса: 1 промишлен район
Туристически продукти	Делови, транзитен, културен и исторически туризъм и риболов.
Природни забележителности за туризъм	- Персина – Природен парк - Чернелка – природен резерват - Кайлъка – национален парк - Каньонът в долината на река Вит - карстов релеф с различни образувания, пещери, пропасти, котловини, 2 галерии на Гинината пещера; в долината на реката има 14 археологически обекти, руини на манастир, римски път и крепост
Културни забележителности за туризъм	Археологически обекти: римски град Думум, антична римска крепост Луцернария Бургон, старинни римски селища Укус, праисторически и антични седалища до селата Дъбован и Загражден и др. Църкви и манастири: Византийска базилика Сторгозия, църква Свети Никола (1834 г.), църква Света Параскева (1934 г.) и църква Света Троица (1870 г.), църква Свети Петър и Павел (13-ти век), Карлуковски манастир, Плевенска епопея 1877 г., параклис "Свети Георги победоносец" (1903 – 1907 г.). Музеи: Регионален исторически музей - културен паметник от национално значение (1884 - 1888 г.), Музей на виното (Природен парк

	Кайлъка).
Недвижимо наследство	културно
	Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо
	Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо
	Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо
Туристическа инфраструктура	Обекти за настаняване: 23 (2013 г.) Пристигнали туристи: 50 856 (2013 г.) Нощувки на туристи: 89 102 (2013 г.)
Околна среда	биоразнообразие /
	Защитени природни територии: 60 защитени зони и 24 природни забележителности Обекти от НАТУРА 2000: 11 Специални зони за опазване (СЗО) и 5 специални зони за опазване на птици (СЗОП)
Рискови фактори	• риск от наводнения • висок риск от свлачища

Област Велико Търново

Класификация	Велико Търново – междинен район, в близост до град (EDORA/ESPON)
Местоположение	Северен централен регион [NUTS2]
Съседни АТЕ	На юг – област Стара Загора и област Сливен На запад – област Плевен, област Ловеч и област Габрово На север – граница с Румъния (река Дунав) На изток – област Русе и област Търговище
Гранични контролно-пропускателни пунктове	Свищов - Зимнич (ферибот)
Площ	4 665,3 км ²
Население	251 126 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г.
Гъстота	53,83 жители / км ²
Мрежа от населени места	10 общини: Велико Търново (областен център – население 88 278 жители – 2013 г.), Горна Оряховица, Елена, Златарица, Лясковец, Павликени, Полски Тръмбеш, Свищов, Стражица, Сухиндол 14 града: Велико Търново, Горна Оряховица, Свищов, Павликени, Лясковец, Елена, Стражица, Полски Тръмбеш, Дебелец, Долна Оряховица, Бяла Черква, Златарица, Килифарево, Сухиндол - брой села – 322
Ниво на урбанизация	69,87% (2013 г.)
Миграционен прираст	- 695 (2013 г.)
Етнически малцинства	роми: 1,66% (2011 г.) турци: 6,71% (2011 г.)
Дял на активното население	66,26% (2013 г.)
Среден брой наети лица	67 706 (2012 г.)
Заето население	96 000 (2012 г.)
Дял на заетото население по икономически сектори	първичен сектор – 8,1% (2012 г.) вторичен сектор – 41,4% (2012 г.) третичен сектор - 50,5% (2012 г.)
Брой безработни / ниво на безработицата	брой безработни – 12 800 (2012 г.) ниво на безработицата – 13,8 (2012 г.)
Брой начални и основни училища	81 (2012 г.)
Брой гимназии, техникуми и колежи	9 (2012 г.)
Брой университети	3 (2012 г.)
Изследователски клъстери	0 (2012 г.)
Население с висше образование	брой студенти – 27 818 (2012/2013 г.) брой абсолвенти – 8 234 (2012 г.)
Дял на населението без образование	4,6% (2011 г.)
Дял на неграмотното население	0,9% (2011 г.)
Брой болници	12 (2012 г.) / 6,18 легла /1 000 жители (2012 г.)
Брой практики на лични	63 (2012 г.)

лекари	
Лекари на 10 000 жители	13,5 (2011 г.)
Население, свързано към водоснабдителна мрежа	252 820 / 99,7% (2012 г.)
Население, свързано към канализационна мрежа	168 377 / 66,4% (2012 г.)
Дял от населението, ползващо услуги по събиране на отпадъците	99,1 % (2012 г.)
Обитаема площ	42,77 кв.м. / на глава от населението (2012 г.)
Достъпност / транспорт	Територията се пресича от 3 европейски транспортни коридора от мрежата TEN-T – IV, VII и IX
Централни мрежи TEN-T, пресичащи областта	• (Украйна) – Сучава – Бакъу – Бузъу – Пловеш – Букурещ – Гюргево – Русе – Бяла - Велико Търново – Стара Загора - пътен • София – Велико Търново – пътен • (Реп. Молдова) – Яш – Бакъу – Бузъу – Пловеш – Букурещ – Гюргево – Русе - Горна Оряховица - Велико Търново – Стара Загора – Димитровград – (Турция) – железопътен
Глобална пътна мрежа TEN-T, пресичаща областта	• Варна – Каспичан – Търговище - Горна Оряховица – железопътен
Европейски/национални пътища, пресичащи областта	• Е 85 / НП 5: (Украйна) - Сирет - Сучава - Събьоани - Роман - Бакъу - Мъръшеши - Тишица - Бузъу - Урзичени - Букурещ - Гюргево - Русе - Бяла - Велико Търново - Стара Загора - Хасково - Свиленград – (Гърция) • Е 83 / НП 3, Е 772 / НП 4, НП 52, НП 53, НП 55
Пристанищните градове	Свищов - речен участък долен Дунав
Летища	• Международно летище Горна Оряховица • Летище Поликраище
Дължина на пътната мрежа / железопътни линии	дължина на магистралите – 0 км (2012 г.) дължина на националните пътища – 294 км (2012 г.) общо публични пътища – 937 км (2012 г.) дължина на железопътните линии – 236 (2012 г.) дължина на електрифицираните железопътни линии –159 (2012 г.)
Икономика	БВП / на глава от населението (евро): 2 900 (2009 г.) / 3 100 (2010 г.) / 3 300 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 81,3 милиона евро (2011 г.) Дял на малките и средните предприятия в общия брой дружества: 99,8% (2012 г.) Общ брой действащи предприятия: 10 102 (2012 г.) • предприятия в първичния сектор: 687 (2012 г.) • предприятия във вторичния сектор: 1 439 (2012 г.) • предприятия в третичния сектор - търговия: 3 994 (2012 г.) • предприятия в третичния сектор - услуги: 3 982 (2012 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 15 Инфраструктура за развитие на бизнеса: 2 промишлени зони в развитие
Туристически продукти	Културен и религиозен туризъм, екотуризъм и селски туризъм, лов, балнеолечение, енологички туризъм.
Природни забележителности за туризъм	• Малка част от Национален парк Персина (област Плевен) • Христовски водопад - защитена зона • Геокомплекс Понорите - защитен обект • Мусинска пещера - защитен обект • Резерват Старият дъб на остров Вардим - защитена зона от национално и международно значение
Културни забележителности за туризъм	Църкви и манастири: Църква Свети Димитър (Велико Търново), църква Света Троица (Свищов), манастир Покров Богородичен (Свищов), църква

		Успение Богородично (Елена), църквите от Арсенова махала, църква Рождество Христово (Арбанаси). Музеи: Музей на виното, Археологически музей, музей Възраждане и Учредително Събрание, Регионален исторически музей, музей Затвор (Велико Търново), Етнографски музей, Музей градски бит и култура (Свищов), къща-музей Алеко Константинов, къща-музей Сарафкина, къща на Константин Илиев (Велико Търново). Уникален обект: Архитектурен резерват Арбанаси (XVI –XVII век) – комплекс каменни укрепени къщи и църкви във възрожденски стил.
Недвижимо наследство	културно	Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо
		Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: 140
		Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо
Туристическа инфраструктура		Обекти за настаняване: 112 (2013 г.) Пристигнали туристи: 182 188 (2013 г.) Нощувки на туристи: 282 946 (2013 г.)
Околна среда	биоразнообразие	/
		Защитени природни територии: не е приложимо Обекти от НАТУРА 2000: 11 Специални зони за опазване (СЗО) и 3 специални зони за опазване на птици (СЗОП)
Рискови фактори		• риск от наводнения • умерен риск от свлачища

Област Русе

Класификация	Русе - междинен, в близост до град (EDORA/ESPON)
Местоположение	Северен централен регион [NUTS2]
Съседни АТЕ	На юг – област Търговище и област Разград На запад – област Велико Търново На север – граница с Румъния (река Дунав) На изток – област Разград и област Силистра
Гранични контролно-пропускателни пунктове	Русе - Гюргево (шосеен и железопътен мост)
Площ	2 800 км ²
Население	229 784 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г.
Гъстота	82,07 жители / км ²
Мрежа от населени места	8 общини: Русе (областен център – население 165 184 жители – 2013 г.), Борово, Бяла, Ветово, Две могили, Иваново, Сливо поле, Ценово 9 града: Русе, Бяла, Ветово, Две могили, Мартен, Глоджево, Сливо Поле, Борово, Сеново брой села – 74
Ниво на урбанизация	77,24 % (2013 г.)
Миграционен прираст	+ 57 (2013 г.)
Етнически малцинства	роми: 3,98% (2011 г.) турци: 13,23% (2011 г.)
Дял на активното население	66,20% (2013 г.)
Среден брой наети лица	70 007 (2012 г.)
Заето население	90 900 (2012 г.)
Дял на заетото население по икономически сектори	първичен сектор – 6,5% (2012 г.) вторичен сектор – 45,1% (2012 г.) третичен сектор - 48,4% (2012 г.)
Брой безработни / ниво на безработицата	брой безработни – 12 200 (2012 г.) ниво на безработицата – 12,9 (2012 г.)
Брой начални и основни училища	56 (2012 г.)
Брой гимназии, техникуми и колежи	15 гимназии (2012 г.)
Брой университети	1 (2012 г.)
Изследователски клъстери	Българска коприна - Текстил (Русе)
Население с висше образование	брой студенти – 10 297 (2012/2013 г.) брой absolventи – 2 290 (2012 г.)
Дял на населението без образование	4,7% (2011 г.)
Дял на неграмотното население	0,8% (2011 г.)
Брой болници	9 (2012 г.) / 6,49 легла /1 000 жители (2012 г.)
Брой практики на лични лекари	61 (2012 г.)

Лекари на 10 000 жители	32,4 (2011 г.)
Население, свързано към водоснабдителна мрежа	231 580 / 100% (2012 г.)
Население, свързано към канализационна мрежа	156 317/ 67,5% (2012 г.)
Дял от населението, ползващо услуги по събиране на отпадъците	100 % (2012 г.)
Обитаема площ	36,88 кв.м на глава от населението (2012 г.)
Достъпност / транспорт	Територията се пресича от 3 европейски транспортни коридора от мрежата TEN-T – IV, VII и IX
Централни мрежи TEN-T, пресичащи областта	• (Украйна) – Сучава – Бакъу – Бузъу – Плоещ – Букурещ – Гюргево – Русе – Бяла - Велико Търново – Стара Загора - пътища • София – Велико Търново – пътища • (Реп. Молдова) – Яш – Бакъу – Бузъу – Плоещ – Букурещ – Гюргево – Русе- Горна Оряховица - Велико Търново – Стара Загора – Димитровград – (Турция) – ж.п. линия
Глобална пътна мрежа TEN-T, пресичаща областта	• София – Плевен – Бяла – пътища • Варна – Шумен - Русе– пътища • Русе - Каспичан – ж.п. линия
Европейски/национални пътища, пресичащи областта	• Е 70 / НП 2 (Сърбия) - Тимишоара – Карансебеш – Дробета Турну Северин – Крайова – Александрия– Букурещ – Гюргево – Русе – Разград – Шумен – Варна – (ферибот за Самсун, Турция) • Е 85 / НП 5 (Украйна) - Сирет - Сучава - Събьоани - Роман - Бакъу - Мъръшеши - Тишица - Бузъу - Урзичени - Букурещ - Гюргево - Русе - Бяла - Велико Търново - Стара Загора - Хасково - Свиленград – (Гърция) • НП 21, НП 23
Пристанищните градове	Русе – речен участък долен Дунав
Летище	Летище Русе – не работи
Дължина на пътната мрежа / железопътни линии	дължина на магистралите – 0 км (2012 г.) дължина на националните пътища –265 км (2012 г.) общо публични пътища –512 (2012 г.) дължина на железопътните линии – 155 (2012 г.) дължина на електрифицираните железопътни линии –155 (2012 г.)
Икономика	БВП / на глава от населението (евро): 3 800 (2009 г.) / 3 400 (2010 г.) / 3 900 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 347,3 милиона евро (2011 г.) Дял на малките и средните предприятия в общия брой дружества: 99,8 % (2012 г.) Общ брой действащи предприятия: 10 883 (2012 г.) • предприятия в първичния сектор: 641 (2012 г.) • предприятия във вторичния сектор: 1 666 (2012 г.) • предприятия в третичния сектор - търговия: 4 220 (2012 г.) • предприятия в третичния сектор - услуги: 4 356 (2012 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 16 Инфраструктура за развитие на бизнеса: свободна зона и промишлен парк
Туристически продукти	Делови, културен, религиозен туризъм, екотуризъм.
Природни забележителности за туризъм	• Русенски Лом – Природен парк
Културни забележителности за туризъм	Повече от 20 сгради в Русе получават титлата "European Heritage Label". Археологически обекти: средновековният град Червен (14-ти век, където са открити крепости, църкви, болярски къщи и ковачници, части от керамични предмети и златни предмети, водоснабдителна

		инфраструктура, 11 църкви и подземен карстов извор). Църкви и манастири: Скален манастир Свети Димитър Басарбовски (културен паметник от особено значение). Музеи: Къща Калиопа – Музей градски бит, (края на XIX–ти век), Регионален исторически музей, Русе, Национален музей на транспорта и Музей «Захари Стоянов». Обект, вписан в световния списък на ЮНЕСКО: <i>Археологически резерват скални църкви в Иваново, включващ скалните манастири Иваново.</i>
Недвижимо наследство	културно	Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо
		Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: 140
		Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: 260
Туристическа инфраструктура		Обекти за настаняване: 112 (2013 г.) Пристигнали туристи: 88 093 (2013 г.) Нощувки на туристи: 147 300 (2013 г.)
Околна среда биоразнообразие	/	Защитени природни територии: не е приложимо Обекти от НАТУРА 2000: 8 Специални зони за опазване (СЗО) и 5 специални зони за опазване на птици (СЗОП)
Рискови фактори		умерен риск от свлачища

Област Разград

Класификация	Разград – предимно селски, в близостта на град (EDORA/ESPON)
Местоположение	Северен централен регион [NUTS2]
Съседни АТЕ	На юг – област Търговище и област Шумен На запад – област Русе и област Търговище На север – област Русе и област Силистра На изток – област Шумен и област Силистра
Гранични контролно-пропускателни пунктове	-
Площ	2 414,8 км ²
Население	120 594 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г.
Гъстота	49,94 жители / км ²
Мрежа от населени места	7 общини: Разград (областен център – население 49 424 жители – 2013 г.), Завет, Исперих, Кубрат, Лозница, Разград, Самуил, Цар Калоян 6 града: Разград, Исперих, Кубрат, Цар Калоян, Завет, Лозница брой села –97
Ниво на урбанизация	47,25% (2013 г.)
Миграционен прираст	-725 (2013 г.)
Етнически малцинства	роми: 5,00% (2011 г.) турци: 50,02% (2011 г.)
Дял на активното население	67,11% (2013 г.)
Среден брой наети лица	26 742 (2012 г.)
Заето население	45 900 (2012 г.)
Дял на заетото население по икономически сектори	първичен сектор – 12,9% (2012 г.) вторичен сектор – 36% (2012 г.) третичен сектор – 46,9% (2012 г.)
Брой безработни / ниво на безработицата	брой безработни – 11 100 (2012 г.) ниво на безработицата – 21,4 (2012 г.)
Брой начални и основни училища	54 (2012 г.)
Брой гимназии, техникуми и колежи	4 (2012 г.)
Брой университети	0 (2012 г.)
Изследователски клъстери	0 (2012 г.)
Население с висше образование	брой студенти – 301 2012/2013 г.) брой absolventи – 69 (2012 г.)
Дял на населението без образование	7,5 % (2011 г.)
Дял на неграмотното население	2,3% (2011 г.)
Брой болници	3 (2012 г.) / 4,42 легла /1 000 жители (2012 г.)
Брой практики на лични лекари	30 (2012 г.)
Лекари на 10 000 жители	25,9 (2011 г.)

Население, свързано към водоснабдителна мрежа	122 166 / 100% (2012 г.)
Население, свързано към канализационна мрежа	51 188 / 41,9% (2012 г.)
Дял от населението, ползващо услуги по събиране на отпадъците	100% (2012 г.)
Обитаема площ	35,74 кв.м. / на глава от населението (2012 г.)
Достъпност / транспорт	Територията се пресича от 3 европейски транспортни коридора от мрежата TEN-T – IV, VII и IX
Централни мрежи TEN-T, пресичащи областта	-
Глобална пътна мрежа TEN-T, пресичаща областта	-
Европейски/национални пътища, пресичащи областта	• Е 70 / НП 2 (Сърбия) - Тимишоара – Карансебеш – Дробета Турну Северин – Крайова – Александрия– Букурещ – Гюргево – Русе – Разград – Шумен – Варна – (ферибот за Самсун, Турция) • НП 49 Тутракан-Кубрат-Разград-Търговище • НП 23 Русе-Кубрат-Завет-Исперих
Пристанищните градове	Няма
Летище	Няма
Дължина на пътната мрежа / железопътни линии	дължина на магистралите – 0 км (2012 г.) дължина на националните пътища – 218 км (2012 г.) общо публични пътища – 506 (2012 г.) дължина на железопътните линии – 92 (2012 г.) дължина на електрифицираните железопътни линии – 49 (2012 г.)
Икономика	БВП / на глава от населението (евро): 2 800 (2009 г.) / 2 800 (2010 г.) / 3 200 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 126,3 милиона евро (2011 г.) Дял на малките и средните предприятия в общия брой дружества: 99,8 % (2012 г.) Общ брой действащи предприятия: 4 007 (2012 г.) • предприятия в първичния сектор: 381 (2012 г.) • предприятия във вторичния сектор: 499 (2012 г.) • предприятия в третичния сектор - търговия: 1 810 (2012 г.) • предприятия в третичния сектор - услуги: 1 317 (2012 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: не е приложимо Инфраструктура за развитие на бизнеса: 1 обзаведена за бизнес зона
Туристически продукти	Туризмът не представлява рентабилна дейност в икономиката, въпреки че има природни и създадени от човека ресурси; транзитният туризъм представлява главна форма на туризъм за района.
Природни забележителности за туризъм	• Бели Лом – природен резерват • Колчаковска кория - защитена зона • Делиорман - остатъци от вековна гора
Културни забележителности за туризъм	Археологически обекти: археологически резерват Абритус (паметник от национално значение). Християнска църква Свети Николай Чудотворец (1860г.). Музеи и мемориални комплекси: къща-музей Станка и Никола Икономови, Етнографски музей и др. Обект, вписан в световния списък на ЮНЕСКО: Археологически резерват Сборяново (Исперих) където има тракийска гробница, културен паметник, защитен от ЮНЕСКО (до село Свещари, от края на IV-ти век пр. н.е.).
Недвижимо културно наследство	Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо

	Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо
	Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо
Туристическа инфраструктура	Обекти за настаняване: 16 (2013 г.) Пристигнали туристи: 21 636 (2013 г.) Нощувки на туристи: 31 031 (2013 г.)
Околна среда / биоразнообразие	Защитени природни територии: не е приложимо Обекти от НАТУРА 2000: 2 Специални зони за опазване (СЗО) и 2 специални зони за опазване на птици (СЗОП)
Рискови фактори	• умерен риск от свлачища

Област Силистра

Класификация	Силистра – предимно изолиран (EDORA/ESPON)
Местоположение	Северен централен регион [NUTS2]
Съседни АТЕ	На юг – област Разград и област Шумен На запад – област Русе и област Търговище На север – граница с Румъния (река Дунав) На изток – област Добрич и граница с Румъния (окръг Констанца)
Гранични контролно-пропускателни пунктове	Тутракан - Олтеница (ферибот) Силистра - Кълъраш (ферибот) Остров - Силистра (сухопътен / шосеен транспорт)
Площ	2 853,3 км ²
Население	116 038 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г.
Гъстота	40,67 жители / км ²
Мрежа от населени места	7 общини: Силистра (областен център – население 49 437 жители – 2013 г.), Алфатар, Главиница, Дулово, Кайнарджа, Ситово, Тутракан 5 града: Силистра, Тутракан, Дулово, Главиница, Алфатар - брой села –113
Ниво на урбанизация	44,91% (2013 г.)
Миграционен прираст	-377 (2013 г.)
Етнически малцинства	роми: 5,11% (2011 г.) турци: 36,09% (2011 г.)
Дял на активното население	65,23% (2013 г.)
Среден брой наети лица	21 313 (2012 г.)
Заето население	40 200 (2012 г.)
Дял на заетото население по икономически сектори	първичен сектор – 16% (2012 г.) вторичен сектор – 32,2 % (2012 г.) третичен сектор - 51,3 % (2012 г.)
Брой безработни / ниво на безработицата	брой безработни – 5 800 (2012 г.) ниво на безработицата - 16 (2012 г.)
Брой начални и основни училища	40 (2012 г.)
Брой гимназии, техникуми и колежи	5 (2012 г.)
Брой университети	0 (2012 г.)
Изследователски клъстери	0 (2012 г.)
Население с висше образование	брой студенти – 421 (2012/2013 г.) брой absolventи – 51 (2012 г.)
Дял на населението без образование	8,6 % (2011 г.)
Дял на неграмотното население	3,8% (2011 г.)
Брой болници	3 (2012 г.) / 3,77 легла /1 000 жители (2012 г.)
Брой практики на лични лекари	26 (2012г)

Лекари на 10 000 жители	26,8 (2011 г.)
Население, свързано към водоснабдителна мрежа	117 214 / 100% (2012 г.)
Население, свързано към канализационна мрежа	60 600 / 51,7% (2012 г.)
Дял от населението, ползващо услуги по събиране на отпадъците	99,7% (2012 г.)
Обитаема площ	35,66 кв.м на глава от населението (2012 г.)
Достъпност / транспорт	Територията се пресича от 3 европейски транспортни коридора от мрежата TEN-T – IV, VII и IX
Централни мрежи TEN-T, пресичащи областта	-
Глобална пътна мрежа TEN-T, пресичаща областта	-
Европейски/национални пътища, пресичащи областта	• НП 7, НП 21, НП 23, НП 71
Пристанищните градове	Силистра – речен участък долен Дунав
Летище	Летище Кайнарджа
Дължина на пътната мрежа / железопътни линии	дължина на магистралите – 0 км (2012 г.) дължина на националните пътища – 204 км (2012 г.) общо публични пътища – 506 км (2012 г.) дължина на железопътните линии – 70 (2012 г.) дължина на електрифицираните железопътни линии – 0 (2012 г.)
Икономика	БВП / на глава от населението (евро): 2 600 (2009 г.) / 2 300 (2010 г.) / 2 600 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 13 милиона евро (2011 г.) Дял на малките и средните предприятия в общия брой дружества: 99,9% (2012 г.) Общ брой действащи предприятия: 3 834 (2012 г.) • предприятия в първичния сектор: 495 (2012 г.) • предприятия във вторичния сектор: 494 (2012 г.) • предприятия в третичния сектор - търговия: 1 624 (2012 г.) • предприятия в третичния сектор - услуги: 1 215 (2012 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 3 Инфраструктура за развитие на бизнеса: -
Туристически продукти	Деловият и транзитен туризъм са преобладаващи в района; практикува се и културен, селски туризъм, лов и риболов, хоби туризъм, екотуризм, наблюдение на птици, агротуризм.
Природни забележителности за туризъм	• Биосферен резерват Сребърна, вписан в програмата „Човекът и биосферата“ създадена от ЮНЕСКО
Културни забележителности за туризъм	Археологически обекти: национален архитектурно-археологически резерват Дуросторум Дръстър - Силистра включва 2/3 от днешния град Силистра; на територията на града се намират уникални паметници от римската и българската средновековна епоха, 12 жилищни обекта, 139 тракийски надгробни могили, 60 тракийски, римски и български средновековни селища, 20 крепости и 13 некропола; археологически зони, събрани в Дунавски парк - където бе открита базиликата на патриарх Дамян (втора по големина в България), както и част от колоната на хан Омуртаг. Църкви / джамии: Куршумлу джамия (XVI-ти век), Митрополитска катедрала Свети апостоли Петър и Павел и ракла с мощите на Свети Дазий Доростолски, скално светилище Баджалията (Стрелково), скални църкви в района Сухата река (Голеш), църква Света Троица (Кайнарджа), църква Свети Димитър Солунски (Гарван), църква Свети Никола

		(Тутракан) и др. Крепости: Средновековна каменна крепост Картал кале (IX-XI-ти век, Окорш), крепост Трансмариска (Тутракан), крепост Меджиди Табия (1841 - 1853г.), включваща археологическа изложба и църква Свети Петър и Павел (1862 г.).
Недвижимо наследство	културно	Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо
		Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо
		Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо
Туристическа инфраструктура		Обекти за настаняване: 20 (2013 г.) Пристигнали туристи: 20 343 (2013 г.) Нощувки на туристи: 35 655 (2013 г.)
Околна среда биоразнообразие	/	Защитени природни територии: не е приложимо Обекти от НАТУРА 2000: 10 Специални зони за опазване (СЗО) и 4 специални зони за опазване на птици (СЗОП)
Рискови фактори		• умерен риск от свлачища • технологични рискове

Област Добрич

Класификация	Добрич- междинен, в близост до град (EDORA/ESPON)
Местоположение	Североизточен регион [NUTS2]
Съседни АТЕ	На юг – област Варна и област Шумен На запад – област Силистра и област Шумен На север – граница с Румъния (окръг Констанца) и област Силистра На изток – Черно море
Гранични контролно-пропускателни пунктове	Кардам - Негру Водъ (сухопътен) Дуранкулак - Вама Веке (сухопътен)
Площ	4 830,1 км ²
Население	184 680 (2013 г.) – намалява през периода 2004 - 2013 г.
Гъстота	38,24 жители / км ²
Мрежа от населени места	8 общини: Добрич (областен център – население 21 265 жители – 2013 г.), Балчик, Генерал Тошево, Добрич-селска, Каварна, Крушари, Тервел, Шабла 6 градове: Добрич, Балчик, Каварна, Генерал Тошево, Тервел, Шабла брой села –209
Ниво на урбанизация	69,12% (2013 г.)
Миграционен прираст	-521 (2013 г.)
Етнически малцинства	роми: 8,81% (2011 г.) турци: 13,50% (2011 г.)
Дял на активното население	66,51% (2013 г.)
Среден брой наети лица	42 641 (2012 г.)
Заето население	74 600 (2012 г.)
Дял на заетото население по икономически сектори	първичен сектор – 14,1% (2012 г.) вторичен сектор – 29,1 % (2012 г.) третичен сектор - 54,2% (2012 г.)
Брой безработни / ниво на безработицата	брой безработни – 14 900 (2012 г.) ниво на безработицата – 15,4 (2012 г.)
Брой начални и основни училища	74 (2012 г.)
Брой гимназии, техникуми и колежи	6 (2012 г.)
Брой университети	1 (2012 г.)
Изследователски клъстери	0 (2012 г.)
Население с висше образование	брой студенти – 1 149 (2012/2013 г.) брой абсолвенти – 253 (2012 г.)
Дял на населението без образование	7,6% (2011 г.)
Дял на неграмотното население	2,7% (2011 г.)
Брой болници	7 (2012 г.) / 4,53 легла /1 000 жители (2012 г.)
Брой практики на лични лекари	33 (2012 г.)
Лекари на 10 000 жители	28,2 (2011 г.)

Население, свързано към водоснабдителна мрежа	186 258 / 99,9% (2012 г.)
Население, свързано към канализационна мрежа	131 817 / 70,7% (2012 г.)
Дял от населението, ползващо услуги по събиране на отпадъците	94,5% (2012 г.)
Обитаема площ	39,92 кв.м. / на глава от населението (2012 г.)
Достъпност / транспорт	Територията се пресича от 3 европейски транспортни коридора от мрежата TEN-T – IV, VII и IX
Централни мрежи TEN-T, пресичащи областта	-
Глобална пътна мрежа TEN-T, пресичаща областта	• Констанца – Вама Веке – Варна – Бургас – пътища
Европейски/национални пътища, пресичащи областта	• Е 87 / НП 9: (Украйна) - Галац - Тулча - Констанца - Вама Веке – Дуранкулак - Варна - Бургас - Маринка - Малко Търново – (Турция) • Е 675 / НП 29: Аджиджя – Негру Водъ – Кардам • НП 21, НП 27, НП 71, НП 97
Пристанищните градове	-
Летище	Летище Балчик
Дължина на пътната мрежа / железопътни линии	дължина на магистралите – 0 км (2012 г.) дължина на националните пътища – 325 км (2012) общо публични пътища – 827 км (2012 г.) дължина на железопътните линии – 60 (2012 г.) дължина на електрифицираните железопътни линии – 0 (2012 г.)
Икономика	БВП / на глава от населението (евро): 3 000 (2009 г.) / 3 300 (2010 г.) / 3 400 (2011 г.) Преки чуждестранни инвестиции: 261,8 милиона евро (2011 г.) Дял на малките и средните предприятия в общия брой дружества: 99,9 % (2012 г.) Общ брой действащи предприятия: 4 007 (2012 г.) • предприятия в първичния сектор: 1 102 (2012 г.) • предприятия във вторичния сектор: 1 165 (2012 г.) • предприятия в третичния сектор - търговия: 3 335 (2012 г.) • предприятия в третичния сектор - услуги: 3 409 (2012 г.) Брой звена за изследвания и развойна дейност: 4 Инфраструктура за развитие на бизнеса: 2 промишлени зони в развитие
Туристически продукти	Икономиката в Добрич е съсредоточена върху развлекателния туризъм, с главните забележителности на крайбрежието, съсредоточени в Балчик и курорт Албена. Агротуризмът и крайбрежният туризъм, в по-малък мащаб, се практикуват в рибарските села и малките градове Шабла, Каварна.
Природни забележителности за туризъм	• На юг, курорт Златни пясъци се припокрива с малка част от Природен парк Златни пясъци • Природен и археологичен резерват Калиакра • Тауклиман (Птичи залив) • Резерват Балтата, намиращ се в долината на река Батовска - екзотична гора • Природен резерват Болата • Езеро Дуранкулак, защитена зона (езерото е естествено и в голяма част е мочурище – блато)
Културни забележителности за туризъм	Археологически обекти: национален археологически резерват Яйлата (1989 г.), където може да се посети пещерен град (V-то хилядолетие пр. н.е.) и крепост от ранния византийски период (края на V-ти век); Храм на

		Кибела (III-ти век пр. н.е.); Археологически парк Дуранкулак. Църкви: Църква Свети Георги (1836г.), църква Успение Богородично (1860 г.) - Каварна, църква Свети Никола (Балчик). Музеи: Музей Добруджа и морето (който работи в реставрирана турска баня - XV-ти век, Каварна) и др.
Недвижимо наследство	културно	Комплекси, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо
		Паметници, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо
		Зони, вписани в Списъка на историческите паметници: не е приложимо
Туристическа инфраструктура		Обекти за настаняване: 142 (2013 г.) Пристигнали туристи: 345 971 (2013 г.) Нощувки на туристи: 1 998 528 (2013 г.)
Околна среда биоразнообразие	/	Защитени природни територии: не е приложимо Обекти от НАТУРА 2000: 8 Специални зони за опазване (СЗО) и 9 специални зони за опазване на птици (СЗОП)
Рискови фактори		• риск от наводнения • висок риск от свлачища